

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİNDE
KÜLTÜRLERARASI YAKLAŞIM MODELİYLE KONUŞMA
BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİ**

Kürşat İLGÜN

DOKTORA TEZİ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

HAZİRAN, 2021

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 3 ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Kürşat
Soyadı : İLGÜN
Bölümü : Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Bilim Dalı
İmza :
Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı: Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım Modeliyle Konuşma Becerisinin Geliştirilmesi

İngilizce Adı: Developing Speech Skills With Intercultural Approach Model In Teaching Turkish As A Foreign Language

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Kürşat İLGÜN

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Kürşat İLGÜN tarafından hazırlanan "Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım Modeliyle Konuşma Becerisinin Geliştirilmesi" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Muammer NURLU

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

.....

Başkan: Prof. Dr. Ali YAKICI

Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

.....

Üye: Prof. Dr. İbrahim DİLEK

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

.....

Üye: Doç. Dr. Yılmaz YEŞİL

Rektörlük Türk Dili Bölümü, Gazi Üniversitesi

.....

Üye: Doç. Dr. Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Akdeniz Üniversitesi

.....

Tez Savunma Tarihi: 17/06/2021

Bu tezin Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Doktora tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Yücel GELİŞLİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

.....

Oğullarıma...

TEŞEKKÜR

Çalışmam boyunca ilgi ve desteğiyle bana yol gösteren saygıdeğer danışmanım Prof. Dr. Muammer NURLU'ya, fikirleriyle beni aydınlatan değerli hocalarım Prof. Dr. Ali YAKICI, Prof. Dr. İbrahim DİLEK, Doç. Dr. Ünsal Yılmaz YEŞİLDAL ve Doç. Dr. Yılmaz YEŞİL'e şükranlarımı sunarım.

Araştırmanın uygulama sürecinde fikirlerini esirgemeyen değerli arkadaşlarım Dr. Cihat Burak KORKMAZ, Dr. Latif İLTAR ve Dr. Emin YILDIZLI'ya minnettarım.

Son olarak beni yetiştiren aileme, uzun ve zorlu doktora eğitimim boyunca beni sabırla destekleyen eşim hanımefendiye ve umutlarımı taze tutan oğullarıma teşekkürlerimi sunarım.

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇENİN ÖĞRETİMİNDE
KÜLTÜRLERARASI YAKLAŞIM MODELİYLE KONUŞMA
BECERİSİNİN GELİŞTİRİLMESİ
(Doktora Tezi)**

**Kürşat İLGÜN
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Haziran 2021**

ÖZ

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kullanılan ders kitaplarında konuşma becerisine yönelik tamamlayıcı etkinliklerin kültürlerarası iletişimsel yaklaşımın uygulanması bakımından yetersiz olduğu çalışmanın ana problemidir. Bununla birlikte ders kitaplarında yer alan etkinliklerin kazanım dağılımlarının Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde yer alan yeterliklere uyumlu şekilde düzenlenmediği de çalışmanın alt problemlerinden birini oluşturmaktadır. Araştırmanın nitel bölümünde, alanda yaygın olarak kullanılan İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti (İTÖS) ve Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti (YİTÖS) ders kitaplarındaki konuşma etkinliklerinin kazanım dağılımları, en kapsamlı ve nitelikli olarak hazırlandığı düşünülen Türkiye Maarif Vakfı Öğretim Programı (TMVÖP)'nda yer alan kazanım dağılım çizelgesinden faydalanılarak çözümlenmiş, bu etkinliklerde tespit edilen kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma ilişkin içerikler ve kültür öğeleri aktarılış biçimlerine göre sınıflandırılmıştır. Araştırmanın nicel bölümünde ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından deneysel sürecin işletilmesi için B1 ve B2 kuru olmak üzere iki deneysel desen oluşturulmuştur. YİTÖS B1 ve B2 ders kitaplarında yer alan konuşma etkinlikleri kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma göre yeniden tasarlanmış ve ön test sonrasında 120 saatlik kur içinde deney gruplarına uygulanmıştır. Kontrol gruplarında ise ders kitaplarında yer alan konuşma etkinlikleri değiştirilmeden yürütülmüştür. Ön test ve son test sürecinde, alanda çalışan on uzman tarafından puanlanan 30 sorudan en yüksek puan alan 25 soru konuşma becerisini değerlendirmek üzere uygulanmıştır. Konuşma becerisinin ölçülmesinde Konuşma Becerisini Değerlendirme Ölçeği üç uzman tarafından konuşma becerisinin puanlanmasında kullanılmıştır. Uzman puanlarının güvenilirlik değerleri

Pearson Korelasyon analiziyle test edilmiş ve uzmanlar arası ilgileşim değeri yüksek çıkmıştır. Deney ve kontrol gruplarının konuşma becerisinden aldığı puanların karşılaştırılmasında SPSS 26.00 Programı aracılığıyla bağımsız örneklem için t-test analiz tekniği kullanılmıştır. Kültürlerarası iletişimsel yaklaşım modeline dayalı konuşma etkinlikleri uygulanan deney gruplarının ön test ve son test sonucunda puanlarının anlamlı ve olumlu bir şekilde değiştiği tespit edilmiştir. Araştırma neticesinde kültürlerarası iletişimsel yaklaşım modelinin konuşma becerisini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğretmek, Konuşma Becerisi,
Kültürlerarası İletişim Yaklaşım.

Sayfa Adedi : xx+254

Danışman : Prof. Dr. Muammer NURLU

**DEVELOPING SPEECH SKILLS WITH INTERCULTURAL
APPROACH MODEL IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN
LANGUAGE
(Ph.D Thesis)**

**Kürşat İLGÜN
GAZI UNIVERSITY
INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES
June 2021**

ABSTRACT

The main problem examined in the study is that the complementary activities for speaking skills in the textbooks used in teaching Turkish as a foreign language are insufficient in terms of applying the intercultural communicative approach. However, one of the sub-problems analysed in the study is that the distribution of the gains of the activities in the textbooks is not arranged in accordance with the competencies in Common European Framework of Reference for languages. In the qualitative part of the research, the distribution of the outcomes of the speaking activities in the textbooks of Istanbul Turkish Teaching Set for Foreigners (İTÖS) and Yedi İklim Turkish Teaching Set (YİTÖS), which are widely used in the field, have been analysed by making use of the outcome distribution chart in the Turkish Maarif Foundation Curriculum (TMVÖP), which is thought to be prepared as the most comprehensive and qualified and the contents and cultural elements related to the intercultural communicative approach determined in these activities were classified according to the way they were transferred. In the quantitative part of the study, quasi-experimental design with pretest-posttest control group was used. Two experimental designs, B1 and B2 levels, were created by the researcher to run the experimental process. Speaking activities in YİTÖS B1 and B2 textbooks were redesigned according to the intercultural communicative approach and applied to the experimental groups within a 120-hour course after the pre-test. In the control groups, speaking activities in the textbooks were carried out without changing. In the pre-test and post-test process, the 25 questions with the highest scores out of 30 scored by ten experts working in the field were applied to evaluate speaking skills. In measuring speaking skill, the Speaking Skill Assessment Scale was used by three experts for scoring speaking skill. The reliability

values of the expert scores were tested with Pearson Correlation analysis and the correlation between experts was found to be high. In comparison of the speaking skill scores of the experimental and control groups, t-test analysis technique was used for independent samples through the SPSS 26.00 Program. It was determined that the scores of the experimental groups who were applied speaking activities based on the intercultural communicative approach model changed significantly and positively as a result of the pre-test and post-test. As a result of the research, it was concluded that the intercultural communicative approach model affects speaking skill positively.

Keywords : Teaching Turkish as a foreign language, Speaking Skill, Intercultural Communicative Approach.
Page Number : xx+254
Supervisor : Prof. Dr. Muammer NURLU

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZ	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	x
TABLolar LİSTESİ.....	xv
ŞEKİLER LİSTESİ.....	xviii
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xx
BÖLÜM 1	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	6
1.3. Araştırmanın Önemi	7
1.4. Sayıtlar	8
1.5. Sınırlılıklar.....	8
1.6. Tanımlar.....	9
BÖLÜM 2	11
KURAMSAL ÇERÇEVE	11
2.1. Dil Kavramı	11
2.2. Kültür Kavramı.....	14
2.3. Dil-Kültür İlişkisi	17
2.3.1. Kültür Aktarımında Dilin Rolü.....	20
2.4. Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım	22
2.4.1 Yabancı Dil Öğretiminde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım.....	26

2.4.2. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım	32
2.5. Konuşma	37
2.5.1. Konuşmanın Zihinsel Yönü	41
2.5.2 Konuşmanın Fiziksel Yönü.....	43
2.5.2.1. Ses.....	44
2.5.2.1.1. Boğumlama.....	44
2.5.2.1.2. Vurgu.....	45
2.5.2.1.3. Tonlama.....	46
2.5.2.1.4. Durak.....	47
2.5.2.1.5. Ritim	48
2.5.2.1.6. Ulama	48
2.5.3. Yabancı Dil Öğretiminde Konuşma Becerisi	49
2.5.4. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Konuşma Becerisi	53
2.6. Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Bağlamında Konuşma Becerisi.....	58
2.6.1. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Bağlamında Kültürlerarası İletişimsel Yeterlik ve Konuşma Yeterlikleri.....	59
2.6.2. Kültürlerarası İletişimi Etkileyen Unsurlar ve Hazırbulunuşluk.....	71
2.6.3. Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Göre Konuşma Becerisinin Gelişiminde Öğretmenin Rolü	72
2.6.4. Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Göre Yöntem, Teknik ve Materyaller	73
BÖLÜM 3	79
YÖNTEM.....	79
3.1. Araştırmanın Modeli.....	79
3.2. Çalışma grupları.....	81
3.2.1. Nitel Bölüm İçin Evren ve Örneklem	81
3.2.2. Nicel Bölüm İçin Araştırmanın Çalışma Grupları	81
3.3. Verilerin Toplanması	83
3.3.1. Nitel Verilerin Toplanması	83
3.3.2. Nicel Verilerin Toplanması.....	92
3.3.2.1. İşlem Basamakları	92
3.4. Veri Toplama Araçları.....	95

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu	95
3.4.2. Konuşma Değerlendirme Soruları	95
3.4.3. Konuşma Etkinlikleri	98
3.4.4. Ara Dereceli Puanlama Anahtarı	98
3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	99
BÖLÜM 4	103
BULGULAR VE YORUMLAR	103
4.1. Araştırmanın Nitel Bölümüne İlişkin Bulgular ve Yorumlar	103
4.1.1. Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına ve Bağımsız-Karşılıklı Konuşma Sayılarına İlişkin Bulgular	103
4.1.1.1. Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına İlişkin Bulgular	104
4.1.1.1.1. İTÖS B1 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	104
4.1.1.1.2. YİTÖS B1 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	106
4.1.1.1.3. İTÖS B2 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	108
4.1.1.1.4. YİTÖS B2 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	110
4.1.1.2. Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına İlişkin Bulgular	112
4.1.1.2.1. İTÖS B1 Seviyesi Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına İlişkin Bulgular	113
4.1.1.2.2. YİTÖS B1 Seviyesi Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına İlişkin Bulgular	116
4.1.1.2.3. İTÖS B2 Seviyesi Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına İlişkin Bulgular	119
4.1.1.2.4. YİTÖS B2 Seviyesi Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına İlişkin Bulgular	122
4.1.2. Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım İlişkin Bulgular	125
4.1.2.1. Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekillerine İlişkin Bulgular	126
4.1.2.1.1. İTÖS B1 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekillerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	126

4.1.2.1.2. YİTÖS B1 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekillerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	128
4.1.2.1.3. İTÖS B2 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekillerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	130
4.1.2.1.4. YİTÖS B2 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekillerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	132
4.1.2.2. Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Uygun Etkinlik Sayılarına İlişkin Bulgular	135
4.1.2.2.1. İTÖS B1 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Uygun Etkinlik Sayılarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	135
4.1.2.2.2. YİTÖS B1 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Uygun Etkinlik Sayılarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	137
4.1.2.2.3. İTÖS B2 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Uygun Etkinlik Sayılarına İlişkin Bulgular	139
4.1.2.2.4. YİTÖS B2 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Uygun Etkinlik Sayılarına İlişkin Bulgular	141
4.2. Araştırmanın Nicel Bölümüne İlişkin Bulgular ve Yorumlar	143
4.2.1. Deney ve Kontrol Gruplarının Konuşma Becerisi Açısından Değerlendirilmesi.....	143
4.2.1.1. B1 Gruplarının Konuşma Becerisine İlişkin Normallik Testleri ve Ön Test Bulgularının Karşılaştırılması.....	143
4.2.1.2. B1 Öğrencileri Deney ve Kontrol Gruplarının Konuşma Becerisine İlişkin Ön Test Bulgularının Karşılaştırılması.....	145
4.2.2.1. B2 Gruplarının Konuşma Becerisine İlişkin Normallik Testleri ve Ön Test Bulgularının Karşılaştırılması.....	146
4.2.2.2. B2 Öğrencileri Deney ve Kontrol Gruplarının Konuşma Becerisine İlişkin Ön Test Bulgularının Karşılaştırılması.....	147
4.2.3.1. B1 Öğrencileri Kontrol Grubunun Konuşma Becerisine İlişkin Ön Test-Son Test Bulgularının Karşılaştırılması	148
4.2.3.2. B1 Öğrencileri Deney Grubunun Konuşma Becerisine İlişkin Ön Test-Son Test Bulgularının Karşılaştırılması	148
4.2.4.1. B2 Öğrencileri Kontrol Grubunun Konuşma Becerisine İlişkin Ön Test-Son Test Bulgularının Karşılaştırılması	149

4.2.4.2. B2 Öğrencileri Deney Grubunun Konuşma Becerisine İlişkin Ön Test-Son Test Bulgularının Karşılaştırılması	150
4.2.5.1. B1 Öğrencileri Deney ve Kontrol Gruplarının Konuşma Becerisine İlişkin Son Test Bulgularının Karşılaştırılması	150
4.2.5.2. B2 Öğrencileri Deney ve Kontrol Gruplarının Konuşma Becerisine İlişkin Son Test Bulgularının Karşılaştırılması	151
BÖLÜM 5.....	153
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	153
5.1. Sonuçlar.....	153
5.1.1. Doküman Analizine İlişkin Sonuçlar	153
5.1.1.1. Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına İlişkin Sonuçlar.....	153
5.1.1.2. Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına İlişkin Sonuçlar	155
5.1.1.3. Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekilleri ve Kültür Öğelerine İlişkin Sonuçlar	156
5.1.1.4. Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımına Uygun Etkinlik Sayılarına İlişkin Sonuçlar	159
5.1.2.1. Araştırmanın Nicel Bölümüne İlişkin Sonuçlar	161
5.2.1. Araştırmanın Nitel Bölümüne İlişkin Öneriler.....	162
5.2.2. Araştırmanın Nicel Bölümüne İlişkin Öneriler	165
KAYNAKLAR.....	167
EKLER	179
Ek 1. Uygulama İzin Yazıları.....	180
Ek 2. Konuşma Değerlendirme Ölçeği İzni	182
Ek 3. Konuşma Becerisini Değerlendirme Ölçeği Sallabaş (2011).	183
Ek 4. Gazi Üniversitesi Etik Kurul İzin Yazısı.....	184
Ek 5. Ön Test ve Son Test Formları	185
Ek 6. Kişisel Bilgi Formu.....	187
Ek 7. Uzman Görüşü Formu	188
Ek 8. Deney Grubu B1 Uygulama Etkinlikleri.....	192
Ek 9. Deney Grubu B2 Uygulama Etkinlikleri.....	224

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. <i>Kültürlerarası İletişim Davranış Biçimleri</i>	27
Tablo 2. <i>Ölçme ve Değerlendirme Türleri</i>	57
Tablo 3. <i>Karşılıklı Konuşma ve Bağımsız Konuşma Becerisinin Yeterlik Tanımları</i>	60
Tablo 4. <i>Basamak Kümeleri; Sözlü Etkileşim, Genel</i>	62
Tablo 5. <i>Basamak Kümeleri; Anadili Konuşurlarını Anlama</i>	63
Tablo 6. <i>Basamak Kümeleri; Sohbet</i>	64
Tablo 7. <i>Basamak Kümeleri; Arkadaşlar Arasında Resmîliğe Dayanmayan Tartışma</i>	65
Tablo 8. <i>Basamak Kümeleri; Resmî Tartışma ve Görüşmeler</i>	66
Tablo 9. <i>Basamak Kümeleri; Bir Amaca Yönelik İş birliği</i>	67
Tablo 10. <i>Basamak Kümeleri; İşlemler: Hizmetle İlgili Konuşma</i>	68
Tablo 11. <i>Basamak Kümeleri; Bilgi Alışverişi</i>	69
Tablo 12. <i>Basamak Kümeleri; Söyleşi</i>	70
Tablo 13. <i>B1 Kuru Araştırma Deseni</i>	80
Tablo 14. <i>B2 Kuru Araştırma Deseni</i>	80
Tablo 15. <i>B1 Düzeyi Deney ve Kontrol Grubu Demografik Özellikleri</i>	82
Tablo 16. <i>B2 Düzeyi Deney ve Kontrol Grubu Demografik Özellikleri</i>	82
Tablo 17. <i>TMVÖP B1 Kazanım kodlamaları</i>	84
Tablo 18. <i>B1 Sözlü Etkileşim (Karşılıklı Konuşma) Becerisi Kazanım Listesi</i>	84
Tablo 19. <i>B2 Sözlü Etkileşim (Karşılıklı Konuşma) Becerisi Kazanım Listesi</i>	86
Tablo 20. <i>B1 Sözlü Üretim (Bağımsız Konuşma) Becerisi Kazanım Listesi</i>	87
Tablo 21. <i>B2 Sözlü Üretim (Bağımsız Konuşma) Becerisi Kazanım Listesi</i>	89
Tablo 22. <i>Metinlere Yansıyan Kültürel Öge ve Alt Ögeler</i>	91

Tablo 23. <i>B1 Kuru Deney Grubu Kùltùrlerarası Yaklaşım Modeline Dayalı Konuşma Etkinlikleri Uygulama Süresi ve Etkinlik Çizelgesi</i>	93
Tablo 24. <i>B2 Kuru Deney Grubu Kùltùrlerarası Yaklaşım Modeline Dayalı Konuşma Etkinlikleri Uygulama Etkinlik Süresi ve Etkinlik Çizelgesi</i>	94
Tablo 25. <i>B1 Konuşma Becerisi Değerlendirme Soruları Uzman Puanı Toplamları</i>	96
Tablo 26. <i>B2 Konuşma Becerisi Değerlendirme Soruları Uzman Puanı Toplamları</i>	97
Tablo 27. <i>B1 Gruplarının Ön Testine İlişkin Uzmanlar Arası Korelasyon Verileri</i>	99
Tablo 28. <i>B1 Gruplarının Son Testine İlişkin Uzmanlar Arası Korelasyon Verileri</i>	100
Tablo 29. <i>B2 Gruplarının Ön Testine İlişkin Uzmanlar Arası Korelasyon Verileri</i>	100
Tablo 30. <i>B2 Gruplarının Son Testine İlişkin Uzmanlar Arası Korelasyon Verileri</i>	100
Tablo 31. <i>Korelasyon Katsayı Düzeyleri</i>	101
Tablo 32. <i>İTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına Ait Bulgular</i>	105
Tablo 33. <i>YİTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına Ait Bulgular</i>	107
Tablo 34. <i>İTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına Ait Bulgular</i>	109
Tablo 35. <i>YİTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına Ait Bulgular</i>	111
Tablo 36. <i>İTÖS B1 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına Ait Bulgular</i>	113
Tablo 37. <i>YİTÖS B1 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına Ait Bulgular</i>	116
Tablo 38. <i>İTÖS B2 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına Ait Bulgular</i>	119
Tablo 39. <i>YİTÖS B2 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına Ait Bulgular</i>	122
Tablo 40. <i>İTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinde Kùltùrlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekillerine ve Kùltür Öğelerine Ait Bulgular</i>	127
Tablo 41. <i>YİTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinde Kùltùrlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekillerine ve Kùltür Öğelerine Ait Bulgular</i>	129

Tablo 42. <i>İTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekillerine ve Kültür Öğelerine Ait Bulgular</i>	131
Tablo 43. <i>YİTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekillerine ve Kültür Öğelerine Ait Bulgular</i>	133
Tablo 44. <i>İTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Uygun Etkinlik Sayıları</i>	135
Tablo 46. <i>İTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Uygun Etkinlik Sayıları</i>	139
Tablo 47. <i>YİTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Uygun Etkinlik Sayıları</i>	141
Tablo 48. <i>B1 Konuşma Becerisi Ön Test Toplam Puanı Betimleyici İstatistikler</i>	144
Tablo 50. <i>B2 Konuşma Becerisi Ön Test Toplam Puanı Betimleyici İstatistikler</i>	146
Tablo 51. <i>B2 Öğrencilerinin Konuşma Becerisi Ön Test Toplam Puanlarının t-Testi Sonuçları</i>	147
Tablo 52. <i>B1 Öğrencileri Kontrol Grubunun Konuşma Becerisi Ön Test-Son Test Toplam Puanlarının t-Testi Sonuçları</i>	148
Tablo 53. <i>B1 Öğrencileri Deney Grubunun Konuşma Becerisi Ön Test-Son Test Toplam Puanlarının t-Testi Sonuçları</i>	149
Tablo 54. <i>B2 Öğrencileri Kontrol Grubunun Konuşma Becerisi Ön Test-Son Test Toplam Puanlarının t-Testi Sonuçları</i>	149
Tablo 55. <i>B2 Öğrencileri Deney Grubunun Konuşma Becerisi Ön Test-Son Test Toplam Puanlarının t-Testi Sonuçları</i>	150
Tablo 56. <i>B1 Öğrencilerinin Konuşma Becerisi Son Test Toplam Puanlarının t-Testi Sonuçları</i>	150
Tablo 57. <i>B2 Öğrencilerinin Konuşma Becerisi Son Test Toplam Puanlarının t-Testi Sonuçları</i>	151

ŞEKİLER LİSTESİ

Şekil 1. Kùltùrlerarası Düzeyde Artan Değişkenler	24
Şekil 2.Yöntem Seçimini Etkileyen Etmenler.....	75
Şekil 3. İTÖS B1 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinlik Sayıları.....	114
Şekil 4. İTÖS B1 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Yüzdelik Değerleri...	114
Şekil 5. İTÖS B1 Toplam Konuşma Etkinlikleri ve Tüm Etkinliklerin Yüzdelik Değerleri	115
Şekil 6. YİTÖS B1 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinlik Sayıları.....	117
Şekil 7. YİTÖS B1 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Yüzdelik Değerleri	117
Şekil 8. YİTÖS B1 Toplam Konuşma Etkinlikleri ve Tüm Etkinliklerin Yüzdelik Değerleri	118
Şekil 9. İTÖS B2 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinlik Sayıları.....	120
Şekil 10. İTÖS B2 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Yüzdelik Değerleri..	120
Şekil 11. İTÖS B2 Toplam Konuşma Etkinlikleri ve Tüm Etkinliklerin Yüzdelik Değerleri	121
Şekil 12. YİTÖS B2 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinlik Sayıları.....	123
Şekil 13. YİTÖS B2 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Yüzdelik Değerleri	123
Şekil 14. YİTÖS B2 Toplam Konuşma Etkinlikleri ve Tüm Etkinliklerin Yüzdelik Değerleri	124
Şekil 15. İTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinde Kùltùrlerarası İletişimsel Yaklaşım Uyum Etkinlik Sayıları	136

<i>Şekil 16.</i> İTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Uygun Etkinliklerin Oranı	136
<i>Şekil 17.</i> YİTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Uygun Etkinlik Sayıları	138
<i>Şekil 18.</i> YİTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Uygun Etkinliklerin Oranı	138
<i>Şekil 19.</i> İTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Uygun Etkinlik Sayıları	140
<i>Şekil 20.</i> İTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Uygun Etkinliklerin Oranı	140
<i>Şekil 21.</i> YİTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Uygun Etkinlik Sayıları	142
<i>Şekil 22.</i> YİTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Uygun Etkinliklerin Oranı	142
<i>Şekil 23.</i> Toplam Puan Histogramı	144
<i>Şekil 24.</i> Normal Q-Q Grafiği	145
<i>Şekil 25.</i> Toplam Puan Histogramı	146
<i>Şekil 26.</i> Normal Q-Q Grafiği	147

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

AK/MDB	: Avrupa Konseyi/Modern Diller Bölümü
AÜ	: Ankara Üniversitesi
AYBÜ	: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi:
Bkz	: Bakınız
DİLMER	: Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
İTÖS	: İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti
İÜ	: İstanbul Üniversitesi
TMV	: Türkiye Maarif Vakfı
TMVÖP	: Türkiye Maarif Vakfı Öğretim Programı
YEE	: Yunus Emre Enstitüsü
YİTÖS	: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bu bölümde; problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi ve sınırlılıklar yer almaktadır.

1.1.Problem Durumu

Toplumların gelişip milletleri ve devletleri oluşturması dilin gelişim süreciyle doğru orantılıdır. Dilin gelişim evreleri incelendiğinde, insanın bireysellikten çıkıp toplumu oluşturmasıyla ve bu değişimle doğru orantılı şekilde dilin de gelişip değiştiği görülmektedir. Gelişen ve değişen devletler; ticaret, eğitim, sanat, turizm gibi konularda hem rekabet hem de iş birliği için birbiriyle iletişimi geliştirmek yoluna gitmişlerdir. Bu sebeple yabancı dil öğrenmek veya kendi dilini öğretmek, gelişim sürecinin en önemli göstergesi olmuş ve bu süreçte dil öğretimi konusunda da sürekli değişim ve gelişim yaşanmıştır.

Türkiye yabancı öğrenci sayısı bakımından son yıllarda diğer ülkelere bir rakip olarak ortaya çıkmış, bununla beraber tarihî, jeopolitik ve ekonomik dinamikleri harekete geçirip yeni bir öğretim merkezi olma çabası içine girmiştir (Dilek, 2016, s. 23). Tarihi seyir içinde bu gayretlerin sonucunda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanındaki birçok değişkeni de içine alan bir kalkınma dönemine girilmiş oldu.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi için bilinen ilk uygulama Kaşgarlı Mahmut'un yazmış olduğu Divânü Lûgati't-Türk adlı eserle başlamıştır. Tarihi seyir içinde sınırların genişlemesi, siyasi ve ekonomik bazı nedenlerle ihtiyaca istinaden Türkçe öğretimine yönelik uygulamalar ve eserler değişip gelişmiş ama yeteri kadar önem kazanmamıştır. 1960'lı yıllardan sonra özellikle ticaretin gelişmeye başlamasıyla yabancılara Türkçe öğretimi önem kazanmaya başlamış, öğretime yönelik kitaplar da bu yönde değişip gelişmiştir. Kenan Akyüz'ün "Yabancılar İçin Türkçe Dersleri Konuşma, Okuma" (Ankara

Üniversitesi, 1965) adlı kitabı ve bunun ardından gelen kitaplar, bu yıllarda Türkçenin yabancılara öğretilmesinde önemli adımlar atıldığını göstermektedir. Günümüzde ise Türkçenin yabancılara öğretilmesi işini modern anlamda yapan ilk kurum olarak Ankara Üniversitesi (AÜ) gösterilebilir. AÜ’de kurulan Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÖMER)’nin ardından birçok üniversitede farklı adlarda Türkçe öğretim merkezleri kurulmuştur. AÜ TÖMER tarafından uygulamaya konan HİTİT Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti, yeni uygulamaları barındıran önemli bir kaynak olarak gösterilebilir (Barın, 2004, s. 21).

Siyasi veya ticari açıdan güçlü kalabilmek için geçmişten günümüze ülkeler arasında dil öğretimi bakımından bir rekabet süregelmıştır. Bu amaçla gelişmiş bazı ülkelerin üniversitelerinde ana dillerini yabancılara öğretmek için açılmış kurum, bölüm veya birimler bulunmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri/Columbia University’de kurulan English as a Second Language, İngiltere/University of Edinburgh’da kurulan English Language Teaching, Almanya/Universität München/LMU’da kurulan Deutsch als Fremdsprache ve Fransa/Université de la Sorbonne Paris III’te kurulan Français Langue Etrangère gibi bölümleri/merkezleri bunlara örnek olarak gösterilebilir. Türkiye’de ise yabancılara Türkçe öğretimi için kurulmuş bir lisans programı henüz bulunmamaktadır. Günümüzde Türkiye’de öğretici ihtiyacının karşılanması için genellikle Yabancılara Türkçe Öğretimi yüksek lisans veya doktora programından mezun olanlardan faydalanılmaktadır. Birçok alanda diğer ülkelerle rekabet etmek ve Türk kültürünü dünyaya aktarabilmek için Türkçenin yabancılara öğretimi alanında lisans programlarına ve merkezlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu programlardan yetişecek öğreticiler Türkiye’de ve diğer birçok ülkede yer alan Türkçe öğretim merkezlerinde görevlendirilecek ve Türkçe öğretiminin daha uzman kadrolarla yapılması sağlanacaktır (Nurlu, 2019, s. 2).

Devletlerin gelişim sürecinde her toplumun yaşantısı farklılık arz etmiş; inanç, coğrafi koşullar, nüfus ve diğer sosyal nedenlerle toplumsal yaşantıyı belirleyen kültür öğeleri ortaya çıkmıştır. Bu kültür öğelerinin geleceğe taşınması devletler için hayati önem taşımıştır. Bu süreçte kültür, çeşitli nedenlerle değişmiş ve gelişmiştir. Kültür öğelerindeki değişim ve gelişim, dilin gelişimini de etkilemiş ve dil, kültürün aktarımında en önemli araç olarak süregelmıştır. Nitekim yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi ile ilgili elimizde bulunan ilk çalışma olan ve 11. yüzyılda yazılmış olan Divânü Lügati’t Türk adlı esere bakıldığında da tarih boyunca dil öğretiminin kültür aktarımında önemli rol oynadığı söylenebilir.

Dili edinmenin veya öğrenmenin en temel göstergesi, dört temel dil becerisini kullanabilmektir. Temel dil becerilerinin her biri dilin ayrı yönlerini ortaya koymakta ve dilin gelişim süreçlerini etkilemektedir. Dili edinmenin veya öğrenmenin en temel göstergesi olan beceri ise konuşma becerisidir. Dil edinim sürecinin taşıyıcısı olan konuşma becerisi, yabancı dil öğretiminde de ilk öğrenilen beceri olarak göze çarpar. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde, temel dil becerilerinin kazandırılmasında Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde yer alan amaç ve ilkeler kapsamında hazırlanan programlardan faydalanılmış, hazırlanan ders kitapları ve kaynak kitaplarla bu becerilerin öğrenme sürecine aktarımı sağlanmıştır. Öğretim kaynakları, dil ihtiyaç analizlerinin ortaya konması ve öğretim programlarında yer alan ilkeler bağlamında hazırlanmış ve öğretme sürecine dâhil edilmiştir.

Dil öğretiminde amaç, hedef dilde anlama ve anlatma becerisini kazandırmaktır. Bu bağlamda anlama ve anlatma becerisini kazanmanın en belirgin göstergesi konuşma becerisini kazanmaktır. Konuşma becerisinin geliştirilmesinde asıl hedef, öğrenenin duygu ve düşüncelerini günlük hayatta uygulayabilmesi olmalıdır (Boylu ve Çangal, 2015, s. 350).

Milletlerin niteliklerini en iyi yansıtan araç dildir. Dil, kültürü yaşatan ve geleceğe taşıyan en önemli araçtır. Dil ve kültür birbirini tamamlayan ve geliştiren önemli iki unsurdur. Kültür aktarımını sağlayan dildir, dili yaşatan ve geliştiren ise kültürdür. Kültür geçmişten geleceğe doğru gelişir ve değişir. Bu süreçte kültürü koruyan ve bozulmasını engelleyen araç dildir. Dilin bozulmaya başlamasıyla kültür de aynı doğrultuda değişecek ve bozulacaktır (Demir ve Açıık, 2011, s. 54). Dil ve kültür arasındaki ilişki düşünüldüğünde, dil öğretiminde kültür aktarımının işlevselliği ortaya çıkacaktır. “Ders kitaplarına kültür aktarım aracı olarak bakıldığında ders kitaplarının kültürü öğretici rolünü üstlendiği görülür. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde de ders kitaplarının bu rolü üstlenmesi gerekir.” (Okur ve Keskin, 2013, s. 1627).

Yabancı dil öğretiminin en önemli amacı dilin iletişim için kullanılmasını sağlamaktır. Dolayısıyla öğrencilere konuşma becerisinin kazandırılması dört becerinin öğrenilmesini kolaylaştıracaktır. İletişim becerilerinin gelişimi de konuşma becerisini olumlu etkileyecek ve diğer becerilerin gelişimine katkı sağlayacaktır. Bu nedenle iletişim becerilerini etkileyecek ana unsur olan kültürlerarası yaklaşım modeli, konuşma becerisi başta olmak üzere diğer becerilerin kazanılmasında etkin olacaktır. Dil öğretim sürecinde bu hususlar dikkate alınarak bir modelleme yapılmalıdır ve “Konuşma becerisinin kazandırılması ve

geliştirilmesinde işlenecek konunun içeriği, öğrencilerin seviyeleri, sınıf ortamının uygunluğu vb. özelliklere bakarak en uygun yöntem ve tekniklerin kullanılması gerekir.” (Göçer, 2015, s. 24).

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (Avrupa Konseyi/Modern Diller Bölümü [AK/MDB], 2013, s.11)’nde kültürlerarası yaklaşımın amacından şu şekilde bahsedilmektedir: “Kültürlerarası bir yaklaşımın yabancı dil eğitimindeki ana amacı, dil ve kültür farklılıklarından etkilenecek elde edilen bir ayrıcalık anlayışıyla zenginleşme sonucu, öğrenenin kişiliğinin olumlu bir şekilde gelişiminin ve kimlik bilincinin artmasını sağlamaktır.” (s. 11). Bu maksatla oluşturulacak öğretim sürecinin kültürlerarası iletişimsel yeterliği sağlayacak şekilde tasarlanması önem arz etmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi için hazırlanan kaynaklarda yer alan konuşma metinlerinin ve etkinliklerin kültürlerarası yaklaşıma uygun olarak ortaya konması gerekmektedir. Özellikle konuşma becerisinin kazanımına yönelik yapılacak her türlü öğrenme faaliyetinde hedef kültür, kaynak kültür ve ortak kültür öğelerini kullanmak esas olmalıdır. Bu bağlamda ülkemizde hazırlanan öğretim programları ve kaynakların konuşma becerisinin gelişiminde kültürlerarası yaklaşıma ne kadar bağlı olduğu araştırılmalıdır. Dilin kültürün taşıyıcısı olduğu ve kültürün dilin geliştiricisi olduğu düşünüldüğünde, konuşma becerisine yönelik kültürlerarası yaklaşımla hazırlanacak materyallerin hedef kitleye etkisinin incelenmesi ve çözümlenmesi zorunlu hâle gelmiştir.

Bahsedilen tüm bu durumlara rağmen Türkçe öğretim merkezlerinde ortak bir program uygulanmamakta ve birçok kurum kendi programını uygulamaktadır. Ayrıca ders kitaplarında da bir standart yakalanmış değildir. Ortak bir program dâhilinde hazırlanmamış ders kitapları nedeniyle ortak bir öğretim süreci yakalanamamış, uygulamalar da bu doğrultuda farklılık göstermiştir. Dil yeterlikleri ve kazanımların uygulamalarda kullanımı ders kitaplarına göre değişmiştir. Yabancılar Türkçe öğretiminde en yaygın olarak kullanılan ders kitapları; Yunus Emre Enstitüsü (YEE) tarafından hazırlanmış olan Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti (YİTÖS) ve İstanbul Üniversitesi (İÜ) tarafından hazırlanmış olan İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti (İTÖS)’dir. YİTÖS, A1, A2, B1, B2, C1 ve C2 ders kitaplarından; İTÖS ise A1, A2, B1, B2, C1/C+ ders kitaplarından oluşmaktadır. Bu iki dil öğretim seti ünite sayıları, etkinlik sayıları, etkinliklerdeki temel dil becerilerinin oranı ve bunların kullanım şekilleri bakımından farklılık göstermektedir. Ayrıca konuşma etkinliklerinde kültürlerarası

yaklaşımın aktarılış şekilleri ve bunların sayıları bakımından da büyük farklar görülmektedir.

İletişim becerisinin dilin işlevsel kullanımı bakımından önemi düşünüldüğünde ders kitaplarında yer alan bağımsız ve karşılıklı konuşma becerilerine yönelik hazırlanan etkinliklerde bu becerilerin sayıları ve oranları bakımından bir standardın yakalanması gerekmektedir. Kültürlerarası yaklaşımın iletişimi aktif hâle getirdiği ve konuşmaya yönelik eğitim faaliyetlerinin de bu ilişkiyi güçlendirdiği söylenebilir. Bu bağlamda konuşma etkinliklerinde kültürlerarası yaklaşıma uygun içeriklerin belli bir standarda göre tasarlanmaması uygulamayı güçleştirmekte ve dilin işlevsel kullanımını azaltmaktadır.

Bu bağlamda araştırmanın problem cümlesini “Yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişimsel yaklaşımın benimsenmesinin konuşma becerisine etkisi var mıdır?” sorusu oluşturmuştur. Araştırmanın alt problemleri ise şu şekildedir:

- 1- Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan konuşma etkinlikleri sayıları arasında fark var mıdır?
- 2- Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan bağımsız ve karşılıklı konuşma etkinliklerinin dağılımı nasıldır?
- 3- Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan konuşma etkinliklerinde yer alan kazanımların sayıları ve dağılımı nasıldır?
- 4- Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişimsel yeterliğe uygun etkinlik sayıları ve dağılımları nasıldır? Bu etkinliklerde hangi kültür öğeleri kullanılmıştır?
- 5- Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası yaklaşıma uygun etkinlik modeli nasıl olmalıdır?
- 6- Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde konuşma etkinliklerinde kullanılmak için tasarlanan kültürlerarası yaklaşım modelinin öğrencilere uygulanmasının öncesi ve sonrasında uygulanan ön test ve son testin sonuçları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Yabancılar için Türkçe ders kitaplarının belli bir standarda göre tasarlanmaması nedeniyle her kurum seçtiği ders kitabına göre bir program belirlemek durumunda kalmaktadır. Ders kitaplarında yer alan etkinlikler temel dil becerileri olan okuma, dinleme, konuşma ve yazmaya göre tasarlanmaktadır. Bu becerilerin etkinliklerdeki sayıları, nitelikleri veya oranları bakımından ise farklılıklar görülmektedir. Konuşma becerisinin iletişimi destekleyen bir beceri olduğu düşünüldüğünde, bu beceriye yönelik uygulamaların sayıları ve nitelikleri de dilin işlevselliği bakımından önem arz etmektedir.

Yabancı dil öğretimi, dilin işlevsel kullanımıyla devam eden ve kazanılan bir süreçtir. İşlevselliği sağlayan en önemli araç ise iletişim odaklı uygulamalardır. Öğrencinin kaynak kültür ile hedef kültür arasında kuracağı bağ, hedef dilin kullanım sıklığını artıracak ve iletişime dayalı uygulamaları başarılı kılacaktır. “Özellikle günümüzde kültür aktarımının en önemli araçlarından olan yabancı dil ders kitapları aracılığıyla öğrencilerde kültürlerarası farkındalık oluşturularak iletişim becerilerinin gelişmesi öngörülmektedir.” (İşcan ve Yassıtış, 2018, s. 49). Bu amaçla kültürlerarası iletişimsel yeterliği sağlayan materyallerin geliştirilmesi gerekmektedir. Kültürün çok geniş bir alanı kapsadığı düşünüldüğünde oluşturulacak materyallerdeki içeriklerde kültüre ait unsurların seviye gruplarının yeterlik alanlarına göre sınırlandırılması gerekmektedir.

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (AK/MDB, 2013, s. 11)’nde kültürlerarası iletişimsel yaklaşımın yabancı dil öğretimindeki amacının, öğrencinin dil ve kültür arasındaki farklılıklardan olumlu olarak etkilenerek ayrıcalık kazanmasına olanak sağlamak ve bu doğrultuda öğreticinin hedef kültür ve kaynak kültür arasındaki uyumu gösterecek uygulamalar yapmak olduğu belirtilmiştir (s. 11).

Bu bağlamda ders kitaplarında yer alan konuşma becerisine yönelik etkinliklerin kültürlerarası iletişimsel yeterliği destekleyecek kazanımlara sahip olup olmadıkları, bu etkinliklerde yer alan kültür öğelerinin neler olduğu ve bu etkinliklerin kültürlerarası iletişimsel yeterliği sağlamada etkin olup olmadıkları incelenmeli ve değerlendirilmelidir. Ayrıca bu yaklaşıma uygun şekilde oluşturulacak materyallerin işlevselliği ölçülmelidir.

Araştırma kapsamında B1 ve B2 seviyeleri için belirlenmiş iki ders kitabında yer alan konuşma becerisine yönelik etkinliklerde kültürlerarası iletişimsel yeterliği destekleyen kazanımların tespit edilmesi, tespit neticesinde kültürlerarası iletişimsel yeterliği destekleyen veya desteklemeyen tüm konuşma etkinliklerinin ana hatları bozulmadan

yeniden tasarlanarak kültürlerarası yaklaşıma uygun şekilde modellenmesi, yeni oluşturulan etkinlik modellerinin aynı ders kitabını kullanan B1 ve B2 seviyelerindeki öğrencilere 120 saatlik programa uygun şekilde uygulanarak elde edilen sonuçların değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca inceleme ve değerlendirme sonucunda Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (AK/MDB, 2013)'nde yer alan yeterlik ve Türkiye Maarif Vakfı Öğretim Programı (TMVÖP)'nda yer alan kazanımlara uygun şekilde tasarlanacak materyallerin hangi seviyede hangi kazanımları ve kültür öğelerini kapsaması gerektiği ve etkinliklerin sayılarına yönelik önerilerde bulunmak hedeflenmiştir.

1.3.Araştırmanın Önemi

Dili kullanmada en temel gösterge olan konuşma becerisinin geliştirilmesinde kültürlerarası iletişimsel yeterliği destekleyecek materyaller kullanılmasının önemini ortaya koyan unsurlar şunlardır:

- 1- Ders kitaplarında yer alan bağımsız ve karşılıklı konuşma etkinliklerinin sayılarının ve oranlarının karşılaştırılması, bu etkinliklerde hangi kazanımların kullanıldığının tespit edilmesi ve ders kitaplarındaki konuşma etkinliklerine yönelik kazanım odaklı önerilerde bulunulması.
- 2- Kültürlerarası yaklaşımın dil öğretiminde etkililiğini ortaya koymak adına ders kitaplarındaki konuşma etkinliklerinde yer alan kültürlerarası iletişimsel yeterliği destekleyen unsurlara dair örnek bir doküman analizi yapılması ve bu analizin ileride hazırlanacak öğretim programları ve ders kitaplarına etkisinin ortaya konması.
- 3- Ders kitaplarındaki konuşma etkinliklerinde yer alan kültür öğelerinin nitelikleri, sayıları ve kültürlerarası iletişime olanak sağlayıp sağlamadıklarının tespit edilmesi ve bu konuda önerilerde bulunulması.
- 4- Doküman analizinden elde edilecek sonuçlardan yola çıkılarak oluşturulacak etkinliklerin hedef kitleye uygulanması, uygulama sonucunda elde edilecek verilere göre dil seviyelerinin de dikkate alınarak kültürlerarası yaklaşımın konuşma becerisinin geliştirilmesine katkısının ortaya konması.

1.4. Sayıtlar

- 1- Bu araştırmanın planlanması ve hazırlanmasında karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın nitel bölümünde doküman analizi yöntemi kullanılmış, nicel bölümde ise yarı deneysel desen modeller ön test – son test kontrol gruplu araştırma deseni kullanılmıştır.
- 2- Araştırmada elde edilen veriler bilimsel yollarla değerlendirilmiştir.
- 3- Doküman analizinin ardından uzman kişilerle görüşülerek elde edilen sonuçlar çerçevesinde veri toplama süreci yönetilmiştir.
- 4- İlgili ders kitaplarındaki bağımsız konuşma ve karşılıklı konuşma etkinliklerinin sayıları, yüzdelik dağılımları ve TMVÖP'ye göre belirlenmiş kazanımları, farklılık göstermiştir.
- 5- Ders kitaplarındaki konuşma etkinliklerinde yer alan kültürlerarası yaklaşıma dair bulgularda farklılıklar bulunmuştur.
- 6- Oluşturulan deney ve kontrol grupları nitelik bakımından denktir.
- 7- Gözlem kurallarının dışında ortaya çıkan değişkenler grupları aynı şekilde etkilemiştir.
- 8- Kültürlerarası yaklaşıma uygun şekilde hazırlanan etkinliklerinin B1 ve B2 seviye deney ve kontrol grubu öğrencilerine uygulanmasında ön test ve son test sonuçlarında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır.

1.5.Sınırlılıklar

- 1- Araştırmanın doküman analizi bölümü, yabancılara Türkçe öğretiminde en yaygın olarak kullanılan YEE tarafından hazırlanmış olan YİTÖS ve İÜ tarafından hazırlanmış olan İTÖS'te yer alan B1 ve B2 ders kitaplarındaki konuşma etkinlikleri ile sınırlıdır. Ayrıca ilgili konuşma etkinliklerinde yer alan bağımsız ve karşılıklı konuşmaya dair kazanımlar ve kültürlerarası yaklaşımı destekleyen unsurların tespiti ile sınırlıdır.
- 2- Araştırmanın uygulanması YİTÖS'te yer alan B1 ve B2 ders kitaplarındaki konuşma etkinliklerinin yeniden tasarlanması ile oluşturulan etkinliklerle ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (AYBÜ) Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (DİLMER)'de Türkçe eğitimi alan B1 ve B2 seviyesindeki denk öğrencilerle sınırlıdır.
- 3- Araştırmanın uygulama kısmı belirtilen kuruma dair 120 saatlik kur süresiyle sınırlıdır.

1.6.Tanımlar

Dil: Korkmaz (1992)'a göre “Dil, insanlar arasında karşılıklı haberleşme aracı olarak kullanılan; duygu, düşünce ve isteklerin ses, şekil ve anlam bakımından her toplumun kendi değer yargılarına göre şekillenmiş ortak kurallarının yardımıyla başkalarına aktarılmasını sağlayan, seslerden örölü çok yönlü ve gelişmiş bir sistemdir.” (s.43).

Konuşma: Çongur (1995)'a göre “Konuşma, insanın doğuştan sahip olduğu, zaman içinde öğrenip yaşamak suretiyle edindiğı düşünce ve görüşleri ile kendi istek ve duygularını belli bir maksatla karşısındakine veya karşısındaki kişilere iletebilmesidir” (s. 42).

Kültür: TDK (2005)'ye göre “Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin” olarak tanımlanmıştır (s. 1282).

Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım: Dil öğrenme sürecinde kaynak kültür ile hedef kültür arasındaki çeşitli benzer ve ortak unsurlarla kültürel etkileşimi güçlendirmeyi hedefleyen bir öğretim sürecidir.

BÖLÜM 2

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Dil Kavramı

Dil kavramı, insanlık tarihi ile eşdeğer bir geçmişe sahiptir. Günümüze kadar dil kavramı üzerine çok fazla çalışma yapılmış ve dil kavramı sadece dilbilimin değil, diğer bilim dallarının da araştırma konusu olmuştur. Dil kavramı üzerine çalışan araştırmacılar, bu kavramla ilgili farklı görüşler ortaya koymuştur.

Türk Dil Kurumu (TDK, 2005)'na göre dil, “İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan, zeban” olarak tanımlanmaktadır (s. 526). Uygur (2018) dili, “Nerede insan varsa orada dil de vardır” şeklinde açıklayarak, dilin insanla ilişkisini vurgulamıştır (s. 12). Banguoğlu (2007) dili, “insanların meramlarını anlatmak için kullandıkları bir sesli işaretler sistemidir. Elle, başla, gözle, kaşla işaretler yaparak da bazı duygularımızı, düşüncülerimizi ve dileklerimizi anlatırız. Fakat en mükemmel anlatma (expression) vâsıtamız dilimizdir” şeklinde açıklamıştır (s. 9). Aksan (2009), dili “düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü ve çok gelişmiş bir dizge” şeklinde ifade etmiştir (s. 55). Güzel (2014) ise dili, “muhakemenin uzanabildiği sınırları, duyguların erişebildiği hayalin tanıyabildiği bölgeleri görüntüleri adlandıran bir sistem” (s. 18) olarak tanımlamıştır. Ergin (2004)'e göre “İnsanlar duygularını, düşüncelerini, fikirlerini, hükümlerini birbirine nakletmek, meramlarını birbirlerine anlatmak için dil denilen vasıtaya başvururlar.” (s. 3).

Dilin çok farklı biçimlerde tanımları vardır. Birçok tanımda iletişim aracı olduğu vurgulanır. Dil sadece iletişim aracı değildir. İnsanlık tarihine bakıldığında “dilden büyük buluş var mıdır?” sorusuna evet cevabını vermek zordur. İnsanlığın bugün kazandığı ilerlemenin temelinde dil vardır. İlerlemeyi elde etmek bilgi ile mümkündür. Bilginin oluşturulması ve aktarılmasında en büyük görev ise dile düşmektedir. Hayvanların da iletişim kurduğu bilinmektedir. İnsan dilini diğer canlılara ait iletişim araçlarından ayıran

başlıca özellikler ise insan dilinin çift eklemeli olması, söz dizimine sahip olması ve soyut kavramları barındırmasıdır (Kerimoğlu, 2019, s. 1-2).

Dil ile zihin birbirini destekleyecek şekilde tasarlanmıştır. Aynı zamanda dil zihnin aracı durumundadır. Düşüncelerin dil aracılığıyla söze dökülmesine konuşma denir. Düşünce ve duyguyu geliştiren, toplumları ve medeniyetleri oluşturan dil, ayrıca din ve sanatın geleceğe aktarılmasında da en önemli taşıyıcıdır (Banguoğlu, 2007, s. 9-10). Dil, insan için çok özel bir durumu simgeler. İnsanın kültür seviyesi ne olursa olsun dil yetisine ihtiyaç duyar. Geçmişten günümüze insan zihnindeki büyük değişim dilin gelişimiyle doğrudan ilgilidir. Dilin insana ait özellikleri ve yetenekleri doğrudan yansıtması, onun diğer inanç ve fikir sistemlerinin yapamayacağı şekilde “aklın aynası” olduğunun göstergesidir. İnsan zekâsının kapsamı nedeniyle dilin sınırlarını belirlemek mümkün değildir (Chomsky, 2006, s. 176). Çünkü insanı diğer canlılardan ayıran en belirgin özelliği yaratılışı itibarıyla sahip olduğu ve çevresindeki tüm varlıklarla etkileşim içinde olabilmesi için gerekli olan dili kullanabilme donanımıdır. Bu donanım dilin hem fiziksel hem de zihinsel yönlerini işaret etmektedir.

Dil konuşma aygıtı yoluyla çıkan çeşitli seslerin fazlasıyla karmaşık olan birleşiminden ortaya çıkar. Kulak ise bu karmaşık seslerin birleşimini tüm incelikleriyle anlayacak özelliklere sahiptir. Bu nedenle bu seslerin çözümlenmesinde zorluk çekilmez (Banguoğlu, 2007, s. 10). Dilin bu karmaşık yapısının çözülmesinde dinleme aygıtının, zihnin ve dilin fiziksel unsurlarının uyumlu çalışması önemli rol oynar. Bu unsurların eksikliği veya yetersizliği durumunda dile ait temel becerilerin gerçekleşmesi güçleşir.

Çok karmaşık bir yapıya sahip olan dil hakkında açıklanması ve tartışılması gereken çok konu vardır. Dil diğer beceriler gibi kendiliğinden ortaya çıkmaz. Dil nasıl kullanılacağı öğrenilen bir beceridir. Bu durumu hayatta dil ile yapılan birçok eylemde fark edebiliriz. Dilin kullanıldığı eylemlerde dilin aslında ne kadar karmaşık bir yapıya sahip olduğu ve içgüdüsel bir eylem olmadığı daha net görülebilir. Çünkü dil sadece kulak ve göz ile değil aynı zamanda zihnin karmaşık yapısıyla eyleme dönüştürülen bir beceridir (Crystal, 2016, s. 25).

Dilin kendine has bazı kuralları vardır. Bunlara dil kaideleri denir. Dile ait kaideler dilin yapısına sahip olan, dilin doğasından ve eğilimlerinden doğan kaidelerdir. Dil canlı bir varlık olduğu için, farklı sebeplerle zaman içinde birtakım değişimlere uğrayabilir veya gelişebilir. Dildeki gelişim ve değişimler tarih boyunca sıralanır. Bu nedenle dilin tarihine bakılırsa bazı gelişim ve değişimler göze çarpar. Bu değişim ve gelişimler dilin kuralları

dâhilinde meydana gelir. Dile yeni kelimeler veya yapılar kazandırmanın bu kurallara uygun olması gerekir. Dil, kurallarına aykırı müdahaleleri kesinlikle kabul etmez (Ergin, 2004, s. 4).

Düşünce ve dil arasındaki ilişkiyi konu alan çalışmalar, bu işlevler arasındaki ilişkilerin anlaşılması açısından önem arz eden psikolojik çalışmalardır. Düşünce ve kelime arasındaki ilişki anlamlandırılmadığı sürece bu alandaki daha özgün sorunlara çözüm bulunamaz. Araştırma alanları genellikle düşünce ve dili ayrı ayrı ele almış, bu unsurlar arasındaki bağı ve bir bütün olarak bilinçte birleşmeleri araştırma alanlarının dışında kalmıştır. Dolayısıyla düşünce ve dil arasındaki bağı açıklayan teorilerin sınırlı sayıda olduğu da bir gerçektir (Vygotsky, 2012, s. 1).

Toplumu oluşturan en önemli unsurlardan biri dildir. Dilin var olmadığı yerde ortak bir yaşam, ortak bir yaşamın olmadığı yerde de dilin yaşaması düşünülemez (Selen, 1989, s. 1). Dil, toplumu birleştiren en önemli unsurdur. Bu durumu Vardar (2001), “İnsan demek, dil demektir ama dil demek de birçok bakımdan toplum demektir” şeklinde açıklamıştır (s. 15). Bununla birlikte Aksan (2009)’a göre dil “her yönüyle bir ulusun kültürünün de aynasıdır; insanın ve uygarlığın en önemli belirtisi” olarak açıklanmaktadır (s. 15). Çünkü bir toplumun sahip olduğu maddi ve manevi bütün birikimin nesilden nesile aktarılmasında genetik kodlamanın taşıyıcısı ve aktarıcısı hiç şüphesiz dil olarak değerlendirilmektedir.

İnsanlar uzun bir süre sadece konuşmuş, dili yazılan ve incelenen bir varlık olmaktan ziyade konuşulan bir araç olarak görmüştür. Dilin sistemini araştırmak ise sonradan yapılmaya başlanmıştır. Dili anlama, betimleme ve inceleme, genel olarak üç ana yoldan ilerlemiştir. Bu yollar *dilbilgisi*, *filoloji* ve *dilbilim* alanlarıdır. Bu alanların dili inceleme yöntemleri farklılık göstermiştir (Demirci, 2015, s. 18). Bu alanları Demirci (2015), kısaca şu şekilde tanımlamıştır:

1- Dilbilgisi: Bir dilin geçmişten günümüze kazanmış olduğu kurallar bütünüdür. Dilin iç kanunu olarak da adlandırılır.

2- Filoloji: “Dil sevgisi, dil ile ilgili” gibi anlamlara gelir. Dünya üzerindeki dillerin başka bilimlerin ışığında incelenmesidir.

3- Dilbilim: Dil ile ilgili çalışmaların en son ve en kapsamlı haline *dilbilim* denir. Dilbilimin en önemli özelliği dili merkeze alarak çalışmasıdır. Dilbilim dili incelerken diğer alanlardan da istifade eder. Ama bu durum dilin merkezde olduğu bir yaklaşımla gerçekleşir (s. 18-21).

Dilbilimciler, dünya üzerinde “ilkel dil” olarak kabul edilecek bir dil olduğunu kabul etmezler. Çünkü her dil dünyayı, çevreyi, kendi toplumunun yaşantısını ve gerçeklerini söze aktarmak için yeterlidir. İlkel toplumlar, yazılı olmasa da sözlü olarak dili kullanmaktadırlar. Yaşamlarını sürdürmek için belli teknikleri uygulayan bu toplumların eksiklikleri; bilim ve sanat gibi uygarlığı ilgilendiren terimlerden uzak kalmalarından kaynaklanmaktadır (Aksan, 2005, s. 13-14). Ancak yaşam şekli ve içinde bulundukları coğrafi koşullar itibariyle özellikle hayvana dayalı üretimin yaygın olduğu konar-göçer toplumlarda sözlü dil ürünlerinin yazılı ürünlere oranla daha fazla olması sosyolojik bir durumu göstermektedir.

2.2. Kültür Kavramı

Kültür kelimesinin birçok anlamı vardır. “kültür” kelimesinin kökeni Latince “toprağı işlemek” anlamındadır. Daha sonra batı dillerinde farklı anlamlara gelecek şekilde kullanılan “kültür”, günümüzde başta sosyologlar olmak üzere bilim insanları tarafından çeşitli şekillerde tanımlanmıştır. Ziya Gökalp (1968), kültür yerine “hars” kelimesini kullanmış ve kültürü “Hars, yalnız bir milletin dinî, ahlaki, hukuki, muakalevi, bedii, lisani, iktisadi ve fenni hayatlarının ahenktar bir mecmuasıdır” şeklinde tanımlamıştır (s. 93). TDK (2005)’ye göre ise kültür “Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin” olarak açıklanmıştır (s. 1282). Ziya Gökalp’in *kültür* yerine *hars* kelimesini kullanmasının nedeni Fransızca *culture* kelimesinin *hars* kelimesinin dışında farklı bir anlamının olmasıdır. Ziya Gökalp bu ikinci anlamı *tehzib* kelimesiyle ifade eder. *Hars* halk kültürünü temsil ederken *tehzib* halkın dışında toplumun aydın kesimini kapsamaktadır. Ziya Gökalp’e göre insan kendi harsına değer verirken eğer *tehzib* sahibiyse başka milletlerin harsını da sevebilir. Ziya Gökalp’e göre hars millî, *tehzib* ise milletlerarasıdır (Özakpınar, 2007, s. 89).

Geçmişten günümüze çokça tartışılan bir konu, kültür ile medeniyet arasındaki farklardır. Sosyologlar ve düşünürler bu iki kavram arasındaki ilişki üzerine çeşitli görüşler öne sürmüşlerdir. Bu konu hakkındaki genel görüş kültürün medeniyetin taşıyıcısı olduğudur. Kültürün millî olduğu düşünülürse medeniyetin milletlerarası bir değerler bütünü olduğu söylenebilir.

Kültür daha çok toplumların kendine has yaşayış ve davranış biçimlerini ifade ederken, medeniyet ise milletlerarası ortak yaşayış ve davranış değerlerinin bütünüdür. Kültürün karakteri daha özeli ifade ederken medeniyetin karakteri daha geneli ifade eder ve aralarındaki ilişkiden dolayı medeniyet kültürün var oluşundan ortaya çıkar. Kültürün var oluşu aynı zamanda milletin var oluşunun göstergesidir. Ayrıca toplumların var oluşu kültürün var oluşunun göstergesidir (Kafesoğlu, 2019, s. 16).

Kültür ve medeniyet, sosyoloji ve sosyal antropoloji bilimlerinde başlıca tartışma konularından biri olagelmış ve bu iki kavram üzerinde çok çeşitli görüşler savunulmuştur. Antropoloji bilimi kültürün maddi ve manevi öğeleri üzerinde durmuş ve kültür değişimlerinde bunlardan hangilerinin daha önce daha kolay aktarılacağı tartışılmıştır. İnançların dışında bunların somut göstergelerinin yani maddi kültür öğelerinin başka kültürler tarafından daha kolay benimseneceği ve daha çabuk aktarılacağı görüşü çokça savunulmuştur. Bu durum somut öğrenmenin soyut öğrenmeden daha kolay olduğu gerçeği ile ilgilidir (Güngör, 1996, s. 14). Bu bağlamda maddi kültür öğelerinin günümüze daha çok aktarılmış olmasından kaynaklı olarak kültür değişimlerinde veya kültür aktarımlarında en çok etkileşime uğrayan kültürel varlıkların maddi kültür varlıklarından oluştuğu söylenebilir.

Her kültürün belirgin bazı yumuşak ve sert noktalarının olduğu düşünülürse bunların hangi alanlarda olduğu, nelerden oluştuğu, diğer kültürlerde olup olmadığı ve kültürden kültüre değişip değişmediği araştırılması gereken önemli bir husustur. Bu araştırmaya dair sonuçların, özellikle ekonomik olarak geri kalmış toplumların hayat seviyelerinin yükseltilmesinde önemli katkıları olacaktır (Turhan, 1956, s. 6-7). Kültür aktarımında da toplumlara ait bu yumuşak ve sert noktaların göz önünde bulundurulması aktarımın daha kolay ve hızlı gerçekleşmesine olanak sağlayacaktır. Özellikle sözlü kültüre ait öğelerin aktarımında toplumlara has özelliklerin doğru şekilde belirlenmesi gerekir.

Kafesoğlu (2019) medeniyeti meydana getiren kültür değerlerinin oluşumunu üç temel unsura bağlar:

1- Coğrafi Çevre: Toplumların hayatında ve kültürün oluşumunda coğrafi şartlar ve olanakların etkisi hiç şüphesiz önemli bir faktördür. İklim, bitki örtüsü, yer altı kaynakları ve tarım ile hayvancılığa uygun şartlar; ekonomiye, hukukî ve dinî vb. kültür öğelerine etki eden unsurlardır.

2- İnsan Unsuru: İnsanoğlunun soydan gelen bazı kalıtsal özellikleri kişiliği üzerinde taşıdığı etki bilimsel bir gerçektir. Milletler atalarından aldıkları bazı özellikleri biyolojik

olarak taşırlar ve aldıkları kültürel mirasla beraber gelecek nesillere iletirler. Sınır komşusu olan milletlerde bile önemli kişilik farklılıkları vardır. Bu nedenle kültür ve medeniyetin oluşumunda soydan gelen millî unsurların önemli bir yeri vardır.

3- Cemiyet (Topluluk): Kültür unsurlarının milletlerde ortak bir değer olarak kabul edilebilmesi için bireylerin ortaya koyduğu kültürel belirtilerin topluluklar tarafından kabul edilmesi gerekir. Bu nedenle kültürün ortaya çıkışı ve gelişiminde toplulukların etkisi önemli bir yer tutar. Ayrıca toplulukların sosyal etkileşimleri, kültürün gelişiminde ve gelecek nesillere aktarılmasında belirleyici bir rol oynamaktadır (s. 26-30).

Kültürü incelemek için kültürü anlamak ve kültürün özelliklerini bilmek gerekir. Kültürün özellikleri şu şekilde açıklanabilir:

- Kültür Toplumsaldır: Kültür, toplumun oluşturduğu ve gelecek nesillere aktardığı maddi ve manevî değerlerin bütünüdür.
- Kültür Öğrenilir: Kültür toplumsal yaşamda bilinçli ya da bilinçsiz şekilde doğrudan veya dolaylı yapılan etkileşimle öğrenilir.
- Kültür Değişebilir: Geçmişten geleceğe aktarılan kültür yeni öğrenmelerle değişebilir. Bazı kültür unsurları ihtiyaca göre çıkarılabilirken, bazı unsurlar da eklenebilir.
- Kültür Aktarılır: Öğrenilen kültür gelecek nesillere dil yoluyla aktarılır ve aynı şekilde süreklilik kazanır. Sözlü ve yazılı kültür unsurları bu aktarımın en önemli araçlarıdır.
- Kültür Bütünleştiricidir: Kültürün unsurları toplumları birleştirici ve bütünleştirici özelliğe sahiptir. Bu unsurların değişmesi durumunda bütünleştirici etkenler de değişecektir.
- Kültür Kurallar Sistemidir: Kültürün oluşumunda toplumun belirlediği kurallar ve davranışlar belirleyicidir.
- Kültür Simgeseldir: Kültürün simgesel özelliği dil ile sağlanır. Kültürün aktarılmasında en önemli araç dildir. Kelimeler bu simgelerin göstergesidir. Kültür ancak dilin anlattığı kadar anlaşılır (Karaca ve Gümüş, 2018, s. 5-8).

Kültür kendi içinde iki ana ögeye ayrılır. Bu ögeleri İçli (2015), şu şekilde açıklamıştır:

1- Maddi Ögeler: Toplumsal gelişim sürecinde belirli bir kültüre sahip insanların ortaya çıkardığı nesnelerdir. Bu ögeler belirli bir kültüre ait simgelerdir.

2- Manevi Ögeler: Toplum yaşamını oluşturan ve düzenleyen inançlar, değerler, bilgiler, kurallar, gelenek ve göreneklerdir (s.108-109).

Kültüre ait maddi ve manevi ögeler birbiriyle ilişki içindedir. Maddi kültür öğeleri değişime uğradığında manevi kültür öğeleri hemen uyum sağlayıp değişmez. Bu değişim uzun bir zaman alabilir. Bu süreçte kültürel gecikme meydana gelir. Kültür değişimi kültüre ait iç ve dış etkenlerin etkisiyle ortaya çıkar. İç etkenler toplumun göç etmesiyle, dış etkenler ise kültür aktarımına uğramayla ortaya çıkar (İçli, 2015, s. 109).

2.3. Dil-Kültür İlişkisi

“Bir kavim beynelmilel medeniyetin müesseselerine kendi lisan ve vicdanının rengini vererek onları kendi ruhuna uydurmağa başladığı dakikada müstakil ve millî bir medeniyete yani "Hars"a mâlik olmağa başlar” (Gökalp, 1977, s. 13). Toplumlari gerçek manada millet yapan en önemli iki unsur dil ve kültür birliğidir. Bu anlamda millî kültürün oluşumunda en önemli araç dildir. Dilin kültür ile olan uyumu, kültürün geleceğe taşınması anlamıyla ayrıca önem arz etmektedir. Dil ve kültür birbirini tamamlayan iki önemli kavramdır. Dilin yaşaması ve gelişimi kültürün gelişimi ve aktarımı için son derece gereklidir. Kültürün değişimi veya gelişimi de aynı oranda dili etkileyen faktörlerdir. Bu bakımdan milletlerin yaşaması için temeli sağlam atılmış dil ve kültüre ihtiyaç duyulmaktadır. “Demek oluyor ki, ‘dil’ dediğimiz iletişim aracı, toplumu bir arada tutan harç; kültürü taşıyan ortak bir hazine, toplumu yansıtan bir ayna; bireyler, gruplar ve kümeler arasındaki ilişkileri düzenleyen *hakem*, *hâkim* veya *hekim* oluyor” (Güvenç, 2019, s. 47). “Dolayısıyla zengin bir kültür geçmişine sahip olmanın önemi kadar bu kültürün kuşaktan kuşağa aktarımının da sağlıklı olarak gerçekleştirilmesi aynı oranda önem taşımaktadır” (Nurlu ve Gülden, 2017, s. 10).

Kelimeler anlamlı sembollerdir. İletişimde kullanılan her kelime geçmişte kültürün kabul ettiği bir anlamlar bütünü ve kültürün bir parçasıdır. Dil ve kültürün gelişimi bu iki kavramın da yaşantılardan kopuk olmamasına bağlıdır (Güzel ve Barın, 2013, s. 260). Bu anlamda yaşayan dile ait olan her kelimenin kültür ile bir bağı ve geçmişi vardır. Dilin yapısı, bağlı olduğu dil ailelerine mahsus iken dile ait kelimelerin kültürü daha çok yansıttığı söylenebilir. Dilde bir kavramı veya varlığı sembolize eden bir kelimenin başka bir dilde tam karşılığı olmayabilir. Bu durum dilin kültür ile bağının göstergesidir. Örneğin enişte, elti, yeğen, dünür gibi akrabalık kavramlarının başka bir dilde karşılığı olmayabilir ya da bu kavramlar tek isimle ifade edilebilir. Yaşayan ve ölmüş kelimeler kültürün değişiminin veya gelişiminin göstergeleridir.

Kelimeler dilin simgesi, dil de bu simgelerin bütünüdür. İnsanların özellikle soyut şeylerden bahsetmeleri dil ile mümkündür. Bu da kültürün insana aktardıkları ile sağlanır. İnsan kültürün kazandırdıkları sayesinde karşılaştığı birçok sorunla uğraşmak zorunda kalmamakta ve yaşanmamış farklı durumlara da hazır olmaktadır. Dil yoluyla toplumdaki olaylar hakkında olumlu veya olumsuz yorumlar getirilebilir. Her toplumun olayları yorumlaması farklılık gösterebildiği için bazen dil diğer toplumları anlamada ve yorumlamada sınırlama getirebilir (İçli, 2015, s. 107). Bu durumda farklı kültürlerin anlaşılması için kültürlerarası iletişim yollarını geliştirmek faydalı olacaktır. Bu iletişimi geliştirmek içinse ortak kültür öğelerinin bir birleştirici olarak kullanılması gerekmektedir.

Dilin yeni düşünceleri anlayacağı ve adlandıracağı bir tarafı bulunmakla beraber, kurumsallaşmış bir tarafı da vardır. Kurumsallaşmış dil kendine özgü yasaları ve ilkeleri olan, kültürel bir sürecin ürünü olan, kısmen de zihnin özelliklerinin yansıması olan bir yapıdadır. Bu durum dilin yapısına göre çözümlenmesi zor ve karmaşık bir biçimi ifade eder. Kurumsallaşmış dil, kültürel bir sürecin sonunda dilin hem fiziksel hem de zihinsel yönüyle ilişkili olarak ortaya çıkar (Chomsky, 2006, s. 5-6). Dillerin yeni düşünceleri anlamlandırma ve adlandırma süreci de aslında dilin fiziksel ve zihinsel yönlerinin kullanılarak kültürel süzgeçten geçirilmesiyle başlar. Dilin yeni bir kavramı kelimelerle sembolize etmesi kültürel karşılaştırma ile beraber şekillenir.

Toplum ve kültürde hangi unsurlar varsa dilde de kendine yer bulur. Dilde var olanların da toplum ve kültürde yansımaları bulunur. Hangisinin daha önde geldiği konusunda kesin bir yargı bulunmamaktadır. İdealistler dile, pozitivistler ise toplumsal ilişkiye öncelik verir. Kültürebilimciler ise kültür ve dilin karşılıklı ilişkilerine dayanan bir tamamlayıcı işlevselliğini savunurlar. Kültürün gelişimi dili, dilin gelişimi ise kültürü etkiler. Kültürün incelenmesi dilin mucizelerini, dilin incelenmesi ise kültürün insan üzerindeki etki ve sonuçlarını gösterir (Güvenç, 2019, s. 48). Bir kültüre ait varlıkların algılanması veya yorumlanması, ayrıca toplum veya doğayla kurulan ilişkideki kültür hassasiyeti, dilden bağımsız olarak gerçekleşmez ve o kültüre ait temel söz varlığı da bu hususların yansımasıdır (Çolak, 2020, s. 152).

Dil, tarih ve kültür arasındaki ilişkiden dolayı tek başına incelenemez. Zira dildeki kelimelerin yazılışını, sesletimini, şeklini ve anlamını ortaya çıkaran ve geliştiren tarih ve kültürdür. Bu nedenle dilbilimcilerin sadece dili bilmeleri yetmez, geniş kültürlü ve dil gibi bütün imkânlarla açık olmaları gerekir. Kültüre ait eserler, dilin belli bir zamanda donmuş

şekilleridir. Bu bakımdan bu eserleri birer abide olarak nitelemek gerekir. Kütüphaneler de bu abidelerin sergilendiği bir müze konumundadır (Kaplan, 1983, s. 188-189).

İnsan dilin doğasına uygun olarak dinleme becerisiyle dil edinim sürecine giriş yapar, ana dilin yapısıyla dil dünyasına dâhil olur. Dil edinim ve öğrenim sürecinde insanda öncelikle ses bilinci oluşur. Kültüre ait ilk veriler de bu süreçte dile dâhil olmaya başlar. İhtiyaca göre şekillenen bu süreç, insanın zihin dünyasını da oluşturur. İlk öğrenme dil ile başlar ve dile ait öğrenmeyle beraber kültüre ait öğrenme de başlamış olur. Dil öğrenmeyle zihinde oluşan çağrışımlar insanda davranış olarak belirir. Bu aşamadaki ilk dil girdileriyle beraber kültürel arka plan da ortaya çıkar (Temur, 2020, s. 123). Bu bağlamda dilde anlamlandırma ya da kavramlaştırma adı verilen olay meydana gelir. Bu olay doğada olan varlıkların, insana ait duygu ve düşüncelerin ve birçok devrimin dilde sözcüklere dönüşmesi ve bu aşamada kat edilen yola denir. Topluma ait dil, toplumun maddi ve manevi kültür öğelerini yansıttığı için bu varlıklar her yerde aynı olsa da kavramlaştırma sürecinde farklı anlatım yolları seçilir ve bağlamdaki anlamları farklılık arz eder (Aksan, 2005, s. 78). Bu farklılıklar dilin kültür ile olan bağlayıcı ilişkisinin göstergesidir. Bu nedenle bir dilde yer alan bir sözcüğün başka dilde tam karşılığı olmayabilir. Bu durum kültürün dildeki kelime hazinesini doğrudan etkilediğinin kanıtıdır.

Dil toplumları iletişim kurmak için gerekli bilgi ve becerilere sahip olmak zorundadır. Bu beceriye iletişimsel yeti denir. Bu yeti sadece dilbilim ve toplumbilime ait iletişim kurallarını değil, iletişim ve etkileşimin temelini oluşturan kültürel kural ve bilgileri de içinde barındırır (Aktaş, 2005, s. 90). Kültürel kural ve bilgilerin iletişimsel yetiye dâhil olması, dil toplumunda kültürel hafızanın gelecek nesillere aktarılmasıyla mümkün olur. Kültür aktarımıyla oluşan kültürel değişim ve dönüşüm ile iletişimsel yeti de değişip gelişir.

Kültürel çalışmalar dil-kültür ilişkisi nedeniyle dil çalışmalarından ayrı düşünülemez. Bu fikir dil araştırmaları bağlamında kültürün disiplinli şekilde incelenmesini öngörmektedir. Dilin kullanımı ve farklılığına ait araştırmalar kültürel bağlamda yapılmalıdır ve kültürel bağlamı doğru şekilde sağlamak için sosyal antropoloji disiplininin yararlanmak gerekir. Antropoloji çalışmaları neticesinde insan topluluklarına ait farklılıkların, dolayısıyla kültürel farklılıkların tespit edilmesi temel dil çalışmalarına yol göstermektedir. Dile ait farklılık ve benzerliklerin tespit edilme sürecinde sosyal antropoloji çalışmalarını kaynak edinmek doğru bir çalışma metodu olacaktır (Byram, 1989, s. 56).

Tarihe bakıldığında uygarlık ve kültürün dile her zaman aynı etkiyi gösterdiği söylenemez. Uygarlık ve kültürü yabancı bir ülkeden edinmiş, kendi iç dünyasını ve düşünme şeklini bu kültüre uyduramamış milletler ileri bir uygarlık seviyesine erişse de dilini aynı ölçüde geliştiremeyebilir. Hintliler erkenden uygarlaşmış olmalarına rağmen dillerini aynı oranda geliştirememişlerdir. Bununla birlikte henüz gelişmemiş dillerin de her zaman aynı seviyede kalacağı söylenemez. Bu dillerin yapılarında belirgin bir gelişmişlik bulunabilir. Dilin açıklık kazanması için uygarlık ve kültürle beraber düşüncelerin de gelişmesi gerekir. Bu gelişim esnasında dilin sınırlarını aşması gerekir. Eğer sınırlar aşılmaz ise dil gelişim göstermez ve dile sonradan katılan unsurlar ilkel dilin yasalarına göre değişir (Akarsu, 1998, s. 82-83). Bu bakımdan kültürün dışarıdan öğrenilmesi dilin gelişimini olumsuz etkilemekte ve dilin gelişim göstermemesi milletlerin yok oluşum sürecini başlatmaktadır.

Kültürün yapısını oluşturan dayanaklardan biri de dildir. Kültürün oluşması dile bağlıdır. Çünkü dil bireyler arasındaki iletişimi, anlaşmayı, yardımlaşmayı ve paylaşmayı sağlayan temel unsurdur. Toplumu meydana getiren bireylerin birlikte yaşamalarına imkân veren birlikte yaşama güdüsü de ortak bir dil ile mümkündür. Bireyler arasındaki anlaşma isteğinin artmasıyla dil de aynı oranda gelişim gösterir. Bu nedenle dilin bireyleri bir arada tutan ve anlaşmalarını sağlayan büyük bir güç olduğu şüphe götürmez bir gerçektir. Bu bağlamda dil, kültürün en temel yapı taşıdır (Yalçın, 2012, s. 28).

Bu bağlamda denilebilir ki milletleri millet yapan dil ve kültürdür. Milletlerin varlıklarını koruyabilmeleri için dil ve kültürlerini koruyup geliştirmeleri gerekmektedir. Çünkü dile sahip olmak kültüre hâkim olmakla mümkündür. Kültüre hâkim olmak ise kendine has olanı unutmamakla elde edilir. Toplumda olması gereken birlik ve beraberlik anlayışı dil ve kültürün canlı tutulmasıyla sağlanır (Göçer, 2012, s. 54). Dilin aktarım ve değişim süreçleri de kültürün canlı yapısının muhafaza edilmesiyle başarılı şekilde devam eder ve sonuçlanır.

2.3.1. Kültür Aktarımında Dilin Rolü

Kültür aktarımı milletlere ait kültürel unsurların bireylere benimsetilmesidir. Dil ve kültür arasındaki ilişki birbirini tamamlayan ve geliştiren iki önemli kavramdır. Bu kavramlar arasındaki bağ, kültür aktarımında dilin işlevselliğini de ortaya koymaktadır. Aynı şekilde dilin öğrenilmesinde de kültür aktarımının rolü önem arz etmektedir. Dolayısıyla bu iki unsur birbirinden ayrı düşünülemez. Bu bağlamda kültür aktarımının doğru yapılması için

dilin etkin ve kültüre uygun şekilde kullanılması gerekir. Dilin doğru kullanılmaması kültür aktarım sürecini olumsuz yönde etkileyecektir.

Kültür aktarımında benimsenen iki önemli kavram vardır. Bu kavramlar sosyalleştirme ve kültürlenme kavramlarıdır. Uyar (2007), bu kavramları şu şekilde açıklamıştır:

- Sosyalleştirme: Bir millete ait kültürel değerlerin, gelenek, görenek, örf ve âdetlerin öğretilmesine ve benimsetilmesine denir. Toplum yaşamına uyum sağlamak için sosyalleşmek önem arz etmektedir. Bu süreç birey için sosyalleşme, öğretici için sosyalleştirme anlamına gelir.
- Kültürleme: Toplumun kendi içinde birlik, beraberlik ve barışı sağlamak için belli bir kültürü benimsetmesine denir. Toplum bu şekilde bireyleri denetim altında tutar ve istediği insan tipini oluşturur (s. 20).

Kültür aktarımında kaynak kültür, hedef kültür ve ortak kültür unsurlarına dikkat edilmelidir. Kaynak kültür bireyin dil, yaşam ve düşünme dünyasını şekillendiren kültürdür. Hedef kültür ise dil öğretiminde aktarılmak istenen kültürdür. Dili öğrenmede bu kültür, öğrenmeyi kolaylaştırabileceği gibi zorlaştırabilir de. Kültür aktarımını tam anlamıyla gerçekleştirebilmek için kaynak kültürde edinilen deneyimlerin hedef kültürde normal karşılanması gerekmektedir. Dilin öğreniminde birey, hedef kültüre karşı bir savunma oluşturabilir. Bu durumun aşılması için dili öğrenmede hedef kültürün aktarılmasının önemi konusunda bilinçlenmek gerekir (Demir ve Açık, 2011, s. 58).

Dil kültürün parçası olduğu için, bir dilden başka dile aktarımda zorluk yaşanabilir. Bununla birlikte dilde bir engel çıkmasa bile bazı yapıların başka kültürdeki insanlara aktarımında kültürel farklılıklardan kaynaklı engeller ortaya çıkabilir. Bir kelimenin başka dildeki karşılığı uygun olsa bile o kelimenin uyandırdığı duygular farklılık gösterebilir. Bu tür durumlar da kültür aktarımı sürecinde bazı güçlükler neden olabilir. Bu nedenle kültür aktarımında ideolojik ve manevî değişim, teknolojik değişimden daha kolay olur. Fakat buradan yola çıkarak kültür aktarımında maddî kültürün manevî kültürden önce geldiği söylenemez. Kültür aktarımında insanlar otomatik bir sıraya göre değil seçiciliğe göre hareket eder (Güngör, 1996, s. 16). Bu bakımdan kültür aktarımında dilin söz varlığına ait benzerliklerinden ve söz varlığının kültürel iletişime olanak sağlayacak unsurlarından faydalanmak, kaynak kültürle hedef kültür arasındaki bağı kuvvetlendirecektir.

Bazı dil uzmanları dil öğrenmenin aynı zamanda kültür öğrenme süreci olduğunu vurgulamıştır. 20. Yüzyılın başında uzmanlar yabancı dil müfredatında hedef kültür

unsurlarının eklenmesinin faydalı olacağını belirtmişlerdir. Bu konuda 1980 yılından sonra bazı araştırmacılar da kültürle bütünleşmiş dil öğretim sürecinin gerekliliğini savunmuşlardır. Bu araştırmalarda yabancı dil sınıflarında hedef kültür unsurlarının öğretim sürecine katılmadığı durumlarda öğrencilerin başarısında azalma olduğu kanıtlanmıştır. Bu nedenle dil öğretiminde kültür aktarımına yer verilmediği durumlarda dili öğrenmek mümkün olmayacaktır. Dili öğrenmek için kelime ve gramer bilgisinden daha fazlasına ihtiyaç vardır (Yüce ve Koçer, 2014, s. 482).

Dilin kullanımında biçim, anlam ve işleve ait bilgilere ihtiyaç duyulur. Ayrıca bu bilgilerin kullanımında ve amaçlanan bağlamı sağlamada ifadelerin sosyal bağlamını da göz önünde tutmak gerekir. Bu durumda kültürün günlük hayatta kullanılan dildeki bağlamına dikkat etmek gerekir. Özellikle dil öğretiminde iletişimsel yaklaşım yönteminde bu davranışların göz önünde tutulması gerekir (Freeman ve Anderson, 2014, s. 167-168). İletişimsel yaklaşıma ait öğretim modelinde öğrenen ile öğretici arasındaki iletişimi sağlamak için dilin kullanımına ait bağlamı çözümlemek gerekir. Bu çözümlemede kültür aktarımı işlevsel olarak kullanılabilir. Aktarım sürecinde hedef dil ile kaynak dil arasındaki benzerlik veya farklılıkların iletişimsel yaklaşıma uygun biçimde gösterilmesi dilin bağlamda kullanılmasına olanak sağlayacaktır.

Yabancı dil öğretiminde kültür aktarımının tek yönlü yapılması, öğrenen için kaynak kültür ile hedef kültür arasında çatışmaya neden olabilir. Bu çatışmanın sonucu olarak öğrenen hedef kültüre yönelik bir savunma gerçekleştirebilir. Kültür aktarım sürecinin tek yönlü yapılmaması için kültürlerarası iletişime yönelik bir öğretim süreci oluşturmak hedef kültürle kaynak kültür arasında bir köprü oluşturacak ve aktarımın daha yumuşak gerçekleşmesiyle öğrenme kolaylaşacaktır.

2.4. Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım

Dil öğretiminde hedef dile ait kültürel unsurların verilmesinin dili öğrenmede kolaylık sağlayacağı dil uzmanları tarafından kabul edilen bir gerçektir. Fakat bu unsurların kazandırılmasında tek yönlü bir yaklaşım modelini kullanmak, çeşitli sakıncalar doğuracaktır. Hedef kültüre dair bir dayatma öğrenen için bir savunma eylemine dönüşebilmektedir. Geçmişte birçok devletin kültür dayatmasına başvurduğu görülmüştür. Bu tür kültür dayatmalarının farklı sonuçları zaman içinde kendini göstermiştir. Bununla birlikte dil öğretiminde kültürel unsurların dayatma olmaksızın kazandırılması dilin öğrenilmesi bakımından önem arz etmektedir. Dil öğretim sürecinde kültürlerarası

iletişimsel yaklaşıma uygun bir öğretim ortamı oluşturmak, bu zorluğun aşılmasını sağlamada etkili olacaktır.

Kültürlerarası yaklaşım çokkültürlülük sonrası önem kazanmıştır. Çünkü kültürlerarası iletişim ve etkileşim çokkültürlülüğün zeminini güçlendirir (Çötök, 2010, s. 19). Dünyada göçler farklı nedenlerle artış göstermiş, özellikle savaşlardan kaynaklı zorunlu göçler artmış ve büyük insan toplulukları kendi coğrafyalarını terk etmek zorunda kalmıştır. Ayrıca eğitim ve iş bulma amacıyla göçler de son dönemlerde fazlalaşmıştır. Bu durum farklı insan topluluklarının bir arada yaşama zorunluluğunu ortaya çıkarmış ve çokkültürlülük önemli bir kavram haline gelmiştir. Çokkültürlülük kavramının ortaya çıkardığı sonuçlar da kültürlerarası iletişimi zorunlu hale getirmiştir.

Çokkültürlülük ile kültürlerarası yaklaşım kavramları arasında bariz bir fark bulunmaktadır. Çokkültürlülük kavramında kültürlerin etkileşimi bulunmazken, kültürlerarası yaklaşımda etkileşim esastır. Çokkültürlülük, kültürlerin ayırımına önem verirken kültürlerarası yaklaşım kültürlerin uyumluluğuna ve ortak noktalarına önem vermektedir (İltar, 2020, s. 56). Farklı kültürlerin bir arada yaşamasına bağlı olarak ortaya çıkan sorunları çözmek için kültürlerarası iletişime dair sosyoloji ve dil araştırmalarının sarmal şekilde yapılması gerekmektedir. Bu bakımdan kültürlerarası yaklaşımın farklı bilim dallarının konusu olduğu da söylenebilir.

Kültürlerarasılık sürekli bir kültürlere empati kurmak, özenmek veya o kültürü merak edip kendi kültürünü yok saymak olmadığı gibi, o kültüre karşı set örmek de değildir. Kültürlerarası olmak kendi kültürü ile karşı kültür arasındaki etkileşimin farkına varmaktır. Bu bilinç oluştuğunda farklılıklar korunurken aynı zamanda bir topluluk duygusu oluşmuş olur. Etkileşim süreci bir kültürü güçlendirmek üzerine değil, kültürleri birleştiren sınırlar üzerine kurulduğunda kültürlerarasılık sağlanmış olur (Byram, 2002, s. 50).

Bir arada yaşayan kültürlerin barış içinde yaşayabilmeleri ve ortak amaçlar için uğraşmaları kişilerin, kitlelerin ve devletlerin gelişimine önemli oranda katkı sağlar. Bu gelişimin sağlanmasında farklı kültüre ait bireylerin kültürlerarası iletişimsel yeterliğe sahip olmaları önemlidir. Araştırmacıların kültürlerarası iletişimsel yeterliğe dair yaptıkları çeşitli tanımlarından yola çıkarak bu yaklaşıma dair üç ana yeterlik alanı ortaya çıkmaktadır:

- 1- İlişkileri geliştirme ve sürdürmeye ait yeteneklere sahip olmak.
- 2- En az kültürel kayıp ve bozulmayla etkili iletişim yeteneği geliştirmek.
- 3- Başka kültürlerle uyum ve iş birliği sağlamak (Fantini, 2000, s. 27).

Bu yeterlik alanları birçok yerde farklı toplumlar tarafından kabul edilen ve kültürlerarası iletişimi ayakta tutan unsurlardır. Bu alanlar sadece kültürlerarası iletişimi değil aynı zamanda kişilerarası iletişimi de sağlaması bakımından önem arz etmektedir. Bunun yanında kültürlerarası iletişim sürecinde farklı yönlerin ortaya çıkmasıyla kültürlerarası düzeyde karmaşıklık artabilir (Fantini, 2000, s. 27).

Şekil 1. Kültürlerarası Düzeyde Artan Değişkenler. Fantini, A. E., (2000). A central concern: developing intercultural competence, SIT Occasional Papers Series. Brattleboro. pp. 25-42

Kültürlerarası iletişimsel yeterliğin sağlanması için belirli bir sürece ihtiyaç vardır. Bu sürecin inşa edilmesinde bazı gereklilikler vardır. Bu gereklilikleri Lustig ve Koester (2010), şu şekilde sıralamıştır:

- 1- Bağlam: Kültürlerarası iletişimsel yeterlik bağlamsaldır. Bir kişinin kültürlerarası iletişime yetkin olması, ilişkisel bağlam ve durumsal bağlama uygunluğuna bağlıdır. İletişimsel yeterlik, ilişkilerden ve durumlardan ayrı düşünülemez.
- 2- Uygun ve Etkin Olma: Kişilerarası ve kültürlerarası iletişimsel yeterlik için uygun ve etkin davranışlara sahip olmak gerekir. İletişimin sağlanmasında uygun kabul edilen ve iletişimin sağlanmasında başarıya ulaşmada etkin olan davranışlara sahip olmak, istenilen sonuçların elde edilmesine olanak sağlar.
- 3- Bilgi, Güdülenme ve Eylem: Kültürlerarası iletişimsel yeterlik için yeterli bilgiye, iletişim için güdülenmeye ve becerikli eylemlere ihtiyaç vardır. Etkili iletişimsel yeterlik için bu unsurların aynı anda var olması gerekmektedir (s. 67-69).

Bennett (1998), Kişilerarası iletişimde olduğu gibi, kültürlerarası iletişimde de yüz yüze etkileşime odaklanmak gerektiğini savunmuş, bu tür iletişimde iki tarafın da geri bildirim alıp verebilecek yeterliğe sahip olması gerektiğini ve bu bağlamda kültürlerarası iletişimde

bazı kitle iletişim araçlarının kullanımının tek taraflı bir bildirim içereceği için kişiden kişiye iletişimin sağlanamayacağını belirtmiştir (s. 15-17). Bennett'in bu görüşü belirtilen zamanın koşullarını yansıtsa da günümüzde kitle iletişim araçlarının birçoğu karşılıklı iletişime odaklı oluşturulduğu için, bu amaca uygun araçların kültürlerarası iletişimi sağlamak amacıyla kullanılmasında bir sakınca bulunmamaktadır. Ayrıca iletişimsel yeterliğin geliştirilmesinde birçok elektronik uygulamanın kullanımının yaygınlaştığı ve bu uygulamalar sayesinde farklı ülkelerden farklı kültüre ait insanların kültürel etkileşime geçerek kültürlerarası iletişimsel yeterliğini geliştirdiği görülmektedir.

Kişilerarası ilişkilerde yüz yüze olma durumu iletişim üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Bu iletişim çoğunlukla sözlü olarak gerçekleşir. Fakat iletişimin bir yönü de sözlü olmayan iletişimdir. Yüz yüze iletişim durumlarında sözlü iletişim anlamın aktarılmasında sözsüz iletişime göre çok daha önemli bir yere sahiptir. Bunun yanında sözlü olmayan iletişim, esasında sözlü iletişimi tamamlayan önemli bir unsurdur. Sözlü iletişimi destekleyen sözlü olmayan bazı evrensel iletişim yolları aynı zamanda iletişimin başlamasına olanak sağlayan yapıları barındırır. Bu bakımdan özellikle birbirinin dilini bilmeyen kültür yapılarının iletişim kurmasında sözlü olmayan iletişim, aynı zamanda bir başlangıç noktasıdır. Rogers ve Steinfatt (1999), sözlü olmayan iletişimin önemini şu şekilde sıralamıştır:

- Sözlü olmayan iletişim her yerde mevcuttur: Bir kişiyle konuşulmadığında bile sözlü olmayan bir iletişime dair mesaj verilmiş olur. Bu nedenle iletişim kuramamak imkânsızdır. Kasıtlı olarak bir mesaj verilmese bile insanlar özellikle yüz ifadelerinden yola çıkarak çağrışımında bulunabilir.
- Sözlü olmayan iletişim önce gelir: Sözlü iletişim başlamadan önce insanlar kıyafetleri, duruşları, yüz ifadeleriyle karşı tarafla iletişime geçmiş olur. Bu başlangıç aynı zamanda sözlü iletişimin de başlayıp başlamayacağının temelini oluşturur.
- Sözlü olmayan iletişim güvenilirdir: Bireylerin sözlü olmayan iletişime ait mesajları kontrol edememesinden dolayı bu mesajlar daha geçerlidir. Fakat bu mesajların bilinçli yapılması öğrenilen bazı çalışmalarla mümkün olabilir. Özellikle psikiyatri gibi bilimlerde hastanın sözel olmayan davranışları incelenmektedir.
- Sözlü olmayan iletişim, özellikle sözlü mesajlar eksik veya sınırlı olduğunda yanlış anlamaya yol açabilir: Sözel olmayan bazı sembollerin sözel iletişimde olduğu gibi özellikle kültürden kültüre değişiklik göstermesi iletişimde yanlış anlamalara yol açabilir.

- Sözlü olmayan iletişim özellikle kültürlerarası iletişim durumlarında önemlidir: Sözlü ve sözlü olmayan iletişim kültürlerarası iletişimle birlikte kullanıldığında etkilidir. Ayrıca sözlü iletişimin aksamaya başladığı durumlarda sözlü olmayan iletişim amaçlanan anlamı ifade etmede etkin rol oynar. İletişim belirli bir bağlamda meydana gelir. İletişimde kültür, bağlamın önemli bir yönünü teşkil ettiği gibi sözlü veya sözlü olmayan iletişimi etkileyen bir unsurdur (s. 164-165).

Bu bağlamda beden diline ait kodların hangi kültürde ne anlam ifade ettiğini bilmek, kültürlerarası bir ortamda bulunan birey için çok önemlidir (Urhan Torun, 2019, s. 66). Kültürlerarası iletişim yeterliğini sağlayan bireylerin sözlü ve sözlü olmayan iletişim yollarını doğru kullanması beklenir. Bu iki unsurun birbirini tamamlamasıyla oluşturulan iletişim sürecinde birlikte yaşama içgüdüğü ve dilin farklı yönlerinin öğrenilmesi sağlanmış olur.

2.4.1 Yabancı Dil Öğretiminde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım

Yabancı dil öğretiminde hedeflenen başarının sağlanabilmesi için hedef kültüre dair bakış açısı kazandırmak önemli bir etkidir. Bu bakış açısının kazandırılması içinse öğrencinin kültürlerarası iletişimsel yeterliğe sahip olması gerekmektedir. Kültürlerarası iletişimsel yeterliğe ulaşma sürecinde bazı olumsuz durumlar ortaya çıkabilir. Öğrenci hedef kültüre karşı set örebilir veya kültürlerarası farklılıkların çok derin olmasından kaynaklı hedef kültürü benimsemede zorluk yaşayabilir. Bu zorluklara birçok unsur neden olabilir. Bu sürecin başarılı şekilde sonuçlanması için belirli bazı yöntemlerden faydalanmak gerekir. Yöntemlerin uygulanmasında öğreticinin, öğretim ortamının ve ilgili materyallerin yeterli durumda olması önemli bir yer tutmaktadır.

Kültürlerarası iletişimsel yaklaşımın bir çalışma alanı olarak belirlenmesi ve kültürlerarası iletişimsel yeterliğe yönelik eğitimler 1950'li yıllarda başlamıştır. Bu çalışmalar Edward T. Hall ve arkadaşlarının 1951-1955 yılları arasında Amerikalı diplomatların farklı kültürlerle iletişimlerini sağlamak için başlatılmıştır. Hall, öncelikle çalışmalarını antropoloji ve dilbilim uzmanlarının yardımıyla yapmaya çalışmış fakat dil eğitimi dışında başarılı olamamıştır. Daha sonra dilsel ilişki alanında uzman olan George L. Trager ile iş birliği yapan Hall, kültürlere ait farklılıkların veya benzerliklerin araştırıldığı bu çalışmayla “kültürlerarası iletişim” kavramını ilk kez kullanmış oldu. Hall, çalışmalarıyla kültürlerarası iletişimsel yeterliğin geliştirilmesine yönelik eğitimlerin de öncüsü olmuştur (Rogers, 1999, s. 68-69).

Yabancı dil öğretiminde kültürlerarası iletişimi sağlamak için öncelikle kültürlerarası iletişimsel yeterliği sağlamak gerekir. Yeterliğin sağlanması için gerekli koşulları Hofstede (2010) üç aşamada ele almış ve bu aşamaları şu şekilde sıralamıştır:

1- Farkındalık: Bireyin kaynak kültür ile hedef kültür arasında ortaya çıkacak farklılıkları zihin yapısında kabullenmesi durumudur.

2- Bilgi: Etkileşime girilecek hedef kültüre ait semboller ve gelenekler gibi unsurların öğrenilmesi gerekir. Hedef kültüre ait unsurlar uygulanmasa bile öğrenilip duyarlılık oluşturulmalıdır.

3- Beceri: Beceriler, farkındalık ve bilginin birleşimiyle uygulamaya konur. Hedef kültüre ait bazı sembol ve kuralların davranışa dökülmesidir. Hedef kültürle iletişimi sağlamak için bazı uygulamaları onlar gibi yapmak gerekir (s. 419-420).

Dili öğrenmek aynı zamanda o dile ait maddi ve manevi unsurları da öğrenmek demektir. Fakat bir kültürü öğrenmek, o kültüre uyum sağlamak anlamına gelmeyebilir. Bu bakımdan kültürlerarası iletişimsel yeterliğin farklı davranışlarla pekiştirilmesi gerekir (Aksoy, 2012, s. 302). Kültürlerarası iletişim yeterliği için temel olan iletişim davranışları şu şekilde listelenebilir: (Koester ve Olebe'den aktaran Aksoy, 2012, s. 302).

Tablo 1
Kültürlerarası İletişim Davranış Biçimleri

Davranış Biçimi	Açıklama
Saygı Gösterme	Başkası için saygı ve olumlu bakış gösterme becerisi
Bilgiye Yönelme	Bireylerin kendilerini ve çevrelerindeki dünyayı ifade etmede kullandıkları terimler
Empati Kurma	Dünyayı başkalarının algıladığı şekilde algılamaya çalışmak
Görev Rol Tavırları	Grup içinde sorun çözerken fikir üretme davranışları
İlişkisel Rol Tavırları	Kişilerarası uyum ve arabuluculukla ilgili davranışlar
Etkileşim Yönetimi	Konuşmaları yönetme becerileri
Belirsizlik Toleransı	Yeni ve belirsiz durumlar karşısında fazla sıkıntı duymadan davranabilme becerisi
Etkileşim Duruşu	Karşındakilere betimleyici, değerlendirme yapmadan ve yargılamadan davranabilme becerisi

Aksoy, Z. (2012). Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim. *Journal of International Social Research*, 5(20), 292-303.

Yabancı dil öğrenim sürecinde öğrenci, kendisi için yeni olan bazı gerçeklerle karşılaştığında bu durumu öncelikle kendi ön bilgisi ve deneyimleriyle kavramaya çalışır. Yabancı unsurla kendi unsurları arasında karşılaştırmalar yapar. İki kültür unsuru arasında benzer ve farklı yönleri sezmeye çalışır. Bu sezgi durumu öğrencinin sadece yabancı kültürü anlamasını değil kendi kültürüne de farklı bir bakış açısıyla bakmasını sağlar (Tapan, 1995, s. 156-157). Öğrencinin zihninde oluşmaya başlayan kültürel duyarlılık bilinci, farklılıklar ve benzerliklerden yola çıkarak dilin zihinsel ve fiziksel unsurlarını harekete geçirerek çok yönlü bir dil öğrenim alanı oluşturur. Dili öğrenme süreci de bu şekilde başlamış olur.

Yabancı dil öğretiminde kültürlerarası bildirişim yöntemi bu ihtiyaçların karşılanmasında etkin olarak kullanılan bir yoldur. Bu yöntemin somutlaştırılması için benimsenmesi gereken eğilimleri Polat (1990), şu şekilde açıklamıştır:

- Yabancı dil öğretimi, öğrencilerin ihtiyaçlarına göre planlanmalı ve bu plana göre düzenlenip gerçekleştirilmelidir.
- Yabancı dil öğrenmek için hedef kültürle ilişki içinde olmak gerekir. Kültürlerarası iletişimi yabancı dil öğretiminde temel gören bu eğilim, yabancı dil öğrenmek için öğrencinin hem kendi kültürüyle hem de hedef kültürle bir hesaplaşma içinde olması gerektiğini belirtir (s. 69).

Kültürlerarası iletişimsel yeterliğin sağlanmasında özellikle gündelik iletişim davranışlarına yönelik eylemlere yer verilmelidir. Farklı dil ve farklı kültür yapıları nedeniyle iletişim davranışlarının farklı şekilde yapılandırılması önem arz etmektedir. Bu bakımdan hedef kültürün gündelik iletişim davranışları hakkında bilgi sahibi olmak gerekir. Bu bilginin edinilmesi kültürlerarası karşılaşmalarda oluşacak iletişim kazalarını önleyeceği gibi iletişimin sağlıklı şekilde yürütülmesini de sağlayacaktır (Selçuk, 2005, s. 16).

Öğrencilere kültürlerarası iletişimsel yeterlik kazandırmak için kültürlerarası iletişimde karşılaşılan sorunları tespit etmek ve çözmeye odaklanmak gerekmektedir. Kültürlerarası iletişimde karşılaşılan ortak sorunlar şu şekilde sıralanabilir:

- İnsanları belli kalıplara göre değerlendirmek,
- İnsanlar hakkında önyargı ve varsayımlarda bulunmak,
- Din, cinsiyet, yaş ve ırk vb. farklılıklara yönelik yanlış anlamalar,
- İnsanlara karşı hoşgörü eksikliği,

- Yabancı kültüre karşı kapalı ve şüpheli olmak,
- Kendini beğenme ve hedef kültüre karşı saygısızlık,
- Hedef kültüre karşı empati kuramama,
- Geleneksel kültüre bağımlı olmak (Aytekin, 2020, s. 291).

Kültürlerarası iletişimsel yeterliği sağlamak için sorunların, eğilimlerin ve davranış biçimlerinin tespiti, ihtiyaç analizinin yapılması ve gerekli koşulların sağlanmasından sonra belirlenen yöntemler ve geliştirilen materyaller bu doğrultuda kullanılabilir. Geliştirilecek materyallerin bu unsurları destekleyecek nitelikte olması gerekmektedir.

Yabancı dil öğretiminde öğrenci merkezli bir yaklaşım belirlenmeli ve hedef kitleye özgü yöntemlerle öğretim süreci biçimlendirilmelidir. Öğrencilere kaynak kültürden hareketle kendi kültür anlayışlarını geliştirme ve hedef kültürü öğrenme olanağı verilmelidir. Bu bakımdan “karşılaştırmalı kültür aktarımı” dil öğretimine kolaylık sağlamaktadır. Öğrenci ana dili ile hedef dil arasındaki farklılıkları tartışabilmeli; yeme, giyinme, özel günler, bayramlar, selamlaşma vb. kültürel iletişime yönelik unsurların farklı veya benzer yönlerini ortaya koyabilmelidir. Bu nedenle etkinliklerin kültürlerarası iletişime dönük olarak hazırlanması ve uygulanması gerekmektedir (Seyedi, 2020, s. 263). Ayrıca yaşayış ve gündelik hayata ait kültür unsurlarının kültürlerarası iletişime olanak sağlayacak biçimde kullanılması gerekmektedir. Selamlaşma ve tanışmaya ait unsurlar, aile içi yaşama ait unsurlar, sohbete konu olacak toplumsal unsurlar, yeme-içme unsurları, komşuluk ilişkilerini konu alan unsurlar, yaşanan yerler arasındaki farklılıkları konu alan unsurlar, çalışma ortamlarını konu alan unsurlar, öğretim ortamlarına ait unsurlar, geleneksel oyunlara ait unsurlar, sanatsal değerlere ait unsurlar, din ile ilgili unsurlar, özel günler ve bayramlar ile ilgili unsurlar, evlilik ve ölüm ile ilgili unsurlar, sağlık ile ilgili unsurlar, efsane ve masallarla ilgili unsurlar, atasözü ve deyimlerle ilgili unsurlar ve hedef kültüre ait sözlü olmayan iletişim yolları kültürlerarası iletişim sürecinde kullanılabilir (Demir ve Açık, 2011, s. 71).

İletişimsel yeterliği hedefleyen bir öğretim sürecinde hedef kültürün kültürel değerlerinin tanıtılması, toplumun davranış biçimlerinin ve olaylara karşı sergiledikleri tutum ve tavırların öğretilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda eğitimin planlanması ve programlanmasında kültür bağlamı dikkate alınmalıdır. Bu bağlamın kavratılmasında planlamaya uygun etkinliklerle öğrencinin merkezde olduğu bir öğretim ortamı oluşturulmalıdır. Öğrenci merkezli bu uygulamalar hem iletişimsel yeterliği artıracak hem de hedef kültürün aktarılmasına olanak sağlayacaktır (Aktaş, 2005, s. 90). Dil öğretimine

yönelik yöntem geliştiren araştırmacılar, dil öğretiminde dilin taklit edilmesi yönteminden çok, öğrencinin hedef dilin kültürünü kavrayarak kültürlerarası iletişimi geliştirmesine dönük yöntemler üzerinde çalışmaktadır. Bu yöntemlerle öğretime yönelik programlar oluşturulmakta ve öğrencilerin iletişimsel yeterlikleri yükseltilmeye çalışılmaktadır (Gökmen, 2005, s. 70).

Kültürlerarası iletişimin sağlanmasında bireylerde olması gereken bilgi ve tutum faktörleri ön koşullardır. Bu faktörler kültürlerarası iletişim süreçlerinde değişebilir. Kültürlerarası iletişim süreci iki aşamada ele alınabilir. Bu süreç, kültürleri yorumlama ve kültürlerarası ilişki kurma; kültürü keşfetme ve hedef kültürle etkileşime geçme olarak ayrılabilir. Bu aşamalardan ilki kültürlerarası ilişkileri çözümleme becerisi kazandırırken ikincisi keşif yoluyla yeni bilgiler elde etme ve bunları yorumlama becerisi kazandırmaktadır. Yabancı dil öğretiminde öğrenci bu aşamaları deneyim ve düşünme yoluyla elde edebilir. Fakat bu aşamaların birleştirilip düzenlenmesinde ve daha geniş bir eğitim felsefesine göre öğretim sürecine yerleştirilmesinde görev öğretmene düşmektedir. Öğretmen, bu süreçte öğrencinin özerkliğine olanak sağlamalı ve bu süreçleri farklı yöntemler içinde geliştirerek gerekli öğretim düzeneklerini sürece dâhil etmelidir (Byram, 1997, s.33).

Kültürlerarası iletişimsel yeterliği sağlamada öğretmenin sorumluluğu daha da artmakta ve öğretmene farklı görevler düşmektedir. Öğretmen bu süreci yönetecek bilgi, beceri ve tutuma sahip olmalıdır. Ayrıca öğretmenin kültürlerarası iletişime yönelik bir eğitim alması gerekmektedir. Bu konuda eğitim almış ve yeterli olan bir öğretmen elindeki materyali kültürlerarası iletişime yönelik nasıl kullanacağını ve nasıl geliştireceğini bilir, materyalin geçerliğini ölçecek ve gerektiğinde değişiklik yapabilecek bilgi ve beceriye sahiptir. Öğretmen sadece yöntem ve yaklaşımları kullanan değil bu yaklaşımlara uygun insancıl iletişim yollarını açan durumda olmalıdır (Kızılaslan, 2010, s. 15).

Yabancı dil öğretiminde en önemli sorunlardan biri kültürel unsurların öğretim sürecine nasıl ekleneceğidir. Yabancı dil öğretim sürecinde kültür aktarımının kendiliğinden gerçekleşebilmesi mümkün değildir. Bu nedenle kültürel süreçlerin oluşabilmesi için öğretmenin yardımına ihtiyaç vardır. Öğretmenlerin tek başına bu süreci neticelendirmesi beklenemez. Öğretmenin çeşitli yöntemleri materyallerle zenginleştirerek kullanabilme yeterliğine sahip olması gerekmektedir. Bu bakımdan sınıf içi öğretim sürecinde yazılı dilin ve üst kültürün önemli sayıldığı geleneksel yöntem yerine hedef kültürle kaynak kültür arasındaki ilişkiyi merkeze alan kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun yöntemlerin geliştirilmesi gerekmektedir (Açık, 2020, s. 97). Öğretmenlerin geliştireceği

materyallerin avantajlarından biri bireysel ihtiyaçlara cevap veriyor olmasıdır. Çağdaş yaklaşımlar, öğretimde bireylerin ihtiyaçlarına vurgu yapmaktadır. Dolayısıyla öğretmenin hazırladığı materyallerin bireysel ihtiyaçlara daha fazla cevap vereceği aşîkârdır. Ayrıca öğretmen; materyalleri hazırlarken öğrencinin hedef dilde karşılaşabileceği sorunları, ana dilini, kaynak kültür ve hedef kültürü göz önünde bulunduracağından öğrencinin dil öğrenme yetisi de daha fazla gelişecektir. Bu bakımdan kendi materyallerini tasarlayan öğretmen, kazandırılacak beceriyi en iyi şekilde organize etme ve konuya odaklanma şansına sahip olacaktır (Tarakçıoğlu, 2012, s. 12).

Yabancı dil öğretiminde kültürlerarası iletişimsel yaklaşımı merkeze almak için örnek olarak üç aşamalı bir etkinlik sürecinden faydalanabilir. Bu aşamalar şu şekildedir:

- Anlatım: Öğrencinin kendi kültürel bilgilerinin açığa çıkarılması amacıyla bir konu hakkında kültürle ilişkilendirilebilecek kelimeler hakkında konuşma ve tartışmayı kapsayan bir süreçtir.
- Derleme: Öğrencilerin tartışıp fikir birliğine vardıkları kelimeler hakkında bilgi toplaması ve sunum için çeşitli görsel ve işitsel materyaller hazırlamasını kapsayan bir süreçtir.
- Uygulama: Derlenen materyallerin sınıf içinde kültürlerarası iletişime olanak sağlayacak şekilde sunulmasıdır (Usó-Juan ve Martínez-Flor, 2008'den aktaran Sıkı, 2004, s. 92).

Yabancı dil öğretiminde temel amaç dört temel dil becerisinin öğretilmesi olmalıdır. Bu bakımdan belirlenecek yöntemlerin ve geliştirilecek materyallerin her beceri alanına göre farklılıkları karşılaması gerekmektedir. Öğretim süreci yine becerilere uygun olarak basitten-karmaşığa, somuttan-soyuta ilkelerine göre planlanmalı ve materyaller öğretim amacına göre görsel ve işitsel olarak tasarlanmalıdır. Günümüzde hazırlanacak materyaller Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde belirtilen ilke ve ölçütlere uygun şekilde hazırlanıp uygulanmaktadır. Bu ilke ve ölçütler öğretim sürecinde birliği ve geçerliği artıran unsurlardır. Konuşma becerisinin dilin en belirgin yansıtıcısı olduğu düşünüldüğünde kültürlerarası iletişime yönelik bir öğretim süreci dilin tam öğrenilmesi bakımından çok önemlidir.

2.4.2. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım

Yabancı dil öğretimi aynı zamanda farklı kültürlerin de öğretimi anlamına gelmektedir. Kültürün dile etkisi düşünüldüğünde Türk kültürünün binlerce yıllık birikiminin Türkçenin zenginliğine ne kadar fazla yansıdığını tahmin edebiliriz. Kültür ve dil birbirini tamamlayan ve geliştiren kavramlardır. Ayrıca kültür, dilin tüm yönlerini besleyen ve yaşatan bir unsurdur. Bu bakımdan Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde Türk kültürüne ait unsurların kullanılması dilin tüm yönleriyle öğrenilmesi bakımından önemlidir. Kültür unsurlarının öğretim yöntemleri içinde kullanılması ise ayrıca bir uzmanlık isteyen hassas bir süreci kapsamaktadır.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi ve Türk kültürüne dair aktarım süreci; Kaşgarlı Mahmut'un yazmış olduğu Divânü Lûgati't-Türk adlı eserle başlamıştır. Kültür öğretimini de amaçlayan bu eser sayesinde Türk kültürüne ait temel unsurlar tespit edilebilmiştir. Bu temel eserden yaklaşık 400 yıl sonra Ali Şîr Nevaî tarafından Muhakemetü'l Lügâteyn adlı eserde de Türk kültürüne ait izlerle karşılaşmak mümkündür. Tarih boyunca göçler, savaşlar, siyasi olaylar ve ekonomik nedenlerle dil ve kültür öğretimine dair süreç, olumlu veya olumsuz bazı değişimlere uğramıştır. 1960'lı yıllarda dünyadaki ekonomik, siyasi ve teknolojik değişimlerle doğru orantılı olarak yabancılara dil öğretimi önem kazanmaya başlamış 1980'li yıllardan sonra ise Türkiye'nin dış politikasında yaşanan değişim ve gelişmelerle birlikte Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi zorunlu bir çalışma alanı hâline gelmiştir. Günümüzde ise üniversitelerde kurulan dil öğretim merkezleri bu işi modern anlamda yürütmektedir. AÜ'de kurulan TÖMER ve ardından birçok üniversitede kurulan dil merkezleriyle yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi bugünkü gelişmiş konumuna gelmiştir. Türkiye'nin son yıllarda ciddi şekilde zorunlu göç alması ve üniversiteler arasındaki değişim programlarıyla yabancılara Türkçe öğretimi alanını ciddi şekilde yoğunlaştırmış ve buna bağlı olarak da kültürel iletişime dair çalışmalar da çoğalmıştır.

Bu bakımdan Türkiye'nin dünya üzerinde güçlü kalabilmesi için dilini ve kültürünü uygun şekilde aktarabilmesi gerekir. Türkiye'nin bu stratejiye göre dünyanın birçok noktasına dil öğretimi aracılığıyla ulaşabilmesi ayrıca önem kazanmıştır. Özellikle Yunus Emre Vakfı ve TİKA aracılığıyla gerçekleştirilen dil faaliyetleri bu amacın gerçekleşmesinde faydalı olacaktır (Nurlu, 2020, s. 50).

Yabancılara Türkçe öğretiminde kültür aktarımı çok önemli bir yere sahiptir. Fakat kültür çok geniş bir alanı kapsadığı için eğitim sürecinde kültüre ait tüm yönlerin kullanımı

mümkün değildir. Bu bakımdan yabancılara Türkçe öğretiminde öncelikle dili anlamaya ve kullanmaya yönelik unsurlara yer verilmelidir. Örnek olarak öğrencilere tarih, coğrafya, iş hayatı, sosyal yaşam, aile hayatı, alışveriş, gelenek- görenekler ve günlük yaşama dair diğer kültür alanları dil öğretiminde kullanılabilir (Nurlu, 2019, s. 34-35). Bu öğretim sürecinde yaşamdan kopuk bir model oluşturulursa hem dil hem de kültür, öğretim amacının dışına çıkarılmış olur. Bu bakımdan yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öncelik insana ait değerler ve ortak kültürel değerler olmalıdır. Aynı zamanda Türk kültürünü güzel örneklerle anlatmak ve Türk milletini tüm değerleriyle tanıtmak, öğreticinin amacı olmalıdır. Dolayısıyla öğreticinin Türk kültür değerlerine hâkim olması ve öğrencinin kültürel değerlerinin de farkında olması kültürel iletişimi sağlamada ön koşuldur (Güzel ve Barın, 2013, s. 260).

Yabancı dil öğrenmede amaç kültürlerarası yeterliği sağlayarak dili daha iyi anlamak ve iyi şekilde konuşmaktır. Bu amacı gerçekleştirebilmek için hedef dile ait sözcüklerin nerede, ne zaman, neden, kim tarafından ve hangi durumlarda kullanılmasının bilinmesi gerekmektedir. Bu bakımdan düşünüldüğünde her dilin dünyayı yorumlama şeklinin farklı olduğu anlaşılabilir. Bu nedenle yabancı dil öğrenilirken aynı zamanda yeni bir düşünüş ve anlamlandırma süreci ile karşılaşılır. Düşünüş ve anlamlandırma sürecinde kültürlerarası iletişime olanak sağlayacak ortamın sağlanması hem bu süreci hızlandıracak hem de öğrenmenin işlevselliğini artıracaktır (Demir ve Açık, 2011, s. 55).

Yabancı dil öğrenen öğrenci için hedef kültür, önceleri gözlemlenecek bir varlık olarak algılanır. Bu bakımdan öğrenci ilk zamanlarda hedef kültürü gerçek anlamda anlamlandırmaya çalışmayacaktır. Öğrenci hedef kültürü anlamlandırmadan dili tam olarak öğrenemeyeceğini anlarsa hedef kültüre yönelik yeni bir bakış açısı geliştirecektir (Demir, 2010, s. 59). Bu nedenle öğrencinin öncelikle hedef kültürün dildeki işlevselliğine yönelik bilinç kazanmasına yönelik çalışılmalıdır. Bu bilincin kazandırılma sürecinde yine en etkili yol kültürlerarası iletişime dönük etkinliklerdir.

Öğrencilere kültür unsurlarının öğretilmesi için öncelikle öğrencilerin kültürlerarası iletişim kanallarını açmak gerekir. Bu kanalların açılmasıyla beraber öğrenci iletişimsel yeterliğini geliştirmeye başlayacak ve kültür aktarımı anlamlı şekilde ilerleyecektir. Bu sayede öğrencide dille ilgili farklı kazanımlar da elde edilecektir. Amaçlanan bazı kazanımları Boylu (2014) şu şekilde sıralamıştır:

- 1- Öğrencilerin ön yargılarının kırılarak dile karşı hoşgörü beslemelerini sağlamak,
- 2- Öğrencilerin farklı toplum ve kültürler arasındaki benzer veya farklı yönleri görmesini sağlamak.
- 3-Hedef dile karşı güdülenmeyi artırmak,
- 4- Öğrencilerde hedef kültüre karşı empati duygusunu geliştirmek,
- 5- Kültürlerarası iletişim yetisini geliştirmek (s. 21).

Bu kazanımların elde edilmesi için öncelikle kültürlerarası becerilerin geliştirilmesi gerekmektedir. Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde kültürlerarası becerilerin kapsam alanları şu şekilde belirtilmiştir:

- Kişinin kendi kültürü ile yabancı kültürü birbiriyle ilişkilendirme yeteneğini;
- Kültürel duyarlılığı ve başka kültürlerden olanlarla ilişki kurmak için bir dizi farklı stratejiyi tanıma ve kullanma yeteneğini;
- Kendi kültürü ile yabancı kültür arasında kültür arasında köprü kurabilme ve kültürlerarası anlaşmazlıklar ve çatışma durumlarıyla baş etme yeteneğini;
- Kalıplaşmış ilişkileri aşma yeteneğini.

Öneriler Çerçevesi'ni kullananlar, aşağıdaki noktaları dikkate alarak gereğinde:

- Dil öğrenenlerin hangi kültür aracısı rollerini ve işlevlerini üstlenmeleri, bunlardan hangilerine hazırlanmaları gerektiğini ve bu bakımdan onlara yöneltilen beklentileri;
- Dil öğrenenlerin kendi kültürü ve hedef kültürün hangi özelliklerini ayırt edebilmeleri, buna nasıl hazırlanmaları gerektiğini ve bu bakımdan onlara yöneltilen beklentileri;
- Dil öğrenenlerin hedef kültürü tanıyabilmeleri için neler yapılması gerektiğini;
- Dil öğrenenlere kendi kültürleri ile diğer kültür arasında köprü kurabilmeleri için ne gibi imkânların tanınabileceğini belirtmelidirler (AK/MDB, 2013, s. 105-106).

Bu ilkelere bağlı olarak amaçlanan kazanımların ortaya çıkması için öğrenciye hedef dilin sosyal yapısını, kültürel değerlerini ve bakış açısını benimsetecek eğitim ortamının sağlanması gerekir. Bu şekilde öğrencinin hedef dili sevmesi ve hedef dile ilgisinin artması sağlanacaktır. Burada amaç öğrencinin kaynak ve hedef kültürden kopmadan hedef dil ile kaynak dil arasında bir bütünlük kurabilmesine olanak sağlamaktır (Keskin, 2010, s. 129). Yabancı dil olarak Türkçe öğretim ortamlarında kültürlerarası becerilerin geliştirilerek kazanımlara dönüşmesi için bazı ilkelerin benimsenmesi gerekmektedir. Bu ilkeler şu şekilde sıralanabilir:

- Kültürlerarası iletişimsel yeterlikler için yakın ve uzak hedeflerin belirlenmesi,
- Öğretmenin kültürlerarası yaklaşımı geliştirecek kültürel yeterliğe sahip olması,

- Öğrencinin hedef kültüre ilgisini artırmaya yönelik ihtiyaçların belirlenmesi,
- Kültürlerarası becerilerin geliştirilmesi için gerekli materyallerin oluşturulması,
- Ders araç-gereçlerinin ders ortamına ve belirlenmiş amaçlara uygun hâle getirilmesi,
- Seçilecek yöntemlerde kültürlerarası yaklaşıma uygun hareket edilmesi,
- Özellikle çok kültürlü sınıflarda öğrenciler arasındaki kültürel farklılıkların belirlenmesi,
- Hedef kültüre karşı savunma ve olumsuz bakış açısı oluşturacak kültür unsurlarının belirlenmesi ve bu unsurların öğretimden çıkarılması.

Bu ilkeler yabancılara Türkçe öğretimi için belirlenecek programların da temelini oluşturan unsurlardandır. Belirlenecek programlarda Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde belirlenmiş olan genel yeterliklerden yola çıkılarak oluşturulacak kazanımlarda kültürlerarası iletişimsel yeterliklere yer vermek ve ders kitaplarının da bu amaca göre hazırlanması ayrıca önem arz etmektedir. Bu bakımdan ders kitaplarının hazırlanma aşamalarında dört temel dil becerisini de kapsayacak şekilde kültürlerarası iletişim odaklı bir yaklaşıma göre hareket edilmelidir. Ders kitaplarının dil öğretiminde bazı önemli görevleri şunlardır:

- Öğrencilere hedef dile ait kültürel bilgiler sağladığı için, öğretmen olabilir.
- Öğretmen ve öğrencilere işlenecek derslere ait konuları ve daha önceki derslerin özetlerini sunduğu için, rehber olabilir.
- Tamamen her şeyi kapsamayıp seçilecek konuların genişletilmesine olanak sağladığı için, kaynak olabilir.
- Adım adım yapılan açıklamalarla tecrübesiz öğretmenin sadece dil konusunda değil kültür konusunda da yardımına koştuğu için, eğitmen olabilir.
- Uzmanlarca yazıldığı için gerçektir ve otoriterdir.
- Ders kitaplarının beceriyi azaltan yönü de olabilir. Sadece kitaba bağımlı kalan öğretmen yaratıcılığını kaybederek eleştirel açıdan bakamaz hâle gelebilir (Cortazzi ve Jin'den aktaran Okur ve Keskin, 2013, s. 1627).

Bu bakımdan yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarının hazırlanmasında amaç, hedef kültüre ait bağlamları harekete geçirecek temaları belirlemek ve öğretime dayalı etkinlikleri harekete geçirmek olmalıdır. Böylelikle öğrenci kültürle ilişkili temalar ve bağlamlardan yararlanarak yeni yapıları ve kavramları daha kolay ve kalıcı şekilde öğrenecektir. Öğretmen ise öğrenciler arasındaki kültürel farklılıkları göz önünde tutarak

ders kitaplarını seçmeli ve değişen durumlara şartlara uygun şekilde kullanmalıdır (Yaylı ve Bayyurt, 2019, s. 59).

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde kültürlerarası iletişimin sağlanması için aynı zamanda Türkçedeki temel söz varlığının bilinmesi gerekir. Temel söz varlığının bilinmesi kültürlerarası iletişimi kolaylaştıran ve dolayısıyla dil öğretimini hızlandıran önemli bir unsurdur. Temel söz varlığının birimlerdeki sıklığı her dile göre değişkenlik gösterir. Bu farklılığın nedeni kültür farklılıklarıdır. Örnek olarak Türk kültüründe kahvaltı önemli bir yer tutar ve kahvaltıyla ilgili peynir, zeytin, çay, yumurta vb. ürünlerin isimleriyle günlük hayatta sıklıkla karşılaşılır. Fransız kültüründe ise kahvaltı çok fazla öneme sahip değildir. Dolayısıyla Türkçede kahvaltı ile ilgili sözcükler temel söz varlığı kapsamına girerken Fransızcada kahvaltı ile ilgili çok fazla temel söz varlığıyla karşılaşılmaz (Çelik, 2019, s. 149) Bu nedenle kültürlerarası iletişime dönük öğretim süreçlerinde temel söz varlığının öğretilmesi gerekmektedir.

Yabancı dil öğretimi bağlı olunan kültürel çevreden ayrı düşünülemez. Yabancı dil öğretiminde topluma ait kuralları ve dilin iletişimsel tarafını ortaya koyan metinlerden faydalanmak gerekir. Temel dil becerilerinin geliştirilebilmesi için ders kitaplarında temel söz varlığına çokça yer veren metinlerden faydalanmak kültürlerarası iletişimin gelişimi için önemlidir (Açık, 2020, s. 118). Derslerde öğrencilerin hedef kültüre ait unsurları temel söz varlığı ile ilişkilendirmelerine olanak sağlayan etkinliklerin uygulanması, kültürlerarası iletişim sürecinde güdülenme ve empati becerilerinin geliştirilmesi bakımından da ayrıca önemlidir. Hedef kültüre karşı empati kurmaya başlamak o kültürün değerlerini ve alışkanlıklarını bilmekle mümkündür. Kültüre ait değerler ve alışkanlıklar ise temel söz varlığı içinde bulunan varlık ve kavramları oluşturur. Temel söz varlığını kazanan bir öğrenci kültürlerarası iletişim yeterliği kazanmaya başlayacak ve dili öğrenmeye güdülenecektir.

Yabancı dil öğrenmek tamamen yeni bir kültür kimliği kazanmak anlamına gelmemelidir. Hedef kültürle ilgili farkındalığın ve iletişim yeterliklerinin geliştirilmesi için öğrenciyi kaynak kültürden uzaklaştırmaya gerek yoktur. Öğretim sürecinin edilgen yapısı gereği bazı kültürel bilgiler doğrudan aktarımla öğrenilebilir. Fakat kültürün edinimsel yapıları doğrudan aktarımla öğrenilmez. Dolayısıyla bu yapıların kazandırılması için “kültürel etkileşim” ve “kültürel iletişim” yollarını kullanmak gerekmektedir (Aydın, 2020, s. 45). Sadece kültürel aktarımı kullanan bir öğretim yaklaşımı dilin dört temel becerisini birden

harekete geçirmede yetersiz kalacaktır. Özellikle konuşma becerisinin geliştirilmesi için tek yönlü aktarım yerine kültürlerarası iletişim yolunu kullanmak doğru olacaktır.

Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde hangi kültürel unsurların belirleneceği, hangi yöntemlerle öğrencilere sunulacağı, ders kitaplarında ne ölçüde kültürel unsurlara yer verileceği ve kazanımların nasıl değerlendirileceği belli bir plan dâhilinde ortaya konmalıdır. Öğretim sürecinde değişen durumlara göre gerekirse tüm planlama da değişebilmelidir.

2.5. Konuşma

“Konuşma, duygu, düşünce, tasarım ve isteklerin sözle bildirilmesidir” (Sever, 2015, s. 22). “Dil (langage) ile düşünce organı olan insan beyni destekleşi oluşmuş olmalıdırlar. Öyle ki sonuçta dil düşünmenin de bir vasıtası olmuştur. Ana dilimizden cümleler kurarak düşünürüz. Bunları dile getirdiğimizde adına konuşma deriz” (Banguoğlu, 2007, s. 9-10). “Konuşma aynı zamanda karşılıklı bir sözleşmedir. Burada konuşan ile dinleyen arasında konuşulan bildirimin anlamında birleşmek esastır” (Yakıcı, Yücel, Doğan ve Yelok, 2005, s. 12). Konuşma, insanın duygu, düşünce, deneyim ve bilgilerini karşısındakine sözlü olarak aktarmasıdır. Anlatım becerilerinden olan konuşma, yazının icadından önce kullanılan bir dil aracıydı. Yazının icadı ile günümüze kadar gelişerek gelen konuşma becerisi, geçmişten günümüze iletişimin en önemli aracı olarak süregelmiştir.

Çok çeşitli yönleri olan ve karmaşık bir süreci kapsayan “konuşma”nın doğuşu ve gelişimi, bu özelliklerinden dolayı tarih, antropoloji, etnoloji ve sosyoloji gibi birçok bilim dalının araştırma konusu olmuştur. Yapılan araştırmalar ve deneyler “konuşma”nın doğuşu ve gelişimi için birçok veri elde edildiyse de bu karmaşık süreç tam anlamıyla çözüme kavuşturulamamıştır. Yapılan araştırmalarda elde edilen bulgular konuşma sürecinin birtakım aşamalarını ortaya koymuşsa da çözüme kavuşmamış fazlaca varsayım hâlâ gizemini korumaktadır (Taşer, 2020, s. 37.)

“Konuşma, günlük hayatımızın bir parçasıdır. Sıradan bir günümüzü düşündüğümüzde konuşmanın büyük bir yer tuttuğunu görürüz. Aile çevresinde, okul, iş ve uğraş alanlarında, kısaca bireysel ve toplumsal ilişkilerimizin her ortamında ya konuşan ya da dinleyen konumunda bulunuruz.” (Kurudayıoğlu ve Sapmaz, 2016, 86). “İletişim kurmanın, insan ve toplum hayatı açısından en önemli fonksiyonu karşılıklı anlaşmayı sağlamaktır. İnsanlar arasındaki anlaşma ve duygu, düşünce, görüş paylaşımı olmaksızın

birey ve toplum hayatının devam etmesi düşünülemez.” (Temizkan, 2009, s. 92). İnsan, sosyal hayatta amaçlarını gerçekleştirmek için konuşma eylemini gerçekleştirmek zorundadır. Bir konu hakkında bilgi almak, sorunlarını iletme, duygu ve düşüncelerini aktarmak veya bir konu hakkında bilgilendirme yapmak için konuşma becerisini kullanma gereği duyar. İletişimin en önemli aracı olarak konuşma eylemi, ana dilde hızlı ve etkili bir şekilde gerçekleşirken, yabancı dilde bu pek mümkün değildir. (Arı, 2018, s. 280).

“İletişim (communication) kavramı ise kaynağını Latince "communis" kelimesinden alan bir kavramdır. “Communis” kelimesi de, kökeninde “common” (ortak) anlamına gelen sözü barındırır. Buna göre, insanlar arasında iletişim kurulabilmesi için ortak anlamlı sembol ve kavramların olması gerekir” (Temizyürek, 2007, s. 117). Bu sembol ve kavramların kullanılması en yaygın olarak konuşma becerisinde karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda iletişimin en yaygın kullanılan şeklinin sözlü iletişim olduğu söylenebilir. Sözlü iletişim konuşma becerisiyle mümkündür ve bu nedenle konuşma becerisi toplum hayatında iletişimin en temel yapı taşıdır. “Demokratik bir toplumda toplumsal yaşama etkin bir biçimde katılma, bireylerin iletişim becerilerini yeterince edinmiş olmalarını gerektirmektedir” (Sever, 1998, s. 54). İletişim becerilerini yeterince kazanmamış bireyler toplumsal yaşama katılamaz veya toplumda yer edinemez. Toplumla birey arasındaki sosyal bağı kuran ve geliştiren ise konuşma becerisidir. Deneyimlerini ve fikirlerini konuşarak paylaşmak, dilin işlevselliğini artıracak ve diğer dil becerilerinin gelişimine olanak sağlayacaktır. “Yazmayla birlikte dilin anlatım boyutunu oluşturan konuşma, yazıdan daha önce vardı ve yazının icadına kadar tek iletişim vasıtası olarak kullanılıyordu. Konuşma, iletişim vasıtalarının gelişmesiyle birlikte bugün de etkililiğini sürdürmektedir” (Yelok ve Sallabaş, 2009, s. 52). Günümüzde iletişim yolları çeşitli araç ve imkânlarla hem çeşitlenmiş hem de gelişmiştir. Bu gelişim sürecinde de konuşma becerisi, bu imkânların kullanımında önemli bir taşıyıcı görevi üstlenmiştir. “Konuşma, bir dili tam olarak biliyor olmanın önemli göstergelerinden ve aynı zamanda çocuklar için okulda başarıya ulaşmadaki en temel şartlardan biridir” (Doğan, 2009, s. 186). Dilin işlevsel kullanımı en yaygın konuşma yoluyla ortaya çıkar. Günlük hayatta kullanılmayan dil işlevsellikten uzaklaşır. Bu nedenle günlük hayatta iletişimi sağlayan en önemli araç konuşmadır.

Eski Yunan ve Arap kültüründe güzel ve etkili konuşma *retorik* ve *belâgat* adlarıyla bir sanat haline getirilmiştir. Eski Türk kültüründe de güzel ve etkili konuşmanın önemi *Orhun Yazıtları*’na bakıldığında anlaşılabılır. Fakat eski Türk kültüründe güzel ve etkili

konuşmaya dair kuramsal eserlere pek rastlanılmamıştır. Gebe yaşam dzeni bu tr eserler vermeyi engellemiştir (Beyreli vd. 2017, s. 142).

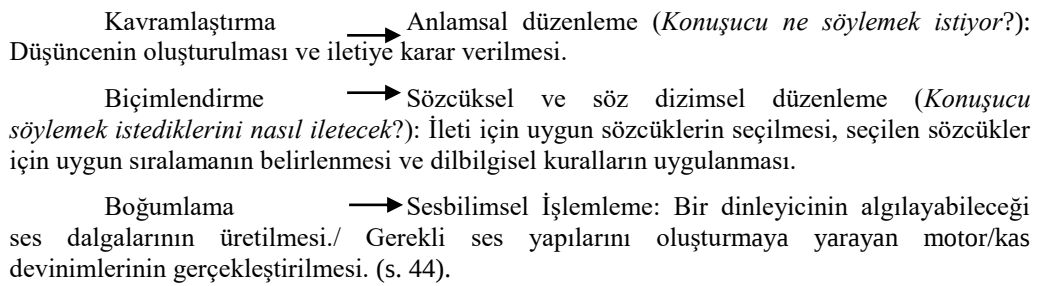
Konuşmada asıl amaçlanan anlatımı en etkili şekilde sunmaktır. Bu nedenle kullanılacak kelimelerin iyi belirlenmesi, vurgu ve tonlamanın kullanımı ve telaffuzun doğru yapılması etkililiğin sağlanmasında önemlidir. Eski zamanlardan itibaren karşısındakini etkilemek, konuşmanın doğru yapılmasıyla mmkn olmuştur. Tarihte insanlar, amaçlarını gerçekleştirmek için konuşma becerisini geliştirme ihtiyaı hissetmiştir. Etkili konuşmak için dile ait fiziksel ve zihinsel yönler de bu ihtiyaa göre gelişmiştir. “Diğer dil becerilerinde olduğu gibi konuşma becerisinde de zengin bir kelime hazinesine sahip olmak n şarttır” (Sallabaş, 2011, s. 8). Bu bağlamda kelime bilgisinin sağlanmasından sonra bu kelimelerin dizimini doğru yapmak ve akıcılığı sağlamak esas olmalıdır. Konuşma eyleminde önemli olan fikirlerin planlı bir şekilde ifade edilmesidir. Kelimelerin ve cümlelerin plansız bir şekilde aktarılması, konuşma eylemini amacının dışına çıkaracak ve istenilen sonuçlar elde edilemeyecektir. Kelime bilgisinin yeterli olması ve bu bilginin anlam ve bağlama uygun şekilde aktarılması konuşma eyleminin amaca uygun gerçekleştiğini göstermektedir (Kartaloğlu, 2020, s. 317). Etkili konuşma sürecinin birçok aşaması vardır. Bu aşamaları gerçekleştirmek için konuşmayı yapanın belli özellikleri taşınması veya kazanması gerekir. Temizyürek, vd. (2017), etkili konuşmanın özelliklerini şu şekilde sıralamıştır:

- 1- Amaca Ulaşmış Olma
- 2- Konuşmacının Kendine Güven Duyması
- 3- Dinleyicilerin Konuşmacıya Güven Duyması
- 4- Dinleyicilerin Dikkatini ekme
- 5- Konu Birliğinin Sağlanması
- 6- Beden Dilini Etkili Kullanma
- 7- Konuşmacının Giyim Kuşamı
- 8- Konunun Uygun Bir slupla Anlatılması (s. 207-210).

Konuşma çok yönlü bir iletişim sürecidir. Konuşma sadece dilin fiziksel işleviyle değil işitmeyle de doğrudan ilgili bir süreci kapsamaktadır. Bu nedenle seslerin işitilme dereceleri ve bunun zihinsel alandaki görevleri de konuşma becerisinin çalışma alanını kapsamaktadır (Erdem, 2017, s.45). Konuşma eylemini gerçekleştirebilmek için dinleme

becerilerinin de işlevsel olarak kullanılması gerekmektedir. “Dinleme becerisi olmadan konuşma mümkün olmamaktadır. Bir kaza, hastalık vb. nedenlerle işitme yeteneğini yitirenler ile doğuştan işitme engeli bulunanların konuşma organlarında fiziksel bir arıza olmasa dahi konuşamadıkları bilinmektedir” (Altunkaya, 2017, s. 44). “Konuşma becerisinin gelişmesi üzerinde öncelikle çevre etkilidir. Aile ve bireysel çevre, çocuğun ilk yıllarında konuşmasını şekillendirmektedir. Bu dönemlerde özellikle fonetik ve morfolojik olarak çocuğun duydukları, konuşma yeteneğini etkilemektedir.” (Başaran ve Erdem, 2009, s. 745). “Konuşma, dinleme ile doğrudan bağlantılıdır. Çocuklar önce yakın çevrelerindeki kişilerin konuşmalarını öğrenirler. Daha sonra bireysel çabaları ve sosyal etkileşimleriyle konuşma becerilerini geliştirirler” (Güneş, 2016, s. 106). Dinleme becerisinin konuşma becerisinin gelişiminde aktif rol alması nedeniyle yakın ve sosyal çevre etkileşim süreçleri, konuşma becerisinin niteliğini olumlu ya da olumsuz şekilde etkilemektedir.

“Bir konuşmacının başarılı sayılabilmesi için, dilin sahip olduğu bütün ses imkânlarını kullanabilmesi; konuşmasını beden diliyle desteklemesi ve anlamlı, tutarlı ve planlı bir şekilde sunması gerekir” (Sallabaş, 2011, s. 10). Dolayısıyla konuşmanın anlamlı ve tutarlı şekilde eyleme dönüşmesi için zihinsel ve fiziksel bir sürece ihtiyaç duyulmaktadır. Zihinsel aşamada konuşmayla ilgili fikirlerin bütünleşmesi sağlanır, bütünleşen fikirler biçimlendirildikten sonra, biçimlendirilen ögeler sese dönüşerek konuşma eylemi gerçekleşir. Bozkurt (2019), bu süreci şu şekilde sıralamıştır:

Konuşma eylemi belli ilkeler etrafında incelenir. Bu ilkeleri oluşturan kaynakları Taşer (2020), şu şekilde sıralamıştır:

- Konuşmanın fiziksel niteliği: Fizik kurallarına göre konuşma eylemi, tamamıyla ışık ve ses dalgalarından meydana gelir. Yani konuşma hem görsel hem de işitsel bir süreci kapsar.

- Konuşmanın fizyolojik niteliği: İnsan bedenine ait tüm unsurlar konuşmanın araştırma alanına girmektedir. Organlar birincil görevlerinin yanında ikincil olarak konuşma eylemini destekleyecek şekilde çalışırlar.
- Konuşmanın psikolojik niteliği: Konuşma eyleminin psikolojik niteliği zihindeki uyarma ve buna karşılık verilen tepkiyle ilgilidir. Bu bakımdan konuşmayı anlamlandırmak için anlambilime ihtiyaç duyulur. Duygu ve düşünceler yoluyla “süzgeç”ten geçirilen konuşma, dinleyicinin de “süzgeç”inden geçtikten başarıya ulaşır.
- Konuşmanın toplumsal niteliği: Konuşma eylemi toplum hayatının bir ürünüdür. Konuşmanın amacı iletişimi sağlamaktır. Konuşmanın gerçekleşmesi için en az iki kişiye ihtiyaç duyulmasının nedeni de budur. Kişinin kendi kendine konuşması da içindeki dinleyici sayesinde. Bu bakımdan bireysel ile toplum karşısında konuşma arasında ayrılmaz bir ilişki vardır (s. 69-72).

2.5.1. Konuşmanın Zihinsel Yönü

Konuşmanın işlem ve süreçleri çeşitli yaklaşımlarla farklı şekilde yorumlanmaktadır. Bilişsel yaklaşım konuşmanın zihindeki sürecini ele alırken yapılandırmacı yaklaşım konuşma becerilerini geliştirmenin önemi üzerinde durmaktadır. Yapılandırmacı yaklaşıma göre konuşma, zihinde başlayan ve düşüncelerin söze dökülmesiyle ortaya çıkan bir eylemdir. Bu yaklaşıma göre önce zihindeki bilgiler gözden geçirilir, daha sonra ifade edilecek bilgiler seçilir. Zihinsel işlemde geçirilen bilgiler analiz ve sentez sonrasında konuşma amacına uygun hale getirildikten sonra seslere, hecelere, kelimelere ve cümlelere dönüştürülerek aktarılır (Güneş, 2016, s. 105). Bu nedenle konuşmanın öncelikle zihinsel bir etkinlik olduğu kuşku götürmez bir gerçektir. Konuşma eylemini oluşturan anlamlar zihinde var olan yapılardan meydana gelir. Kelimelerin konuşmalar aracılığıyla anlam kazanan yapılar olduğu düşünülürse, bireyin diğer bir bireyle iletişimi sağlaması için zihinde yer alan anlamların kelimeler aracılığıyla karşısındakinin zihnine yerleştirilmesi gerekmektedir (Demir, 2010, s. 416).

Konuşma eylemini gerçekleştirmek için öncelikle beynin fiziksel olarak konuşma organlarını yönetebilmesi gerekir. Konuşma organları; diyafram, akciğerler, ses telleri, dil, damak, diş ve dudak, beynin verdiği komutlara göre görevlerini icra ederler. Beynin bu görevi vücuttaki tüm organlar için geçerlidir. Konuşma eylemi açısından beynin asıl görevi, düşüncenin planlanması ve motor becerilere dönüştürülmesidir. Bu görevlerin

yerine getirilmesiyle beyin, dinleme ve konuşma arasındaki bağı kurup iletişimi sağlamaktadır (Temizyürek, vd. 2017, s. 68).

Yapılan bilimsel araştırmalar neticesinde nörolojik bakımdan beynin sol yarısında dilin gerçekleşmesine olanak sağlayan üç alanın ve bu alanlar arasındaki bağlantının konuşmanın eyleme dönüşmesinde önemli bir yer edindiği ortaya konmuştur. Bu alanlar Broca alanı, Wernicke alanı ve angüler girüstür. Dilin beyindeki bu alanlarla sınırlı olmadığı bilirse de bu alanların konuşma becerisinin etkinleşmesindeki görevleri inkâr edilemez (Ergenç, 2008, s. 8). Bu alanlardan Wernicke alanı, konuşulanan anlamlandırmasında merkezi bir rol oynarken; Broca alanı, anlamlandırılan bilginin motor becerilerle konuşmaya dönüştürülmesini sağlamaktadır (Harley, 2014, s. 65). “Üçüncü alan, parietal lobda bulunan angüler girüstür. Bu alan işitilenin yazılması, dokunulan cismin adının yazılması, görülen nesnenin adının yazılabilmesi ve okuma işlevleriyle ilişkilidir” (Ergenç, 2008, s. 9).

Hayatta yaşadığımız, öğrendiğimiz ve algıladığımız her şey zamanında kullanılmak üzere zihne kaydedilir. Zihnin çalışmasıyla beraber tecrübe ettiğimiz tüm bilgiler yeri geldiğinde hatırlanabilir bilgilerdir. Çok eski yaşantılar, ilk öğrendiğimiz bilgiler, önemli veya önemsiz hatıralar hep hatırlanmak üzere hafızada saklanır. Bu hatırlamaların miktarı ise hafızanın gücüyle eş değerdir (Altunkaya, 2017, s. 41). Konuşma, anlatıma dayalı bir dil becerisi olduğu için anlamının gerçekleşmesi, dil araçlarına, ana dilin gramerine, bilgi birikimine ve kelime hazinesine sahip olunması, konuşmanın gerçekleşmesi için gerekli unsurlardır. Bu unsurlar aracılığıyla sözlü anlatım gerçekleşir. Buna bağlı olarak konuşma, zihinde oluşturulan ve konuşma organlarıyla ortaya çıkan bir beceriyi ifade eder. Bu bakımdan konuşma becerisi zihinde başlayan bir süreçtir (Erdem, 2013, s. 418). “Dil becerileriyle ilgili beyin işlevlerinin önemli bir kısmı doğrudan bellekle ilgilidir. Bazı araştırmacıların görüntü belleği, ses belleği gibi isimlendirmeler kullanmaları da bellek ve dil arasındaki bu ilişkinin boyutunu göstermesi açısından önemlidir” (Kurudayıoğlu, 2018, s. 9). Bu bağlamda hafızanın konuşma için öneminden bahseden Kurudayıoğlu (2018), belleğin işlevine göre türlerini şu şekilde sıralamıştır:

- Duyusal Kayıt: Kısa süreli bir kayıttır. Görsel ve işitsel bilgiler anlık olarak kaydedilir ve içinden gerekli görülüp seçilenler kısa süreli belleğe yollanır.
- Kısa Süreli Bellek: İşe yarar bilgilerin kodlandığı bölgedir. Sürekli çalışan ve üreten kısa süreli bellek, konuşmanın bilişsel sürecinin başlangıç noktasıdır. Özellikle kelimelerin anlamlandırıldığı bölgedir.

- Uzun Süreli Bellek: Yeni bilgilerin eski bilgilerle birleşerek uzun süreli depolandığı bellektir. Uzun süreli belleğin sınırsız bir kapasitesi vardır. Bu kapasitenin doğru kullanılıp, bilgilerin uygun şekilde kodlanıp depolanması, uzun süreli belleğin işlevsel olmasını sağlar. Bu sayede konuşma için gerekli bilgiler uygun zamanda kullanılmak üzere sistematik şekilde depolanır (s. 11).

Konuşmanın zihinsel süreci kavramlaştırma ve tasarlamayla başlar. Kavramlaştırma ve tasarlama; konunun seçilmesi, anlamlandırılacak ve önerilecek bilginin etkin hale getirilmesidir. Konuşmayı yapan için kendi niyetinin dışında dinleyicinin hazır bulunuşluluğu ve niyeti de önemlidir. Konuşmacı, bunları hesaba katarak neyi nasıl söyleyeceğine karar verir. Bu karar aşamasından sonra amaca göre zihinde konuşmanın metni oluşturulur (Bozkurt, 2019, s. 46). Ayrıca hafızada saklanan yaşantı izleriyle şu anda oluşan yaşantının karşılaştırılması ve yorumlanmasıyla konuşma başlar. Dinleyici ile konuşan arasında eğer bir ortak yaşantı alanı bulunuyorsa, iletişim sağlanmış olur. Bu sebeple konuşan, anlatacaklarını dinleyicinin anlamlandıracağı ve ilgisini çekeceği şekilde aktarmak zorundadır (Sever, 1998, s. 52).

“Konuşma çeşitli unsurların bir arada olduğu karmaşık bir süreçtir. Konuşan kişinin fiziksel özellikleri, aldığı eğitim, zihinsel, sosyal ve psikolojik durumu konuşmasını etkilemektedir.” (Taşkaya, 2020, s. 45). Bu bağlamda zihinsel süreci etkileyecek yaşantılar veya psikolojik durumlar konuşmanın oluşum aşamalarını olumlu veya olumsuz şekilde etkileyebilir. Konuşma sürecini en iyi şekilde eyleme dönüştürmek için zihinsel yapının işlevsel olması gerekmektedir. Zihinsel yapının işlevsel olması için zihnin düşünme eylemini düzenli şekilde yerine getirmesi gerekmektedir. “Düzensiz bilgi konuşma sürecini iki yönden etkilemektedir. Düşünmeden yapılan konuşmalarda gaf yapma ihtimali oldukça yüksektir. Sınıflandırılmamış bilgiler yine konuşmanın anlaşılabilirliğini belirleyen temel ölçütlerden biri olan akıcılığı da olumsuz yönde etkilemektedir” (Onan, 2011, s.97).

2.5.2 Konuşmanın Fiziksel Yönü

Zihinde başlayan konuşma süreci fiziksel bazı araçlarla tamamlanır ve eyleme dönüşür. Nefes yoluyla diyafram ve akciğerde başlayan konuşma süreci, sesin oluşmasına dek bazı organlara ihtiyaç duyar. Sesin zihinde belirlenen amaca uygun ortaya çıkması için tüm bu organlara ihtiyaç duyulmaktadır (Varışoğlu, 2018, s.476). Konuşmanın gerçekleşmesi için fiziki şartlarla birlikte vücuttaki bazı organların birbiriyle uyumlu hâlde harekete geçmesi ve görevini doğru şekilde yerine getirmesi gerekmektedir. Akciğer ve diyaframın dışında;

soluk borusu, diş, dudak ve damak gibi konuşmanın gerçekleşmesinde görevli organların bütünsel olarak uyumu bu sürecin tamamlanmasına olanak sağlar. Ayrıca insan dışındaki dış unsurlar da konuşmanın fiziki sürecini olumlu ya da olumsuz şekilde etkilemektedir (Aytan, 2020, s. 65). Tüm bu fiziki unsurların eksikliği veya uyumsuz çalışması sesin oluşumunu engeller ve dolayısıyla zihinde hedeflenen konuşmanın eyleme dönüşmesi sağlanamamış olur. Konuşmanın fiziki olarak gerçekleşmesi için sesin amaçlanan şekilde ortaya çıkması gerekmektedir.

2.5.2.1. Ses

Alınan nefesin tekrar verilmesi aşamasında diyafram ve kaburgada bulunan kaslar gevşerken göğüs boşluğu ve akciğerlerde daralma meydana gelir. Bu durumdan dolayı akciğerlerdeki kirli hava dışarı gönderilir. Kirli hava, dışarı atılırken soluk borusu, bronşlar, gırtlak ve yutaktan geçer. Kirli havanın bu organlardan geçmesiyle ses telleri titreşir ve bu aşamada ses meydana gelir (Topçuoğlu nal ve zden, 2019, s. 13). “Sözgelimi akciğerden gelen soluk, gırtlaktaki ses tellerini titreştirdiğinde ötümlü diye adlandırılan sesler ortaya çıkmaktadır” (Ergenç ve Bekâr Uzun, 2017, s. 41). Konuşmanın gerçekleşebilmesi için sesin varlığına ihtiyaç vardır. Ses vurgu, tonlama, ezgi gibi dilin bürünsel özelliklerini ortaya koyan unsurlarla anlam kazanır. Konuşmanın fiziksel yönünü oluşturan en önemli ge sestir (Günaydın, 2020, s. 36).

Sese ait bazı unsurlar şu şekildedir:

2.5.2.1.1. Boğumlama

“Boğumlanma, seslerin ve buna bağlı olarak hecelerin net ve anlaşılır bir şekilde ağızdan çıkmasıdır. Her konuşmada ses tonu ve söyleyişin (telaffuzun) nemi büyüktür. Nefes borusundan gelen hava, ağız boşluğu içerisinde herhangi bir bölgede sese dönüşür. Bu sesin oluşmasına boğumlama denir” (şahin, 2020, s. 111).

“Boğumlama, derin yapıdaki anlamı, yüzey yapıda ortaya çıkaran ses kodları ile ilgilidir. Boğumlama ne kadar doğru yapılrısa, yüzey yapıda ses kodlarıyla ifade edilen anlam o derece anlaşılır olur” (Onan, 2015, s. 95). Boğumlama sırasında hava sese dönüşür. Bu aşamada hava, ağız boşluğu ile burun geçidinin birleştiği noktada küçük dilin burun geçidini veya büyük dilin yardımıyla ağız boşluğunu kapamasıyla ses şeklini alır.

Çıkarılacak ses burun geçidine giderse geniş sesleri, ağız boşluğuna giderse büyük dilin çeşitli biçimlendirmeleriyle boğumlanıp istenilen şekli alır (Bozkurt, 2019, s. 59).

Sesin dışa verilmesi esnasında dar, geniş, düz, yuvarlak vb. seslerin doğru şekilde çıkması için pek çok organın iş birliği hâlinde çalışması gerekmektedir. Sesin doğru yerden çıkarılamaması durumunda boğumlama kusuru meydana gelir. Bu kusur; sesin bozulması, sesin düşmesi, ses eklenmesi ve sesin değişmesi gibi bazı kusurları da beraberinde getirir (Altunkaya, 2017, s. 31). Boğumlama esnasında oluşabilecek sorunların temelinde küçük dil, büyük dil, gırtlak ve nefes borusu vb. organlarda meydana gelen kalıtsal engeller veya sonradan ortaya çıkan rahatsızlıklar vardır.

2.5.2.1.2. Vurgu

“Konuşmada bir ses öbeğinin diğerlerine göre daha baskılı, daha güçlü seslendirilmesine *vurgu* adını veriyoruz” (Beyreli vd. 2017, s. 147). “Dilde anlam ayırımında kullanılan en önemli unsurlardan olan vurgu hecenin kelimenin veya kelime grubunun daha baskılı şekilde söylenmesidir” (Topçuoğlu Ünal ve Özden, 2019, s. 42). “Vurgu, en genel anlamıyla, sözcüğü meydana getiren hece ve eklerden herhangi birinin ya da nadir olarak ikisinin bir kural dâhilinde veya bir kurala tabi olmaksızın diğerlerine göre daha baskılı bir şekilde telaffuz edilmesidir” (Onan, 2017, s. 226).

“Söz içinde soluk hamleleri yer yer ve derece derece yeğînleşir. Buna paralel olarak ses organlarının hareketleri de sertleşir. Böyle şiddetlenme noktalarında meydana gelen heceler yanlarındakilerden yeğînlikçe farklı, yani daha kuvvetli olurlar. Bunlar kelime, veya cümle içinde *yeğînlik dorukları* (sommet d'intensité) meydana getirirler ve vurgu (accent) adını alırlar” (Banguoğlu, 2007, s. 114).

Ergin'e (1990) göre vurgunun bulunma esası şu şekildedir: “Kelimenin her seferinde bir hecesi mübâlağalı bir şekilde kuvvetle söylenir. Hangisi yadırganmazsa vurgu o hece üzerinde demektir” (s. 153). Vurgu konuşmanın sıradanlaşmasını engeller ve konuşmaya canlılık katar. Dinleyicinin dikkatini çekmek ve iletişimi etkili hâle getirmek için konuşmada vurgunun doğru şekilde yapılması gerekmektedir. Vurgunun düzensiz yapılması veya yapılmaması konuşmayı amacının dışına çıkarmakta ve dinleyiciyle iletişimi olumsuz şekilde etkilemektedir.

Vurgunun özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

- “Vurgu, söze duygu değeri katar.
- Konuşma bozuklukları özellikle vurguda kendini belli eder. Kulağı rahatsız eden sesler, çoğunlukla vurgunun yanlış yapıldığı yerlerde olur.

- Dinleyicinin dikkatini, ilgisini uyandırarak anlamın kavranmasını kolaylaştırır ve konuşmayı dinlenir kılar.
- Sesi, söyleyişi, sözdeki ezgiyi canlandırır” (Dursunoğlu, 2019, s. 165).

Vurgu; kelime vurgu, öbek vurgusu ve cümle vurgusu olmak üzere üç şekilde sıralanabilir:

1- Kelime vurgusu: Türkçede kelime vurgusu, genellikle kelimenin son hecesinde bulunur. Eğer kelimenin birden fazla anlamı varsa bu anlamları belirtmek için her kelime farklı şekilde vurgulanır (Uçgun, 2007, s. 62). Vurgu; bazı eklerin bulunduğu kelimelerde kendinden önceki hecede, coğrafi adlarda ve ünlemlerde genellikle ilk hecede, pekiştirme sıfatlarında pekiştirme hecesinde, Arapça ve Farsçadan gelen kelimelerde uzun ünlünün bulunduğu hecede ve bazı sert ünsüzlerin olduğu hecelerde sert ünsüzün bulunduğu hecede bulunur (Sallabaş, 2011, s. 19).

2- Öbek vurgusu: Öbek vurgusu; genellikle birleşik kelimelerde ilk kelimenin son hecesinde, isim ve sıfat tamlamalarında tamlayan üzerindeki son hecede, ikilemelerde ilk kelimenin son hecesinde ve edat gruplarında ismin üzerinde yer alır (Sallabaş, 2011, s. 19). Birleşik kelimelerin ayrı veya birleşik yazılmaları vurguyla ilgili değildir. Ayrıca bazı birleşik kelimelerde vurgu son hecede bulunabilir (Banguoğlu, 2007, s. 114).

3- Cümle Vurgusu: Cümlede vurgu genellikle yüklemden önceki kelime veya kelime grubunda bulunur. Konuşmada vurgunun yüklemden önce gelme gibi bir zorunluluğu yoktur. Amaçlanan konuşmaya uygun şekilde bazı sözcüklerin daha baskın şekilde söylenmesi gerekebilir. Bu durumda konuşmanın yönüne göre belirlenen sözcük daha vurgulu söylenebilir. Bu nedenle yazıda vurgu yüklemden önce gelirken konuşmada amaca göre vurgunun yeri değişebilir.

2.5.2.1.3. Tonlama

“Tonlama, ses titreşimlerinin yükselip alçalmasıdır” (Taşer, 1996, s. 336). “Biz her cümleyi anlamına göre adeta ayaküzeri (improviste) besteleriz. Kelimeleri, cümleleri türlü ses perdelerinden geçirerek onlara anlam incelikleri katarız. Buna tonlanma (intonation) denir” (Banguoğlu, 2007, s. 124). “Okuma ya da konuşmada sesin duyguları belirtecek şekilde çıkmasına ton denir” (Bilgin, 2013, s. 114).

“Türkçede genellikle çıkış ve düşüş olmak üzere iki ton özelliği kullanılmaktadır. Konuşucunun o andaki ruhsal durumuna göre bu iniş ve çıkışlar, ses perdesine göre ortadan çıkış, alçaktan çıkış ya da yüksekte düşüş, basamaklı düşüş gibi biçimler alır” (Onan, 2017, s. 217). Bu iniş ve çıkışlar doğru yapıldığında etkili konuşma gerçekleşir. Kelime veya cümlelere ait anlamlar tonlamaya göre farklılaşabilir. Bu anlam farklılıkları dinleyiciye ulaştırılmak istenen mesajı da değiştirebilir.

Kelimelerin ve cümlelerin farklı ses perdesinden geçirilmesiyle onlarda anlam inceliği oluşur. Bu durumda sözde müzik ezgisine yaklaşılmış olur. Bu oluşumda konuşmanın genel tonu ile kelime tonunu karıştırmamak gerekir. Tonlama, cümlede tonun uygun şekilde düzenlenmesidir. Tonlama, konuşanın duygu, düşünce ve kendi yorumuna göre değişiklik gösterebilir. Fakat gereksiz ton değişiklikleri konuşmanın amacından uzaklaşmasına neden olur. Ayrıca her dilin kendine has bir müzik değeri olduğu için tonlama da her dilde değişebilir (Yakıcı vd., 2005, s. 29). Konuşma cümleleri doğallığını ve akıcılığını kaybederse, dinleyici konuşmayı dinlemekten uzaklaşır. Özellikle günlük doğal konuşmaların tonlamaları doğru ve zamanında yapılırsa hem konuşmaya bir renk gelir, hem de konuşmanın kalıcılığı sağlanmış olur. Aynı şekilde topluluk önünde yapılan konuşmalarda tonlamadan uzaklaşırsa, konuşma sıradanlaşır, akıcılık kaybolur ve konuşulunun dinleyici tarafından algılanması ve kalıcılığı kaybolmuş olur (Tangün, 1999, s. 92).

Tonlama yazıda gösterilmez, yazının okunuşunda ve konuşmada uygulanır. Tonlama, yazıda nazım veya nesrin okunuşunda okuyucu ve dinleyici arasındaki bağ kuran en önemli unsurlardan biridir. Konuşmanın anlamını derinleştirmek ve belirginleştirmek için kelimelerde genel olarak ilk hece daha ezgili ve canlı söylenir. Bu nedenle tonlamanın konuşmada musikiyi sağladığı söylenebilir (Dursunoğlu, 2019, s. 175-176). “Tonlama ifadenin duygu ve anlam değerini belirleyici bir özelliğe sahiptir. Birey, içinde yetiştiği çevrenin tonlama kalıplarını benimser. Dilden dile farklılıklar gösteren tonlama özellikleri, konuşanın millî kimliğini de yansıtır” (Çerçi, 2013, s. 26). Bu bağlamda tonlamanın dilin yapısına göre farklılık gösterdiği ve her dilde özgün şekilde uygulandığı söylenebilir.

2.5.2.1.4. Durak

“Bir soluk verme sırasında yapabildiğimiz kadar heceler yaparak bir söz parçası meydana getiririz. Sonra durup soluk alırız. Buna soluk durgusu (pause de souffle) denir” (Banguoğlu, 2007, s. 126-127). “Konuşma sırasında anlam birimlerini birbirinden ayırmak

için yapılan kısa duraklamalara durak denir” (Kardaş ve Tunagür, 2018, s. 97). Durak, konuşma esnasında anlama uygun şekilde kelimeler arasındaki kavşaktan daha uzun ses kesilmesine denir. Konuşmadaki duraklamalar sayesinde konuşmanın anlam bütünlüğü korunmuş olur ve dinleyicinin konuşmayı, verilmek istenen mesaja uygun olarak anlamlandırması sağlanır (Ay, 2019, s. 62).

Konuşmanın etkisini artıran unsurlardan biri de konuşma esnasında yapılan duraklamalardır. Duraklamalar birçok duruma göre değişim gösterebilir. Bu değişimler konuşmanın içeriğine, niteliğine, konuşmacının üslubuna ve dinleyici grubunun özeliğine göre gerçekleşebilir. Konuşmada etkililiği sağlamak için doğal olmak gerekmektedir. Biriyle konuşurken nerede ve nasıl duraklama yapılıyorsa, okurken de aynı şekilde yapılmalıdır (Gündüz, 2014, s. 121). Okuma esnasında belirlenmiş noktalama işaretlerine göre duraklama yapılabilir ama konuşma esnasında bu durum konuşmanın doğal süreci içinde kendiliğinden belirlenir.

2.5.2.1.5. Ritim

Ritim, konuşmanın akıcılığını sağlayan bir unsurdur. Kelimelerin söylenmesinde tekrara düşmeyi ve yanlış yerde durmayı engelleyen, vurgu ve tonlamayla ilişkili şekilde konuşmanın ahengini sağlayan ritim, konuşmada soluk alıp vermenin derecesini oluşturur (Altunbay, 2020, s. 52) Ritim, konuşmanın anlamına göre cümleden veya kelimedenden sonra düzenli şekilde uzun veya kısa soluk aralarıyla susma eylemini gerçekleştirmektir.

İnsanlar konuşma sırasında genellikle seslerinin perdesini yükseltip alçaltarak perde kalıpları oluştururlar. Ayrıca ifadelerinde bazı hecelere daha yüksek derecede ses vererek konuşma ritimlerini değiştirebilirler (Richards ve Schmidt, 2010, s. 546). Bu ritimlerin değişmesi göğüs kafesinde meydana gelen kasılmanın düzeninin ayarlanmasıyla ilgilidir. Dolayısıyla bu kasılmaların oluşturduğu ritim ile konuşma amaca uygun şekilde anlamlandırılır.

2.5.2.1.6. Ulama

“Ünlülerin çekim gücünün bir sonucu olarak, öncül sözcüğün sonundaki ünsüzle ardıl sözcüğün başındaki ünlünün birbirine bağlanarak söylenmesine ulama denir” (Bilgin, 2013, s. 108). Konuşmada akıcılığın sağlanmasında önemli bir etken olan ulama, ünsüzle biten bir sözcüğün ünlü ile başlayan bir sözcükle yan yana gelmesiyle iki sesin kaynaşması

ve bu iki sözcüğün tek sözcük gibi söylenmesi durumuna denir (Eken, 2017, s. 120). Ulama yazı dilinde yer almamakla beraber konuşmada ahengi sağlayan en önemli unsurlardan biridir. Ulamada iki kelime tek kelime gibi söylendiği için bu kelimeler arasında duraklama yapılamaz.

Her durumda ulama yapılmaz. Yabancı dillerden Türkçeye geçmiş sonu b, c, d, g ile biten bazı kelimelerin sonu p, ç, t, k'ye dönüşmüştür. Bu kelimeler, ulama yapıldığında eski hâlleri olan b, c, d, g şekliyle söylenir (Temizyürek vd. 2017, s. 124). Anlam farklılığına yol açıyorsa özellikle öge gruplarında ulama yapılacak kelime, öge grubunun son kelimesiyse ulama yapılamaz (Erdem, 2017, s. 193). Noktalama işretiyle ayrılan sözcüklerde, iki sözcüğün birleşimiyle sözcüklerin anlamının değişmesi durumunda, vurgulanan sözcüklerde ve aruzla yazılan şiirlerde dizeyi kalıba uydurmak için yapılan ulamaların dışındaki dizelerde ulama yapılamaz (Bilgin, 2013, s. 108). Bu durumlarda ulama yapılırsa konuşmanın ahengi ve akıcılığı bozulur ve konuşma, amacının dışına çıkar.

2.5.3. Yabancı Dil Öğretiminde Konuşma Becerisi

Yabancı dil öğretimi dört temel dil becerisi etrafında yapılmaktadır. Bu beceriler dinleme, konuşma, okuma ve yazmadır. Dinleme ve okuma becerisi anlamaya yönelik, konuşma ve yazma becerisi ise anlatmaya yöneliktir. Dil öğretiminde öğrencinin hem anlamaya yönelik becerileri, hem de anlatmaya yönelik becerileri belli oranda kazanması amaçlanmaktadır. Bu nedenle bu becerilerin geliştirilmesine yönelik çalışmaların sürekli gelişip değiştiği görülmektedir.

Yabancı dil öğretiminin en önemli amaçlarından biri, öğrenilen dilin etkin şekilde konuşulmasıdır. Konuşma becerisi hem zihinsel, hem de fiziksel unsurlara bağlı olarak gelişmektedir. Konuşma becerine yönelik etkinlikler yabancı dil öğretiminin her aşamasında yapılmaktadır. Sınıf içi grup çalışmalarında, karşılıklı konuşmaya dayalı etkinliklerle konuşma becerisinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır (Demirel, 2012, s. 102). Günümüzde her toplum, önemini kavradığı “iletişim”i güçlendirmek için çeşitli çalışmalara ihtiyaç duymaktadır. Özellikle iletişimin geliştirilmesinde konuşma becerisinin rolü önemli bir yer tutmaktadır. Konuşmanın niteliğinin artırılmasıyla beraber bireylerin sosyal ve özel yaşamlarında iletişimin değer kazanması sağlanacaktır. Farklı amaçlara göre yapılan konuşmalarda geçerli olan ölçüt; doğru, anlaşılır ve etkili konuşmadır (Kurudayıoğlu, 2003, s. 289-290).

Konuşma öğretiminin amaçları öğretim yaklaşımlarına göre değişip gelişebilmektedir. Davranışçı yaklaşımla konuşmanın fiziki unsurları üzerinde durulmuş, daha çok konuşmanın fiziki sürecini geliştirmeye yönelik çalışmalara ağırlık verilmiştir. Bu çalışmalarda konuşmanın zihinsel süreciyle fazla ilgilenilmemiş, ses, telaffuz, vurgu ve tonlama gibi fiziksel çalışmalarla güzel konuşmayı geliştirmek amaçlanmıştır. Günümüzde ise yapılandırmacı yaklaşım modeliyle konuşmanın zihinsel unsurlarını geliştirmeye yönelik çalışmalara da ağırlık verilmiştir. Böylece konuşmanın fiziksel sürecinin yanında zihinsel sürecini de harekete geçirerek konuşanın düşünme, anlama, bilgileri çözümleme gibi bazı zihinsel becerilerini de harekete geçirmesi amaçlanmıştır (Güneş, 2016, s. 113).

Konuşma becerisinin gelişmesinde fiziki sürecini oluşturan diksiyon çalışmalarının yanı sıra konuşmanın alt yapısını oluşturan kelime hazinesinin geliştirilmesine yönelik çalışmalara da ağırlık verilmesi, en az güzel ve doğru konuşma kadar önemlidir. Özellikle dili yoğun kullanan öğretmen, avukat, politikacı gibi çeşitli meslek gruplarında güzel konuşmanın yanında konuşulunan ne ifade ettiği ve kelime hazinesine yatkınlığı da ayrıca önem arz etmektedir (Beyreli vd. 2017, s. 142). Bu bağlamda, yabancı dil öğretiminde temel söz varlığının ve mesleki dil söz varlığının belirlenmesinde günlük konuşma dili göz önüne alınarak kelime sıklığının belirlenmesi gerekmektedir. Günlük konuşma dilinde ve mesleki dilde kullanılan kelimelerin konuşma etkinliklerinde kullanımı hem öğrenmeyi kolaylaştıracak, hem de öğrencinin mesleki yeterliğini artıracaktır (Barın, 2003, s. 315).

Yabancı dil öğretiminde en temel unsurlardan biri hazırlık yapmaktır. Özellikle konuşma becerisine yönelik çalışmaların amaçlandığı gibi yapılabilmesi için öğrencinin belli miktarda dilbilgisi ve kelime hazinesine sahip olması gerekmektedir. Konuşma becerisine yönelik diğer hazırlıklar da bunu destekleyecek şekilde yapılmalıdır. Konuşma becerisine yönelik öğretimin amaca uygun gerçekleşmesi için bilginin yanında becerinin de payı büyüktür. Öğrencilere uygulanan “konuşma pratikleri” ve “sözlü sınavlar” bilgi ile beceri arasındaki farkı saptamak için uygulanan önemli yöntemlerdir. Bu bağlamda bilgi ve beceri arasındaki ayrımın iyi anlaşılması, konuşmanın öğretiminde belirleyici olacaktır (Bygate, 1987, s. 3). Konuşma becerisinin gelişimi dinleme becerisinin gelişiminden sonra ortaya çıkar. Bu nedenle konuşma becerisini geliştirmek için öncelikle dinlemeye yönelik yöntemlerin kullanılması gerekir. Bu yöntemlerin uygulanmasından sonra hazır olduğu zaman öğrenci iletişim becerilerini kullanmaya başlar. Daha sonra iletişime yönelik diğer öğretim yöntemleri kullanılır (Krashen, 1981, s. 7).

Konuşma becerisinin geliştirilmesi için öğretim programlarının ve buna bağlı olarak öğretim ortamlarının da düzenlenmesi ve yenilenmesi gerekir. Öğrencilere sunulan yeni eğitim ortamları ve buna bağlı olarak gelişen ve yenilenen öğretim yollarıyla konuşma becerisinin uygulanmasında farklı etkinlikler geliştirilmiş olur ve öğrenci bu etkinliklerin merkezinde uygulamalarda etkin rol alır. Özellikle konuşma becerinin geliştirilmesine yönelik öğretim süreçlerinde geleneksel öğretim yöntemlerinden uzaklaşıp öğrencinin aktif olduğu yollara başvurmak öğrenme sürecini hızlandıracak ve kalıcılığı sağlayacaktır. Öğretim programları da bu doğrultuda uygulamalarda edinilen deneyimlere göre geliştirilip yenilenecektir (Akın, 2017, s. 207).

Diğer yandan konuşma becerine yönelik öğretimin hazırlıksız ve hazırlıklı konuşma türlerine uygun olarak tasarlanması gerekmektedir. Yapılacak eğitim faaliyetleri öğrencinin günlük yaşamda hazırlıksız bir durumda etkili ve doğru konuşmasına ve hazırlıklı bir konuşmada nasıl planlama yapması gerektiğine ışık tutmalıdır. Bu doğrultuda günlük yaşamda etkili ve doğru konuşmak için gerekli bazı kurallar şunlardır:

- “Konuşma güven verici ve içten olmalı
- Konuşma canlı ve doğal olmalı
- Konuşma ölçülü olmalı
- Konuşan dilini iyi bilmeli ve kullanmalı” (Sever, 1998, s. 57-58).

Günümüzde yabancı dil öğretiminde başarısız olan ülkelere bakıldığında; dil öğretim aşamasında temel dil becerilerini eşit şekilde öğretim sürecine yaymadıkları görülmektedir. Öğretimin dilbilgisi temeline göre tasarlanması nedeniyle öğrencilerin daha sonra yabancı dilde iletişim kurmakta zorlandıkları görülmektedir. Özellikle konuşma ve dinleme becerisinin geliştirilmesine yönelik çalışmaların eksikliği bu sorunu beraberinde getirmektedir. Dilbilgisi ağırlıklı öğretim modeline göre eğitim alan ve konuşma pratiği yapmayan öğrenciler günlük yaşamda dili kullanma alanı oluştuğunda zorlanmakta ve konuşma kaygısı yaşamaktadır (Boylu ve Çangal, 2015, s. 352).

Konuşma türlerinden “hazırlıklı konuşma” ve “hazırlıksız konuşma”nın dışında konuşma becerisiyle ilgili diğer kavramlardan olan “biçimlendirilmiş konuşma kalıpları” ve “biçimlendirilmemiş konuşma kalıpları”, öğretim sürecinde kullanılması gereken kavramlardır. Biçimlendirilmiş konuşma, standart dil ile konuşmayı ifade ederken; biçimlendirilmemiş konuşma, samimiyete dayalı olarak bireylerin karşısındakinin anlayacağı şekilde mecazlı, değişken ve kısaltmalı konuşmasını ifade etmektedir.

Biçimlendirilmiş konuşma kalıpları konuşma etkinliklerinde kullanılmalı ve öğretim sürecine dâhil edilmelidir. Konuşma becerisinin öğretiminde amaç, öğrencinin hazırlık veya hazırlıksız, biçimlendirilmiş bir konuşmada kendini başarılı bir şekilde ifade edebilmesi olmalıdır (Yalçın, 2002, s. 136-137).

Yabancı dil öğrenmek isteyenlerin en fazla kullandığı eğitim aracı ders kitaplarıdır. Ders kitapları, önceden belirlenmiş eğitim programlarına göre tasarlanır. Ders kitaplarında yer alan metinlerin veya etkinliklerin belirli eğitim programlarına uygun olarak belirlenmesi gerekir. Ders kitaplarının oluşturulmasında özellikle temel dil becerilerinin eşit şekilde kullanılması amaçlanmalı ve ders kitaplarında yer alan içeriklerin sıralaması Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde yer alan ilkelere göre yapılmalıdır. "Ünitelerdeki konular ve etkinlikler içerik açısından, öğrencilerin dil becerilerini pratiğe aktarabilmelerini sağlayacak nitelikte olmalıdır" (Nurlu, 2019, s. 89). Öğrencinin dil becerisini pratiğe aktarabildiği en temel beceri konuşma becerisidir. Bu bakımdan konuşma becerisine yönelik etkinliklerin tasarımında iletişim odaklı bir yaklaşım belirlemek gerekmektedir.

Konuşma becerisinin yabancı dil olarak öğretiminde Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde yer alan ilkeler ışığında çeşitli yöntemler uygulanmaktadır. Bu yöntemlerin ders kitabında yer alan içerikle uyumlu şekilde çeşitli alıştırmalarla uygulanması, öğretim sürecinin doğru kullanılması bakımından önemlidir. Konuşma becerisinin öğretiminde kullanılan bazı alıştırmaları Demirel (2012) şu şekilde sıralamıştır:

1- Mekanik Alıştırmalar: Dile ait kural ve yapıları öğrenmek için yapılan alıştırmalardır. Bu alıştırmaların genelini tekrar alıştırmaları oluşturur. Tekrar alıştırmaları, öğretmenin model olduğu ve öğrencinin dinlediğini tekrar ettiği bir alıştırmadır. Tekrar alıştırmalarından sonra en çok kullanılan mekanik alıştırma, yer değiştirme alıştırmalarıdır. Bu alıştırmada cümledeki öğelerin yer değiştirmesi esastır. Bir diğer mekanik alıştırma çevirme alıştırmadır. Bu alıştırmada olumlu cümlelerin olumsuz cümleye çevrilmesi gibi alıştırmalara yer verilir.

2- Anlamlı Alıştırmalar: Bu alıştırmalarda düşünerek üretmek esastır. Daha çok soru-cevap tekniğiyle uygulanır. Sınıf içi çalışmalara uygundur. Anlamlı cümleler kurmak da bu alıştırma grubuna girmektedir.

3- İletişimsel Alıştırmalar: Sınıf içinde öğrenciler arasındaki iletişimi artırmaya dayalı alıştırmalardır. Dilin yapı ve kurallarını öğrendikten sonra uygulanması gerekmektedir. Bu

alıştırma grubunda; diyaloglar, münazaralar, söylevler, rol yapma ya da okuma tiyatrosu, hikâye anlatma, iletişimsel oyunlar ve hazırlıksız konuşma alıştırmaları yapılabilir.

Konuşma becerisini geliştirmeye yönelik bu alıştırmalar, öğrencilerin seviyesine ve öğretim ortamının yeterliliğine göre uygulanmalıdır (s. 103-104).

2.5.4. Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Konuşma Becerisi

İyi konuşan bireyler kendini tam ve doğru ifade eder. İyi konuşan bireyler yetiştirmek için iyi bir konuşma eğitimi vermek gerekir. Dil eğitiminin temelinde iletişim odaklı yaklaşım olduğu varsayılırsa konuşma eğitiminin önemi ve gerekliliği daha iyi anlaşılacaktır. Konuşma becerisinin gelişimi, öğrenciye mantıklı ve doğru düşünme olanağı sağlayacağı için diğer anlatma becerisi olan yazma becerisinin de gelişimini olumlu yönde etkileyecektir (Kardaş, 2020, s. 10).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretirken günümüz Türkçesinin öğretilmesi esas olmalıdır. Aksi durumda öğrenciler, öğrendikleri dil ile günlük hayatta iletişim kurmakta zorlanacaklardır. Bu durum, Türkçenin işleve yönelik eğitimi hedefinden uzaklaşılması anlamına gelir. Ders kitaplarında yer alan etkinliklerde, ders içi araç-gereçlerde ve sınıf içi uygulamalarda yapay dilden uzak durulmalı ve konuşma etkinliklerinde standart Türkçeye ağırlık verilmelidir (Güzel ve Barın, 2013, s. 258).

Öğrenciler yabancı dil öğrenirken konuşma becerisine yönelik bazı zorluklar yaşayabilir ve buna bağlı olarak bazı hatalar yapabilir. Bu hatalar; kaynak dil ile hedef dil arasındaki bazı sesletim ve dil bilgisi farklılıklarından, öğrencinin kelime hazinesinin eksikliğinden veya öğretim yöntemlerindeki bazı hatalardan kaynaklanabilir. Bu nedenle öğretimde öğrencinin zihinsel ve fiziksel konuşma süreçlerinin hesaba katılması önem arz etmektedir. Konuşma sırasında yapılan bazı hatalar şunlardır:

“a. Vurgu, tonlama, ritm, duraklama hataları yapma.

b. Mahallî söyleyişle konuşma.

c. Sesleri hatalı söyleme.

d. Kelime hazinesinin yetersizliği.

e. Konuşma sırasında gereksiz vücut hareketleri yapmak.” (Uçgun, 2007, s. 62).

Türk dilinin yapı özellikleri düşünüldüğünde yukarıda yer alan maddelere somut örneklendirme şu şekilde yapılabilir:

a.1- Bazı istisna ekler ve kelimeler dışında Türkçede vurgunun genellikle kelimenin son hecesinde yer almasının göz ardı edilerek sesletimin yapılması, konuşmanın akıcılığının bozulmasına ve kelimelerin anlamlarının değişmesine neden olur.

Cuma- Gün İsmi (Vurgu ilk hecede) / Cuma- Özel İsim (Vurgu son hecede)

b.1. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde esas olan standart Türkçenin öğretimidir.

geliyoruz X geliyok (Mahalli söyleyiş)

c.1. Özellikle Arapça ve Farsçadan Türkçeye geçerek Türkçeleşen kelimelerin içerisindeki seslerin kalınlık-incelik veya uzunluk-kısalık durumlarının göz ardı edilmesi, kelimenin bağlamından uzaklaşmasına neden olur.

hala X hâlâ – ama X âmâ

d.1. Türkçede yer alan akrabalık ve yemek isimleri gibi kültürel kelimelerin kaynak dilde karşılıklarının olmaması, konuşmada kelime eksikliğine neden olur.

enişte, dünür, elti – karnıyarık, imambayıldı, kavurma

Uçgun'un (2007) belirttiği hataların dışında Türkçenin sondan eklemeli bir dil olması nedeniyle isim veya fiil köklerinin bazen onlarca ek alması, konuşmada telaffuz hatalarına neden olmaktadır. Bu durumu bir isim ve bir fiille açıklamak gerekirse:

İsim: Gaziantep-li-ler-den misiniz?

Fiil: Şaş-ır-t-tır-abil-dik-ler-imiz

Öğretici, dilbilgisi ve kelime yapısı çalışmalarıyla telaffuz ve akıcılık çalışmalarını iyi ayırt etmelidir. Konuşma çalışmalarında basitten zora doğru bir yol çizilmesi ve konuşmanın biçim ve sunum alanları arasında oluşturulacak ilişkinin bu öğretim yoluna göre belirlenmesi gerekmektedir (Houghes, 2011, s. 7). Bu bağlamda öğretim ilkelerinden yakından-uzağa, somuttan-soyuta, basitten-karmaşığa gibi temel belirleyici kuralların göz önünde bulundurulması, öğrencinin bilme, kavrama ve uygulama basamaklarını kolaylıkla geçmesini sağlayacaktır.

Konuşma becerisinin gelişiminde önemli bir aşama telaffuz eğitimidir. Telaffuz eğitimi yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde başlangıç seviyesinden itibaren verilmelidir. Telaffuz eğitiminin başlangıcında özellikle kaynak dil ile hedef dil arasında sorun olan

seslerle ilgili uygulamalara yer verilmelidir. Demirel'e (2012) göre telaffuz eğitiminin aşamaları; dinleme, ayırt etme, tanıma, sesi telaffuz etme ve düzeltme şeklindedir (s. 105).

Telaffuz öğretiminde yapılacak alıştırmalarda izlenecek ilkeler şu şekildedir:

- Öncelikle anlamaya yönelik alıştırmalara yer verilmelidir.
- Söylenecek sesler kısa cümlelerde açıkça belirtilmelidir.
- Öğrencilerin, aynı sesi farklı kişilerden duyması sağlanmalıdır.
- Kaynak dil ile hedef dil arasında benzer olan bazı sesler arasında akustik bir bağ oluşturulabilir.
- Hedef dilde bulunan bazı sesler, yine hedef dildeki diğer sesler veya kaynak dildeki diğer seslerle olan zıtlıklarına göre gösterilebilir.
- Gösterilecek ses zıtlıklarının görevleri anlamlı şekilde açıklanmalıdır. Öğrencilere bu ses zıtlıklarının uygun yerlerde kullanımının anlaşılabilirlik bakımından önemli olduğu anlatılmalıdır (Demirel, 2012, s. 107).

Yabancılar konuşma becerisinin öğretiminde telaffuz eğitimi genellikle öğreticinin bilgi ve deneyimleri çerçevesinde şekillenmekte ve imkânlar dâhilinde yürütülmektedir. Ders kitaplarında yer alan konuşma etkinliklerinde telaffuz eğitime dair çok fazla içeriğin olmaması ve araç-gereç eksikliği bu alanda eğitime çok fazla zaman ayrılamamasına neden olmaktadır. Telaffuz eğitiminde özellikle sesletim hatalarının giderilmesinde kaynak dil ile hedef dil arasındaki benzer ve farklı yapıların ortaya konması, hedeflenen başarının sağlanmasına olanak sağlayacaktır. Benzer dil yapılarının etkinliklerde kültürlerarası iletişim odaklı olarak kullanılması hem öğrencinin ilgisini çekecek hem de hedef dilin yapısının anlaşılmasını kolaylaştıracaktır.

Konuşma becerisinin öğretiminde önemli bir konu da bu becerinin yeterliğiyle ilgili ölçme ve değerlendirmedir. Ölçme ve değerlendirme, öğretim sürecinin temel unsurlarından biridir ve bu sürecin doğru değerlendirilmesi, öğrenme sürecinin devam etmesi bakımından son derece önemlidir. Çağdaş öğretim modellerinde de ölçme, öğrencinin seviyesini belirlemekten çok öğretim sürecini biçimlendirme görevi üstlenmektedir ve hedefe ulaşmada bir araçtır (Bozkurt, 2017, s. 925). Öğrencide konuşma becerisinin amaçlanan yeterliğe ulaşması için sürekli ölçme ve değerlendirmeye ihtiyaç duyulur. Öğretim amaçlarının ne kadarına ulaşıldığı ve amaçlar doğrultusunda kazanımların ne kadar ilerlediği yapılacak ölçme ve değerlendirmeye göre belirlenir. Bu aşamada öğretimin tüm paydaşlarına görev düşmektedir (Çerçi, 2015, 189).

Konuşma becerilerinin ölçülmesinde farklı ölçekler kullanılabilir. Ölçmede kullanılmak üzere “konuşma becerisi değerlendirme formu” ve “akran değerlendirme formu” uygulanabilir. Ayrıca öğretim sürecinin başında öğrencilerdeki konuşma becerisine ve öğretimine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla “konuşma becerisine yönelik tutum ölçeği” uygulanabilir (Sallabaş, 2011, s. 27). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi’nde sözlü başarının ölçülmesinde 14 kategori belirlenmiştir:

- Konuşucu ve Dinleyici Rollerinin Değişmesi
- İş birliği
- Bir Şeyin Açıklamasını Rica Etme
- Akıcılık
- Esneklik
- Tutarlılık ve Bağlılık
- Konu Geliştirme
- Doğruluk
- Toplumdilbilgisel Uygunluk
- Dilsel Araçlar Alanı, Genel
- Sözcük Dağarcığı Alanı
- Dilbilgisel Doğruluk
- Sözcük Dağarcığı Hâkimiyeti
- Telaffuz ve Tonlama Hâkimiyeti (AK/MDB, 2013, s. 188).

Bu kategorilerin her ölçümde kullanılması mümkün olmayabilir. Bu nedenle ölçüm yapılacak yaklaşım, ölçme aracı, seviye grupları ve ihtiyaçlara göre alt kategorilere ayrılarak ölçme ve değerlendirme sürecinde kullanılabilir. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi’nde ölçme türleri genel olarak şu şekilde sıralanmıştır:

Tablo 2

Ölçme ve Değerlendirme Türleri

1	Seviye belirleme testi (achievement assessment)	Dil niteliğini sınıama (proficiency assessment)
2	Norma dayalı değerlendirme	Ölçüte dayalı değerlendirme
3	Hedefe ulaşan öğrenimde ölçüte dayalı değerlendirme	Ölçüte dayalı devamlı değerlendirme
4	Devamlı ölçme	Zaman zaman ölçme
5	Biçimlendirici ölçme	Toplamsal değerlendirme
6	Dolaysız ölçme	Dolaylı ölçme
7	Başarı ölçme	Bilgilerin ölçülmesi
8	Öznel ölçme	Nesnel ölçme
9	Bir basamağa göre seviye tespit etme	Kontrol listesi kullanarak seviye tespit etme
10	İzlenime dayalı ölçme	Yönlendirilmiş karar
11	Bütünsel ölçme	Analitik ölçme
12	Bir kategoriye göre ölçme	Birçok kategoriye göre ölçme
13	Bir başkası tarafından ölçülme	Kendi kendini ölçme

Avrupa Konseyi/Modern Diller Bölümü. (2013). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme, https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_oneriler_AEeraevesi.pdf sayfasından erişilmiştir.

Ayrıca konuşma becerisini ölçmek ve değerlendirmek için kullanılan ölçek ve formların incelenmesine göre dikkat edilecek hususları Çintaş Yıldız ve Yavuz (2012), şu şekilde sıralamıştır:

- Sunum
- Ses
- Üslup ve İfade
- Konuşmaya Odaklanma
- Dinleyiciyi Dikkate Alma (s. 323).

Temizkan ve Atasoy (2016), konuşma becerisinin ölçülmesinde aşamalı gelişim modelini örnek almış ve konuşmanın gelişim dönemlerine göre aşamalı ölçümlerin her aşamada farklılaştırılarak yapılması gerektiğini savunmuştur. Aşamalı gelişim modeli ile geliştirilen hazırlıklı konuşma ölçeğinin farklı ölçütlerle aşamalı olarak sunulmasıyla öğrencide kendine güven, etkili konuşma ve konuşma sürecinin doğru takip edilmesi gibi faydalar sağlanmıştır (s. 83). Aşamalı gelişim modeline göre konuşma becerisinin ölçülmesi, hazırlıklı konuşmaların değerlendirilmesinde geçerli bir ölçüm yoludur. Fakat hazırlıksız

konuşmaların değerlendirilmesinde belli bir aşamayı kapsayıp kapsamayacağı öngörülemediği için bu ölçüm geçerliğini yitirecektir.

Konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik ilkeler, ihtiyaçlar, amaçlar ve dikkat edilecek hususlara göre çok çeşitli ölçme araçları kullanılabilir. Ayrıca bağımsız ve karşılıklı konuşma türlerine ve bu türlerin yeterlik alanlarına göre ölçme araçları değişip gelişebilmektedir. Konuşma becerilerini değerlendirmek için kullanılabilecek ölçme araçlarını Bozkurt (2017) şu şekilde sıralamıştır:

- “Sözel iletişim becerileri (yeterlilikleri) gözlem formu
- Sözel anlatım gözlem formu
- Sözlü sunum becerisi dereceli puanlama anahtarı
- Konuşma ölçeği
- Konuşma (becerisi) gözlem formu
- Konuşma (becerisi) değerlendirme formu / değerlendirme ölçeği
- Konuşma becerisi kontrol listesi
- Konuşma becerisi akran değerlendirme formu
- Konuşma becerisi puanlama anahtarı
- Etkili konuşma ölçeği
- Etkili konuşma rubriği
- Hazırlıklı konuşma (değerlendirme) ölçeği
- Hazırlıksız konuşma (başarısı) dereceli puanlama anahtarı
- Performans değerlendirme ölçeği (konuşma / sözlü anlatım)
- Davranış gözlem formu” (s. 926-927).

2.6. Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Bağlamında Konuşma Becerisi

Kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma göre yabancı dil öğretiminde temel amaç, dört temel dil becerisinin tam öğrenilmesine olanak sağlamak üzere kültürlerarası iletişimsel yeterliğin geliştirilmesidir. Bu becerilerden konuşma becerisinin gelişimi ise, sözlü iletişimi kapsadığı için doğrudan kültürlerarası iletişimin konusudur. İletişimin sağlanmasında en sık kullanılan beceri konuşma becerisidir. Yabancı dil öğrenmenin en belirgin göstergelerinden biri de konuşma becerisinin kazanılmasıdır. Konuşmanın fiziksel ve zihinsel unsurlarının tam çalışması durumunda sözlü iletişimin önünde bir engel kalmayacak ve kültürlerarası iletişim süreci amaca uygun şekilde başlayabilecektir.

Bu bağlamda kültür unsurları, dil öğretimine eşlik etmesi bakımından önem taşımaktadır. Bileşik kaplar yasasına göre düşünüldüğünde dil öğretiminde öğrenci ne kadar dil girdisine maruz kalıyorsa o kadar da kültür girdisine maruz kalıyordur. Bu bakımdan yabancı dil öğretiminde hedef dile ait ilk öğretilen konular ses bilincini geliştirmek olmalıdır. Öğrenci hedef dile ait seslere maruz kalmaya başladığında aslında hedef kültüre de maruz kalmaya başlıyor demektir (Temur, 2021, s. 144). Öğrenci maruz kaldığı seslerle ve öğrendiği kültürel kalıplarla birlikte konuşmaya başlayacaktır. Önemli olan bu kültürel konuşma

sürecini iletişimsel yeterliğe dönüştürecek ortamın sağlanmasıdır. İletişimsel yeterlik düzeyinin artırılması için tek taraflı kültür aktarımı yerine hem hedef kültürü hem de kaynak kültürü içine alan iletişimsel yaklaşımın benimsenmesiyle öğrencide aynı zamanda kültürlerarası duyarlılık artacak ve buna bağlı olarak da öğrencinin konuşma becerisi gelişecektir.

2.6.1. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Bağlamında Kültürlerarası İletişimsel Yeterlik ve Konuşma Yeterlikleri

Konuşma becerisinin kazandırılması, çok yönlü bir öğretim planı yapmayı gerektirir. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde yer alan sözlü etkileşime dair yeterliklere uygun hazırlanmış öğretim programları bu konuda bir rehber niteliği taşımaktadır. Bu öğretim programlarında Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde yer alan yeterliklere göre oluşturulacak sözlü etkileşime yönelik kazanımlar, kültürlerarası iletişimsel yeterliğe olanak sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (AK/MDB, 2013, s. 32)'nde konuşma yeterlikleri karşılıklı konuşma ve bağımsız konuşma olmak üzere ikiye ayrılmış ve şu şekilde ifade edilmiştir:

Tablo 3

Karşılıklı Konuşma ve Bağımsız Konuşma Becerisinin Yeterlik Tanımları

Karşılıklı Konuşma ve Bağımsız Konuşma Yeterlikleri	
C2	Karşılıklı Konuşma “Hiç zorlanmadan her türlü konuşma ve tartışmaya katılabilir; deyimleri günlük konuşma dilindekiler de dâhil anlayabilirim. Akıcı bir şekilde konuşabilir ve ince anlam ayrıntılarını doğru olarak ifade edebilirim. Anlatım zorluklarında sorunsuz ve fark edilemeyecek şekilde tekrar ele alır ve yeniden ifade getirebilirim Bağımsız Konuşma Konuları açık, akıcı ve bir üslup içinde her duruma uygun anlatabilir ve açıklayabilirim. Dinleyenlerin önemli noktaları ayırt etmelerini ve bunları algılamalarını kolaylaştıracak şekilde konuşmamı mantıklı yapılandırabilirim.
C1	Karşılıklı Konuşma Kullanacağım sözcükleri belirgin bir şekilde çok fazla aramaksızın, kendimi akıcı ve doğal bir biçimde ifade edebilirim. Dili, toplumsal ve mesleki yaşamda esnek ve etkin şekilde kullanabilirim. Düşünce ve fikirlerimi açık ve tam olarak anlatabilir ve bunları başarılı bir şekilde başkalarının konuşmalarıyla ilişkilendirebilirim. Bağımsız Konuşma Karmaşık durumları, alt konularını birbirleriyle bağlayarak, açık ve ayrıntılı bir biçimde anlatabilir, belirli bakış açılarını özellikle göstererek konuşmamı uygun bir şekilde sonuçlandırabilirim.
B2	Karşılıklı Konuşma Anadilde konuşan biriyle bir konuşurken, anında ve akıcı şekilde kendimi ifade edebilirim. Alışık olduğum durumlarda tartışmaya girebilir, görüşlerimi gerekçelendirebilir ve savunabilirim. Bağımsız Konuşma Kendi ilgi alanımdan çoğu konularda açık ve ayrıntılı bir sunuşta bulunabilirim. Güncel bir soruyla ilgili bir görüşü açıklayabilir ve değişik olanakların yararlarını ve zararlarını belirtebilirim.
B1	Karşılıklı Konuşma Özellikle dilin konuşulduğu ülkelere yapılan yolculuklarda karşılaşılan çoğu durumların üstesinden gelebilirim. Kendi ilgi alanımda; kişisel ya da günlük yaşamla ilgili alışlagelmiş, aile, hobi, meslek, yolculuk ve güncel olaylar gibi alışık olduğum konularda hazırlıksız konuşmalara katılabilirim. Bağımsız Konuşma Deneyimleri, olayları ya da düşlerimi, umutlarımı, amaçlarımı betimleyebilir, basit, birbiriyle bağlantılı tümcelerle konuşabilirim. Düşüncelerimi ve planlarımı kısaca açıklayıp gerekçelendirebilirim. Bir öykü anlatabilir ya da bir kitabın veya filmin konusunu (içeriğini) anlatabilir ve kendi tepkilerimi betimleyebilirim.
A2	Karşılıklı Konuşma Kendimi basit, doğrudan bilgi alışverişini, bildiğim konuları ve etkinlikleri ilgilendiren basit alışlagelmiş durumlarda ifade edebilirim. Karşılıklı kısa bir konuşmaya katılabilirsem de; genelde konuşmayı sürdürebilecek derecede anlayamıyorum. Bağımsız Konuşma Kendimi bir dizi tümceyle ve basit araçlarla; örneğin, ailem, başkaları, evim, eğitim ve meslek hayatımla ilgili konularda ifade edebilirim.
A1	Karşılıklı Konuşma Konuşma arkadaşım biraz yavaş ve yineleyerek konuşursa veya başka bir deyişle söylerse ve demek istediklerimde bana bu sırada dile getirmem için yardımda bulunursa kendimi basit bir biçimde ifade edebilirim. Doğrudan doğruya gerekli şeylerle ve çok iyi bildiğim konularla ilgili konularda basit soruları sorabilir ve soruları yanıtlayabilirim. Bağımsız Konuşma Tanıdığım kişileri ve oturduğum yeri betimlemek için basit ve kalıplaşmış ifadeleri ve tümceleri kullanabilirim”

Avrupa Konseyi/Modern Diller Bölümü. (2013). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme, https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_oneriler_AEeraevesi.pdf sayfasından erişilmiştir.

Tablolara bakıldığında karşılıklı konuşma becerisine yönelik yeterlikler kapsamında herhangi bir hazırlık sürecine gerek yokken bağımsız konuşmaya yönelik yeterlikler kapsamında anlatılacak konu için önceden bir hazırlık yapma ihtiyacı bulunmaktadır (Boylu, 2020, s. 95).

Öğretim programlarında yer alan kazanımlar aynı zamanda ders kitaplarındaki sözlü etkileşime yönelik etkinliklerin oluşturulmasında kaynak teşkil ettiği için ayrıca önem taşımaktadır. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (AK/MDB, 2013, s. 76)'nde sözlü etkileşim;

- Sözlü Etkileşim, Genel
- Anadili Konuşurlarını Anlama
- Sohbet
- Arkadaşlar Arasında Resmîliğe Dayanmayan Tartışma
- Resmî Tartışma ve Görüşmeler
- Bir Amaca Yönelik İş birliği (bir arabayı tamir etme, bir belge hakkında konuşma, bir şey düzenleme gibi)
- İşlemler: Hizmetle İlgili Konuşma
- Bilgi Alışverişi
- Söyleşi

başlıkları olmak üzere dokuz farklı şekilde ele alınmış ve basamak kümeleri şeklinde ayrılmıştır. Bu basamak kümeleri şu şekilde sıralanmıştır:

Tablo 4
Basamak Kümeleri; Sözlü Etkileşim, Genel

Sözlü Etkileşim, Genel	
C2	“Deyimlere ve günlük anlatım tarzlarına iyice hâkimdir ve ince anlam farklılıklarını ayırt edebilir. Geniş bir niteleme edat ve sıfat dağarcığını büyük ölçüde doğru olarak kullanarak çok ince anlam farklılıklarını belirtebilir. Anlatım zorluğu çektiğinde karşındakilere pek sezdirmeden yeni bir cümleyle ve başka ifadelerle konuşmasını sürdürebilir.
C1	Pek zorlanmadan, anında ve akıcı olarak kendini ifade edebilir. Geniş bir sözcük dağarcığına sahiptir ve bilmediği sözcükler yerine hiçbir sorun yaşamadan başka sözcükler kullanabilir; nadiren bir sözcük aradığı belli olur ya da kaçınma stratejisi kullanır. Sadece kavram açısından zor olan konular gündeme geldiğinde doğal konuşma akışı engellenebilir.
B2	Geniş çapta genel, bilimsel, mesleki ya da boş zamanları değerlendirici konular gündeme geldiğinde, dili akıcı, doğru ve etkin olarak kullanıp düşünceleri bağlantılı olarak ortaya koyabilir. Söyleyeceklerini sanki kısıtlamasına pek gerek yokmuş gibi, ortama uygun resmî bir dille ve iyi bir dil bilgisiyle anında anlatabilir
	Anadili konuşurlarıyla, iki taraf da zorluk çekmeden normal bir konuşmayı ve kalıcı ilişkileri mümkün kılacak şekilde, anında ve akıcı olarak anlaşabilir. Olayların önemini ve deneyimleri kendi açısından vurgulayabilir ve bakış açılarını konuya ilişkin açıklamalar ve nedenler göstererek gerekçelendirip savunabilir
B1	Oldukça emin olarak alışlagelmiş günlük meselelerde ve ayrıca kendi ilgi alanından ya da meslek alanından başka konular hakkında anlaşabilir. Bilgi alışverişinde bulunabilir, inceleyip onaylayabilir, daha az alışılmış durumlarla başa çıkabilir, bir şeyin niçin sorun yarattığını açıklayabilir. Film, kitap ve müzik gibi daha soyut kültürel konular hakkında düşüncelerini dile getirebilir
	Geniş çapta basit dilsel araçları kullanarak genelde yolculuklarda karşılaşılan birçok durumun üstesinden gelebilir. Hazırlık yapmadan alışılmış konularda konuşmalara katılabilir; aile, hobiler, meslek, yolculuk ve güncel olaylar gibi alışılmış konular hakkında kendi düşüncelerini ortaya koyup bilgi alışverişinde bulunabilir
A2	Gereğinde, konuştukları kişiden yardım alarak devamlı karşılaşılan durumlarda ve kısa konuşmalarda oldukça rahat anlaşabilir. Çok fazla çaba göstermeden basit günlük konuşmalarla başa çıkabilir; soru sorup yanıtlayabilir ve tahmin edilebilecek günlük durumlarda, alışlagelmiş konular hakkında düşünce ve bilgi alışverişinde bulunabilir.
	Basit, günlük durumlar söz konusu olduğunda alışlagelmiş meslek ve boş zamanlarla ilgili günlük meseleler hakkında, karmaşık olmayan, bire bir bilgi alışverişi yapıldığında anlaşabilir. Çok kısa konuşmalar yapabilir; ama yeteri derecede anlamadığı için konuşmayı kendisi sürdüremez
A1	Ancak konuşulanlar yavaş yavaş tekrarlandığında, başka sözcüklerle dile getirildiğinde ya da düzeltildiğinde çok basit bir şekilde anlaşabilir. Günlük ihtiyaçlar ya da çok bilinen konular söz konusu olduğunda basit sorular sorabilir, sorulanları yanıtlayabilir, basit saptamalar yapabilir ve yapılanlara karşılık verebilir”

Avrupa Konseyi/Modern Diller Bölümü. (2013). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme.
https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_oneriler_AEeraevesi.pdf sayfasından erişilmiştir.

Tablo 5
Basamak Kümeleri; Anadili Konuşurlarını Anlama

Anadili Konuşurlarını Anlama	
C2	“Yabancı bir şive ya da aksana alışma olanağı olduğunda, anadili konuşurlarıyla kendi uzmanlık alanına dâhil olmayan soyut ve karmaşık teknik konular hakkında tüm konuşmaları anlayabilir
C1	Özellikle alışık olmadığı bir aksan kullanıldığında; bazen ayrıntıları onaylatması gerekse de soyut, karmaşık ve tanımadığı teknik alanlara yönelik konular hakkında konuşulduğunda söylenenleri ayrıntılarıyla anlayabilir.
B2	Etrafta rahatsız edici gürültü olsa bile, ölçünlü bir dil kullanıldığında söyleneni ayrıntılarıyla anlayabilir
B1	Bazen bazı sözcük ve deyimlerin tekrarlanması gerekse de, kendisiyle yapılan günlük konuşmalarda anlaşılır bir dil kullanıldığında söyleneni anlayabilir.
A2	Fazla çaba göstermeden günlük konuşmalarla başa çıkacak kadar anlayabilir. Kendisiyle anlaşılır, ölçünlü bir dille ve bilinen konular hakkında konuşulduğunda söyleneni genelde anlar; ama zaman zaman söylenenin tekrarlanmasını ya da başka sözcüklerle ifade edilmesini isteyebilir
	Basit günlük konuşmalarda yavaş ve anlaşılır bir şekilde kendisine hitap edildiğinde ve anlamasına yardımcı olduğunda söyleneni anlayabilir
A1	Konuşma arkadaşları kendisine anlayış göstererek tane tane, anlaşılır şekilde ve tekrarlayarak hitap ettiğinde, basit ve somut ihtiyaçları karşılamak için günlük deyimleri anlayabilir. Kendisine açık ve anlaşılır bir şekilde hitap edildiğinde soruları, yönergeleri ve kısa, basit yol tariflerini anlayabilir”

Avrupa Konseyi/Modern Diller Bölümü. (2013). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğretim, Öğretim ve Değerlendirme, https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_oneriler_AEeraevesi.pdf, sayfasından erişilmiştir.

Tablo 6
Basamak Kümeleri; Sohbet

	Sohbet
C2	“Emin ve uygun şekilde sohbet edebilir, sosyal ve kişisel yaşantısında hiçbir dilsel kısıtlama yaşamaz.
C1	Dili sosyal alanda etkin ve esnek olarak kullanabilir; bu, duyguları ifade etme, bir şeyi ima etme ve şaka yapma için de geçerlidir
B2	Herkesi ilgilendiren birçok konu hakkında yapılan uzun konuşmalara etkin olarak katılabilir. Yanlarında istemeden komik duruma düşmeksizin, onları şaşırtmadan ya da davranışlarını değiştirme zorunda bırakmaksızın, anadili konuşurlarıyla ilişkilerini sürdürebilir. Çeşitli yoğunluktaki duygularını dile getirebilir, olayların ve deneyimlerin kişisel önemini vurgulayabilir.
B1	Ahşıl gelmiş konular hakkındaki konuşmalara hazırlıksız olarak katılabilir. Günlük konuşmada kendisiyle anlaşılır şekilde konuşulduğunda, bazen bazı sözcüklerin ve deyimlerin tekrarlanması istese de söylenenleri anlayabilir. Zaman zaman kendini tam olarak ifade etmekte zorluk çekse de, bir konuşmayı ya da tartışmayı sürdürebilir. Sürpriz, sevinç, üzüntü, ilgi ve ilgisizlik gibi duyguları dile getirebilir ve benzeri duygulara karşılık verebilir
A2	Selam vererek, veda ederek, kendini tanıtarak ve teşekkür ederek sosyal ilişkiler kurabilir. Kendisiyle anlaşılır ve ölçünlü bir dille ahşıl gelmiş konular hakkında konuşulduğunda genellikle söyleneni anlar; ama söylenenin tekrarlanmasını ya da başka sözcüklerle ifade edilmesini isteyebilir. Günlük olağan durumlarda herkesi ilgilendiren konular hakkında yapılan kısa konuşmalara katılabilir. Basit sözcüklerle kendini nasıl hissettiğini söyleyebilir ve teşekkür edebilir
A1	İletişim kurmak için çok kısa konuşmalar yapabilir, ama söylenenleri yeterli derecede anlayamadığı için konuşmayı sürdüremez; ancak konuştukları kişiler, söylediklerini anlatabilmek için çaba gösterirlerse onları anlayabilir. Birisine selam verirken ya da birine hitap ederken basit ve kalıplaşmış günlük nezaket sözcüklerini kullanabilir. Birisini davet edebilir ve bir davete karşılık verebilir. Birisinden özür dileyebilir ve özür dileyene karşılık verebilir. Neleri sevip sevmediğini söyleyebilir.
A1	Birisini tanıtabilir ve basit selamlaşma kalıplarını kullanabilir. Birisinin hatırını sorabilir ve yeni gelişmelere karşılık verebilir. Anlayışlı konuşma arkadaşları kendisine yavaş, tane tane ve tekrarlayarak hitap ettiklerinde basit günlük ihtiyaçlara yönelik günlük ifadeleri anlayabilir”

Avrupa Konseyi/Modern Diller Bölümü. (2013). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme.
[https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_oneriler_AEeraevesi.p](https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_oneriler_AEeraevesi.pdf)
df sayfasından erişilmiştir.

Tablo 7

Basamak Kümeleri; Arkadaşlar Arasında Resmîyete Dayanmayan Tartışma

Arkadaşlar Arasında Resmîyete Dayanmayan Tartışma	
C2	“C1’deki gibi.
C1	Karmaşık grup tartışmalarını kolaylıkla takip edebilir ve soyut, karmaşık ve az alışılmış konular bile tartışıldığında katkıda bulunabilir.
B2	Anadili konuşurları arasında geçen harareti tartışmalara ayak uydurabilir. Düşünce ve fikirlerini tam olarak dile getirebilir, inandırıcı gerekçeler getirebilir ve başkalarının getirdiği karmaşık gerekçelere karşılık verebilir. Kendi görüş ve bakış açısını açıkça bildirerek çeşitli önerileri değerlendirerek varsayımında bulunarak ve varsayımlara karşılık vererek alışlagelmiş durumlara ilişkin resmîyet dışı tartışmalara etkin olarak katılabilir. Epey gayret sarf ederek bulunduğu ortamda yapılan konuşmalarda söylenen birçok şeyi anlayabilir; eğer anadili konuşurları dil düzeylerini uyarlamazlarsa onların sürdürdükleri grup tartışmalarına tam anlamıyla katılmakta zorluk çeker. Tartışmalarda kendi görüşlerini önemli açıklamalar, gerekçeler ve yorumlar getirerek savunabilir.
B1	Konuşma arkadaşları kendisinin de bulunduğu bir ortamda, anlaşılır şekilde, zor deyimler kullanmadan, genel konular hakkında konuştuklarında, söylenenin çoğunu anlayabilir. Soyut ya da müzik veya film gibi kültürel konular hakkında düşüncelerini dile getirebilir. Neyin niçin sorun yarattığını açıklayabilir. Tartışmalarda başkalarının bakış açıları hakkında kısaca fikir yürütebilir. Konuşmalarda ne yapılması, nereye gidilmesi ya da neye karar verilmesi gerektiğinde seçenekleri karşılaştırabilir ve çeşitli olanakları tartabilir. Anlaşılır ve ölçünlü bir dil kullanıldığında arkadaşlarla yapılan resmî olmayan bir tartışmayı genelde en önemli noktalarıyla izleyebilir. Herkesi ilgilendiren konulardaki tartışmalarda kişisel bakış açılarını ve görüşlerini dile getirebilir ve sorular sorabilir. Nereye gidileceği, ne yapılacağıyla ilgili bir sorunu çözme ya da pratik bir soruyu çözümleme söz konusu olduğunda, kendi düşünce ya da tepkisini açıkça dile getirebilir. İnadıklarını ve görüşlerini, kabul ve reddettiklerini kibarca dile getirebilir
A2	Yavaş ve anlaşılır şekilde konuşulduğunda bulunduğu ortamda geçen bir tartışmada genelde hangi konu üzerine konuşulduğunu anlayabilir. Akşamları ya da hafta sonları ne yapılabileceği hakkında başkalarıyla görüşebilir. Öneriler yapabilir ve yapılan önerilere karşılık verebilir. Birisinin söylediklerini onaylayabilir ya da birisine itiraz edebilir. Kendisine anlaşılır bir dille, yavaş yavaş hitap edildiğinde pratik günlük sorunları basitçe dile getirebilir. Nereye gitmek veya ne yapmak istedikleri hakkında başkalarıyla görüşebilir, birisiyle buluşmayı kararlaştırabilir.
A1	Tanımlayıcısı yoktur”

Avrupa Konseyi/Modern Diller Bölümü. (2013). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme.
[https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_oneriler_AEeraevesi.p](https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_oneriler_AEeraevesi.pdf)
 df sayfasından erişilmiştir.

Tablo 8
Basamak Kümeleri; Resmî Tartışma ve Görüşmeler

Resmî Tartışma ve Görüşmeler	
C2	“Karmaşık konuları kapsayan resmî tartışmalarda anadili konuşurları karşısında eksiklik hissetmeden, açıkça ve ikna edici gerekçelerle kendini gösterebilir.
C1	Soyut, karmaşık ve pek alışılmamış konular görüşülse de, bir tartışmaya kolaylıkla katılabilir. Bir tutumu inandırıcı bir şekilde savunabilir, soru ve yorumları yanıtlayabilir ve karmaşık yorumlara anında, akıcı ve uygun olarak karşılık verebilir.
B2	Hararetli bir tartışmaya katılabilir, lehine ve aleyhine olan görüşleri algılayabilir. Düşünce ve fikirlerini tam olarak ifade edebilir, inandırıcı bir şekilde gerekçelendirip başkalarının getirdiği karmaşık gerekçelere karşılık verebilir. Etkin olarak sıradan ve sıra dışı başka resmî tartışmalara katılabilir. Kendi uzmanlık alanıyla ilgili konular hakkında yapılan tartışmaları takip edebilir, başkalarının vurguladığı noktaları ayrıntılarıyla anlayabilir. Tartışmalara katılabilir, kendi görüş noktasını açıklayabilir ve savunabilir, diğer önerileri tartışabilir, varsayımlar getirebilir ve varsayımlara karşılık verebilir.
B1	Konuşma arkadaşları anlaşılır şekilde konuşur ve fazla kalıplaşmış katı dil kullanmazlarsa, kendi uzmanlık alanından konular hakkında söylenenleri anlayabilir. Bir görüş noktasını açıklayabilir; ama bir tartışmaya girince zorlanır. Teknik bilgi alışverişi, talimat alma ya da sorunlara ilişkin pratik çözümler üzerine tartışma söz konusu olduğunda, anlaşılır, ölçünlü bir dil kullanılıyorsa alışılmış konular hakkında sıradan resmî tartışmalara katılabilir.
A2	Yavaş ve anlaşılır şekilde konuşuluyorsa kendi uzmanlık alanından çeşitli konuları takip edebilir. Eğer ifade edebilmesine yardımcı olunursa, ana noktaların tekrarlanmasını istemeye fırsat verilirse gerekli bilgi alışverişinde bulunabilir ve kendisine doğrudan sorulduğunda pratik bir soru hakkında fikrini söyleyebilir. Doğrudan kendisine hitap edildiğinde, ana noktaların tekrarlanmasını istemeye fırsat verilirse resmî bir tartışmada düşüncesini söyleyebilir
A1	Tanımlayıcısı yoktur”

Not: Bu alt kümenin tanımlayıcıları deneysel yöntemlerle ayarlanmamıştır.

Avrupa Konseyi/Modern Diller Bölümü. (2013). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğretim, Öğretim ve Değerlendirme.
https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_oneriler_AEeraevesi.pdf sayfasından erişilmiştir.

Tablo 9

Basamak Kümeleri; Bir Amaca Yönelik İş birliği (Bir arabayı tamir etme, bir belge hakkında konuşma, bir şey düzenleme gibi)

	Bir Amaca Yönelik İş birliği (Bir arabayı tamir etme, bir belge hakkında konuşma, bir şey düzenleme gibi)
C2	“B2’deki gibi.
C1	B2’deki gibi.
B2	Ayrıntılı talimatları güvenilir derecede anlayabilir. Başkalarını çalışmaya teşvik ederek ya da düşüncelerini bildirerek bir işin yürümesini sağlayabilir. Bir meseleyi ya da sorunu açık olarak ortaya koyabilir; nedenler ve sonuçlar hakkında tahmin yürütebilir, çeşitli yaklaşımların yarar ve zararlarını değerlendirebilir
B1	Söyleneni takip edebilir; ama karşındakiler çabuk ya da uzun bir konuşma yaparlarsa zaman zaman tekrarlanmasını ya da açıklanmasını rica edebilir. Neyin sorun yarattığını açıklayabilir, bir sonraki adımın ne olacağı hakkında tartışabilir, seçenekleri karşılaştırıp tartabilir. Diğerlerinin bakış açılarını kısaca yorumlayabilir.
A2	Söyleneni genellikle takip edebilir ve gerektiğinde karşılıklı anlaşmayı sağlayabilmek için başkasının söylediği bazı kısımları tekrarlayabilir. Kısa gerekçe ve açıklamalarla fikrini ve tepkilerini anlatabilir (örneğin, bir sonraki adımın ya da uygun çözümlerin ne olabileceği hakkında). Gidişatın nasıl olması gerektiği hakkında başkalarından düşüncelerini söylemelerini ister
A2	Söyleneni çok fazla çaba sarf etmeden alışlagelmiş görevleri yerine getirebilecek kadar anlar ve anlamadığının tekrarlanmasını basit bir şekilde rica edebilir. Bir sonraki adımın ne olacağı hakkında tartışabilir, öneriler yapabilir ve önerilere karşılık verebilir, talimat isteyebilir ve verebilir.
A1	Anladığını belirtebilir ve konuşma arkadaşıyla anlaşabilmek için çaba gösterdiği takdirde en gerekli şeyleri anlayabilir. Basit günlük görevlerde anlaşabilir, basit deyimler kullanarak bir şey isteyebilir ya da verebilir, bir sonraki adımın ne olacağını sorup konuşmak için basit bilgileri isteyebilir.
A1	Kendisine özenle ve çok yavaş sorulan soruları, yöneltilen talimatları ve kısa, basit yol tariflerini anlayabilir. Birisinden bir şey isteyebilir ve birisine bir şey verebilir”

Avrupa Konseyi/Modern Diller Bölümü. (2013). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme.
https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_oneriler_AEeraevesi.pdf sayfasından erişilmiştir.

Tablo 10

Basamak Kümeleri; İşlemler: Hizmetle İlgili Konuşma

İşlemler: Hizmetle İlgili Konuşma	
C2	“B2’deki gibi.
C1	B2’deki gibi.
B2	Haksızca verilmiş bir trafik cezası, evdeki bir zarar için tazminat, bir kazada suç sorumluluğu gibi durumlarla dilsel açıdan başa çıkabilir. Bir tazminat davasını ana hatlarıyla belirtebilir; karşısındakini zararı karşılayacağına dair ikna ederken ödün vereceği sınırları da belirleyebilir. Ortaya çıkan bir sorunu açıklayabilir; hizmet sağlayan kurumun ya da müşterinin ödün verip vermeyeceği hakkında açıklık getirebilir.
B1	Bir seyahat bileti almak ya da konaklama yeri ayırtmak, yurt dışına yaptığı bir gezi sırasında ya da resmî dairelerde gereken hizmet ile ilgili birçok konuşmayı becerebilir. Postanede, bankada ya da bir dükkânda (defolu bir malı geri vermek gibi) daha az alışılmış durumların üstesinden gelebilir. Şikâyet edebilir. Bir gezi için seyahat acentesinden bilet alabilir ya da seyahatte karşılaşılabilecek bir durumun (kendisinin tanımadığı bir varış noktası için nerede inmesi gerektiği gibi) üstesinden gelebilir.
A2	Konaklama, seyahat, alışveriş ve yeme içme gibi günlük durumlarla başa çıkabilir. Bir turizm danışma bürosundan karmaşık olmayan ve özel istekler dışında gerekli tüm bilgileri alabilir Günlük yaşam için gerekli olan mal ve hizmetleri isteyebilir ve başkalarına da verebilir. Basit seyahat bilgilerini alabilir ve otobüs, tren, taksi gibi toplu taşıma araçlarını kullanabilir; yol sorabilir, yol gösterebilir ve bilet alabilir. Mağazalarda, postane ve bankada bir şey sorabilir ve basit işleri halledebilir. Ölçü, miktar ve fiyat gibi bilgileri verebilir ve anlayabilir. Basit alışverişler yapabilir, ne aradığını söyleyebilir ve fiyatını sorabilir. Yemek ısmarlayabilir.
A1	Birisinden bir şey isteyebilir ve birisine bir şey verebilir. Sayılar, miktarlar, fiyatlar ve zaman birimleri (saat) ile başa çıkabilir”

Avrupa Konseyi/Modern Diller Bölümü. (2013). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme.

https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_oneriler_AEeraevesi.pdf sayfasından erişilmiştir.

Tablo 11
Basamak Kümeleri; Bilgi Alışverişi

	Bilgi Alışverişi
C2	“B2”deki gibi.
C1	B2’deki gibi.
B2	Mesleğiyle ilgili her şey hakkında karmaşık bilgi ve önerileri anlayabilir ve bilgi alışverişinde bulunabilir. Ayrıntılı bilgileri güvenilir şekilde aktarabilir. Bir işlemin nasıl yürütülmesi gerektiğini anlaşılır ve ayrıntılı olarak betimleyebilir. Değişik kaynaklardan edindiği bilgi ve gerekçeleri özetleyip anlatabilir
B1	Kendi ilgi alanından olağan ve daha az olağan durumlarda, oldukça emin bir şekilde büyük çapta teknik bilgi alışverişinde bulunabilir. Bir şeyin nasıl yapıldığını betimleyebilir ve kesin talimatlar verebilir. Küçük bir öykü, bir makale, bir sunum ve bir ikili görüşme ya da belgeseli özetleyebilir, görüşünü bildirebilir ve kendisine yöneltilen soruları yanıtlayabilir
A2	Basit teknik bilgileri bulabilir ve iletebilir. Yol sorabilir ve ayrıntılı yol tariflerini anlayabilir. Ayrıntılı bilgileri alabilir. Fazla çaba harcamadan basit günlük konuşmalarla başa çıkacak kadar anlayabilir. Günlük pratik gereksinimlerle başa çıkabilir; karmaşık olmayan teknik bilgileri bulabilir ve başkalarına iletebilir. Alışkanlıklar ve günlük uğraşlar hakkında sorular sorabilir ve benzeri soruları yanıtlayabilir. Boş zaman uğraşları ve geçmişteki etkinlikler hakkında sorular sorabilir ve benzeri soruları yanıtlayabilir. Yol sorma gibi basit açıklama ve talimatlar verebilir
A1	Karmaşık olmayan ve bire bir bilgi alışverişi yapılan basit günlük durumlarda karşısındakiyle anlaşabilir. Alışlagelmiş ve sıradan işler hakkında kısıtlı olarak bilgi alışverişinde bulunabilir. Birisinin işinde ve boş zamanlarında neler yaptığını sorabilir ve başkalarının benzeri sorularını yanıtlayabilir. Bir harita ya da plana bakarak yol sorabilir ve tarif edebilir. Kişisel bilgiler verebilir ve başkalarına da sorular yöneltebilir Kendisine dikkatlice ve yavaş yöneltilen soru ve talimatları ve kısa, basit yol tariflerini anlayabilir. En önemli gereksinimler ya da çok alışlagelmiş konulara ilişkin basit sorular sorabilir ve soruları yanıtlayabilir, basit saptamalar yapabilir ve benzeri saptamalara karşılık verebilir. Oturduğu yer, tanıdıkları, kendisine ait olan şeyler vb. hakkında kişisel sorular sorabilir ve benzeri soruları yanıtlayabilir. “Haftaya”, “geçen cumartesi”, “kasım ayında” ya da “saat üçte” gibi anlatımlarla zamanı belirleyebilir”

Avrupa Konseyi/Modern Diller Bölümü. (2013). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme.
https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_oneriler_AEeraevesi.pdf sayfasından erişilmiştir.

Tablo 12
Basamak Kümeleri; Söyleşi

	Söyleşi
C2	“Söyleşilerde görevini en iyi şekilde yerine getirebilir, konuşmasını yapılandırır, görüşmeyi yapan ya da görüşme yapılan kişi olarak inandırıcı ve çok akıcı bir şekilde konuşabilir; anadili konuşurları yanında dezavantajı yoktur.
C1	Hem görüşme yapan, hem de görüşme yapılan kişi olarak rahatlıkla bir söyleşiye katılabilir; tartışılan konuyu akıcı ve hiçbir yardım almaksızın sürdürüp geliştirebilir; tepkilerle iyi başa çıkabilir.
B2	Etkili ve akıcı bir görüşmeye katılabilir, anında önceden hazırlanmış soruların dışına çıkabilir, ilginç yanıtlar mevzubahis olduğunda sorularla konuyu derinleştirebilir. Söyleşiyi yönetenden fazla yardım ya da teşvik almaksızın, bir söyleşi esnasında girişimde bulunabilir, düşüncelerini açıkça ifade edip geliştirebilir.
B1	Bir söyleşi ya da bir doktora danışma esnasında, kısıtlı bir titizlikle olsa da somut bilgiler verebilir. Önceden hazırlanmış bir görüşmeyi sürdürebilir, bilgileri gözden geçirip onaylayabilir; ama konuşma arkadaşı çok hızlı ya da çok ayrıntılı yanıtlar veriyorsa bazen tekrarlamasını rica edebilir. Bir söyleşi ya da danışma esnasında bazı girişimlerde bulunsun da (yeni bir konuya girmek gibi) konuşmayı sürdürebilmek için söyleşiyi yapana bağlı kalmak zorundadır. Önceden hazırlanmış bir soru kataloğu yardımıyla tam yönlendirilmiş bir söyleşiyi, bazı anında oluşan soruları da ekleyerek sürdürebilir.
A2	Bir söyleşide, söylemek istediklerini ifade edebilmek için, zaman zaman açıklama yapılmasını isteyip yardım alabiliyorsa düşündüğünü anlatabilir, bildiği konularda bilgi verebilir ve fikir yürütebilir. Bir söyleşide, basit soru ve saptamalara yanıt verebilir
A1	Bir söyleşide, yavaş, anlaşılır, doğrudan ve deyim kullanılmadan kendisine yöneltilen basit kişisel soruları yanıtlayabilir”

Avrupa Konseyi/Modern Diller Bölümü. (2013). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme.
https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_oneriler_AEeraevesi.pdf sayfasından erişilmiştir.

Oluşturulacak öğretim programlarında bu basamak kümelerinden yararlanılarak oluşturulacak kazanımların kültürlerarası yeterliği destekleyecek şekilde tasarlanması ayrıca önem arz etmektedir. Kültürlerarası yeterliği destekleyecek şekilde oluşturulan kazanımların kültürlerarası bilincin geliştirilmesine de olanak sağlaması beklenmektedir. Bu nedenle öğrenci yeterlikleri bakımından kültürlerarası iletişimin yeri, Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (AK/MDb, 2013), Genel Yeterlikler/Kültürlerarası Bilinç bölümünde şu şekilde ifade edilmiştir:

“• Dil öğrenenlerin hangi sosyokültürel deneyim ve bilgilerinin varsayılabileceğini ve onlara yöneltilen beklentileri;

• Dil öğrenenlerin D2’de sağlıklı bildirişim kurabilmeleri için hem kendi hem de hedef dil topluluğunda sosyal yaşamın yeni deneyimlerinin ve bilgilerinin hangilerini edinmek zorunda olduklarını;

• Dil öğrenenlerin uygun bir kültürlerarası yeterlik geliştirmeleri için kişinin kendi ve hedef kültürü arasında nasıl bir ilişki bilincine sahip olması gerektiğini belirtmelidirler.”(s. 105).

Bu yeterliklere ek olarak Byram (1997), kültürlerarası iletişimsel yeterliğin sağlanmasında altı yeterlik modelini başlangıç noktası olarak belirlemiştir. Bu yeterlik modelleri şu şekildedir:

- Dil Yeterliği: İlgili dilin kurallarına göre oluşturulan ve geleneksel anlamlarını taşıyan anlamlı ifadeleri üretme ve yorumlama becerisidir.
- Toplumdilbilimsel yeterlilik: Dilin oluştuğu ve geliştiği ortamların farkında olmaktır. Toplum ve dil arasındaki ilişkiyi bağlam ve durum yönüyle fark edebilmektir.
- Söylem Yeterliği: Konuşmaya hazırlık aşamasında uygun planlamayı yapabilme becerilerini kapsar.
- Stratejik Yeterlik: iletişimin zorlaştığı ‘durumlarda anlamlandırmanın’ veya ‘birinin ne demek istediğini bulmanın’ yollarını bulmak için uygun yolları bulma becerilerini kapsar.
- Sosyo-kültürel yeterlilik: Her dil sosyokültürel bir bağlamda yer alır ve yabancı dil öğrenmek için kısmen de olsa sosyokültürel farkındalığın olması gerekir. Bu bağlamda bu yeterlik sosyokültürel bağlamlara aşina olma becerilerini kapsar.
- Sosyal yeterlilik: Güdülenme, tutum, güven duygusu, empati kurabilme, sosyal durumlarla başa çıkabilme ve etkileşim kurabilme yetisini kapsar (s. 10).

2.6.2. Kültürlerarası İletişimi Etkileyen Unsurlar ve Hazırbulunuşluk

Konuşma becerisinin geliştirilmesinde kültürlerarası iletişim odaklı bir öğretim süreci oluşturmanın öncelikli kuralı öğrencide hazır bulunuşluk düzeylerini belirlemektir. Öğrencinin hedef kültüre karşı savunma oluşturmaması, iletişim durumunda anlaşılma sorunu ve kavram kargaşası yaşanmaması için öğrencide hedef kültüre karşı bir farkındalık oluşturmaya çalışılmalıdır.

Yabancı dil öğretim sürecinde öğrencinin hazır bulunuşluğunu etkileyen iki önemli unsur vardır. Bunlardan ilki hedef kültüre karşı saygı duymak ve uyum sağlamaktır. Hedef kültüre karşı duyulan saygıyla beraber uyum süreci başlar ve iletişim kanalları da açılır. Bu

süreçte birey kaynak kültüründen vazgeçmese de hedef kültüre karşı kurduğu empatiyle beraber iletişim becerileri ve dünya görüşü de gelişim gösterir. İkinci unsur ise kaynak kültürle beraber hedef kültürü de içselleştirme sürecidir. Bu süreçte bilinç dışı yeterliğe geçiş başlayacaktır. Bu süreç güdülenmeden çok önce başlar ve bir keşif ortamı oluşturur. Bilinç dışı yeterlik kapsayıcı ve uyarlanabilir tutumların sergilenmesinde ortaya çıkar (Margaret, 2009, s. 75).

Farklı kültürlerin iletişim durumlarında bir kültüre ait bilgilerde farklılıklar ortaya çıkabilir ve bu da yanlış anlaşılmalara neden olabilir. Bu nedenle iletişim sürecinin doğru ilerlemesi için kültürel farkındalığın geliştirilmesine yönelik uygulamalar yapılmalıdır. Bu sayede farklı kültürden gelen yabancı dil öğrencileri, farklı bakış açıları geliştirecek, değerleri ve davranışları anlamlandırarak kültürlerarası iletişimde ilerleyecektir (İşisağ ve Demirel, 2010, s. 193).

Kültürlerarası iletişimi etkileyen bir başka husus da kültür geçişinden kaynaklı olarak öğrencide yaşanan geçiş stresidir. Öğrencide ortaya çıkan stres yeni bir ortama girilmesinden dolayı nasıl hareket edileceği, yemeklere nasıl alışılacağı, kendi memleketlerindeki konfora ulaşip ulaşamayacağı gibi çeşitli kültürel farklılıklardan ortaya çıkabilir. Bu durum öğrencide kafa karışıklığına yol açabilir ve öğrenci, kültürlerarası iletişim kurmakta zorlanabilir. Bu süreci aşmak için çeşitli alıştırmalar yapmak gerekir. (Berardo ve Deardorff, 2012, s. 185). Stresle baş etmek için yapılması gereken alıştırmaların bazılarını Berardo ve Deardorff (2012), şu şekilde sıralamıştır:

- Bireylerin değişime karşı kendi tepkilerini deneyimledikleri değişim egzersizlerinin yapılması,
- Geçiş stresini etkili bir şekilde gösteren görsel modeller yardımıyla ortak kültür unsurlarının gösterilmesi,
- Geçiş stresini azaltmak için hedef kültürü anlatan kısa hikâye ve diğer örneklerden yararlanılması (s. 185).

2.6.3. Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Göre Konuşma Becerisinin Gelişiminde Öğretmenin Rolü

Yabancı dil öğretiminde öğrenci merkezli bir iletişim süreci planlansa da bu öğretim süreçlerinin yönetimi ve şekillenmesinde en önemli aracı yine öğretmendir. Öğretime yönelik ortamın düzenlenip yenilenmesinde öğretmenin sahip olduğu meslek ve alan

bilgisi öğretim ortamını etkileyen başlıca unsurlardandır. Öğretmenin uyguladığı yöntem ve teknik ayrıca ödevlerin etkililiği kültürlerarası iletişimin geliştirilme sürecinde son derece önemlidir. Her öğretmenin alan ve mesleki bilgisi farklı olabildiği için öğretim durumları da farklılık arz edecektir. Öğretmenlerin farklı bilişsel yapılaraya sahip olması, öğretim durumlarının da buna göre şekillenmesine yol açacaktır (Kurudayıoğlu ve Sapmaz, 2016, s. 88). Bu sürecin istenilen şekilde ilerlemesi için öğretmen yeterliklerinin de geliştirilmesine olanak sağlayan eğitimlerin var olması gerekir. Öğretmenlerin konuşma becerisinin öğretiminde kültürlerarası iletişimi kullanabilmesi için yeterli kültürel birikime sahip olması gerekmektedir. Bu kültürel birikim sadece hedef kültüre dayalı olmamalı, evrensel veya kaynak kültürleri de destekleyecek nitelikte olmalıdır. Nitekim Büyükaslan (2007) da çalışmasında yabancılara Türkçe alanında öğretmen yetiştirecek bir disiplinin olmadığını belirtmiş, Türkiye’de bu görevi Türk Dili ve Edebiyatı veya Türkçe Eğitimi bölümlerinin karşıladığını vurgulamıştır. Ayrıca birçok ülkede bu alanda öğretmen yetiştirecek lisans programlarının varlığından bahsetmiştir (s. 3). Günümüzde de bu alanda öğretmen yetiştirecek bir lisans programı henüz açılmamış olup düzenlenen sertifika vb. programlar ile bu alanda öğretmen yetiştirilmeye çalışılmaktadır. Bu eksikliğin giderilmesi, özellikle konuşma derslerinde kültürlerarası iletişime yönelik öğretim durumlarında öğretmenin etkililiğini artıracak bir kazanım olacaktır.

Öğretmen, kültürlerarası iletişim sürecinde sadece hedef kültüre dayalı bir uygulama yapmamalı, aynı zamanda öğretim ortamındaki farklı kaynak kültür unsurlarını da sürece dâhil etmelidir. Özellikle konuşma becerisine yönelik uygulamalarda kültürel iletişimin sağlanması için tüm öğrencilere konuşma olanağı sağlanmalı ve farklılıklardan yola çıkarak hoşgörü ortamı oluşturulmalıdır. Bu ortamın sağlanması, hem öğrencinin uygulamaya katılım eğilimini artıracak hem de hedef kültüre karşı duyarlılık kazanmasına imkân verecektir (Kalenderoğlu, 2021, s. 260).

2.6.4. Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Göre Yöntem, Teknik ve Materyaller

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde konuşma becerisinin geliştirilmesi, diğer becerilere oranla çok daha fazla çaba gerektiren bir süreç olarak kabul edilebilir. Öğretmen, öğrenci, materyaller vb. unsurlar bu sürecin bir parçasıdır. Bu sebeple bu unsurları sürece aktif olarak katabilmek için karşılaşılan sorunlardan yola çıkarak uygulanacak yöntemlerin düzenlenmesi ayrıca önem arz etmektedir (Çolak, 2018, s. 39). Yaklaşımlar doğruluğuna

inanılan varsayımlardır. Yöntem ise yaklaşımlara göre belirlenmiş dil öğretimi için oluşturulmuş sistematik planlardır. Seçilecek veya düzenlenecek yöntemler dil öğretim yaklaşımlarına göre belirlenmektedir ve kullanılacak materyalleri ve etkinlikleri de etkilemektedir. Yöntem yaklaşımın pratiğe dönüştürülmüş şekilleridir. Bir yaklaşıma göre birden çok yöntem kullanılabilir. Öğrencinin demografik yapısı, dile yatkınlığı veya hangi dil becerisinin öğretileceği de yöntemin belirlenmesinde belirleyicidir. Teknik ise bir yaklaşım ve yöneme göre oluşturulmuş sınıf içi etkinliklerin bütünüdür (Tanju, 2019, s. 46-47). Her dil beceri için uygun olan veya olmayan yaklaşım, yöntem ve teknikler vardır. Bazı yaklaşım ve yöntemler birden fazla becerinin geliştirilmesi amacıyla kullanılabilir. Özellikle konuşma becerisinin geliştirilmesi sürecinde kültürlerarası iletişimsel yaklaşımın desteklediği yöntemleri kullanmak dilin farklı yönlerinin anlaşılabilmesi açısından önem arz taşımaktadır. Güzel ve Barın (2013)' a göre kültürlerarası yaklaşım, öğrencinin merkeze alındığı ve iletişimsel yaklaşımı temel alan bir yaklaşımdır. Kültürlerarası yaklaşımla dilin kültürel ve otantik yapısının öğretilmesi amaçlanmaktadır (s. 179). Yabancı dil öğretiminde uygun yöntemi seçmek için öğretim amaçlarını bilmek ve hangi yaklaşımı kullanacağını belirlemek gerekir. Yöntemler uygulanabilir olduğu ölçüde etkilidir. Bir yöntemin uygulanabilirliği çok yönlü bir konudur. Amaçlar ve belirlenecek yaklaşımların dışında öğretmenin yeterliği, öğretim ortamının, materyallerin ve kaynakların kullanıma uygunluğu yöntemin uygulanmasında dikkat edilmesi gereken konulardır. Yöntem seçiminde dikkat edilecek hususlar genel olarak şu şekilde sıralanabilir:

- Eğitim Amaçlarına Uygunluk: Eğitime yönelik yöntem belirlenmeden önce uygulanacak yaklaşıma göre amaçlar belirlenmelidir.
- Öğrencilere Uygunluk: Öğretim yöntemi seçiminde öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, seviyeleri ve ilgi alanları belirlenmelidir.
- Koşullara Uygunluk: Öğretim yöntemi seçiminde öğretim ortamının amaca uygun koşulda olmasına dikkat edilmelidir.
- Öğretmene Uygunluk: Yöntem seçiminde öğretmenin bilgi, birikim ve becerileri de dikkate alınmalıdır.
- Alıştırmalara Uygunluk: Alıştırmalara göre kolay uygulanabilecek yöntemler seçilmelidir (Güneş, 2014, s. 97-98).

Şekil 2.Yöntem Seçimini Etkileyen Etmenler. Güneş, F. (2014). Öğretim yöntem ve teknikleri. Firdevs Güneş (Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri* içinde (s. 93-110). Ankara: Pegem Akademi.

Bu ilkeler dikkate alındığında öğretim amaçlarına göre uygulanabilir belli başlı dil öğretim yöntemleri şu şekildedir:

- Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi
- Doğrudan Yöntem
- Okuma Yöntemi
- Sözel Yaklaşım ve Durumsal Dil Öğretimi
- İşitsel-Dilsel Yöntem
- Görsel-İşitsel Yöntem
- Doğal Yaklaşım
- Bilişsel Yöntem
- Toplu Fiziksel Tepki
- Sessiz Yol Yöntemi
- Topluluk ile Dil Öğretimi
- Telkin Yöntemi
- İletişimsel Dil Öğretimi
- Seçmecî Yöntem (Güzel ve Barın, 2013, s. 181-182).

Bu yöntemlerden sözel yaklaşım, işitsel-dilsel yöntem, görsel-işitsel yöntem, doğal yaklaşım, bilişsel yöntem, toplu fiziksel tepki, topluluk ile dil öğretimi, telkin yöntemi, iletişimsel dil öğretimi ve seçmecî yöntem konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik kullanılan yöntemlerdir. Bu yöntemlerin genel olarak farklı tekniklerin kullanılmasıyla kültürlerarası iletişimsel yaklaşımı desteklediği bilinmekle beraber iletişimsel dil öğretim yönteminin bu yaklaşım açısından önemli bir yer tuttuğu da yadsınamaz bir gerçektir.

İletişimsel dil öğretim yönteminde amaç, hedef kültürle ilişkili olarak öğrencide iletişimsel yeterliği sağlamaktır. Öğretim şekli olarak ise çeşitli araç-gereç, öğretmen-öğrenci rolleri

ve sınıf içi etkinliklerle yaşayan dile yönelik öğretim sürecinin düzenlenmesidir. Bu yöntemle dilin yapısına ve kullanım alanlarına yönelik etkinliklerle öğrencinin dilin kullanım yeteneğine ulaşması hedeflenmektedir (Tosun, 2006, s. 82). İletişimsel yeterliği amaçlayan bu yöntemde toplumun kültürel unsurlarının iletişimi destekleyecek şekilde sunulması amaçlanmaktadır. Bu unsurların öğretmenin yönlendirici rolü üstlendiği tekniklerle öğrenci merkezli olarak kazandırılmasıyla öğrenci kültürlerarası iletişimsel yeterliğe ulaşacak ve dili işlevsel olarak öğrenecektir (Aktaş, 2005, s. 96). Öğretim süreci öğrenci merkezli olarak devam ettiği için araç-gereçler, öğretim ortamları ve etkinlikler öğrenci merkezli olarak tasarlanır ve düzenlenir. Bu materyallerin hedef dilin kültürünü yansıtabilecek şekilde ve günlük kullanıma uygun olarak üretilmesi gerekmektedir (Memiş ve Erdem, 2013, s. 306). Bu yönetime göre dile ait özel yönler ve kuralları öğretmek yeterli değildir. Dilin kullanımına ait kuralları öğretmek esas olmalıdır. Bu yöntemle serbest ifadelerle farklı ve çok sayıda iletişim etkinliği kullanılabilir. Çeşitli görsel ve işitsel araçlarla öğrenciler aktif olarak öğretim sürecine katılır (Güneş, 2011, s. 134-135). İletişimsel dil öğretim yöntemiyle bütünleşen bazı teknikler ve materyaller şu şekilde sıralanabilir:

- 1- Otantik Materyaller: Öğrencilerin sınıfta öğrendiklerini gerçek dünyaya taşıyabilmeleri için çeşitli materyallerle öğrencileri doğal dile maruz bırakmaktır. Hedef dile ait gazete, televizyon veya radyo yayını gibi gerçek dil materyalleri kullanılır.
- 2- Karıştırılmış cümleler: Öğrencilerin özellikle karıştırılmış konuşma cümlelerini düzene sokmasını amaçlayan tekniktir. Bu teknik diğer dil becerileri için de kullanılabilir.
- 3- Dil Oyunları: Öğrencilerin tahmine dayalı olarak anlama becerisini ve bu tahminlerden yola çıkarak iletişimsel becerilerini geliştirmeyi hedefleyen tekniktir.
- 4- Resimli Uzun Hikâyeler: Uzun hikâyelerde olayların resimlerden yola çıkılarak tahmin edilmesini amaçlayan tekniktir. Problem çözme ve iletişimsel yeterliği artırıcı bir etkinliktir.
- 5- Rollü Oyunlar: Öğrencilerin farklı sosyal durumları ve farklı sosyal rollerdeki iletişim durumlarını uygulamalarını hedefleyen tekniktir. Karşıdaki kişinin ne söyleyeceği tahmin edilemediği için hazırlıksız konuşma becerisini ve dolayısıyla iletişimsel beceriyi geliştirir (Freeman ve Anderson, 2014, s. 169-171).

Kültürlerarası iletişimsel yeterliğin kazanılması için materyal tasarımı ve yönetimi önemli bir husustur. Kültürlerarası iletişimi desteklemek amacıyla oluşturulan etkinliklerde sadece konuşanın bir şeyler söyleyebilmesi amaçlanırsa gerçek anlamda iletişim ortaya çıkmaz. Etkinliğin iletişimsel olması için öğrenciye seçme ve muhakeme yapma hakkı tanınmalıdır. Dinleyici, konuşmacıya geri bildirimde bulunmalı ve bilgi alışverişine olanak sağlanmalıdır. Örnek olarak bir zincir etkinliğinde öğrenci, arkadaşının sorusuna başka birinin verdiği cevapla aynı cevabı vermek zorunda bırakılırsa biçim ve içerik olarak bir seçime sahip olamadığı için iletişim gerçekleşmemiş olur (Freeman ve Anderson, 2014, s. 166). Bu bakımdan dil ve kültürün ayrılmaz bir bütün olduğu düşünüldüğünde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak materyallerde kültür unsurlarına gerektiğinde yer verilmek gerekir (Atış ve Arslan, 2015, s. 713). Duman (2013), yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde materyal tasarımında dikkat edilmesi gereken özellikleri sıralamış ve bu özelliklerden kültürlerarası iletişime yönelik olanları şu şekilde belirtmiştir:

- Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde materyaller öğretmen merkezli olmaktan çok iletişim merkezli olarak tasarlanmalıdır ve öğretim süreçte öğrenci aktifleştirilmelidir. Öğretmen yönlendirici rolü üstlenmelidir.
- Materyal tasarımında hedef kitlenin yaşı, ilgi alanları, dili öğrenmedeki amacı belirleyici olmalıdır. Örneğin sadece Türkiye’de yaşamak için Türkçe öğrenmek isteyen bir öğrenciye dinleme-anlama ve konuşma becerine yönelik materyallerin kullanılması önem arz etmektedir.
- Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürlerarası yaklaşıma uygun materyaller hazırlanmalıdır. Hazırlanacak materyaller Türk kültürünü aktarıcı özellikleri barındırmalıdır. Seçilecek materyaller kültürü tanıtıcı özellikte olabilir fakat bir kültür dayatması hâline dönüşmemelidir. Konuyla bağdaşık olarak ve kültürlerarası iletişimi destekleyecek şekilde sunulmalıdır (s. 6-7).

Kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma göre konuşma becerisinin geliştirilmesi çok yönlü bir planlama gerektiren ve öğretimin her paydaşını ilgilendiren bir süreci kapsamaktadır. Bu süreci kolaylaştırmak ve en verimli şekilde sürdürebilmek için kültürlerarası yaklaşıma uygun yöntem ve teknikleri belirleyip öğretim yollarını tüm yönleriyle çeşitlendirmek gereklidir.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeline, verilerin toplanmasına, verilerin çözümlemesine ve yorumlamasına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerde kültürlerarası yaklaşım modeliyle konuşma becerisinin geliştirilmesini amaçlayan araştırma kapsamında karma yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın betimsel boyutu kapsamında nitel araştırma modellerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmış olup, deneysel boyutu kapsamında “ön test- son test”e dayalı “deney ve kontrol gruplu yarı deneysel çalışma” yöntemi kullanılmıştır. Karma yönteme göre her olayın veya gerçeğin nitel ve nicel boyutları vardır. Gerçeği bütün yönleriyle görmek için hem nitel hem de nicel yönlerinin incelenmesi gerekir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s.323).

Araştırmanın nitel boyutunda belirlenmiş ders kitaplarındaki konuşma etkinlikleri doküman analizi yöntemiyle ele alınmıştır. Doküman analizi, nitel araştırma yöntemi olarak belirlenmiş belge, arşiv kayıtları ve çeşitli materyallerin araştırmanın konusuna göre incelenmesi ve çözümlenmesi sürecidir (Gürbüz ve Şahin, 2018, s. 430-431).

Araştırmanın nicel boyutunda ise deneysel desen yöntemiyle B1 ve B2 seviye grubu öğrencilerinden oluşturulan deney ve kontrol gruplarıyla modellenen etkinliklerin bir fark oluşturup oluşturmadığı gözlemlenmiştir. Bu modelde seçkisiz olarak atanan çalışma gruplarından oluşan değişkenler arasında ortaya çıkan neden sonuç ilişkisini test etmek için ön test ve son teste dayalı bir sınama süreci ve bunun için gerekli etkinlikleri içine alan bir araştırma modeli uygulanmıştır (Büyüköztürk, 2016, s. 4).

Araştırma deseni, araştırmanın sorularını cevaplamak ve hipotezlerini test etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen bir plandır. “Deneysel desenler, değişkenler arasındaki neden sonuç ilişkilerini keşfetmeyi amaçlayan araştırma desenleridir” (Büyüköztürk, 2016, s. 3). Araştırmada öntest-sontest kontrol gruplu desen kullanılmıştır. Öntest-sontest kontrol gruplu desen, yaygın kullanılan karışık bir desendir. Katılımcılar, deneysel uygulamalardan önce ve sonra bağımlı değişkenle ilgili olarak ölçülürler (Büyüköztürk, 2016, s. 19). Ölçümler sonrası yapılan analizlerde deney ve kontrol gruplarının ortalama puanlarının birbirine denk olması gerekir.

Deneysel desenle aynı amacı güden yarı deneysel desende, bir kontrol grubu olmasına rağmen yansız atama yapılmaz ve kontrol grubu denel işlemin etkililiğini ölçmek için karşılaştırma amacıyla kullanılır. Bu araştırmada, ön test son test deney-kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Deney ve kontrol grubunun seçiminde rastgele atama yapılmış, araştırmanın bağımlı değişkeni olan konuşma becerisi test puanları bakımından grupların ön testlerinin denk olmasına dikkat edilmiştir. Araştırmada kullanılan desende, deney grupları üzerinde etkisi incelenen bağımsız değişken ise kültürlerarası iletişimsel yaklaşım modeline dayalı olarak oluşturulan konuşma etkinlikleridir. Deney grubunda; kültürlerarası iletişimsel yaklaşım modeliyle oluşturulan konuşma etkinlikleri, araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Araştırma B1 ve B2 kuru olmak üzere iki desene yürütülmüştür. Araştırmanın deney desenleri aşağıdaki Tablo 13 ve Tablo 14’te gösterilmiştir.

Tablo 13
B1 Kuru Araştırma Deseni

Grup	Uygulama Öncesi	İşlem	Uygulama Sonrası
	ÖN TEST		SON TEST
Deney (B1)	Konuşma Becerisi Sınavı	Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Modeline Dayalı Konuşma Etkinlikleri	Konuşma Becerisi Sınavı
Kontrol (B1)	Konuşma Becerisi Sınavı	Yedi İklim Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitabındaki Konuşma Etkinlikleri	Konuşma Becerisi Sınavı

Tablo 14
B2 Kuru Araştırma Deseni

Grup	Uygulama Öncesi	İşlem	Uygulama Sonrası
	ÖN TEST		SON TEST
Deney (B2)	Konuşma Becerisi Sınavı	Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Modeline Dayalı Konuşma Etkinlikleri	Konuşma Becerisi Sınavı
Kontrol (B2)	Konuşma Becerisi Sınavı	Yedi İklim Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitabındaki Konuşma Etkinlikleri	Konuşma Becerisi Sınavı

3.2. Çalışma grupları

Araştırmanın nitel boyutuna ilişkin evren örneklem, nicel boyutuna ilişkin çalışma grupları aşağıda belirtilmiştir.

3.2.1. Nitel Bölüm İçin Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, nitel boyut için yabancı dil olarak Türkçe ders kitapları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemine ise nitel boyut için İTÖS ve YİTÖS B1 ve B2 ders kitapları oluşturmaktadır. Çalışma evrenini belirlemenin en iyi yolu amaçlara göre ölçütler geliştirerek bu ölçütlere uyanları çalışma evrenine dâhil etmektir. Örneklemi belirlemenin yolu ise belirlenmiş evrene göre belli kurallar dâhilinde seçilmiş ve bu evreni temsil edebilecek yetideki küçük kümeleri tespit etmektir (Karasar, 2013, s. 10).

3.2.2. Nicel Bölüm İçin Araştırmanın Çalışma Grupları

Araştırma, 2020-2021 öğretim yılında Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi kurumundan alınan izin doğrultusunda (Bkz. Ek 1) Ankara ili Çankaya ilçesinde bulunan Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesine bağlı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezinde 2020-2021 bahar dönemi B1 ve B2 kurunda uzaktan eğitim yoluyla öğrenime devam eden toplam 100 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın B1 kuruna uygulanan bölümü için deney grubunu B1 kurundan 12 kız, 13 erkek olmak üzere toplam 25 öğrenci; kontrol grubunu ise 11 kız, 14 erkek olmak üzere toplam 25 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın B2 kuruna uygulanan bölümü için deney grubunu B2 kurundan 11 kız, 14 erkek olmak üzere toplam 25 öğrenci; kontrol grubunu ise 10 kız, 15 erkek olmak üzere toplam 25 öğrenci oluşturmaktadır. Deney ve kontrol grupları yansız atama ile belirlenmiştir. Araştırma kapsamına alınan gruplardaki (deney ve kontrol) öğrenciler cinsiyet, sayı ve hazırbulunuşluk açısından kontrol edilerek iki denk grup oluşturulmaya çalışılmıştır. “Çünkü bağımlı değişkene ait deney ve kontrol grubu puanlarının deney sonrasındaki farklılıkları, deney öncesi farklılıklardan kaynaklanıyor olabilir” (Büyüköztürk, 2016, s. 22). Öğrencilerin demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 15 ve Tablo 16’da gösterilmiştir.

Tablo 15

B1 Düzeyi Deney ve Kontrol Grubu Demografik Özellikleri

Demografik Özellik	Grup	Sayısı
Ülke	Suriye	50
Cinsiyet	Kız	23
	Erkek	27
Yaş	22-30	28
	31-45	22
Türkiye’de Bulunma Süresi	1-5 Yıl	29
	5-10 Yıl	21
Öğrenim Durumu	Lisans	42
	Lisansüstü	8
Türkçenin Dışında Bilinen Başka Diller	Bir Yabancı Dil	14
	Birden Fazla Yabancı Dil	3
	Yok	33

Tablo 15’te görüldüğü gibi B1 düzeyi deney ve kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin tamamını Suriyeli öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışma gruplarının aynı ülkeden olması araştırmanın değişkenlerini etkilememiştir. Öğrencilerin Türkiye’de bulunma sürelerin 1-10 yıl arasında değişmektedir. Öğrencilerin lisans ve lisansüstü mezunu olmaları nedeniyle yaş dağılımları 22-45 olarak ortaya çıkmıştır. Mezuniyet durumlarına göre %84’ü lisans mezunu, %16’sı ise lisansüstü mezunu olarak ortaya çıkmıştır. Türkçenin dışında bir yabancı dil bilenlerin oranı %28, birden fazla yabancı dil bilenlerin oranı %6, yabancı dil bilmeyenlerin oranı ise %66 olarak belirlenmiştir.

Tablo 16

B2 Düzeyi Deney ve Kontrol Grubu Demografik Özellikleri

Demografik Özellik	Grup	Sayısı
Ülke	Suriye	50
Cinsiyet	Kız	21
	Erkek	29
Yaş	22-30	23
	31-45	27
Türkiye’de Bulunma Süresi	1-5 Yıl	27
	5-10 Yıl	23
Öğrenim Durumu	Lisans	39
	Lisansüstü	11
Türkçenin Dışında Bilinen Başka Diller	Bir Yabancı Dil	16
	Birden Fazla Yabancı Dil	4
	Yok	30

Tablo 16’da B2 düzeyi deney ve kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin tamamını Suriyeli öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin Türkiye’de bulunma sürelerin 1-10 yıl arasında değişmektedir. Çalışma gruplarının aynı ülkeden olması bu çalışma gruplarında da araştırmanın değişkenlerini etkilememiştir. Bu çalışma grubunda da öğrencilerin yaş dağılımları 22-45 olarak ortaya çıkmıştır. Mezuniyet durumlarına göre %78’i lisans mezunu, %22’si ise lisansüstü mezunu olarak ortaya çıkmıştır. Türkçenin dışında bir yabancı dil bilenlerin oranı %32, birden fazla yabancı dil bilenlerin oranı %8, yabancı dil bilmeyenlerin oranı ise %60 olarak belirlenmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada nitel ve nicel verilerin toplanmasında farklı yöntemler ve araçlar kullanılmış, veriler çeşitli çözümlemelerle yorumlanmıştır.

3.3.1. Nitel Verilerin Toplanması

Araştırmanın nitel boyutunda YİTÖS ve İTÖS B1 ve B2 seviyeleri ders kitaplarında yer alan bağımsız ve karşılıklı konuşma etkinliklerinin sayıları, bu etkinliklerde bulunan kazanımlar ve kültürlerarası iletişimsel yeterliği destekleyen konuşma etkinlikleri doküman analizi tekniğiyle tespit edilmiştir. Konuşma etkinliklerinin tespitinde İTÖS ve YİTÖS ders kitaplarında hazırlık çalışmaları ve numaralandırılmamış ünite sonu serbest etkinlikler güvenilirliği etkileyeceği düşünüldüğünden araştırmaya dâhil edilmemiş, İTÖS’te bulunan “Kültürden Kültüre” bölümleri kültürlerarası yaklaşımı destekleyeceği düşünüldüğünden araştırmaya dâhil edilmiştir. İTÖS’te bulunan “Konuşma” başlıklı etkinliklerinin dışında “Ya Siz” bölümlerinin tamamı konuşma becerisini desteklediği için çalışmaya dâhil edilmiş, YİTÖS’te ise etkinliklerde bir beceri başlığı olmadığı için içeriğe göre seçim yapılmıştır. Araştırmada bağımsız konuşma ve karşılıklı konuşma etkinliklerinin belirlenmesinde; diyalog canlandırma, tartışma veya öğrencilerin karşılıklı soru cevap etkinlikleri karşılıklı konuşma, bunun dışında kalan ve öğrencinin tek başına sürdürdüğü konuşmalara dayalı etkinlikler ise bağımsız konuşma etkinlikleri olarak belirlenmiştir. Etkinliklerdeki kazanımların tespitinde TMVÖP’de yer alan kazanımlardan yararlanılmıştır. Bu kazanımlar bulgular ve yorumlar bölümünde kodlama yoluyla kısaltılmıştır. Aşağıda yer alan tabloda TMVÖP içerisinde bulunan ilgili beceriye ait kazanımların kodlama usulü yer almaktadır.

Tablo 17
TMVÖP B1 Kazanım kodlamaları

Seviye	Beceri	Kazanım Numarası	Kısaltma
B1	Bağımsız Konuşma	1	B1-BK-K1
B1	Karşılıklı Konuşma	1	B1-KK-K1
B2	Bağımsız Konuşma	1	B2-BK-K1
B2	Karşılıklı Konuşma	1	B2-KK-K1

TMVÖP’de geçen kazanımlar ve kodlama şekli aşağıdaki tablolarda şu şekilde sıralanmıştır:

Tablo 18
B1 Sözlü Etkileşim (Karşılıklı Konuşma) Becerisi Kazanım Listesi

B1 Sözlü Etkileşim (Karşılıklı Konuşma) Becerisi Kazanım Listesi	Kodlama Şekli
1. Günlük ihtiyaçlarını gidermeye yönelik ayrıntılı diyaloglar kurar.	B1-KK-K1
2. Uygun kelime ve kalıp ifadeleri kullanarak anlık gelişen durumlara yönelik diyaloglar kurar.	B1-KK-K2
3. Resmi konuşmalara uygun kalıp ifadeleri kullanarak diyaloglar kurar.	B1-KK-K3
4. Yanlış anlamaları veya hatalarını telafi edici kalıpları kullanır.	B1-KK-K4
5. Konuşmalara uygun ifade ve kalıpları kullanarak katılır	B1-KK-K5
6. Diyaloglarında deyim ve mecazlı ifadeler kullanır.	B1-KK-K6
7. Konuşma esnasında sorular sorar ve kendisine sorulan sorulara cevap verir.	B1-KK-K7
8. Diyaloglarında betimleyici ifadeleri kullanır.	B1-KK-K8
9. Günlük diyaloglarda onay/kabul/ret/ekleme ifadeleri kullanır.	B1-KK-K9
10. Diyaloglarında öneri ifadeleri kullanır.	B1-KK-K10
11. Güncel olay veya haberlere ilişkin bilgi alışverişinde bulunur.	B1-KK-K11
12. İhtiyacı olan bir konuda bilgi ve açıklama ister.	B1-KK-K12
13. Tekrarı istendiğinde söylediklerini ayrıntılandırarak açıklar.	B1-KK-K13
14. İhtiyacı olan herhangi bir konuda ayrıntılı bilgi ve açıklama ister.	B1-KK-K14
15. Toplumsal yaşam alanlarındaki durum ve sorunlara yönelik konuşmalara katılır.	B1-KK-K15
16. Türk kültüründeki temel beden dili unsurlarını ve bunlara eşlik eden ifade kalıplarını kullanır.	B1-KK-K16
17. Sözsüz iletişim unsurlarını konuşma amacına uygun biçimde kullanır	B1-KK-K17
18. Kültürel bağlamlara (gelenekler, kutlamalar, festival, taziye, anma vb.) uygun kalıp ifadeleri kullanarak diyaloglara katılır.	B1-KK-K18

19. Kùltùrler arası karşılaştırmalar içeren diyaloglara katılır.	B1-KK-K19
20. Kùltürel bir öge/gelenek veya mekâna ilişkin konuşmalara katılır.	B1-KK-K20
21. Sebep-sonuç/amaç-sonuç cümleleri kurar.	B1-KK-K21
22. İstek veya şikâyetlerini anlatan diyaloglar kurar.	B1-KK-K22
23. Gerekçelendirerek günlük hayata ilişkin (özür dileme, şikâyet, telafi etme vb.) diyaloglara katılır.	B1-KK-K23
24. Bir tartışmada görüşlerini gerekçeleriyle ifade eder.	B1-KK-K24
25. Ayrıntılı yol ve adres tarifleri içeren diyaloglar kurar.	B1-KK-K25
26. Diyaloglarında karşılaştırmalara yer verir.	B1-KK-K26
27. Konuşmalarında tercih/teklif/tavsiye/uyarı cümlelerini kullanır.	B1-KK-K27
28. Telefonla alınan hizmetlere yönelik görüşmeler gerçekleştirir.	B1-KK-K28
29. Yüz yüze veya iletişim araçlarını kullanarak kişisel veya mesleki görüşmeler gerçekleştirir.	B1-KK-K29
30. Diyaloga uygun (giriş, sürdürme, yönlendirme, sonlandırma) ifadeler kullanır.	B1-KK-K30
31. Konuşmayı sürdürmek için uygun ifadeler (teşvik, onay, takdir, itiraz vb.) kullanır.	B1-KK-K31
32. Diyaloglarında konu bütünlüğünü sağlamaya yönelik ifadeler kullanır	B1-KK-K32
33. Geçmiş olayların/durumların konuşulduğu diyaloglara dilek ve pişmanlık ifadelerini kullanarak katılır	B1-KK-K33
34. Kurgusal (hayal, varsayım vb.) olay ve durumlara yönelik diyaloglar kurar.	B1-KK-K34
35. Tahmin, plan veya tasarıların konuşulduğu diyaloglara katılır.	B1-KK-K35
36. Bir şeyin işleyişine/yapılışına ilişkin diyaloglara katılır	B1-KK-K36
37. Diyaloglarda duygularını ifade eder ve duygularını yansıtan kişiye uygun karşılıklar verir.	B1-KK-K37
38. Meslekler ve özellikleri hakkındaki konuşmalara katılır.	B1-KK-K38
39. Kısa bir diyalogu canlandırır.	B1-KK-K39
40. Yeni öğrendiğı kelime ve kalıpları doğru telaffuz eder	B1-KK-K40
41. Yorum ve değerlendirmeler içeren konuşmalara katılır.	B1-KK-K41
42. Etkileşime dayalı etkinlik veya oyunlara, ilgili söz varlığını kullanarak katılır.	B1-KK-K42
43. Diyaloglarında vurgu ve tonlamaya dikkat eder.	B1-KK-K43
44. Herhangi bir konuda röportaj yapar.	B1-KK-K44
45. Ana dili konuşurları arasında geçen konuşmalara katılır.	B1-KK-K45
46. Diyaloglarında anekdot, fıkra vb. unsurları kullanır	B1-KK-K46
47. Konuşmacıdan görüşlerini gerekçelendirmesini ister.	B1-KK-K47

Türkiye Maarif Vakfı. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programı. <https://www.turkiyemaarif.org/uploads/yabancidilolarakturkceogretimi.pdf> Erişim tarihi: 10.07.2020

Tablo 19

B2 Sözlü Etkileşim (Karşılıklı Konuşma) Becerisi Kazanım Listesi

B2 Sözlü Etkileşim (Karşılıklı Konuşma) Becerisi Kazanım Listesi	Kodlama Şekli
1. Uygun kelime ve kalıp ifadeleri kullanarak anlık gelişen durumlara yönelik diyaloglar kurar.	B2-KK-K1
2. Resmî ve diplomatik ortamlara uygun kalıp ifadeleri kullanır.	B2-KK-K2
3. Yanlış anlamaları veya hatalarını telafi edici kalıpları kullanır	B2-KK-K3
4. Konuşmalara uygun ifade ve kalıpları kullanarak katılır.	B2-KK-K4
5. Diyaloglarında deyim ve mecazlı ifadeler kullanır	B2-KK-K5
6. Konuşma esnasında sorular sorar ve kendisine sorulan sorulara cevap verir.	B2-KK-K6
7. Bir tartışmaya, uygun soru ve yönlendirmelerle başkalarının da katılımını sağlar.	B2-KK-K7
8. Gerekli durumlarda yeniden yapılandırarak ayrıntılı sorular sorar.	B2-KK-K8
9. Diyaloglarında öneri ifadeleri kullanır.	B2-KK-K9
10. Tekrarı istendiğinde söylediklerini ayrıntılandırarak açıklar.	B2-KK-K10
11. İhtiyacı olan herhangi bir konuda ayrıntılı bilgi ve açıklama ister	B2-KK-K11
12. Sözsüz iletişim unsurlarını konuşma amacına uygun biçimde kullanır	B2-KK-K12
13. Kültürel bağlamlara (gelenekler, kutlamalar, festival, taziye, anma vb.) uygun kalıp ifadeleri kullanarak diyaloglara katılır.	B2-KK-K13
14. Kültürler arası karşılaştırmalar içeren diyaloglara katılır.	B2-KK-K14
15. Kültürel bir öge/gelenek veya mekâna ilişkin konuşmalara katılır	B2-KK-K15
16. Afiş/brosür veya reklam metinlerinin dili veya içeriği hakkındaki konuşmalara katılır.	B2-KK-K16
17. Gerekçelendirerek günlük hayata ilişkin (özür dileme, şikâyet, telafi etme vb.) diyaloglara katılır.	B2-KK-K17
18. Bir tartışmada görüşlerini gerekçeleriyle ifade eder.	B2-KK-K18
19. Kendisinden bilgi istenen konuşmalara (anket, mülakat vb.) katılır.	B2-KK-K19
20. Diyaloglarında karşılaştırmalara yer verir.	B2-KK-K20
21. Telefonla alınan hizmetlere yönelik görüşmeler gerçekleştirir	B2-KK-K21
22. Yüz yüze veya iletişim araçlarını kullanarak kişisel veya mesleki görüşmeler gerçekleştirir.	B2-KK-K22
23. Diyaloga uygun (giriş, sürdürme, yönlendirme, sonlandırma) ifadeler kullanır	B2-KK-K23
24. Konuşmayı sürdürmek için uygun ifadeler (teşvik, onay, takdir, itiraz vb.) kullanır.	B2-KK-K24
25. Kamu, iş veya eğitim alanında çeşitli sorunlara ilişkin tartışmalara katılır.	B2-KK-K25
26. Geçmiş olayların/durumların konuşulduğu diyaloglara dilek ve pişmanlık ifadelerini kullanarak katılır.	B2-KK-K26
27. Kurgusal (hayal, varsayım vb.) olay ve durumlara yönelik diyaloglar kurar.	B2-KK-K27
28. Tahmin, plan veya tasarıların konuşulduğu diyaloglara katılır	B2-KK-K28
29. Bir şeyin işleyişine/yapılışına ilişkin diyaloglara katılır.	B2-KK-K29
30. Diyaloglarda duygularını ifade eder ve duygularını yansıtan kişiye uygun karşılıklar verir.	B2-KK-K30
31. Yeni öğrendiği kelime ve kalıpları doğru telaffuz eder.	B2-KK-K31
32. Yorum ve değerlendirmeler içeren konuşmalara katılır.	B2-KK-K32
33. Etkileşime dayalı etkinlik veya oyunlara, ilgili söz varlığını kullanarak katılır.	B2-KK-K33

34. Diyaloglarında vurgu ve tonlamaya dikkat eder.	B2-KK-K34
35. Kendisinden bilgi istenen konuşmalara (anket, mülakat vb.) katılır.	B2-KK-K35
36. Herhangi bir konuda röportaj yapar.	B2-KK-K36
37. Konuşmalarında ikna edici ifadeleri kullanır	B2-KK-K37
38. Ana dili konuşurları arasında geçen konuşmalara katılır.	B2-KK-K38
39. Diyaloglarında anekdot, fıkra vb. unsurları kullanır	B2-KK-K39
40. Çözüm gerektiren durumlarda konuşmasını yeniden düzenleyerek yapılandırır.	B2-KK-K40
41. Günlük hayata dair konularda mutabakata varılan hususları özetler	B2-KK-K41
42. Konuşmacıdan görüşlerini gerekçelendirmesini ister.	B2-KK-K42
43. Farklı bakış açılarına yer vererek konuşmalara katılır	B2-KK-K43

Türkiye Maarif Vakfı. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programı. <https://www.turkiyemaarif.org/uploads/yabancidilolarakturkceogretimi.pdf> Erişim tarihi: 10.07.2020

Tablo 20

B1 Sözlü Üretim (Bağımsız Konuşma) Becerisi Kazanım Listesi

B1 Sözlü Üretim (Bağımsız Konuşma) Becerisi Kazanım Listesi	Kodlama Şekli
1. Kelimeleri doğru telaffuz eder.	B1-BK-K1
2. Konuşmalarında yeni öğrendiği kelime ve kalıp ifadeleri kullanır.	B1-BK-K2
3. Vurgu, tonlama ve duraklara dikkat ederek konuşur.	B1-BK-K3
4. Konuşmalarında bağlama uygun mecazlı ifadeleri kullanır.	B1-BK-K4
5. Gözlem ve izlenim içeren konuşmalar yapar.	B1-BK-K5
6. Kendini ayrıntılı biçimde tanıtır.	B1-BK-K6
7. Betimleyici ifadeler kullanarak konuşmalar yapar.	B1-BK-K7
8. Meslekleri temel nitelikleriyle tanıtır.	B1-BK-K8
9. Görsellerle oluşturulmuş basit bir öyküleyici metni anlatır.	B1-BK-K9
10. Bir olayı/durumu/işi oluş sırası ve mantık akışına göre anlatır.	B1-BK-K10
11. Görsel öğelerle verilen bilgileri anlatır	B1-BK-K11
12. Yazılı/sözlü bir metni kendi cümleleriyle aktarır.	B1-BK-K12
13. Konuşmalarını doğrudan/dolaylı alıntılarla destekler.	B1-BK-K13
14. Yaşadığı veya şahit olduğu bir olayı anlatır.	B1-BK-K14
15. İlgi alanına giren bir konuda (gelenek, ülke, hobi vb.) görsellerle desteklenmiş sunum yapar.	B1-BK-K15
16. Konuşmalarında onay/kabul/ret veya öneri ifadelerini kullanır.	B1-BK-K16
17. Kutlama/tebrik/teşekkür/davet/taziye içerikli basit konuşmalar yapar.	B1-BK-K17
18. Geçmiş veya gelecekle ilgili /kişi, durum, olay vb.) duygu ve düşüncelerini anlatır	B1-BK-K18
19. Bir konu hakkındaki duygu veya düşüncelerini/görüşlerini örneklendirir	B1-BK-K19
20. Bir olay veya duruma ilişkin deneyim ve izlenimlerini anlatır.	B1-BK-K20
21. Bir konuyu olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendiren konuşmalar yapar	B1-BK-K21

22. Konuşmalarında gerekçelendirme ifadelerini kullanır.	B1-BK-K22
23. Bir konuyla ilgili görüşlerini gerekçelendirerek açıklar.	B1-BK-K23
24. Konuşmalarında konuşma ortam ve bağlamına uygun ifadeleri kullanır.	B1-BK-K24
25. Karşılaştırmalar içeren konuşmalar yapar.	B1-BK-K25
26. Bir etkinlikle ilgili duyuru yapar.	B1-BK-K26
27. İçinde bulunduğu durum/eğitim süreci veya yaptığı iş hakkında konuşur.	B1-BK-K27
28. Plan/tasarı/tahmin veya hayallerini uygun ifadeleri kullanarak anlatır.	B1-BK-K28
29. İstek veya şikâyetlerini anlatır.	B1-BK-K29
30. Konuşmalarında mizahi öğeler kullanır.	B1-BK-K30
31. Güncel gelişmeler hakkında konuşmalar yapar.	B1-BK-K31
32. Hazırlıksız konuşmalar yapar.	B1-BK-K32
33. Konuşmalarında ikna edici yöntem ve teknikleri kullanır	B1-BK-K33
34. Bir etkinliğe ilişkin değerlendirmeler yapar.	B1-BK-K34
35. Okuduklarını/dinlediklerini/izlediklerini özetler.	B1-BK-K35
36. Kültürel bir öğe/gelenek veya mekân hakkında konuşmalar yapar.	B1-BK-K36
37. Kültürel farklılıklar ve benzerlikler üzerine konuşmalar yapar.	B1-BK-K37
38. Bir süreci (oyun, yarışma veya spor etkinliği vb.) aşamalarıyla anlatır.	B1-BK-K38
39. Sesli mesajlar oluşturur.	B1-BK-K39
40. Bir cümleyi veya kısa bir metni farklı vurgu ve tonlamalarla yeniden ifade eder	B1-BK-K40
41. Konuşmalarında beden dili unsurlarını kullanır.	B1-BK-K41
42. Kendi konuşmasını/başkalarının konuşmalarını içerik, anlatım, sunum ve beden dili açısından değerlendirir.	B1-BK-K42
43. Konuşmalarını bir konu ve ana fikir etrafında planlar.	B1-BK-K43
44. Konuşma aşamalarına (başlama, sürdürme ve bitirme) uygun kalıp ifadeleri kullanır.	B1-BK-K44
45. Konuşma amacını belirler.	B1-BK-K45
46. Konuşma amacına uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanır.	B1-BK-K46

Türkiye Maarif Vakfı. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programı. <https://www.turkiyemaarif.org/uploads/yabancidilolarakturkceogretimi.pdf> Erişim tarihi: 10.07.2020

Tablo 21

B2 Sözlü Üretim (Bağımsız Konuşma) Becerisi Kazanım Listesi

B2 Sözlü Üretim (Bağımsız Konuşma) Becerisi Kazanım Listesi	Kodlama Şekli
1. Kelimeleri doğru telaffuz eder	B2-BK-K1
2. Konuşmalarında yeni öğrendiği kelime ve kalıp ifadeleri kullanır.	B2-BK-K2
3. Vurgu, tonlama ve duraklara dikkat ederek konuşur.	B2-BK-K3
4. Bir metni uygun vurgu ve tonlamayla seslendirir.	B2-BK-K4
5. Konuşmalarında bağlama uygun mecazlı ifadeleri kullanır.	B2-BK-K5
6. Gözlem ve izlenim içeren konuşmalar yapar.	B2-BK-K6
7. Betimleyici ifadeler kullanarak konuşmalar yapar	B2-BK-K7
8. Bir olayı/durumu/işi oluş sırası ve mantık akışına göre anlatır.	B2-BK-K8
9. Görsel öğelerle verilen bilgileri anlatır.	B2-BK-K9
10. Yazılı/sözlü bir metni kendi cümleleriyle aktarır.	B2-BK-K10
11. Konuşmalarını doğrudan/dolaylı alıntılarla destekler.	B2-BK-K11
12. Kurgusal/hayali durum veya olaylara ilişkin konuşur	B2-BK-K12
13. İlgi alanına giren bir konuda (gelenek, ülke, hobi vb.) görsellerle desteklenmiş sunum yapar.	B2-BK-K13
14. İlgi alanına giren bir konuda grafik, diyagram, tablo vb. kullanarak sunumlar yapar.	B2-BK-K14
15. Konuşmalarında onay/kabul/ret veya öneri ifadelerini kullanır	B2-BK-K15
16. Dilek ve pişmanlık ifadelerini kullanarak geçmiş olaylar/durumlar hakkında konuşur.	B2-BK-K16
17. Bir olay veya durumla ilgili tahmin/öneri/çıkarım içeren konuşmalar yapar.	B2-BK-K17
18. Geçmiş veya gelecekle ilgili /kişi, durum, olay vb.) duygu ve düşüncelerini anlatır.	B2-BK-K18
19. Bir konuyu olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendiren konuşmalar yapar.	B2-BK-K19
20. Konuşmalarında gerekçelendirme ifadelerini kullanır	B2-BK-K20
21. Bir konuyla ilgili görüşlerini gerekçelendirerek açıklar.	B2-BK-K21
22. Konuşmalarında konuşma ortam ve bağlamına uygun ifadeleri kullanır.	B2-BK-K22
23. Karşılaştırmalar içeren konuşmalar yapar	B2-BK-K23
24. Plan/tasarı/tahmin veya hayallerini uygun ifadeleri kullanarak anlatır.	B2-BK-K24
25. Kişisel gelişimine (kariyer, meslek, yetenek vb.) ilişkin planlarını anlatır.	B2-BK-K25
26. İçinde bulunduğu durum/eğitim süreci veya yaptığı iş hakkında konuşur	B2-BK-K26
27. İstek veya şikâyetlerini anlatır.	B2-BK-K27
28. Konuşmalarında mizahi öğeler kullanır.	B2-BK-K28
29. Güncel gelişmeler hakkında konuşmalar yapar.	B2-BK-K29
30. Bilimsel konulara ilişkin öneri/tespit veya çıkarım içeren konuşmalar yapar.	B2-BK-K30
31. Hazırlıksız konuşmalar yapar.	B2-BK-K31
32. Konuşmalarında ikna edici yöntem ve teknikleri kullanır.	B2-BK-K32

33. Bir etkinliğe ilişkin değerlendirmeler yapar.	B2-BK-K33
34. Okuduklarını/dinlediklerini/izlediklerini özetler	B2-BK-K34
35. Kültürel bir öğe/gelenek veya mekân hakkında konuşmalar yapar.	B2-BK-K35
36. Kültürel farklılıklar ve benzerlikler üzerine konuşmalar yapar.	B2-BK-K36
37. Bir süreci aşamalarıyla ayrıntılı anlatan konuşmalar yapar.	B2-BK-K37
38. Sesli mesajlar oluşturur.	B2-BK-K38
39. Konuşmalarında öznel ve nesnel yargı cümleleri kullanır.	B2-BK-K39
40. Bir cümleyi veya kısa bir metni farklı vurgu ve tonlamalarla yeniden ifade eder.	B2-BK-K40
41. Konuşmalarında beden dili unsurlarını kullanır.	B2-BK-K41
42. Kendi konuşmasını/başkalarının konuşmalarını içerik, anlatım, sunum ve beden dili açısından değerlendirir.	B2-BK-K42
43. Akıcı biçimde konuşur.	B2-BK-K43
44. Konuşmalarını bir konu ve ana fikir etrafında planlar.	B2-BK-K44
45. Konuşma aşamalarına (başlama, sürdürme ve bitirme) uygun kalıp ifadeleri kullanır.	B2-BK-K45
46. Konuşma amacını belirler.	B2-BK-K46
47. Konuşma amacına uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanır.	B2-BK-K47
48. Günlük hayata dair konularda mutabakata varılan hususları özetler.	B2-BK-K48
49. Konuşmalarında farklı bakış açılarına yer verir.	B2-BK-K49
50. Grup çalışmalarında konuşulanların özetini sunar.	B2-BK-K50

Türkiye Maarif Vakfı. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programı. <https://www.turkiyemaarif.org/uploads/yabancidilolarakturkceogretimi.pdf> Erişim tarihi: 10.07.2020

Araştırmada İTÖS ve YİTÖS'te belirlenmiş konuşma etkinlikleri, kültürlerarası yaklaşıma uygunluğu tespit edilmiş konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişimsel yaklaşımın aktarış şekilleri ve Okur ve Keskin (2013)'in çalışmasında yer alan kültür öğeleri tespit tablosundan yararlanılarak kültür öğeleri başlıkları doküman analiziyle çözümlenmiş ve belirtilmiştir (s. 1629). Kültür öğeleri üst başlıkları bulgular ve yorumlar bölümünde kısaltılarak kodlanmış şekilde belirtilmiştir. Bu kültür öğeleri ve kodlama şekilleri aşağıda belirtilmiştir:

Tablo 22

Metinlere Yansıyan Kültürel Öge ve Alt Ögeler

Alt öge	Kodlama Şekli	1.GÜNLÜK YAŞAM	2.KİŞİLER ARASI İLİŞKİLER	3.DEĞERLER VE EĞİTİM	4.EDEBİYAT SANAT VE MÜZİK	5.GELENEKLER VE FOLKLOR	6.SOSYAL YAŞAM	7.COĞRAFYA VE MEKÂN
		KÖ1	KÖ2	KÖ3	KÖ4	KÖ5	KÖ6	KÖ7
A		Yiyecek içecek	-	Kişiler	Değerler	Edebiyat	Özel günler ve gelenekler	Moda
B		Yemek zamanları, sofra adabı	Selamlaşma ifade ve davranışları	Eğitim	Müzik	Sözlü anlatımlar ve sözlü gelenekler	Yasaklar	Yer (iller ve/veya diğer yerleşim yerleri)
C		Resmî tatilleri-çalışma zamanları	Aile yapıları ve ilişkileri, kuşaklar arası ilişkiler	Dil ve tarih bilinci/sevgisi	Sanat	Dini kurallara dayalı davranışlar	Alkış ve güzel hareketler	
D		Boş zaman etkinlikleri, hobileri	Politik ve dinsel gruplar arası ilişkiler	Diğerleri	Gösteri sanatları	Doğum, evlilik gelenekleri	Diğerleri	
E		Karşılıklı konuşmalarda yaşa, cinsiyete, yakınlık derecesine, sosyal statüye, resmiyete göre kullanılacak sözler ve kalıplar	Konuk etme-ikram ve hediyeler		El sanatları geleneği	Festivaller, törenler, kutlamalar		
F		Yeme ve içme alışkanlıkları	Diğerleri		Diğerleri	Danslar		
G		Oyunlar				Toplumsal uygulamalar, ritüeller, bâtıl inançlar		
H		Spor				Halk bilgisi, evren ve doğa ile ilgili uygulamalar		
İ		Müzik				Diğerleri		

Okur, A., & Keskin, F. (2013). Yabancılar Türkçe öğretiminde kültürel öğelerin aktarımı: İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği. *International Journal of Social Science Volume 6 Issue 2*, 6(2), 1619-1640.

3.3.2. Nicel Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, konuşma becerisinin ölçülmesinde geçerli olduğu düşünülen Sallabaş (2011)'ın geliştirmiş olduğu “Konuşma Becerisi Değerlendirme Ölçeği” ile toplanmıştır. B1 ve B2 kuru için hazırlanan konuşma becerisi soruları öğrencilerin konuşma becerisini ölçmek amacıyla ön test ve son testte kullanılmıştır. Sorulara verilen yanıtlar, izni alınan (Bkz. Ek 2) Sallabaş (2011)'ın geliştirdiği “Konuşma Becerisi Değerlendirme Ölçeği” (Bkz. Ek3) kullanılarak 3 alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir. Ön test, son test ve uygulama aşamasında öğrencilerin izinleri doğrultusunda ses kaydı alınmıştır.

3.3.2.1. İşlem Basamakları

Bu kısımda, araştırma sürecinde gerçekleştirilen hazırlık, ön test, uygulamalar ve son test aşamaları açıklanmıştır.

Hazırlık

Araştırma için gerekli bilgileri içeren uygulama dilekçesi verilerek Gazi Üniversitesi Etik Kurulundan (Bkz. Ek 4) araştırma ve uygulama izni alınmıştır. Ardından deney-kontrol gruplarını belirlemek için o dönemdeki *Gönüllü Olur Formunu* dolduran B1 kuru ve B2 kuru sınıflarına konuşma becerisine ilişkin ön test yapılmıştır. Ön testin ardından yapılan analiz sonucunda birbirine en yakın değere sahip gruplar deney ve kontrol grupları olarak atanmıştır.

Ön Test

Araştırma öncesinde deney ve kontrol gruplarının konuşma becerisi açısından denk olup olmadıklarını tespit etmek ve araştırmanın son testini karşılaştırabilmek için deney ve kontrol gruplarına ön test için aynı gün içerisinde B1 ve B2 kuru gruplarına ayrı olarak konuşma becerisi sorularından oluşan sınav uygulanmıştır. (Bkz. Ek5) Sınavın değerlendirilmesi 3 uzman tarafından yapılmıştır. Uzmanların verdikleri puanların ortalamaları alınmış ve analiz edilmiştir.

Uygulamalar

Uygulama sürecinde deney grupları öğrencilerine uygulanan kültürlerarası yaklaşım modeline dayalı konuşma etkinlikleri zaman ve etkinlik çizelgesi aşağıda Tablo 23'te verilmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen kültürlerarası yaklaşım modeline dayalı konuşma etkinlikleri, Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti B1 ve B2 kuru kitaplarındaki konuşma etkinliklerinin içine yerleştirilerek oluşturulmuştur.

Tablo 23

B1 Kuru Deney Grubu Kùltürlerarası Yaklaşım Modeline Dayalı Konuşma Etkinlikleri Uygulama Süresi ve Etkinlik Çizelgesi

Etkinlik Süresi	Grup	Etkinlik Numarası	Etkinlik Adı
20 dakika	Deney Grubu	1	Dedikodu
20 dakika	Deney Grubu	2	Eskiden, Çok Eskiden
20 dakika	Deney Grubu	3	İnternette
20 dakika	Deney Grubu	4	Sosyal Medya
20 dakika	Deney Grubu	5	Yalan Dünya
20 dakika	Deney Grubu	6	Sanatlarımız
20 dakika	Deney Grubu	7	Metin Hoca'nın Ders Notları
20 dakika	Deney Grubu	8	Yemek Kokusu
20 dakika	Deney Grubu	9	Başrol
20 dakika	Deney Grubu	10	Üniversitem
20 dakika	Deney Grubu	11	Sen Hangi Dilleri Biliyorsun?
20 dakika	Deney Grubu	12	Kitap Okumak
20 dakika	Deney Grubu	13	En Değerli Ödülüm
20 dakika	Deney Grubu	14	Konuşalım
20 dakika	Deney Grubu	15	Dün Öğrendiklerimiz
20 dakika	Deney Grubu	16	Bir Ömür
20 dakika	Deney Grubu	17	Hayalimdeki Ev
20 dakika	Deney Grubu	18	Görünmez Kaza
20 dakika	Deney Grubu	19	Yönetici
20 dakika	Deney Grubu	20	Engelli Dünya
20 dakika	Deney Grubu	21	Engellerimiz
20 dakika	Deney Grubu	22	Rüyalar Alemi
20 dakika	Deney Grubu	23	Ağustos Böceği ile Karınca
20 dakika	Deney Grubu	24	Karşılıklı Konuşma
20 dakika	Deney Grubu	25	Festivallerimiz
20 dakika	Deney Grubu	26	Festivale Gidelim
20 dakika	Deney Grubu	27	Olağanüstü
20 dakika	Deney Grubu	28	İyi Ki Doğdun
20 dakika	Deney Grubu	29	Aşk Öyküleri
20 dakika	Deney Grubu	30	Unutulmayan Türk Aşk Filmleri
20 dakika	Deney Grubu	31	Önemli Kişiler
20 dakika	Deney Grubu	32	Başımdan Geçenler

Tablo 24

B2 Kuru Deney Grubu Kültürlerarası Yaklaşım Modeline Dayalı Konuşma Etkinlikleri Uygulama Etkinlik Süresi ve Etkinlik  izelgesi

Etkinlik Süresi	Grup	Etkinlik Numarası	Etkinlik Adı
20 dakika	Deney Grubu	1	Hangisi Doğru?
20 dakika	Deney Grubu	2	Bağımsız Konuşma
20 dakika	Deney Grubu	3	Kazlardan Alınacak �ok Ders Var
20 dakika	Deney Grubu	4	�ğrenci Değişim Programları
20 dakika	Deney Grubu	5	Gelenekler
20 dakika	Deney Grubu	6	Canlandırılım
20 dakika	Deney Grubu	7	Dargınlık
20 dakika	Deney Grubu	8	Komşunun Kıymeti
20 dakika	Deney Grubu	9	Komşularımız
20 dakika	Deney Grubu	10	Gebelikle İlgili İnanışlar
20 dakika	Deney Grubu	11	Kimse Beni Anlamıyor!
20 dakika	Deney Grubu	12	Hangi Mevsim, Hangi İnsan?
20 dakika	Deney Grubu	13	Kendinize Dikkat Edin!
20 dakika	Deney Grubu	14	Yemek Listesi
20 dakika	Deney Grubu	15	Sağlıklı Yaşam
20 dakika	Deney Grubu	16	Yemek Yapmanın İncelikleri
20 dakika	Deney Grubu	17	Beş Yıldızlı Otele Aşçı Aranıyor!
20 dakika	Deney Grubu	18	Memleket İsterim
20 dakika	Deney Grubu	19	Kadınlar mı, Erkekler mi?
20 dakika	Deney Grubu	20	Sanatçı Kimdir?
20 dakika	Deney Grubu	21	Büyük Tahmin
20 dakika	Deney Grubu	22	Yamaç Paraşütü
20 dakika	Deney Grubu	23	Benim Fikrim
20 dakika	Deney Grubu	24	Ne Dersiniz?
20 dakika	Deney Grubu	25	Mesleğim
20 dakika	Deney Grubu	26	Bağımsız Konuşma
20 dakika	Deney Grubu	27	�nl�ler
20 dakika	Deney Grubu	28	Misafir Geldi
20 dakika	Deney Grubu	29	Hangisi Senin İşin?
20 dakika	Deney Grubu	30	Bağımsız Konuşma
20 dakika	Deney Grubu	31	Sohbet

Son Test

Uygulamalar sonunda deney ve kontrol gruplarına son testi uygulamak için aynı gün içerisinde B1 ve B2 kuru gruplarına ayrı ayrı olarak konuşma becerisi sorularından oluşan sınav uygulanmıştır. Sınavın değerlendirilmesi 3 uzman tarafından yapılmıştır. Uzmanların verdikleri puanların ortalamaları alınmış ve analiz edilmiştir.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak deney ve kontrol gruplarının özelliklerini tespit etmek üzere *Kişisel Bilgi Formu*, Uygulama aşamasında kullanılmak üzere *Konuşma Etkinlikleri*, deney ve kontrol gruplarının konuşma yeterliklerini değerlendirmek üzere *Konuşma Değerlendirme Soruları* ve ölçek olarak *Ara Dereceli Puanlama Anahtarı* kullanılmıştır. Konuşma etkinlikleri ses kaydı alınarak deşifre edilmiş ve arşivlenmiştir.

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Öğrencilerin deney ve kontrol gruplarına dağılımını belirlemek adına demografik yapılarının tespit edilebilmesi için kişisel bilgi formu (Bkz. Ek 6) oluşturulmuştur. Bu formla öğrencilerin cinsiyetleri, ülkeleri, dilleri, yaşları, Türkiye’de bulunma süreleri, öğrenim durumları, bildikleri yabancı diller ve dil seviye grupları bilgilerine ulaşılmıştır.

3.4.2. Konuşma Değerlendirme Soruları

Öğrencilerin deney ve kontrol grupları belirlendikten sonra ön test ve son teste göre aradaki farkları belirlemek için kültürlerarası iletişimi destekleyecek konuların da yer aldığı B1 ve B2 konuşma becerisi değerlendirme soruları uzman görüşü alındıktan sonra belirlenmiştir. Sorular hazırlıksız konuşma yapabilmelerine olanak sağlayacak şekilde oluşturulmuştur. Sorular öğrencinin yabancı dil olarak Türkçe öğretim programları ve YİTÖS ders kitabında yer alan kazanımlara uygun olarak hazırlanmıştır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında uzman olan on kişiden sorulara 1-5 arası puan vermeleri istenmiş, en yüksek puan alan 25 soru, kullanılmak üzere belirlenmiştir (Bkz. Ek 7). Bu sorular ve puan dağılımları şu şekildedir:

Tablo 25

B1 Konuşma Becerisi Değerlendirme Soruları Uzman Puanı Toplamları

B1 Konuşma Becerisi Değerlendirme Soruları	Puanların Toplamı
1. Yalnız çalışmak mı daha verimlidir, bir grupla çalışmak mı? Nedenleriyle anlatınız.	46
2. Gelecekle ilgili planlarınız neler? Bu planların gerçekleşmesi için neler yapıyorsunuz?	47
3. Bir şansınız daha olsaydı ve her şeye baştan başlasaydınız, başka hangi sektörde hangi işte çalışmak isterdiniz? Neden?	43
4. Sizce en zor meslekler hangileridir? Siz bu meslekleri yapmak ister miydiniz?	37
5. Uzun süren dostlukların sırrı nedir? Arkadaşlık ve dostluk ilişkilerimizde nelere dikkat etmeliyiz? İfade ediniz.	45
6. Dünyaya tekrar gelseniz hangi şehirde doğmak istersiniz? Nedenleriyle anlatınız.	46
7. Ailenin hayatınızdaki önemi nedir? Aileniz için neler yapabilirsiniz?	42
8. Kaç kardeşsiniz? Varsa kardeşlerinizle bir anınızı anlatınız?	35
9. Bir iş başvurusu yaptınız. Başvurunuzu kabul edip sizi görüşmeye çağırdılar. Bu iş görüşmesinde nelere dikkat etmeniz gerekir? İfade ediniz.	42
10. Ülkenizde sağlık bakanı olsanız sağlık sisteminiz için neler yaparsınız?	44
11. Bir kişinin beslenme alışkanlıkları hayatını nasıl etkilemektedir? Örneklerle ifade ediniz.	41
12. Sağlık çalışanları hastanelerde en çok hangi sorunlarla karşılaşmaktadır? Bu sorunlar için çözüm önerileriniz nelerdir?	39
13. Yabancı dil öğrenen kişiler için tavsiyeleriniz nelerdir? Neler yapmalıyız, neler yapmamalıyız?	45
14. Stres insan hayatını nasıl etkiler, neleri değiştirir? Eğer stresli ya da üzgünseniz rahatlamak için neler yaparsınız? Çok sevdiğiniz bir yakınınız stres altındaysa ona nasıl yardım edersiniz?	42
15. İyi bir insanın özellikleri nelerdir? İyi bir insan olmak için neler yapmalıyız, neler yapmamalıyız?	44
16. Trafik kazalarını önlemek için neler yapılabilir? Örneklerle anlatınız.	39
17. Evde en çok hangi elektrikli eşyayı kullanıyorsunuz? Bu eşya ne işe yarıyor? Örneklerle ifade ediniz.	43
18. Günlük hayatta nasıl tasarruf edebiliriz? Paramızı nasıl harcamalıyız? Tasarruf hakkında kişisel düşüncelerinizi açıklayınız.	41
19. Şansa inanır mısınız? Neden? Sizin kültürünüzle ilgili iyi şans kötü şans örnekleri verebilir misiniz?	45
20. Nazar boncuğunun ne olduğunu biliyor musunuz? Ülkenizde buna benzer şans getirdiğine inandığınız bir nesne var mı?	37
21. Hayatta bir şansınız olsaydı kiminle tanışmak ve onunla sohbet etmek isterdiniz? Neden?	46
22. Şehirlerde çevre kirliliğini azaltmak için neler yapabiliriz? Örneklerle açıklayınız.	44
23. En büyük hayaliniz nedir? Bu hayalinizi gerçekleştirmek için neler yaptınız/ yapıyorsunuz?	43
24. Bir insan neden başarısız olur? Siz hiç başarısız oldunuz mu? Nedenleriyle anlatınız.	42
25. Türkiye ile kendi ülkenizi benzer ve farklı yönleriyle karşılaştırınız. Neler aynı, neler farklı?	43
26. Türkiye’de yer alan tarihi güzellikler nelerdir? En çok hangisini beğendiniz?	37
27. Türkiye’de hangi şehirde yaşamak istersiniz? Nedenleriyle anlatınız.	41
28. Türk müzikleri dinler misiniz? Kendi ülkenizde ve Türkiye’de hangi sanatçıları seversiniz? Örneklerle anlatınız.	40
29. Kendi ülkenizdeki evlerin şekliyle Türkiye’deki evlerin şekillerini benzer ve farklı yönlerden karşılaştırınız?	36
30. Bir emlakçıda ev kiralarken neleri sorarsınız? Hangi konulara dikkat edersiniz? Örneklerle açıklayınız.	41

Tablo 26

B2 Konuşma Becerisi Değerlendirme Soruları Uzman Puanı Toplamları

B2 Konuşma Becerisi Değerlendirme Soruları	Puanların Toplamı
1. Yöneticiler, işe alacakları adaylardan neler beklerler?	39
2. İş görüşmesine giderken nasıl hazırlanırsınız? Hangi renkleri tercih edersiniz?	37
3. Bir şirketin yöneticisi olsaydınız eleman seçerken nelere dikkat ederdiniz? Niçin?	41
4. Başarılı insanların özelliklerinin neler olduğunu düşünüyorsunuz? Siz hangi özelliklere sahipsiniz, kendinizi değerlendirin.	43
5. Dünyadaki üniversiteler arasında uygulanan öğrenci ve akademisyen değişim programları hakkında neler düşünüyorsunuz. Bu programların sizce ne tür faydaları olabilir?	46
6. Yaşadığınız şehrin çevre sorunlarını değerlendiriniz. Bu sorunlara ne gibi çözüm önerileri sunarsınız?	45
7. Gelecekte ne gibi çevre felaketleri yaşanabilir? Bu felaketleri önlemek için ne gibi önemleler alınmalı?	35
8. Eş seçiminde hangi hususlara dikkat etmek gerekir. Siz evlenirken hangilerine dikkat ettiniz/edeceksiniz?	42
9. Sizin ülkenizdeki düğün gelenekleri nelerdir? Türkiye'deki düğün gelenekleri ile benzerlik ya da farklılıkları var mıdır? Düğünden önce ne gibi hazırlıklar yapılır?	46
10. Türkiye' de geleneksel olarak yapılan "kız isteme" ve "söz yüzüğü" törenlerini biliyor musunuz? Anlatınız?	35
11. "Hayır dile komşuna hayır gele başına.", "Ev alma komşu al." Bu sözlerden neler anlıyorsunuz? Komşuluk ilişkileri sizin ülkenizde nasıldır? Türkiye'deki komşularınız hakkında ne düşünüyorsunuz?	48
12. Sizin çocukken oynadığınız oyunlar nelerdi, şimdi çocuklar nelerle oynuyor? Karşılaştırarak anlatınız. Sizce hangisi çocukların gelişimi için daha iyidir?	43
13. Yaşlılara bakmayı kabul etmeyen kişilerin onları huzur evine bırakması hakkında ne düşünüyorsunuz? Bunu doğru buluyor musunuz? Gerekçeleriyle anlatınız.	41
14. "Allah zihin açıklığı versin!" "Allah devletimize ve milletimize zeval vermesin!" "Allah nazardan saklasın!" sözlerinden birini örneklerle açıklayınız? Bu cümle, hangi durumlarda söylenir?	39
15. Genç ve sağlıklı kalmak için bir insanlara önerileriniz nelerdir?	39
16. Yaşlı bir insan olduğunuzu düşünün gençlere neler tavsiye edersiniz? Nasihat etmenin insan davranışlarına nasıl yön verdiğini düşünüyorsunuz?	40
17. En sevdiğiniz arkadaşınız size haber vermeden yemeğe gelse ona ne hazırlardınız? Hazırlamayı düşündüğünüz bir yemeğin tarifini bize anlatın.	42
18. Suyun hayatımız için önemini nasıl açıklarsınız?	44
19. Yemek yapmak sizce bir sanat mıdır? Niçin?	45
20. Ülkenizde misafir ağırlama gelenekleri nelerdir? Misafir sizin kültürünüzde ne anlama gelir, sizin için ne ifade etmektedir?	47
21. Misafirlğe giderken hediye götürür müsünüz? Sizin ülkenizde böyle bir gelenek var mı?	36
22. İnsanların artık şehir merkezlerinden daha uzakta yaşamayı tercih etme sebepleri nelerdir? Kendi hayatınızdan vereceğiniz örneklerle açıklayınız.	39
23. Nasıl bir ülkede yaşamak istersiniz? Ülkenizin beğendiğiniz ve beğenmediğiniz özellikleri nelerdir?	41
24. Sizin ülkenizde çalışma hayatında kadınlar mı erkekler mi ön planda? Niçin? Kadınların çalışmaları hakkında ne düşünüyorsunuz?	43
25. Ülkenizde veya dünyada hangi ünlü kişinin yerinde olmak isterdiniz? Niçin?	44
26. Kendinize örnek aldığınız veya beğendiğiniz bir kişinin özelliklerini anlatınız. Hangi yönünü beğeniyorsunuz, neden?	40
27. Ülkenizde yaygın olan bir el sanatını tanıttınız.	45
28. Türkiye' ye has ebru sanatı hakkında bildiklerinizi anlatınız?	35
29. Derste öğrendiklerinizi unutmamak için neler yapıyorsunuz? Öğrenme stratejileriniz nelerdir? Hangi şekilde daha kolay öğreniyorsunuz?	42
30. Başarılı olmada zekâ mı, çok çalışmak mı daha önemlidir? Örnekler vererek açıklayınız.	40

Soruların geçerliği uzman puanlarının toplamına göre doğrulanmıştır. Uzman görüşü puanlarının toplamlarına göre en düşük puanı alan 5'er soru listeden çıkarılmış diğer sorular uygulama süreci için belirlenmiştir. Uygulamadan önce ve sonra B1 ve B2 seviyesi deney ve kontrol gruplarından her öğrenciye farklı şekilde konuşma becerisi değerlendirme soruları yneltişmiş ve anlamlı farklar tespit edilmiştir.

3.4.3. Konuşma Etkinlikleri

Doküman analizinde tespit edilen ders kitaplarındaki konuşma etkinliklerinde yer alan sorulara ilave olarak kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma dayalı şekilde oluşturulmuş soruların eklenmesiyle yeniden tasarlanan 63 etkinlik, B1 ve B2 seviye grubu öğrencilerinden rastgele belirlenmiş olan deney grubu öğrencilerine 120 saatlik kur sresinde uygulanmıştır. Etkinlikler 3 alan uzmanının görüşleri doğrultusunda oluşturulmuş ve uygun olmayan 7 soru maddesi etkinliklerden çıkarılmıştır. Etkinlik yönergeleri TMVP' de yer alan kazanımlara uygun şekilde belirlenmiştir. (Bkz. Ek 8 ve Ek 9).

3.4.4. Ara Dereceli Puanlama Anahtarı

Öğrencilerin yaptıkları konuşmaların değerlendirilmesi amacıyla kapsam geçerliliği sağlanmış olan, 5 alan uzmanının görüşleri doğrultusunda yabancı dil olarak Türkçe konuşma becerilerini değerlendirmede uygun olduğu belirlenen ve kullanım izni alınan Sallabaş (2011)'ın geliştirmiş olduğu konuşma becerisi değerlendirme leği kullanılmıştır. Hazırlanmış olan ölçekle "Konuşmaya Başlangıç, Konuşmanın Gelişme Bölümü, Konuşmanın Sonuç Bölümü, Beden Dili ve Dilin Dış Yapı Unsurlarını Uygulayabilme" st başlıklarının altında toplam 28 maddelik ölçüt bulunmaktadır. Ölçekte; "evet" cevabı için 3, "kısmen" cevabı için 2 ve "hayır" cevabı için 1 puan ölçüt olarak sunulmuştur. lekle AYBÜ DİLMER'de öğrenim gören deney ve kontrol gruplu B1 ve B2 seviye grubu toplam 100 öğrencinin konuşma becerisi değerlendirilmiştir. Öğrencilerin konuşma becerileri araştırmacının da olduğu 3 alan uzmanı tarafından değerlendirilmiştir.

3.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmanın nitel boyutunda verilerin çözümlemesinde doküman analizi uygulanmıştır. İTÖS ve YİTÖS B1 ve B2 ders kitaplarında yer alan bağımsız ve karşılıklı konuşma etkinliklerinin sayıları, bu etkinliklerde bulunan kazanımlar ve kültürlerarası iletişimsel yeterliği destekleyen konuşma etkinlikleri incelenmiş, inceleme sonucunda elde edilen bulgular tablolastırılıp karşılaştırmalı olarak yorumlanmıştır.

Araştırmanın nicel boyutunda kullanılan veriler, SPSS 26.00 ve Microsoft Office XP Professional paket programları kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin çözümlemesinde t-testi istatistik tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi 0,05 olarak belirlenmiştir.

Deney ve kontrol grupları öğrencilerine ön test ve son test olarak uygulanan konuşma sınavları, üç uzman tarafından “Konuşma Becerisi Değerlendirme Ölçeği”ne bağlı kalınarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın konuşma becerisine ilişkin ön test ve son test puanlarının oluşturulmasında, bu üç uzmanın değerlendirmelerinin ortalaması temel alınmıştır. Değerlendirmeler, öğrencilerin deney grubuna mı kontrol grubuna mı ait olduğu bilgisi verilmeden yapılmıştır. Bu değerlendirmeye ilişkin “uzmanlar arası” güvenilirlik, Pearson Korelasyon analiziyle saptanmıştır. Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır. Elde edilen veriler Tablo 27, Tablo 28, Tablo 29 ve Tablo 30’da gösterilmiştir.

Tablo 27

B1 Gruplarının Ön Testine İlişkin Uzmanlar Arası Korelasyon Verileri

Ön Test			
	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Uzman 1	1	,953	,913
Uzman 2	,953	1	,937
Uzman 3	,913	,937	1

Tablo 28

B1 Gruplarının Son Testine İlişkin Uzmanlar Arası Korelasyon Verileri

Ön Test			
	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Uzman 1	1	,846	,798
Uzman 2	,846	1	,841
Uzman 3	,798	,841	1

Tablo 29

B2 Gruplarının Ön Testine İlişkin Uzmanlar Arası Korelasyon Verileri

Ön Test			
	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Uzman 1	1	,961	,936
Uzman 2	,961	1	,960
Uzman 3	,936	,960	1

Tablo 30

B2 Gruplarının Son Testine İlişkin Uzmanlar Arası Korelasyon Verileri

Ön Test			
	Uzman 1	Uzman 2	Uzman 3
Uzman 1	1	,951	,940
Uzman 2	,951	1	,938
Uzman 3	,940	,938	1

Korelasyon katsayısının 1.00 olması, mükemmel pozitif bir ilişkiyi; -1.00 olması, mükemmel negatif bir ilişkiyi; 0.00 olması, ilişkinin olmadığını gösterir. Tam olarak aralıkları belli olmamakla birlikte korelasyon yorumlamada kullanılabilecek sınırlar Tablo 31’de verilmiştir (Büyüköztürk, 2015, s. 32).

Tablo 31
Korelasyon Katsayı Düzeyleri

Aralık	İlişki Düzeyi
0,70-1,00	Yüksek
0,70-0,30	Orta
0,30-0,00	Düşük

Tablo 27, Tablo 28, Tablo 29 ve Tablo 30'daki veriler incelendiğinde araştırmanın ön test ve son testine ilişkin korelasyon katsayıları uzmanların puanları arasında güvenilirlik açısından yüksek düzeyde pozitif bir ilişkinin olduğunu göstermektedir.

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde nitel ve nicel araştırmanın çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Nitel bölümünü kapsayan doküman analizi sonuçları ve nicel bölümünü kapsayan deneysel araştırma sonuçları ayrı ayrı ele alınmıştır.

4.1. Araştırmanın Nitel Bölümüne İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın bu bölümünde belirlenmiş İTÖS ve YİTÖS ders kitaplarının konuşma etkinliklerine ilişkin doküman analizi sonucunda elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

4.1.1.Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına ve Bağımsız-Karşılıklı Konuşma Sayılarına İlişkin Bulgular

Çalışmanın örneklemini oluşturan dil öğretim setlerinden İTÖS ve YİTÖS (B1 ve B2) ders kitaplarına ait konuşma etkinlikleri incelenmiş, konuşma etkinliklerinin tespitinde İTÖS ve YİTÖS ders kitaplarında hazırlık çalışmaları ve numaralandırılmamış ünite sonu serbest etkinlikler çalışmanın standardını etkileyeceğinden çalışmaya dâhil edilmemiş, sadece İTÖS'te “Kültürden Kültüre” bölümleri kültürlerarası yaklaşımı destekleyeceği düşünüldüğünden çalışmaya dâhil edilmiştir. İTÖS'te bulunan “Konuşma” başlıklı etkinliklerin dışında “Ya Siz” bölümlerinin tamamı konuşma becerisini desteklediği için çalışmaya dâhil edilmiş, YİTÖS'te ise etkinliklerde bir beceri başlığı olmadığı için içeriğe göre seçim yapılmıştır. Araştırmada ayrıca bağımsız konuşma ve karşılıklı konuşma etkinlikleri belirlenmiştir. Etkinliklerden diyalog canlandırma, tartışma veya öğrencilerin karşılıklı soru cevap etkinlikleri karşılıklı konuşma, bunun dışında kalan ve öğrencinin tek

başına sürdüğü konuşmalara dayalı etkinlikler ise bağımsız konuşma etkinlikleri olarak belirlenmiştir.

Bu tespitlere ait verilerin sayıları ve yüzdelik değerleri tablo ve şekillerle gösterilmiştir. İnceleme sonucunda konuşma etkinlikleri, TMVÖP kazanımları çerçevesinde çözümlenmiş, tablolarda belirtilmiş ve yorumlanmıştır.

4.1.1.1. Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına İlişkin Bulgular

İTÖS ve YİTÖS ders kitaplarında tespit edilmiş olan bağımsız konuşma ve karşılıklı konuşma etkinliklerine yönelik TMVÖP kazanımlarından yararlanılarak doküman analizi yapılmıştır. Daha önce belirlenmiş ölçütlere uygun olan etkinliklerin tamamında kazanımlar tespit edilebilmiştir. Analizler tablolaştırılırken İTÖS ders kitabında etkinlik numaralarının etkinliklerin içinde gösterilmesi ve numaraların etkinlikleri ayırıcı özelliği olmadığından etkinlikler isimlerine göre belirtilmiş, YİTÖS ders kitabında ise etkinliklerin ayırıcı bir numarası olması nedeniyle etkinlikler numaralarına göre belirtilebilmiştir.

4.1.1.1.1. İTÖS B1 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İTÖS B1 ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinin TMVÖP'ye göre belirlenmiş kazanımlarına ait tespitler şu şekildedir:

Tablo 32
İTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına Ait Bulgular

Ünite Adı	Bölüm/Etkinlik/Sayfa	Kazanımlar	Etkinlik Türü
1.Yeni Bir Hayat	A-Ya Siz-9	B1-BK-K20	Bağımsız Konuşma
	A-Konuşma-11	B1-KK-K1	Karşılıklı Konuşma
	B-Ya Siz-13	B1-BK-K20	Bağımsız Konuşma
	B-Konuşma-15	B1-BK-K20/ B1-BK-K14	Bağımsız Konuşma
	C-Ya Siz-17	B1-BK-K1/ B1-BK-K2	Bağımsız Konuşma
	C-Konuşma-19	B1-KK-K39	Karşılıklı Konuşma
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-20	B1-BK-K1/ B1-BK-K25	Bağımsız Konuşma
2.İş Dünyası	A-Ya Siz-25	B1-BK-K27/B1-BK-K28	Bağımsız Konuşma
	A-Konuşma-27	B1-KK-K24	Karşılıklı Konuşma
	B-Ya Siz-30	B1-BK-K5	Bağımsız Konuşma
	B-Konuşma-31	B1-KK-K30/ B1-KK-K31	Karşılıklı Konuşma
	C-Ya Siz-33	B1-BK-K27/ B1-BK-K28	Bağımsız Konuşma
	C-Konuşma-35	B1-KK-K36	Karşılıklı Konuşma
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-36	B1-BK-K25/ B1-BK-K8	Bağımsız Konuşma
3- Her Şeyin Başı Sağlık	A-Ya Siz-41	B1-BK-K23	Bağımsız Konuşma
	A-Konuşma-42	B1-KK-K44	Karşılıklı Konuşma
	B-Ya Siz-44	B1-BK-K28	Bağımsız Konuşma
	B-Konuşma-47	B1-KK-K34	Karşılıklı Konuşma
	C-Ya Siz-49	B1-BK-K36	Bağımsız Konuşma
	C-Konuşma-51	B1-KK-K24	Karşılıklı Konuşma
4- Eğitim Hayatı	A-Ya Siz-58	B1-BK-K19	Bağımsız Konuşma
	A-Konuşma-59	B1-KK-K7	Karşılıklı Konuşma
	B-Ya Siz-60	B1-BK-K20	Bağımsız Konuşma
	B-Konuşma-62	B1-BK-K25	Bağımsız Konuşma
	C-Ya Siz-64	B1-BK-K14	Bağımsız Konuşma
	C-Konuşma-65	B1-KK-K33	Karşılıklı Konuşma
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-66	B1-BK-K12	Bağımsız Konuşma
5. Hayallerimiz	A-Ya Siz-71	B1-BK-K28	Bağımsız Konuşma
	A-Konuşma-73	B1-BK-K28	Bağımsız Konuşma
	B-Ya Siz-75	B1-BK-K23	Bağımsız Konuşma
	B-Konuşma-77	B1-KK-K7	Karşılıklı Konuşma
	C-Ya Siz-79	B1-BK-K6	Bağımsız Konuşma
	C-Konuşma-81	B1-BK-K22	Bağımsız Konuşma
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-82	B1-BK-K36	Bağımsız Konuşma
6- İnsanlar Konuşa Konuşa	A-Ya Siz-88	B1-BK-K20	Bağımsız Konuşma
	A-Konuşma-89	B1-BK-K5	Bağımsız Konuşma
	B-Ya Siz-91	B1-BK-K21	Bağımsız Konuşma
	B-Konuşma-93	B1-BK-K20	Bağımsız Konuşma
	C-Ya Siz-95	B1-BK-K23	Bağımsız Konuşma
	C-Konuşma-96	B1-BK-K16/ B1-BK-K19	Bağımsız Konuşma
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-97	B1-BK-K20	Bağımsız Konuşma

Araştırmada İTÖS B1 ders kitabında yer alan bağımsız konuşma ve karşılıklı konuşma etkinlikleri, TMVÖP kazanımlarına göre çözümlenmiştir. Bağımsız konuşma etkinlikleri incelendiğinde, etkinliklerde 16 farklı kazanım tespit edilmiş; B1-BK-K20 etkinliklerde 7 defa kullanılmış ve en fazla kullanılan kazanım olarak belirlenmiştir. Bu kazanımın 6 tanesi 1. Ünite ve 6. Ünite de 3'er adet olmak üzere yer almıştır. Bunun sebebi, ünitelerin konu içeriklerinin kazanım tanımına uyumlu olmasıdır. Diğer konuşma etkinliklerinde B1-BK-K28 5 defa, B1-BK-K25 3 defa, B1-BK-K142 defa, B1-BK-K19 2 defa, B1-BK-K23 2 defa, B1-BK-K5 2 defa, B1-BK-K36 2 defa, B1-BK-K27 2 defa, B1-BK-K12 defa, B1-BK-K16 1 defa, B1-BK-K21 1 defa, B1-BK-K22 1 defa, B1-BK-K61 defa, B1-BK-K121 defa B1-BK-K8 1 defa ve B1-BK-K2 1 defa kullanılmıştır.

Karşılıklı Konuşma etkinlikleri incelendiğinde ise etkinliklerde 10 farklı kazanım tespit edilmiş ve bu kazanımlar dengeli şekilde ünitelere dağıtılmıştır. Etkinliklerde B1-KK-K7 ve B1-KK-K24 2 defa kullanılmış ve en fazla kullanılan kazanım olarak belirlenmiştir. Diğer etkinliklerde B1-KK-K1 1 defa, B1-KK-K39 1 defa, B1-KK-K30 1 defa, B1-KK-K31 1 defa, B1-KK-K36 1 defa, B1-KK-K44 1 defa, B1-KK-K34 1 defa ve B1-KK-K33 da 1 defa kullanılmıştır.

Kazanımların karşılıklı konuşma etkinliklerinde ünitelere dengeli bir şekilde dağıtıldığı görülürken, bağımsız konuşma etkinliklerinde ise dengeli bir dağıtımın yapılmadığı tespit edilmiştir.

4.1.1.1.2.YİTÖS B1Seviyesi Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

YİTÖS B1 ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinin TMVÖP'ye göre belirlenmiş kazanımlarına ait tespitler şu şekildedir:

Tablo 33

YİTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına Ait Bulgular

Ünite Adı	Bölüm/Etkinlik/Sayfa	Kazanımlar	Etkinlik Türü
1.Haberin Var mı?	A- 12-15	B1-BK-K20	Bağımsız Konuşma
	B-7-19	B1-BK-K18	Bağımsız Konuşma
	C-4-22	B1-BK-K20	Bağımsız Konuşma
	C-6-23	B1-BK-K23	Bağımsız Konuşma
2.Yorumlar ve Görüşler	A-3-29	B1-BK-K35	Bağımsız Konuşma
	A-10-32	B1-BK-K36	Bağımsız Konuşma
	B-10-38	B1-BK-K28	Bağımsız Konuşma
	C-2-42	B1-BK-K23	Bağımsız Konuşma
	C-4-43	B1-BK-K35	Bağımsız Konuşma
3.Eğitim	A-11-56	B1-BK-K28	Bağımsız Konuşma
	B-8-60	B1-KK-K3	Karşılıklı Konuşma
	C-1-62	B1-BK-K23	Bağımsız Konuşma
	C-7-64	B1-BK-K20	Bağımsız Konuşma
	C-9-65	B1-BK-K20	Bağımsız Konuşma
4.Gelin Tanış Olalım	A-14-77	B1-KK-K22.	Karşılıklı Konuşma
	B-1-78	B1-BK-K35	Bağımsız Konuşma
	B-6-81	B1-KK-K27	Karşılıklı Konuşma
	C-10-87	B1-KK-K28	Karşılıklı Konuşma
5. Engelleri Kaldırılım	A-9-97	B1-KK-K34	Karşılıklı Konuşma
	B-5-100	B1-BK-K35	Bağımsız Konuşma
	C-8-105	B1-BK-K20	Bağımsız Konuşma
6. Kurgu	A-3-112	B1-BK-K11/ B1-BK-K20	Bağımsız Konuşma
	B-6-121	B1-BK-K35	Bağımsız Konuşma
	B-7-121	B1-KK-K9	Karşılıklı Konuşma
	C-2-124	B1-BK-K36	Bağımsız Konuşma
7.Kutlama	A-11-135	B1-BK-K28	Bağımsız Konuşma
	B-7-141	B1-BK-K36/ B1-BK-K28	Bağımsız Konuşma
	C-4-144	B1-BK-K36/B1-BK-K20	Bağımsız Konuşma
8. Ömür Dediğin	A-2-151	B1-BK-K36	Bağımsız Konuşma
	A-5-152	B1-BK-K11/ B1-BK-K35	Bağımsız Konuşma
	B-3-157	B1-BK-K18	Bağımsız Konuşma
	C-2-162	B1-BK-K14	Bağımsız Konuşma

Araştırmada YİTÖS B1 ders kitabında yer alan bağımsız konuşma ve karşılıklı konuşma etkinlikleri, TMVÖP kazanımlarına göre çözümlenmiştir. Bağımsız konuşma etkinlikleri incelendiğinde, etkinliklerde 8 farklı kazanım tespit edilmiş; B1-BK-K20 7 defa, kullanılmış ve en fazla kullanılan kazanım olarak belirlenmiştir. Diğer etkinliklerde B1-BK-K35 5 defa, B1-BK-K36 5 defa, B1-BK-K28 4 defa, B1-BK-K18 2 defa, B1-BK-K23 2 defa, B1-BK-K112 defa ve B1-BK-K14 1 defa kullanılmıştır.

Karşılıklı Konuşma etkinlikleri incelendiğinde ise etkinliklerde 6 farklı kazanım tespit edilmiş ve bu kazanımlar tüm etkinliklere dengeli şekilde dağıtılmıştır; B1-KK-K3 1 defa, B1-KK-K221 defa, B1-KK-K27 1 defa, B1-KK-K28 1 defa, B1-KK-K34 1 defa ve B1-KK-K9 da 1 defa kullanılmıştır.

Kazanımlar, karşılıklı konuşma etkinliklerinde ünitelere dengeli bir şekilde dağıtılmış, belirlenen tüm kazanımlar 1'er defa kullanılmış ve her üniteye farklı bir kazanım belirlenmiştir. Bağımsız konuşma etkinliklerinde ise dengeli bir dağıtımın yapılmadığı görülmektedir.

4.1.1.1.3. İTÖS B2 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İTÖS B2 ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinin TMVÖP'ye göre belirlenmiş kazanımlarına ait tespitler şu şekildedir:

Tablo 34
İTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına Ait Bulgular

Ünite Adı	Bölüm/Etkinlik/Sayfa	Kazanımlar	Etkinlik Türü
1. Leyleği Görmek	A-Ya Siz-9	B2-BK-K8	Bağımsız Konuşma
	A-Konuşma-11	B2-KK-K32	Karşılıklı Konuşma
	B-Ya Siz-13	B2-BK-K29	Bağımsız Konuşma
	B-Konuşma-15	B2-BK-K6	Bağımsız Konuşma
	C-Ya Siz-17	B2-BK-K35	Bağımsız Konuşma
	C-Konuşma-18	B2-BK-K2/ B2-BK-K21	Bağımsız Konuşma
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-19	B2-BK-K10/ B2-BK-K36	Bağımsız Konuşma
2. Geçmişten Günümüze	A-Ya Siz-26	B2-BK-K18	Bağımsız Konuşma
	A-Konuşma-28	B2-BK-K24	Bağımsız Konuşma
	B-Ya Siz-31	B2-BK-K29	Bağımsız Konuşma
	B-Konuşma-33	B2-KK-K18	Karşılıklı Konuşma
	C-Ya Siz-35	B2-BK-K30	Bağımsız Konuşma
	C-Konuşma-38	B2-KK-K18	Karşılıklı Konuşma
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-39	B2-BK-K6	Bağımsız Konuşma
3- Bir Yudum İnsan	A-Ya Siz-45	B2-BK-K6/ B2-BK-K36	Bağımsız Konuşma
	A-Konuşma-47	B2-BK-K21	Bağımsız Konuşma
	B-Ya Siz-49	B2-BK-K15/ B2-BK-K21	Bağımsız Konuşma
	B-Konuşma-51	B2-KK-K32	Karşılıklı Konuşma
	C-Ya Siz-53	B2-BK-K21/ B2-BK-K23	Bağımsız Konuşma
	C-Konuşma-55	B2-KK-K18	Karşılıklı Konuşma
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-56	B2-BK-K6/ B2-BK-K35	Bağımsız Konuşma
4- Bana Her Şey Yakışır	A-Ya Siz-61	B2-BK-K29	Bağımsız Konuşma
	A-Konuşma-62	B2-KK-K32	Karşılıklı Konuşma
	B-Ya Siz-64	B2-BK-K29	Bağımsız Konuşma
	B-Konuşma-66	B2-BK-K15/B2-BK-K20	Bağımsız Konuşma
	C-Ya Siz-68	B2-BK-K17	Bağımsız Konuşma
	C-Konuşma-69	B2-BK-K23/ B2-BK-K36	Bağımsız Konuşma
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-70	B2-BK-K35/B2-BK-K21	Bağımsız Konuşma
5- Harikalar Diyarı	A-Ya Siz-75	B2-BK-K35	Bağımsız Konuşma
	A-Konuşma-77	B2-BK-K34	Bağımsız Konuşma
	B-Ya Siz-79	B2-BK-K35	Bağımsız Konuşma
	B-Konuşma-81	B2-BK-K13	Bağımsız Konuşma
	C-Ya Siz-84	B2-BK-K21	Bağımsız Konuşma
	C-Konuşma-85	B2-BK-K19/ B2-BK-K29	Bağımsız Konuşma
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-86	B2-BK-K35	Bağımsız Konuşma
6- Şaşıtm Kaldım!	A-Ya Siz-92	B2-BK-K48	Bağımsız Konuşma
	A-Konuşma-94	B2-KK-K1/B2-KK-K27	Karşılıklı Konuşma
	B-Ya Siz-97	B2-BK-K6	Bağımsız Konuşma
	B-Konuşma-99	B2-KK-K4/B2-KK-K43	Karşılıklı Konuşma
	C-Ya Siz-102	B2-BK-K6	Bağımsız Konuşma
	C-Konuşma-103	B2-BK-K10/ B2-BK-K39	Bağımsız Konuşma
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-104	B2-KK-K15	Karşılıklı Konuşma

Araştırmada İTÖS B2 ders kitabında yer alan bağımsız konuşma ve karşılıklı konuşma etkinlikleri, TMVÖP kazanımlarına göre çözümlenmiştir. Bağımsız konuşma etkinlikleri incelendiğinde, etkinliklerde 20 farklı kazanım tespit edilmiş; B2-BK-K6 6 defa, B2-BK-K35 6 defa, B2-BK-K21 6 defa, B2-BK-K29 5 defa, B2-BK-K36 3 defa, B2-BK-K102 defa, B2-BK-K15 2 defa, B2-BK-K23 2 defa, B2-BK-K81 defa, B2-BK-K21 defa, B2-BK-K181 defa, B2-BK-K24 1 defa, B2-BK-K301 defa, B2-BK-K17 1 defa, B2-BK-K20 1 defa, B2-BK-K34 1 defa, B2-BK-K131 defa, B2-BK-K191 defa, B2-BK-K48 1 defa ve B2-BK-K39 da 1 defa kullanılmıştır.

Karşılıklı Konuşma etkinlikleri incelendiğinde ise etkinliklerde 6 farklı kazanım tespit edilmiş; B2-KK-K32 ve B2-KK-K18 3 defa kullanılmış ve en fazla kullanılan kazanımlar olarak belirlenmiştir, diğer etkinliklerde B2-KK-K1 1 defa, B2-KK-K27 1 defa, B2-KK-K4 1 defa, B2-KK-K431 defa ve B2-KK-K15 da 1 defa kullanılmıştır.

Kazanımların, karşılıklı konuşma etkinliklerinde ünitelere daha dengeli dağıtıldığı, bağımsız konuşma etkinliklerinde ise dengeli bir dağıtımın yapılmadığı tespit edilmiştir.

4.1.1.1.4. YİTÖS B2Seviyesi Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

YİTÖS B2 ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinin TMVÖP'ye göre belirlenmiş kazanımlarına ait tespitler şu şekildedir:

Tablo 35

YİTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına Ait Bulgular

Ünite Adı	Bölüm/Etkinlik/Sayfa	Kazanımlar	Etkinlik Türü
1. Mesleğimde İlerliyorum	A- 11-16	B2-KK-K18.	Karşılıklı Konuşma
	B-4-20	B2-BK-K26	Bağımsız Konuşma
	B-10-22	B2-BK-K21	Bağımsız Konuşma
	C-12-30	B2-BK-K29	Bağımsız Konuşma
2. Değerlerimiz	A-9-41	B2-BK-K35	Bağımsız Konuşma
	A-10-41	B2-KK-K27/ B2-KK-K13	Karşılıklı Konuşma
	B-12-48	B2-BK-K17	Bağımsız Konuşma
	C-3-51	B2-KK-K18.	Karşılıklı Konuşma
	C-8-53	B2-BK-K35	Bağımsız Konuşma
3- Bir Ömür Böyle Geçti	A-11-63	B2-BK-K36/B2-BK-K21	Bağımsız Konuşma
	B-2-4	B2-BK-K15	Bağımsız Konuşma
	B-7-69	B2-KK-K18.	Karşılıklı Konuşma
	C-9-77	B2-BK-K18	Bağımsız Konuşma
4- Mutfakta Kim Var?	A-6-88	B2-KK-K27	Karşılıklı Konuşma
	B-7-91	B2-BK-K13	Bağımsız Konuşma
	C-6-97	B2-BK-K21	Bağımsız Konuşma
	C-7-97	B2-KK-K22/B2-KK-K27	Karşılıklı Konuşma
5- Tercihiniz Nedir?	A-7-106	B2-BK-K19/ B2-BK-K24	Bağımsız Konuşma
	B-4-110	B2-BK-K21/B2-BK-K24	Bağımsız Konuşma
	C-5-114	B2-BK-K21	Bağımsız Konuşma
6- Neler Oluyor Hayatta?	A-10-125	B2-BK-K6	Bağımsız Konuşma
	B-6-132	B2-KK-K27	Karşılıklı Konuşma
	C-8-137	B2-BK-K15/B2-BK-K21	Bağımsız Konuşma
7- Öğrendim, Çalıştım, Başardım	A-6-146	B2-KK-K23, B2-KK-K19	Karşılıklı Konuşma
	B-8-153	B2-BK-K21/B2-BK-K24	Bağımsız Konuşma
	C-2-154	B2-BK-K10/ B2-BK-K21	Bağımsız Konuşma
	C-5-157	B2-BK-K7/ B2-BK-K39	Bağımsız Konuşma
8- Misafir Sever misiniz?	A-8-167	B2-KK-K15/B2-KK-K13	Karşılıklı Konuşma
	B-6-172	B2-BK-K15/ B2-BK-K21	Bağımsız Konuşma
	C-2-174	B2-BK-K39/B2-BK-K20	Bağımsız Konuşma
	C-8-177	B2-BK-K9/B2-BK-K6	Bağımsız Konuşma

Araştırmada YİTÖS B2 ders kitabında yer alan bağımsız konuşma ve karşılıklı konuşma etkinlikleri, TMVÖP kazanımlarına göre çözümlenmiştir. Bağımsız konuşma etkinlikleri incelendiğinde, etkinliklerde 17 farklı kazanım tespit edilmiş; B2-BK-K21 9 defa kullanılmış ve en fazla kullanılan kazanım olarak belirlenmiştir. Diğer etkinliklerde; B2-BK-K153 defa, B2-BK-K24 3 defa, B2-BK-K352 defa, B2-BK-K6 2 defa, B2-BK-K39 2 defa, B2-BK-K20 1 defa, B2-BK-K91 defa, B2-BK-K26 kazanımı 1 defa, B2-BK-K29 1 defa, B2-BK-K17 1 defa, B2-BK-K36 1 defa, B1-BK-K181 defa, B2-BK-K13 1 defa, B2-BK-K19 1 defa, B2-BK-K10 1 defa ve B1-BK-K7da 1 defa kullanılmıştır.

Karşılıklı Konuşma etkinlikleri incelendiğinde ise etkinliklerde 6 farklı kazanım tespit edilmiş; B2-KK-K274 defa kullanılmış ve en fazla kullanılan kazanım olarak belirlenmiştir. Diğer etkinliklerde B2-KK-K18 3 defa, B2-KK-K13 2 defa, B2-KK-K22 1 defa, B2-KK-K23 1 defa, B2-KK-K19 1 defa ve B2-KK-K15da 1 defa kullanılmıştır.

Kazanımların, karşılıklı konuşma etkinliklerinde ünitelere daha dengeli dağıtıldığı, bağımsız konuşma etkinliklerinde ise dengeli bir dağıtımın yapılmadığı tespit edilmiştir.

İTÖS B1 ve YİTÖS B1 ders kitapları karşılaştırıldığında; bağımsız konuşma etkinliklerinde, B1-BK-K20 14 defa kullanılmış ve en fazla kullanılan kazanım olarak belirlenmiştir. Karşılıklı konuşma etkinliklerinde dengeli bir dağılım olduğu için bir kazanımla ilgili bariz bir sayı üstünlüğü bulunmamaktadır. İTÖS B2 ve YİTÖS B2 ders kitapları karşılaştırıldığında; bağımsız konuşma etkinliklerinde, B2-BK-K21 15 defa kullanılmış ve en fazla kullanılan kazanım olarak belirlenmiştir. Karşılıklı konuşma etkinliklerinde genel olarak dengeli bir dağılım olmakla beraber, B2-KK-K18 6 defa kullanılmış ve en fazla kullanılan kazanım olarak belirlenmiştir.

4.1.1.2. Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına İlişkin Bulgular

İTÖS ve YİTÖS B1 ve B2 ders kitaplarında bağımsız ve karşılıklı konuşma etkinlikleri belirlenirken etkinlik başlığı ve etkinliğin içerik açıklaması dikkate alınarak tespit yapılmıştır. Başlıkta veya içerik açıklamasında *Tartışma* ifadesi bulunan etkinlikler, diyalog tamamlama etkinlikleri ve içeriğinde karşılıklı konuşmaya yönelik soruların olduğu etkinlikler *karşılıklı konuşma*, bunun dışında kalan öğrencinin tek taraflı sürdürüp tamamladığı etkinlikler ise *bağımsız konuşma* etkinliği olarak tespit edilmiştir. Bu

tespitlerde sadece başlığa göre bir derecelendirme yapılmamış, içeriğin hangi alanı kapsadığı gözetilmiştir.

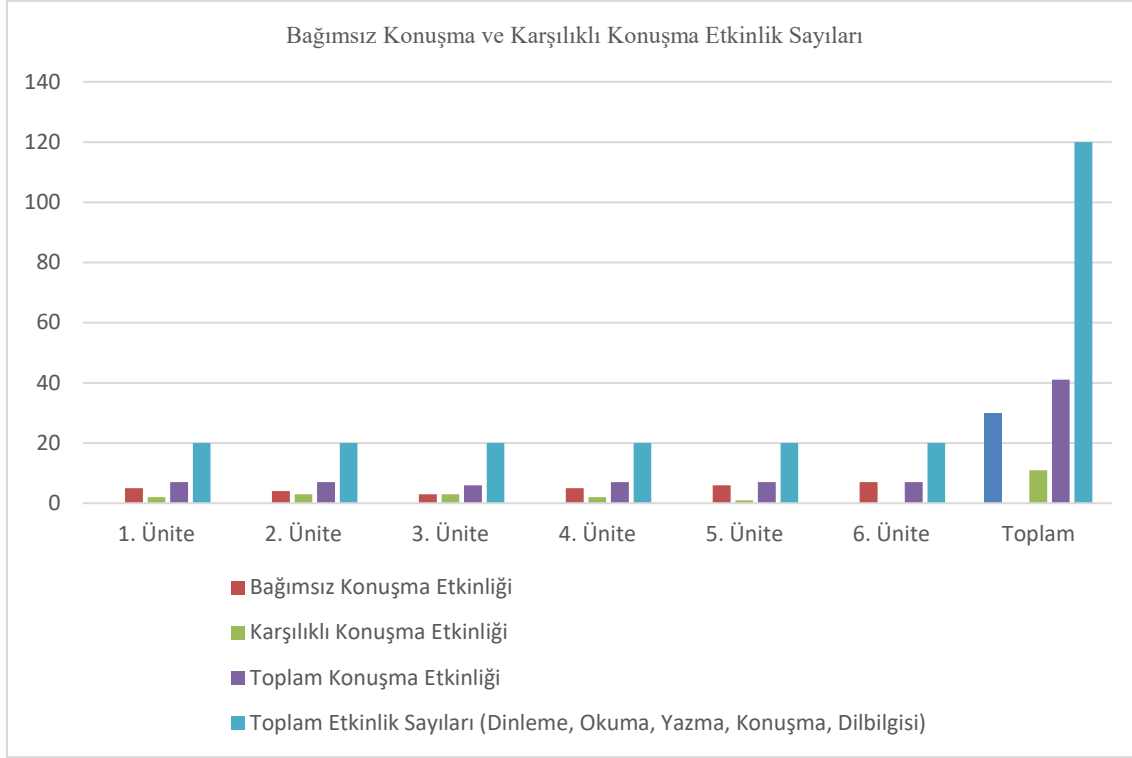
4.1.1.2.1. İTÖS B1 Seviyesi Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına İlişkin Bulgular

İTÖS B1 ders kitabında yer alan bağımsız ve karşılıklı konuşma etkinliklerinin sayılarına ve bu etkinliklerin yüzdelik değerlerine ait tespitler şu şekildedir:

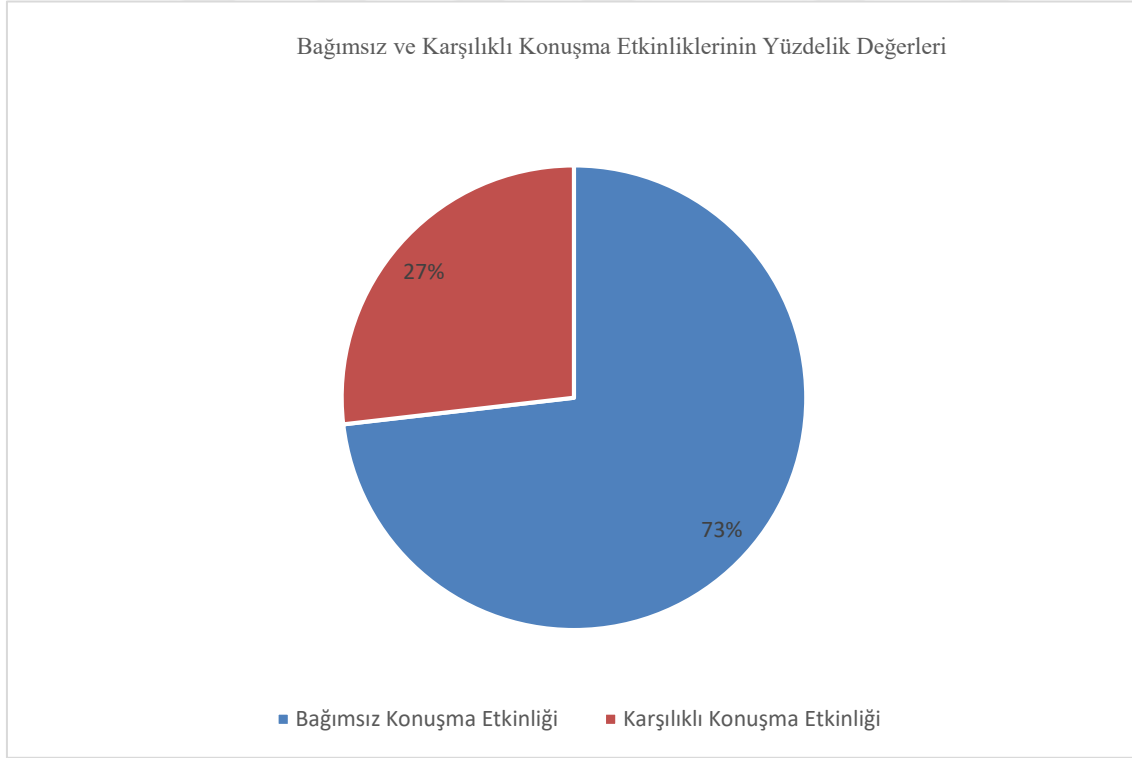
Tablo 36

İTÖS B1 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına Ait Bulgular

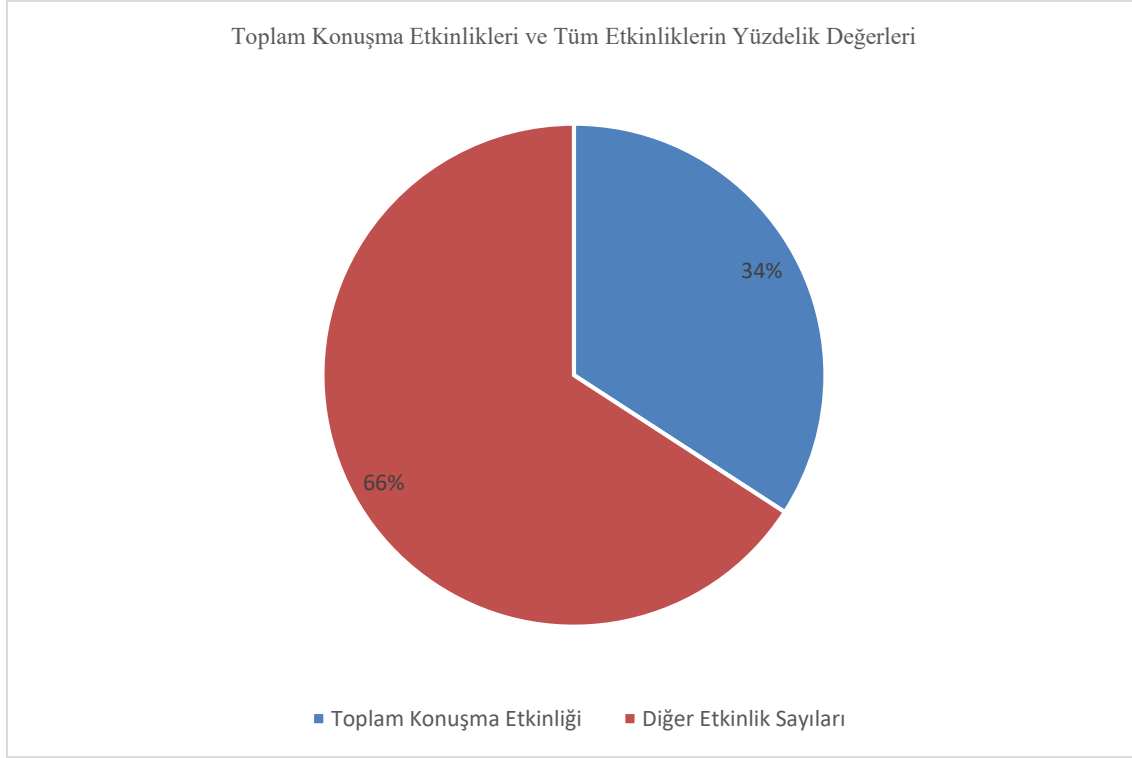
Ünite Adı	İTÖS B1			
	Bağımsız Konuşma Etkinliği	Karşılıklı Konuşma Etkinliği	Toplam Konuşma Etkinliği	Toplam Etkinlik Sayıları (Dinleme, Okuma, Yazma, Konuşma, Dilbilgisi)
1.Yeni Bir Hayat	5	2	7	20
2.İş Dünyası	4	3	7	20
3- Her Şeyin Başı Sağlık	3	3	6	20
4- Eğitim Hayatı	5	2	7	20
5- Hayallerimiz	6	1	7	20
6- İnsanlar Konuşa Konuşa	7	0	7	20
Toplam	30	11	41	120

Şekil 3. İTÖS B1 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinlik Sayıları

Şekil 4. İTÖS B1 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Yüzdelik Değerleri

Şekil 5. İTÖS B1 Toplam Konuşma Etkinlikleri ve Tüm Etkinliklerin Yüzdelik Değerleri

Tablo ve şekiller incelendiğinde İTÖS B1 ders kitabında toplam 120 etkinlikten 41'i konuşma etkinliği olarak belirlenmiştir. Belirlenen ölçütlere göre konuşma etkinliklerinden 30 tanesi bağımsız konuşma, 11 tanesi ise karşılıklı konuşma etkinliği olarak tespit edilmiştir. 1. Ünite 7 konuşma etkinliğinden 5 tanesi bağımsız konuşma, 2 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 2. Ünite 7 konuşma etkinliğinden 4 tanesi bağımsız konuşma, 3 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 3. Ünite 6 konuşma etkinliğinden 3 tanesi bağımsız konuşma, 3 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 4. Ünite 7 konuşma etkinliğinden 5 tanesi bağımsız konuşma, 2 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 5. Ünite 7 konuşma etkinliğinden 6 tanesi bağımsız konuşma, 1 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 6. Ünite ise 7 konuşma etkinliğinin tamamı bağımsız konuşma etkinliği olarak tespit edilmiştir. Konuşma etkinliklerinin tüm beceri etkinliklerine göre yüzdelik oranı %34 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca tüm konuşma etkinliklerinde bağımsız konuşma etkinliklerinin yüzdelik oranı %73, karşılıklı konuşma etkinliklerinin oranı ise %27 olarak tespit edilmiştir. İTÖS B1 ders kitabında konuşma etkinlikleri diğer becerilere yönelik etkinliklere oranla fazlaca kullanılmıştır. Ayrıca konuşma etkinliklerine bakıldığında bağımsız konuşma etkinlikleri, karşılıklı konuşma etkinliklerine göre daha fazla kullanılmıştır.

Bağımsız ve karşılıklı konuşma etkinlikleri ünitelere dengeli şekilde dağıtılmamış, karşılıklı konuşma etkinliği 3. Ünite 3 kere kullanılmışken 6. Ünite hiç kullanılmamıştır.

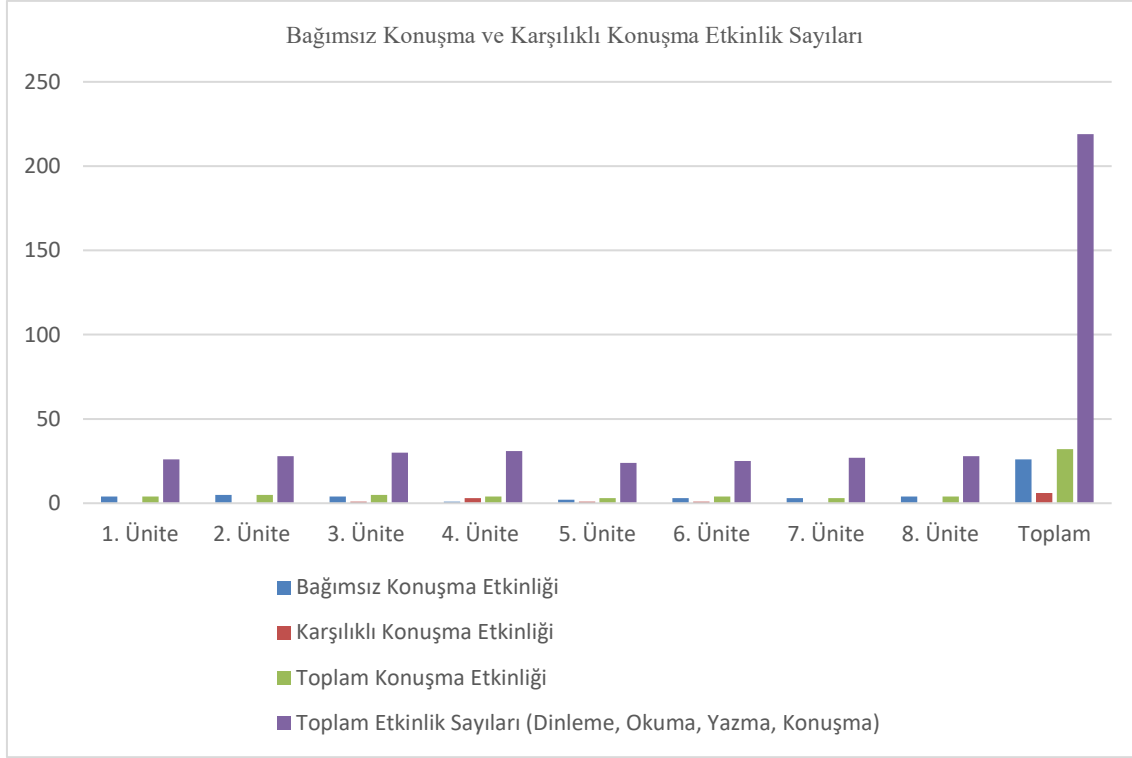
4.1.1.2.2. YİTÖS B1 Seviyesi Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına İlişkin Bulgular

YİTÖS B1 ders kitabında yer alan bağımsız ve karşılıklı konuşma etkinliklerinin sayılarına ve bu etkinliklerin yüzdelik değerlerine ait tespitler şu şekildedir:

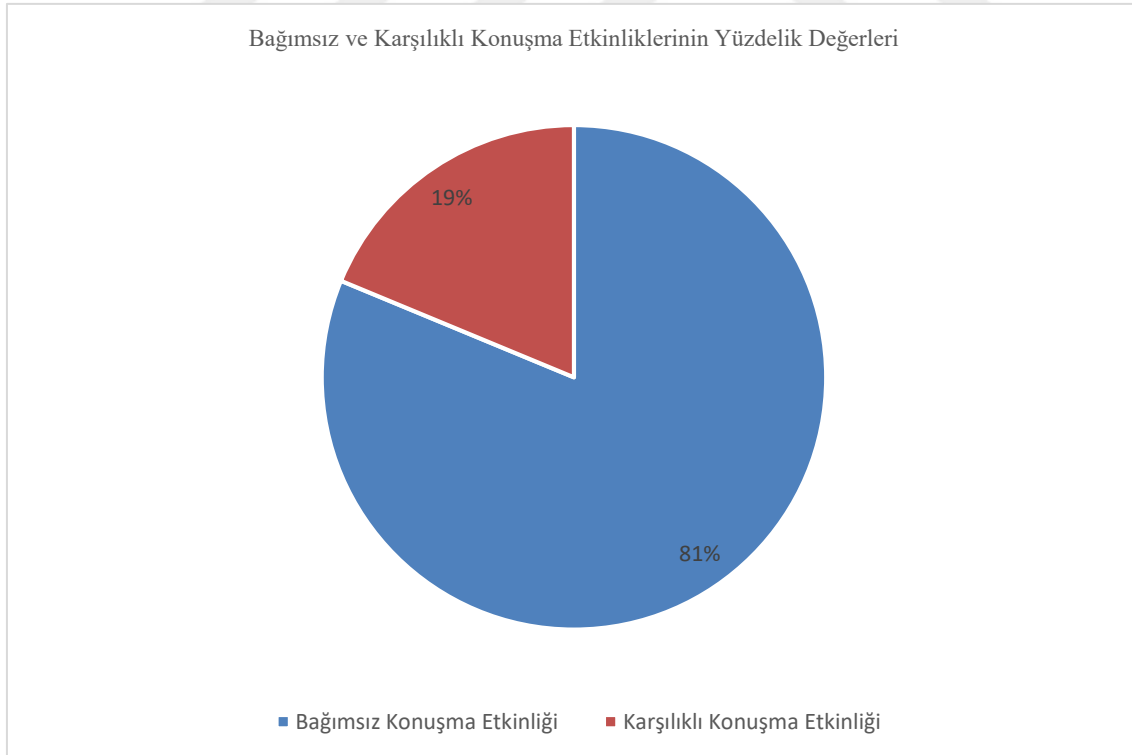
Tablo 37

YİTÖS B1 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına Ait Bulgular

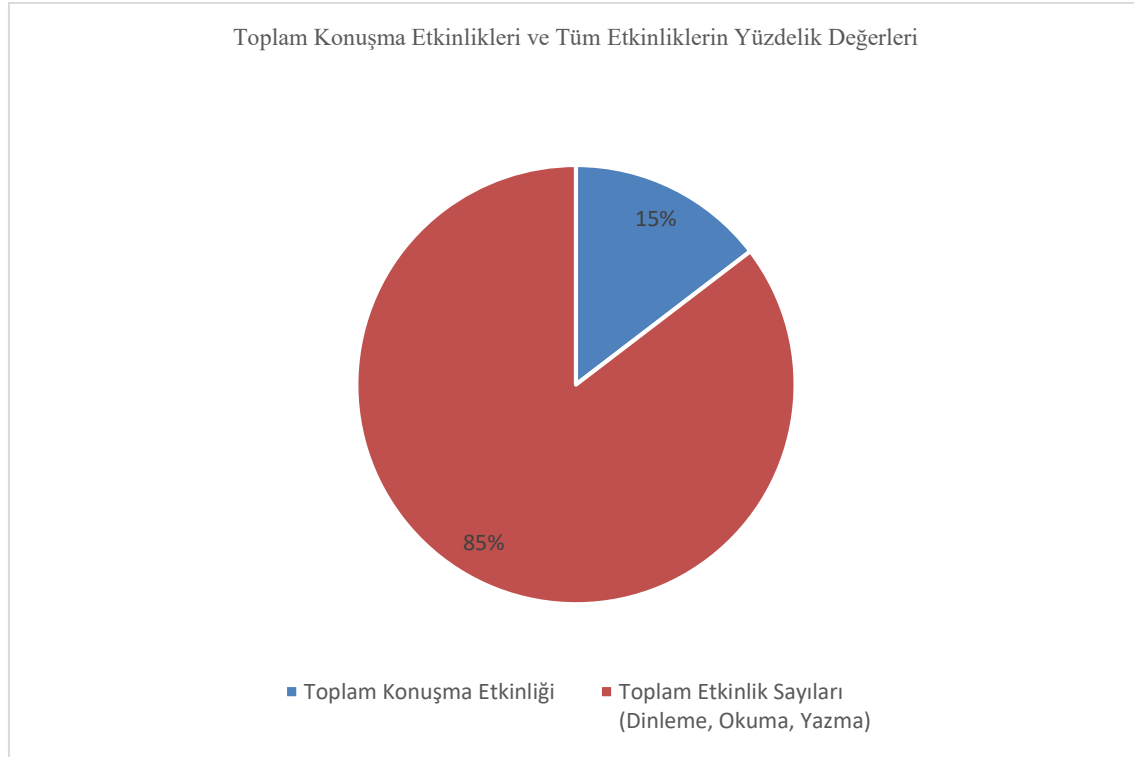
YİTÖS B1				
Ünite Adı	Bağımsız Konuşma Etkinliği	Karşılıklı Konuşma Etkinliği	Toplam Konuşma Etkinliği	Toplam Etkinlik Sayıları (Dinleme, Okuma, Yazma, Konuşma)
1.Haberin Var mı?	4	0	4	26
2.Yorumlar ve Görüşler	5	0	5	28
3.Eğitim	4	1	5	30
4.Gelin Tanış Olalım	1	3	4	31
5. Engelleri Kaldırılım	2	1	3	24
6. Kurgu	3	1	4	25
7. Kutlama	3	0	3	27
8. Ömür Dedğin	4	0	4	28
Toplam	26	6	32	219

Şekil 6. YİTÖS B1 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinlik Sayıları

Şekil 7. YİTÖS B1 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Yüzdelik Değerleri

Şekil 8. YİTÖS B1 Toplam Konuşma Etkinlikleri ve Tüm Etkinliklerin Yüzdelik Değerleri

Tablo ve şekiller incelendiğinde YİTÖS B1 ders kitabında toplam 219 etkinlikten 32’si konuşma etkinliği olarak belirlenmiştir. Belirlenen ölçütlere göre konuşma etkinliklerinden 26 tanesi bağımsız konuşma, 6 tanesi ise karşılıklı konuşma etkinliği olarak tespit edilmiştir. 1. Ünite 4 konuşma etkinliğinin 4 tanesi ve 2. Ünite 5 konuşma etkinliğinin 5 tanesi de bağımsız konuşma etkinliği olarak belirlenmiş bu ünitelerde karşılıklı konuşma etkinliğine yer verilmemiştir. 3. Ünite 5 konuşma etkinliğinden 4 tanesi bağımsız konuşma, 1 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 4. Ünite 4 konuşma etkinliğinden 1 tanesi bağımsız konuşma, 3 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 5. Ünite 3 konuşma etkinliğinden 2 tanesi bağımsız konuşma, 1 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 6. Ünite ise 4 konuşma etkinliğinden 3 tanesi bağımsız konuşma, 1 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak belirlenmiştir. 7. Ünite 3 konuşma etkinliğinin 3 tanesi ve 8. Ünite 4 konuşma etkinliğinin 4 tanesi de bağımsız konuşma etkinliği olarak tespit edilmiş ve bu ünitelerde de karşılıklı konuşma etkinliğine yer verilmemiştir. Konuşma etkinliklerinin tüm beceri etkinliklerine göre yüzdelik oranı %15 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca tüm konuşma etkinliklerinde bağımsız konuşma etkinliklerinin yüzdelik oranı %81, karşılıklı konuşma etkinliklerinin oranı ise %19 olarak tespit edilmiştir. YİTÖS B1 ders kitabında konuşma etkinlikleri diğer becerilere yönelik etkinliklere oranla çok az kullanılmıştır. Ayrıca konuşma etkinliklerine bakıldığında bağımsız konuşma etkinlikleri,

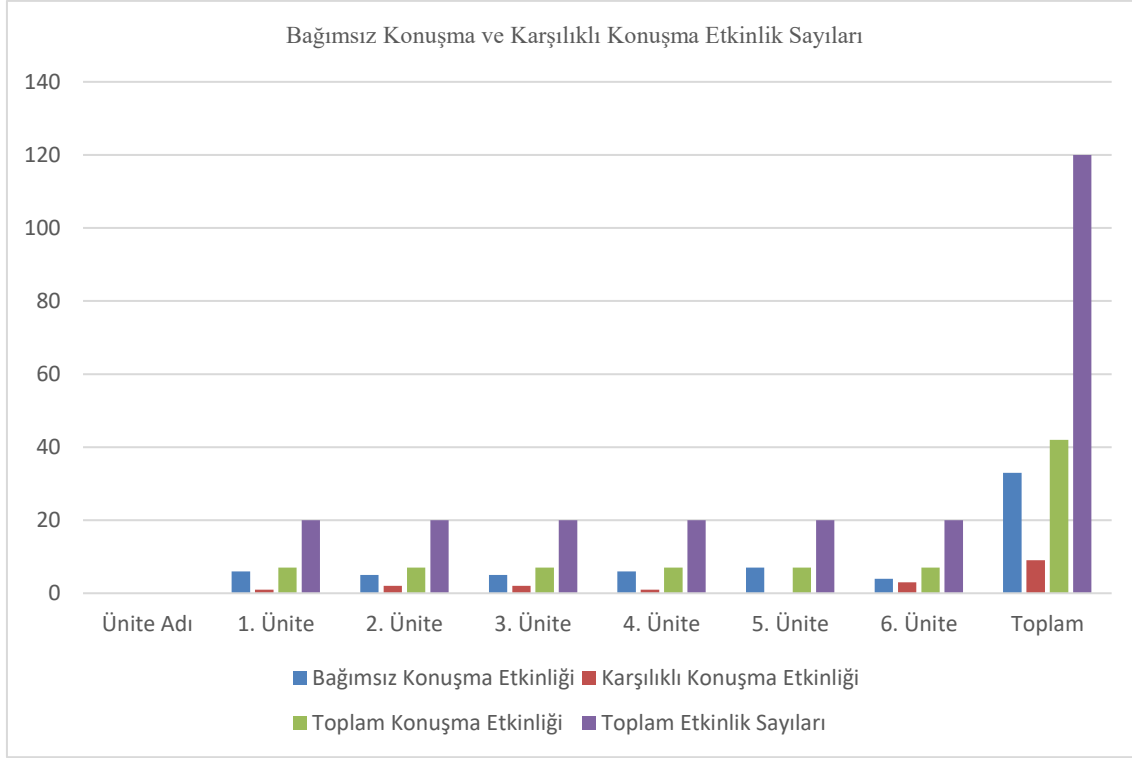
karşılıklı konuşma etkinliklerine göre çok daha fazla kullanılmıştır. Bağımsız ve karşılıklı konuşma etkinlikleri ünitelere dengeli şekilde dağıtılmamış, karşılıklı konuşma etkinliği 4. Ünite 3 kere kullanılmışken 1. Ünite, 2. Ünite, 7. Ünite ve 8. Ünite hiç kullanılmamıştır.

4.1.1.2.3. İTÖS B2 Seviyesi Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına İlişkin Bulgular

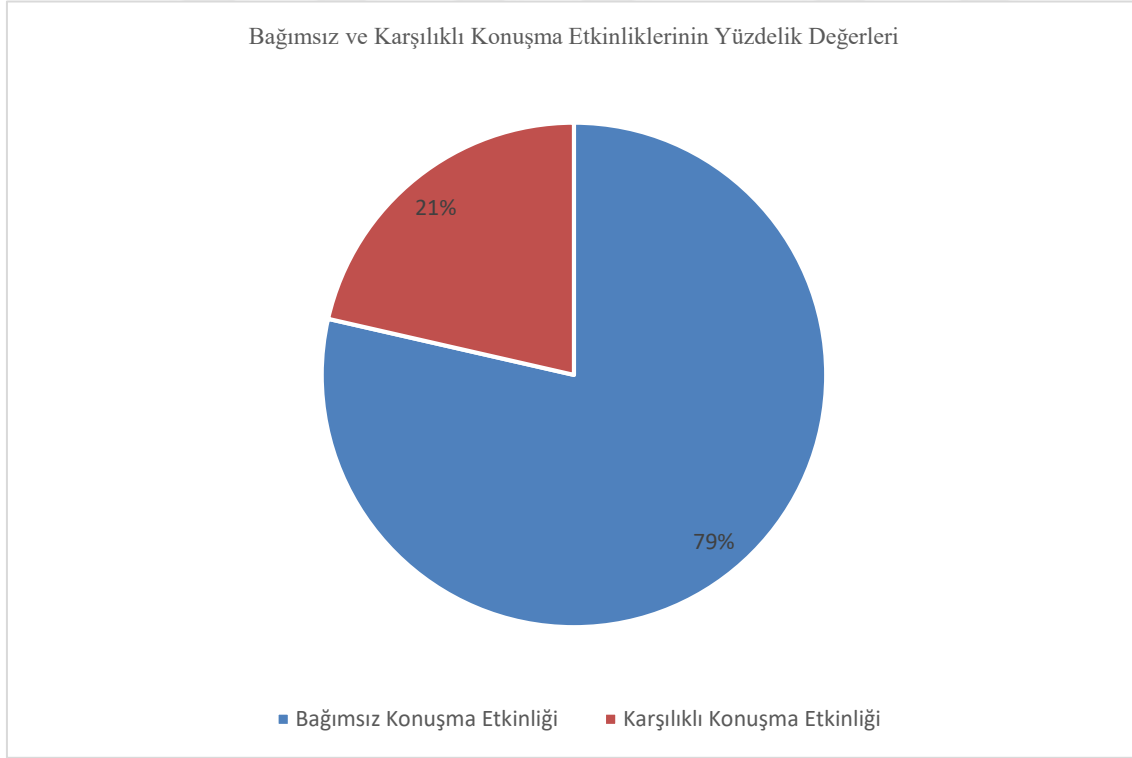
İTÖS B2 ders kitabında yer alan bağımsız ve karşılıklı konuşma etkinliklerinin sayılarına ve bu etkinliklerin yüzdelik değerlerine ait tespitler şu şekildedir:

Tablo 38
İTÖS B2 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına Ait Bulgular

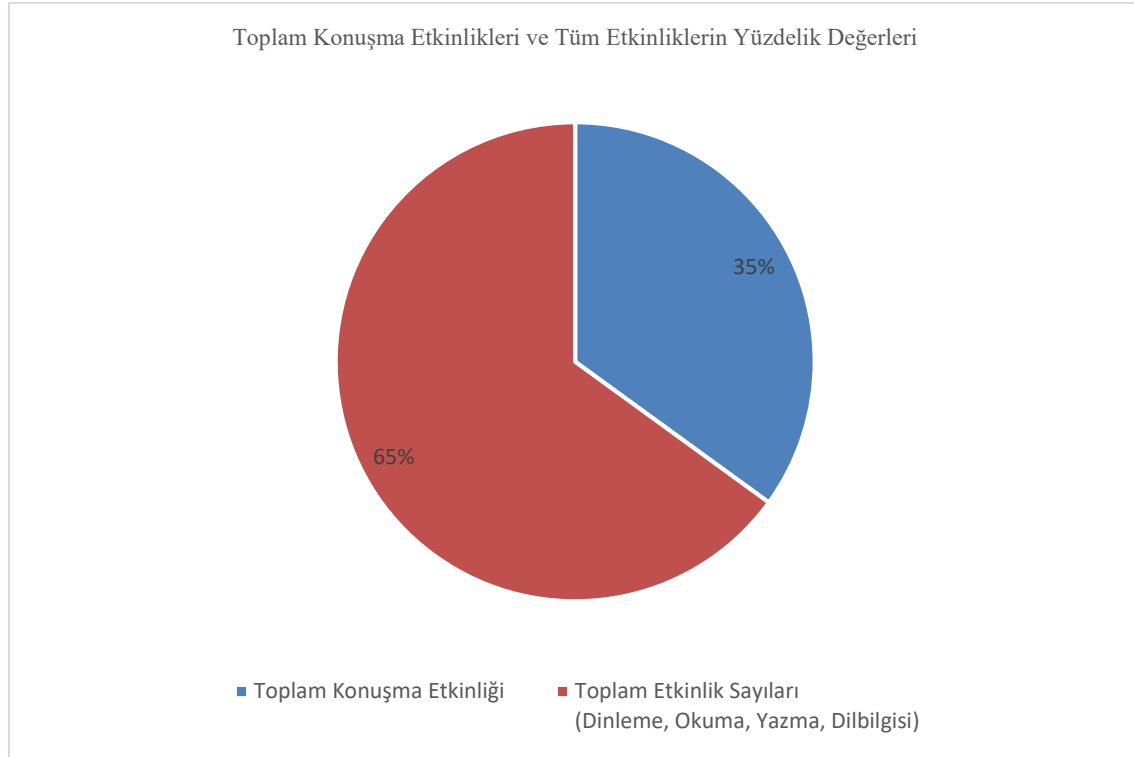
Ünite Adı	İTÖS B2			Toplam Etkinlik Sayıları (Dinleme, Okuma, Yazma, Konuşma, Dilbilgisi)
	Bağımsız Konuşma Etkinliği	Karşılıklı Konuşma Etkinliği	Toplam Konuşma Etkinliği	
1. Leyleği Havada Görmek	6	1	7	20
2. Geçmişten Günümüze	5	2	7	20
3- Bir Yudum İnsan	5	2	7	20
4- Bana Her Şey Yakışır	6	1	7	20
5- Harikalar Diyarı	7	0	7	20
6- Şaşıtm Kaldım!	4	3	7	20
Toplam	33	9	42	120

Şekil 9. İTÖS B2 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinlik Sayıları

Şekil 10. İTÖS B2 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Yüzdelik Değerleri

Şekil 11. İTÖS B2 Toplam Konuşma Etkinlikleri ve Tüm Etkinliklerin Yüzdelik Değerleri

Tablo ve şekiller incelendiğinde İTÖS B2 ders kitabında toplam 120 etkinlikten 42’si konuşma etkinliği olarak belirlenmiştir. Belirlenen ölçütlere göre konuşma etkinliklerinden 33 tanesi bağımsız konuşma, 9 tanesi ise karşılıklı konuşma etkinliği olarak tespit edilmiştir. 1. Ünite 7 konuşma etkinliğinden 6 tanesi bağımsız konuşma, 1 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 2. Ünite 7 konuşma etkinliğinden 5 tanesi bağımsız konuşma, 2 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 3. Ünite 7 konuşma etkinliğinden 5 tanesi bağımsız konuşma, 2 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 4. Ünite 7 konuşma etkinliğinden 6 tanesi bağımsız konuşma, 1 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 6. Ünite 7 konuşma etkinliğinden 4 tanesi bağımsız konuşma, 3 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 5. Ünite ise 7 konuşma etkinliğinin tamamı bağımsız konuşma etkinliği olarak tespit edilmiştir. Konuşma etkinliklerinin tüm beceri etkinliklerine göre yüzdelik oranı %35 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca tüm konuşma etkinliklerinde bağımsız konuşma etkinliklerinin yüzdelik oranı %79, karşılıklı konuşma etkinliklerinin oranı ise %21 olarak tespit edilmiştir. İTÖS B2 ders kitabında da konuşma etkinlikleri diğer becerilere yönelik etkinliklere oranla fazlaca kullanılmıştır. Ayrıca konuşma etkinliklerine bakıldığında bağımsız konuşma etkinlikleri, karşılıklı konuşma etkinliklerine göre daha fazla kullanılmıştır. Bağımsız ve karşılıklı konuşma etkinlikleri ünitelere dengeli şekilde

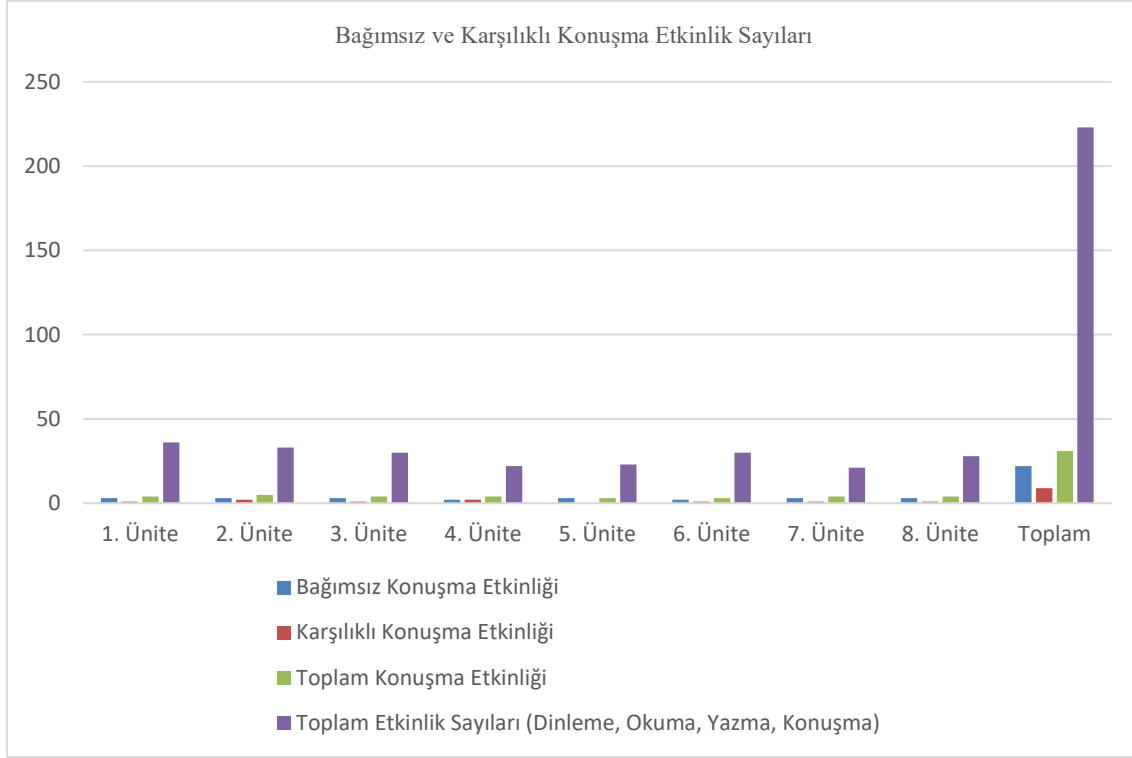
dağıtılmamış, karşılıklı konuşma etkinliği 6. Ünite 3 kere kullanılmışken 5. Ünite hiç kullanılmamıştır.

4.1.1.2.4. YİTÖS B2 Seviyesi Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına İlişkin Bulgular

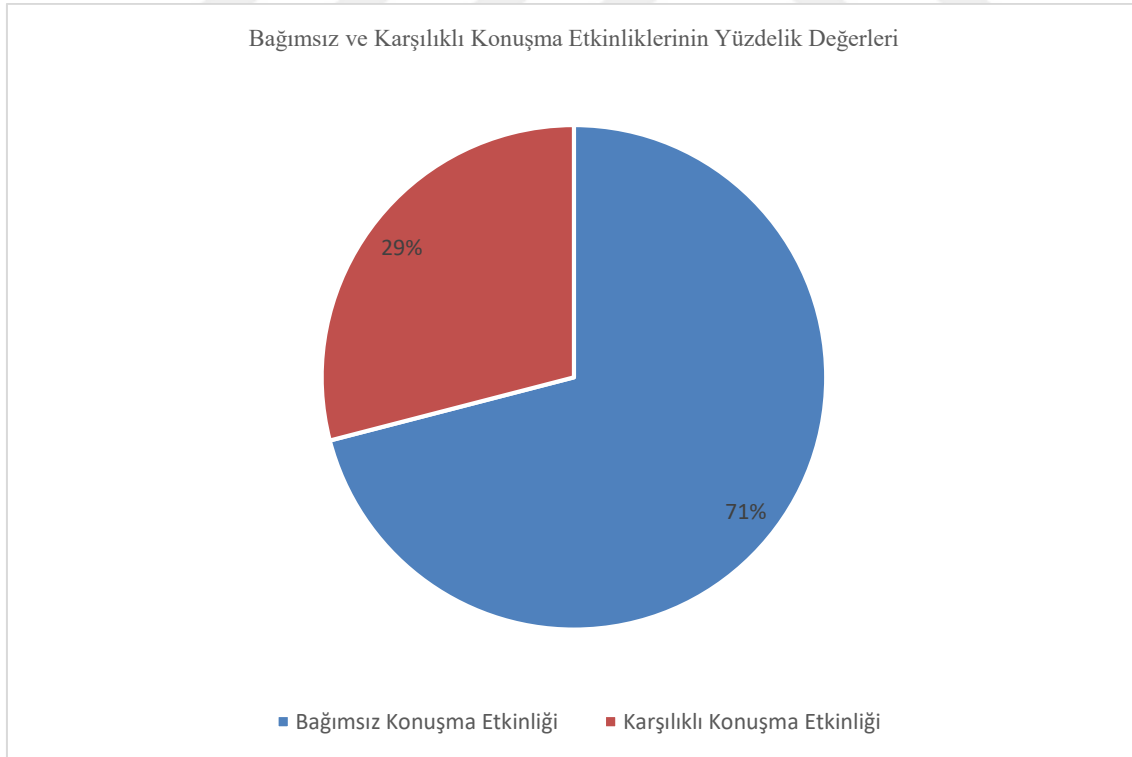
YİTÖS B2 ders kitabında yer alan bağımsız ve karşılıklı konuşma etkinliklerinin sayılarına ve bu etkinliklerin yüzdelik değerlerine ait tespitler şu şekildedir:

Tablo 39
YİTÖS B2 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına Ait Bulgular

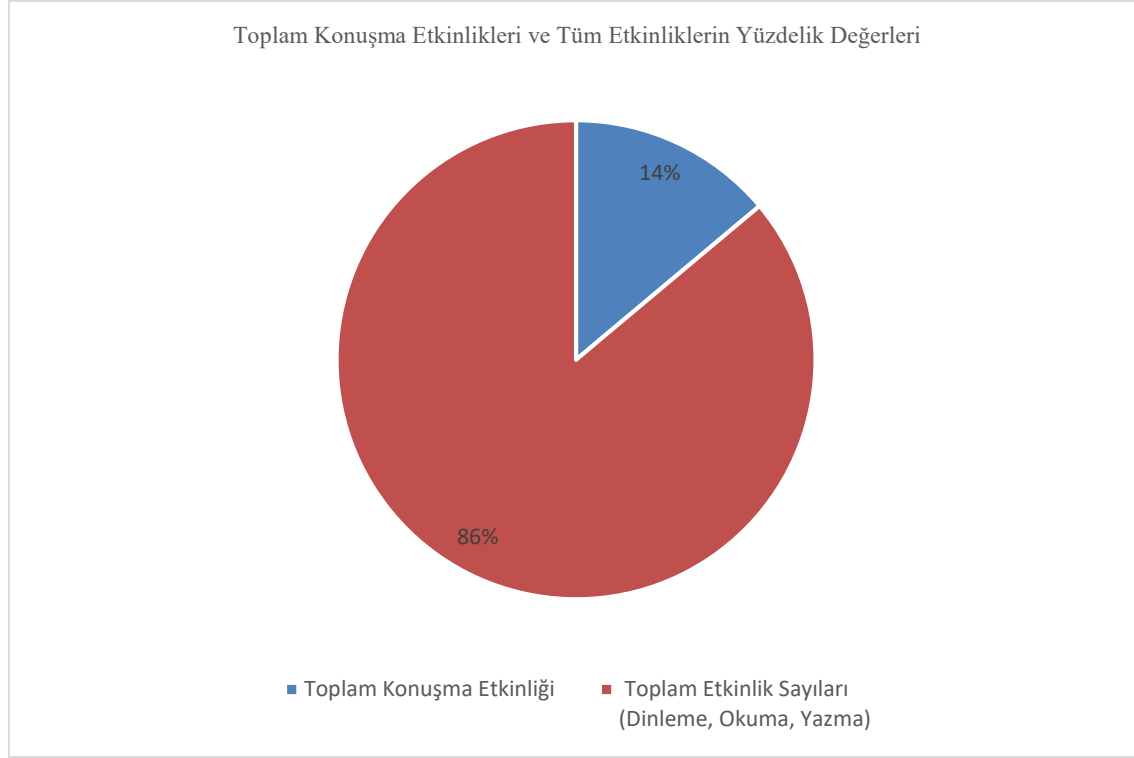
Ünite Adı	YİTÖS B1			
	Bağımsız Konuşma Etkinliği	Karşılıklı Konuşma Etkinliği	Toplam Konuşma Etkinliği	Toplam Etkinlik Sayıları (Dinleme, Okuma, Yazma, Konuşma)
1.Mesleğimde İlerliyorum	3	1	4	36
2.Değerlerimiz	3	2	5	33
3- Bir Ömür Böyle Geçti	3	1	4	30
4- Mutfakta Kim Var?	2	2	4	22
5- Tercihiniz Nedir?	3	0	3	23
6- Neler Oluyor Hayatta?	2	1	3	30
7- Öğrendim, Çalıştım, Başardım	3	1	4	21
8- Misafir Sever misiniz?	3	1	4	28
Toplam	22	9	31	223

Şekil 12. YİTÖS B2 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinlik Sayıları

Şekil 13. YİTÖS B2 Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Yüzdelik Değerleri

Şekil 14. YİTÖS B2 Toplam Konuşma Etkinlikleri ve Tüm Etkinliklerin Yüzdelik Değerleri

Tablo ve şekiller incelendiğinde YİTÖS B2 ders kitabında toplam 223 etkinlikten 31'i konuşma etkinliği olarak belirlenmiştir. Belirlenen ölçütlere göre konuşma etkinliklerinden 22 tanesi bağımsız konuşma, 9 tanesi ise karşılıklı konuşma etkinliği olarak tespit edilmiştir. 1. Ünite 4 konuşma etkinliğinden 3 tanesi bağımsız konuşma, 1 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 2. Ünite 5 konuşma etkinliğinden 3 tanesi bağımsız konuşma, 2 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 3. Ünite 4 konuşma etkinliğinden 3 tanesi bağımsız konuşma, 1 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 4. Ünite 4 konuşma etkinliğinden 2 tanesi bağımsız konuşma, 2 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 6. Ünite 3 konuşma etkinliğinden 2 tanesi bağımsız konuşma, 1 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 7. Ünite 4 konuşma etkinliğinden 3 tanesi bağımsız konuşma, 1 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 8. Ünite 4 konuşma etkinliğinden 3 tanesi bağımsız konuşma, 1 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak; 5. Ünite ise 3 konuşma etkinliğinin tamamı bağımsız konuşma etkinliği olarak tespit edilmiştir. Konuşma etkinliklerinin tüm beceri etkinliklerine göre yüzdelik oranı %14 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca tüm konuşma etkinliklerinde bağımsız konuşma etkinliklerinin yüzdelik oranı %71, karşılıklı konuşma etkinliklerinin oranı ise %29 olarak tespit edilmiştir. YİTÖS B2 ders kitabında konuşma etkinlikleri diğer becerilere yönelik etkinliklere oranla çok az

kullanılmıştır. Ayrıca konuşma etkinliklerine bakıldığında bağımsız konuşma etkinlikleri, karşılıklı konuşma etkinliklerine göre çok daha fazla kullanılmıştır. Bağımsız ve karşılıklı konuşma etkinlikleri ünitelere dengeli şekilde dağıtılmamış, karşılıklı konuşma etkinliği 4. Ünite 4 konuşma etkinliğinin 2'sinde karşılıklı konuşma etkinliğine yer verilmişken 5. Ünite 4 karşılıklı konuşma etkinliğine yer verilmemiştir.

İTÖS B1 ve YİTÖS B1 ders kitapları karşılaştırıldığında; İTÖS B1 ders kitabında konuşma etkinliklerinin tüm etkinliklere oranı %34 iken bu oran YİTÖS B1 ders kitabı için %15'tir. Konuşma etkinliklerinde karşılıklı konuşma etkinliklerinin oranı İTÖS B1 ders kitabında %27, YİTÖS B1 ders kitabında ise %19'dur. İTÖS B2 ve YİTÖS B2 ders kitapları karşılaştırıldığında; İTÖS B2 ders kitabında konuşma etkinliklerinin tüm etkinliklere oranı %35 iken bu oran YİTÖS B2 ders kitabı için %14'tür. Konuşma etkinliklerinde karşılıklı konuşma etkinliklerinin oranı İTÖS B2 ders kitabında %21, YİTÖS B2 ders kitabında ise %29'dur. Tüm beceri etkinliklerine göre konuşma etkinliği yüzdelik değerlerine bakıldığında ders kitapları arasında çok bariz bir fark olduğu görülmektedir. İTÖS ders kitapları diğer etkinliklere oranla YİTÖS ders kitabından daha fazla oranda konuşma etkinliğine yer vermiştir. Ayrıca ders kitaplarında yer alan konuşma etkinliklerinde bağımsız ve karşılıklı konuşma etkinliklerinin yüzdelik değerlerine bakıldığında bariz bir fark bulunmamaktadır. Ders kitaplarında bağımsız konuşma etkinlikleri, karşılıklı konuşma etkinliklerine oranla daha fazladır. Yüzdelik oranlara bakıldığında İTÖS B1 ders kitabındaki karşılıklı konuşma etkinliği oranı YİTÖS B1 ders kitabına göre fazla iken bu oranın YİTÖS B2 ders kitabında İTÖS B2 ders kitabına göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

4.1.2. Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım İlişkin Bulgular

Çalışmanın örneklemini teşkil eden dil öğretim setlerinden İTÖS ve YİTÖS (B1 ve B2) ders kitaplarına ait konuşma etkinlikleri incelenmiş, inceleme sonucunda kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygunluğu tespit edilmiş olan konuşma etkinliklerinde bu yaklaşımın aktarılış şekilleri ve kültür öğeleri tablolarda gösterilmiş, ayrıca kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun olan ve uygun olmayan konuşma etkinliklerine dair sayısal veriler belirtilmiştir. Konuşma etkinliklerinin tespitinde İTÖS ve YİTÖS ders kitaplarında hazırlık çalışmaları ve numaralandırılmamış ünite sonu serbest etkinlikler, çalışmanın standardını etkileyeceğinden çalışmaya dâhil edilmemiş, sadece İTÖS'te "Kültürden Kültüre"

bölümleri kültürlerarası yaklaşımı destekleyeceği düşünüldüğünden çalışmaya dâhil edilmiştir. İTÖS'te bulunan “Konuşma” başlıklı etkinliklerin dışında “Ya Siz” bölümlerinin tamamı konuşma becerisini desteklediği için çalışmaya dâhil edilmiş, YİTÖS'te ise etkinliklerde bir beceri başlığı olmadığı için içeriğe göre seçim yapılmıştır.

4.1.2.1. Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekillerine İlişkin Bulgular

Çalışmaya konu olan İTÖS ve YİTÖS Türkçe öğretim setlerindeki konuşma etkinlikleri incelenmiş olup, kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun konuşma etkinliklerinde bu yaklaşımın aktarılış şekilleri ve kültür öğeleri tespit edilmiş ve tablolarda gösterilmiştir. Yapılan inceleme sonucunda İTÖS ve YİTÖS'te belirlenmiş konuşma etkinliklerinde, kültürlerarası yaklaşıma uygunluğu tespit edilmiş etkinliklerin kültürlerarası iletişimsel yaklaşımı aktarılış şekilleri ve Okur ve Keskin'in (2013) çalışmasında yer alan kültür öğeleri tespit tablosundan yararlanılarak etkinliklerin kültür öğeleri belirlenmiştir. Etkinliklerde kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma dair aktarılış şekilleri, bu yaklaşıma uygun olan birer sorunun aynen aktarılmasıyla ortaya konmuştur, bu yaklaşıma uygun 1'den fazla soru olması halinde en uygun olan seçilmiştir. Kültürel öğeler ise etkinliklerdeki soruların tamamını kapsayacak şekilde belirlenmiştir.

4.1.2.1.1. İTÖS B1 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekillerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İTÖS B1 ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişimsel yaklaşımın aktarılış şekilleri ve belirttiği kültür öğeleri şu şekildedir:

Tablo 40

İTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekillerine ve Kültür Öğelerine Ait Bulgular

İTÖS B1				
Ünite Adı	Bölüm/Etkinlik/Sayfa	Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekli	Ait Bulgu/İçerik	Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımı Destekleyen Kültür Öğesi Türü
1.Yeni Hayat	A-Ya Siz-9	Tespit edilememiştir.	–	
	A-Konuşma-11	Tespit edilememiştir.	–	
	B-Ya Siz-13	Tespit edilememiştir.	–	
	B-Konuşma-15	Tespit edilememiştir.	–	
	C-Ya Siz-17	Tespit edilememiştir.	–	
	C-Konuşma-19	Tespit edilememiştir.	–	
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-20	Türkçede, sizin dilinizdeki kelimelerle aynı veya çok benzer şekilde söylenen kelimeler var mı?	KÖ3	
2.İş Dünyası	A-Ya Siz-25	Tespit edilememiştir.	–	
	A-Konuşma-27	Tespit edilememiştir.	–	
	B-Ya Siz-30	Sizin ülkenizde de dünyaca ünlü başarılı iş adamları var mı? Tanıtalım.	KÖ3	
	B-Konuşma-31	Tespit edilememiştir.	–	
	C-Ya Siz-33	Tespit edilememiştir.	–	
	C-Konuşma-35	Tespit edilememiştir.	–	
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-36	Sizin ülkenizde bunlar gibi ilginç meslekler var mı?	KÖ1	
3- Her Şeyin Başı Sağlık	A-Ya Siz-41	Tespit edilememiştir.	–	
	A-Konuşma-42	Tespit edilememiştir.	–	
	B-Ya Siz-44	Tespit edilememiştir.	–	
	B-Konuşma-47	Tespit edilememiştir.	–	
	C-Ya Siz-49	Sizin kültürünüzde hangi taşların ne gibi anlamları vardır? Niçin kullanılır?	KÖ5	
	C-Konuşma-51	Tespit edilememiştir.	–	
4- Eğitim Hayatı	A-Ya Siz-58	Tespit edilememiştir.	–	
	A-Konuşma-59	Tespit edilememiştir.	–	
	B-Ya Siz-60	Tespit edilememiştir.	–	
	B-Konuşma-62	Kendi dilimizle Türkçeyi karşılaştıralım. Bu iki dil hangi yönleriyle farklı, hangi yönleriyle benziyor?	KÖ3	
	C-Ya Siz-64	Tespit edilememiştir.	–	
	C-Konuşma-65	Tespit edilememiştir.	–	
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-66	Tespit edilememiştir.	–	
5- Hayallerimiz	A-Ya Siz-71	Tespit edilememiştir.	–	
	A-Konuşma-73	Tespit edilememiştir.	–	
	B-Ya Siz-75	Tespit edilememiştir.	–	
	B-Konuşma-77	Tespit edilememiştir.	–	
	C-Ya Siz-79	Tespit edilememiştir.	–	
	C-Konuşma-81	Tespit edilememiştir.	–	
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-82	Sizin ülkenizde herhangi bir sayının uğuruna inanıyorlar mı?	KÖ5	
6- İnsanlar Konuşa Konuşa	A-Ya Siz-88	Tespit edilememiştir.	–	
	A-Konuşma-89	Tespit edilememiştir.	–	
	B-Ya Siz-91	Tespit edilememiştir.	–	
	B-Konuşma-93	Sizde aile toplantıları ne zaman olur? Bu toplantılara kimler katılır? En son aile toplantınızı anlatınız.	KÖ2	
	C-Ya Siz-95	Memleketinizde yakın komşularınız var mı? En çok hangisini seviyorsunuz? Neden?	KÖ2	
	C-Konuşma-96	Ülkenizdeki komşuluk ilişkileri nasıl? Anlatalım.	KÖ2	
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-97	Sizin ülkenizde misafirler nasıl ağırlanıyor?	KÖ2	

Tablo incelendiğinde, İTÖS B1 ders kitabında belirlenmiş olan konuşma etkinliklerinden 10'unda kültürlerarası yaklaşıma uygun içerik tespit edilmiştir. Bu etkinliklerdeki kültür öğeleri, sistematik bir sıra içinde yer almamıştır. Kültürlerarası iletişimsel yaklaşımın aktarılış şekilleri üstte de ifade edildiği gibi yaklaşıma uygun olan birer sorunun aynen aktarılmasıyla ortaya konmuş ve kültürel öğeler bu kapsamda belirlenmiştir. Kültürel İletişimsel Yaklaşıma uygun etkinliklerin ünitelere belli bir düzen ve sırada aktarılmadığı görülmektedir. Etkinliklerin 4'ünde KÖ2 tespit edilmiş, bu kültürel ögenin tamamı 6. Üniteye yer almıştır. Etkinliklerin 3'ünde KÖ3 tespit edilmiş, bu kültürel öge 1. Ünite, 2. Ünite ve 4. Üniteye yer almıştır. Etkinliklerin 2'sinde KÖ5 tespit edilmiş, bu kültürel öge 3. ve 5. Ünitelerde yer almıştır. KÖ1 ise etkinliklerin 1'inde tespit edilmiş ve 2. Üniteye yer almıştır. Ayrıca kitapta yer alan 6 ünitenin 5'inde yer alan “Kültürden Kültüre” Ünite sonu etkinliklerinin 4'ünde kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygunluk tespit edilmiştir. 3. Ünite “Kültürden Kültüre” etkinliğinde konuşma becerisine rastlanmamıştır

4.1.2.1.2. YİTÖS B1 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekillerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

YİTÖS B1 ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişimsel yaklaşımın aktarılış şekilleri ve belirttiği kültür öğeleri şu şekildedir:

Tablo 41

YİTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekillerine ve Kültür Öğelerine Ait Bulgular

YİTÖS B1			
Ünite Adı	Bölüm/Etkinlik/Sayfa	Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Ait Bulgu/İçerik Aktarılış Şekli	Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımı Destekleyen Kültür Öğesi Türü
1.Haberin Var Mı?	A- 12-15	Tespit edilememiştir.	–
	B-7-19	Tespit edilememiştir.	–
	C-4-22	Tespit edilememiştir.	–
	C-6-23	Tespit edilememiştir.	–
2.Yorumlar ve Görüşler	A-3-29	Tespit edilememiştir.	–
	A-10-32	Tespit edilememiştir.	–
	B-10-38	Tespit edilememiştir.	–
	C-2-42	Tespit edilememiştir.	–
	C-4-43	Ülkenizdeki ünlü film yönetmenleri kimlerdir?	KÖ4
3.Eğitim	A-11-56	Tespit edilememiştir.	–
	B-8-60	Sen hangi dilleri biliyorsun?	KÖ2
	C-1-62	Tespit edilememiştir.	–
	C-7-64	Tespit edilememiştir.	–
	C-9-65	Tespit edilememiştir.	–
4. Gelin Tanış Olalım	A-14-77	Tespit edilememiştir.	–
	B-1-78	Tespit edilememiştir.	–
	B-6-81	Tespit edilememiştir.	–
	C-10-87	Tespit edilememiştir.	–
5.Engelleri Kaldıralım	A-9-97	Tespit edilememiştir.	–
	B-5-100	Tespit edilememiştir.	–
	C-8-105	Tespit edilememiştir.	–
6. Kurgu	A-3-112	Tespit edilememiştir.	–
	B-6-121	Tespit edilememiştir.	–
	B-7-121	Tespit edilememiştir.	–
	C-2-124	Ülkenizde/şehrinizde ne tür festivaller yapılıyor?	KÖ5
7. Kutlama	A-11-135	Tespit edilememiştir.	–
	B-7-141	Ülkenizde ve kültürünüzde bildiğiniz olağanüstü olaylarla ilgili bir hikâye var mı? Nedir?	KÖ5
	C-4-144	Sizce ülkeler arasında çeşitlilik gösteren uygulamaların nedenleri nelerdir?	KÖ5
8. Ömür Dediğin	A-2-151	Siz de kültürünüze ait bir aşk hikâyesini arkadaşlarınıza anlatınız.	KÖ4
	A-5-152	Tespit edilememiştir.	–
	B-3-157	Ülkenizde tarihe damgasını vuran önemli şahsiyetlerden birini anlatınız.	KÖ3
	C-2-162	Tespit edilememiştir.	–

Tablo incelendiğinde, YİTÖS B1 ders kitabında belirlenmiş olan konuşma etkinliklerinden 7'sinde kültürlerarası yaklaşıma uygun içerik tespit edilmiştir. Bu etkinliklerdeki kültür öğeleri, sistematik bir sıra içinde yer almamıştır. Kültürlerarası iletişimsel yaklaşımın aktarılış şekilleri üstte de ifade edildiği gibi yaklaşıma uygun olan birer sorunun aynen aktarılmasıyla ortaya konmuş ve kültürel öğeler bu kapsamda belirlenmiştir. Kültürel İletişimsel Yaklaşıma uygun etkinliklerin ünitelere belli bir düzen ve sırada aktarılmadığı görülmektedir Etkinliklerin 3'ünde KÖ5 tespit edilmiş, bu kültürel öge 6. ve 7. Ünitelerde yer almıştır. Ayrıca 7. Ünite 2 farklı etkinlikte aynı kültürel ögeye yer verilmiştir. Etkinliklerin 2'sinde KÖ4 tespit edilmiş, bu kültürel öge 2. Ünite ve 8. Ünite de yer almıştır. Etkinliklerin 1'inde KÖ2 tespit edilmiş, bu öge 3. Ünite de yer almıştır. KÖ3 de etkinliklerin 1'inde tespit edilmiş ve 8. Ünite de yer almıştır.

4.1.2.1.3. İTÖS B2 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekillerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İTÖS B2 ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişimsel yaklaşımın aktarılış şekilleri ve belirttiği kültür öğeleri şu şekildedir:

Tablo 42

İTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekillerine ve Kültür Öğelerine Ait Bulgular

İTÖS B2				
Ünite Adı	Bölüm/Etkinlik/Sayfa	Kültürlerarası Yaklaşım Ait Aktarılış Şekli	İletişimsel Bulgu/İçerik	Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımı Destekleyen Kültür Öğesi Türü
1. Leyleği Havada Görmek	A-Ya Siz-9	Tespit edilememiştir.		—
	A-Konuşma-11	Tespit edilememiştir.		—
	B-Ya Siz-13	Turistler sizin ülkenizde en çok hangi turizm çeşidini tercih ediyor? Anlatalım.		KÖ7
	B-Konuşma-15	Tespit edilememiştir.		—
	C-Ya Siz-17	Sizin ülkenizde farklı dinlere ait kutsal yerler var mı? Anlatalım.		KÖ7
	C-Konuşma-18	Tespit edilememiştir.		—
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-19	Sizin kültürünüzde böyle kitaplar yazan kişiler var mı? Bu kişiler ve kitaplar hakkında kısaca bilgi verelim.		KÖ4
2. Geçmişten Günümüze	A-Ya Siz-26	Tespit edilememiştir.		—
	A-Konuşma-28	Tespit edilememiştir.		—
	B-Ya Siz-31	Tespit edilememiştir.		—
	B-Konuşma-33	Tespit edilememiştir.		—
	C-Ya Siz-35	Tespit edilememiştir.		—
	C-Konuşma-38	Tespit edilememiştir.		—
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-39	Sizin ülkenizde oyuncak müzesi var mı?		KÖ4
3- Bir Yudum İnsan	A-Ya Siz-45	Ülkenizde, insanların fiziki özelliklerine göre karakter tahlili yapılıyor mu? Anlatalım.		KÖ2
	A-Konuşma-47	Tespit edilememiştir.		—
	B-Ya Siz-49	Tespit edilememiştir.		—
	B-Konuşma-51	Tespit edilememiştir.		—
	C-Ya Siz-53	Tespit edilememiştir.		—
	C-Konuşma-55	Tespit edilememiştir.		—
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-56	Sizin ülkenizde de müzikle tedavi var mı? Anlatalım.		KÖ5
4- Bana Her Şey Yakışır	A-Ya Siz-61	Tespit edilememiştir.		—
	A-Konuşma-62	Tespit edilememiştir.		—
	B-Ya Siz-64	Tespit edilememiştir.		—
	B-Konuşma-66	Tespit edilememiştir.		—
	C-Ya Siz-68	Tespit edilememiştir.		—
	C-Konuşma-69	Sizin ülkenizde insan tipleri ile giyim tarzları arasındaki ilişki nedir? Sizce bu, ülkeden ülkeye nasıl değişiklik gösterir?		KÖ6
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-70	Sizin ülkenizin geleneksel kıyafetleri nasıl? Sizce geleneksel kıyafetler ile moda arasında bir ilişki var mıdır?		KÖ5
5- Harikalar Diyarı	A-Ya Siz-75	Tespit edilememiştir.		—
	A-Konuşma-77	Tespit edilememiştir.		—
	B-Ya Siz-79	Tespit edilememiştir.		—
	B-Konuşma-81	Tespit edilememiştir.		—
	C-Ya Siz-84	Tespit edilememiştir.		—
	C-Konuşma-85	Tespit edilememiştir.		—
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-86	Sizin ülkenizde kaphıcalar var mı? Anlatalım.		K7
6- Şaşıtm Kaldım!	A-Ya Siz-92	Tespit edilememiştir.		—
	A-Konuşma-94	Tespit edilememiştir.		—
	B-Ya Siz-97	Tespit edilememiştir.		—
	B-Konuşma-99	Tespit edilememiştir.		—
	C-Ya Siz-102	Tespit edilememiştir.		—
	C-Konuşma-103	Tespit edilememiştir.		—
	Ünite Sonu-Kültürden Kültüre-104	Sizin ülkenizde kullanılan beden dili işaretleri nelerdir? Sınıfta gösterelim. Arkadaşlarımız tahmin etsin.		KÖ5

Tablo incelendiğinde, İTÖS B2 ders kitabında belirlenmiş olan konuşma etkinliklerinden 10'unda kültürlerarası yaklaşıma uygun içerik tespit edilmiştir. Bu etkinliklerdeki kültür öğeleri, sistematik bir sıra içinde yer almamıştır. Kültürlerarası iletişimsel yaklaşımın aktarılış şekilleri üstte de ifade edildiği gibi yaklaşıma uygun olan birer sorunun aynen aktarılmasıyla ortaya konmuş ve kültürel öğeler bu kapsamda belirlenmiştir. Kültürel İletişimsel Yaklaşıma uygun etkinliklerin ünitelere belli bir düzen ve sırada aktarılmadığı görülmektedir. Etkinliklerin 3'ünde KÖ7 kültür ögesi tespit edilmiş, bu kültürel öge 1. ve 5. Ünitelerde yer almıştır. Ayrıca 1. Ünite 2 farklı etkinlikte aynı kültürel ögeye yer verilmiştir. Etkinliklerin 3'ünde KÖ5 tespit edilmiş, bu kültürel öge 3. Ünite, 4. Ünite ve 6. Ünite 2'de yer almıştır. Etkinliklerin 2'sinde KÖ4 tespit edilmiş, bu kültürel öge 1. ve 2. Ünitelerde yer almıştır. Etkinliklerin 1'inde KÖ2 tespit edilmiş, bu kültürel öge 3. Ünite 2'de yer almıştır. KÖ6 de etkinliklerin 1'inde tespit edilmiş ve 4. Ünite 2'de yer almıştır. Ayrıca kitapta yer alan 6 ünite 2'de de yer alan “Kültürden Kültüre” Ünite sonu etkinliklerinin hepsinde kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içerik tespit edilmiştir.

4.1.2.1.4. İTÖS B2 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekillerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İTÖS B2 ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişimsel yaklaşımın aktarılış şekilleri ve belirttiği kültür öğeleri şu şekildedir:

Tablo 43

YİTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarılış Şekillerine ve Kültür Öğelerine Ait Bulgular

YİTÖS B2					
Ünite Adı	Bölüm/Etkinlik/Sayfa	Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Ait Bulgu/İçerik Aktarılış Şekli	Yaklaşım Ait	Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımı Destekleyen Kültür Öğesi Türü	
1. Mesleğimde İlerliyorum	A-11-16	Tespit edilememiştir.		—	
	B-4-20	Tespit edilememiştir.		—	
	B-10-22	Tespit edilememiştir.		—	
	C-12-30	Dünya üniversiteleri arasındaki öğrenci ve akademisyen değişimi programları hakkında neler düşünüyorsunuz? Bu programların ne tür yararları olabilir?		KÖ3	
2. Değerlerimiz	A-9-41	Sizin ülkenizdeki düğün gelenekleri nelerdir?		KÖ5	
	A-10-41	Bir ülke seçiniz. O ülkenin düğün geleneğini canlandırınız.		KÖ5	
	B-12-48	Tespit edilememiştir.		—	
	C-3-51	Tespit edilememiştir.		—	
	C-8-53	Kendi kültürünüzdeki komşuluk ile ilgili sözlerden örnekler veriniz.		KÖ2	
3- Bir Ömür Böyle Geçti	A-11-63	Metindeki inanışlardan hangisi/hangileri sizin kültürünüzde de vardır?		KÖ5	
	B-2-4	Tespit edilememiştir.		—	
	B-7-69	Tespit edilememiştir.		—	
	C-9-77	Tespit edilememiştir.		—	
4- Mutfakta Kim Var?	A-6-88	Tespit edilememiştir.		—	
	B-7-91	Tespit edilememiştir.		—	
	C-6-97	Tespit edilememiştir.		—	
	C-7-97	Tespit edilememiştir.		—	
5- Tercihiniz Nedir?	A-7-106	Ülkenizin beğendiğiniz özellikleri nelerdir?		KÖ7	
	B-4-110	Sizin ülkenizde çalışma hayatında kadınlar mı erkekler mi ön planda? Niçin?		KÖ2	
	C-5-114	Sizin ülkenizde sanatçılar için söylenmiş özlü bir söz var mı? Bu sözü Türkçe söyleyin ve yazın.		KÖ4	
6- Neler Oluyor Hayatta?	A-10-125	Sizin de ailenizde ya da yakın çevrenizde, doğadaki belirtilere bakarak havanın nasıl olacağını bilenler var mı?		KÖ5	
	B-6-132	Tespit edilememiştir.		—	
	C-8-137	Tespit edilememiştir.		—	
7- Öğrendim, Çalıştım, Başardım	A-6-146	Tespit edilememiştir.		—	
	B-8-153	Tespit edilememiştir.		—	
	C-2-154	Tespit edilememiştir.		—	
	C-5-157	Tespit edilememiştir.		—	
8- Misafir Sever misiniz?	A-8-167	Sizin ülkenizde misafirlerin karşılanması ve uğurlanmasında neler söylenir?		KÖ2	
	B-6-172	Tespit edilememiştir.		—	
	C-2-174	Tespit edilememiştir.		—	
	C-8-177	Sizin köylerinizde misafirler nasıl ağırlanır ve nerede kalırlar?		KÖ2	

ların 1'inde tespit edilmiş ve 5. Üniteye yer almıştır. Ayrıca 5. Ünite ile ilgili etkinliklerinin tamamında kültürlerarası yaklaşıma ait içerik tespit edilmiştir.

4.1.2.2. Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımaya Uygun Etkinlik Sayılarına İlişkin Bulgular

Çalışmaya konu olan İTÖS ve YİTÖS Türkçe öğretim setlerindeki konuşma etkinlikleri incelenmiş olup, inceleme sonucunda kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygunluğu tespit edilmiş olan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun olan ve uygun olmayan konuşma etkinliklerine dair sayısal bilgiler tablo ve şekillerle gösterilmiştir. İTÖS ve YİTÖS'te yer alan ünite sayıları farklılık gösterdiği için sayıların karşılaştırılmasından ziyade oranların karşılaştırılması daha uygun görülmüştür. Ayrıca İTÖS ders kitabında yer alan ünite sonu “Kültürden Kültüre” etkinlikleri, kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma destek olacağı düşünüldüğünden çalışmaya ve oranlara dâhil edilmiştir.

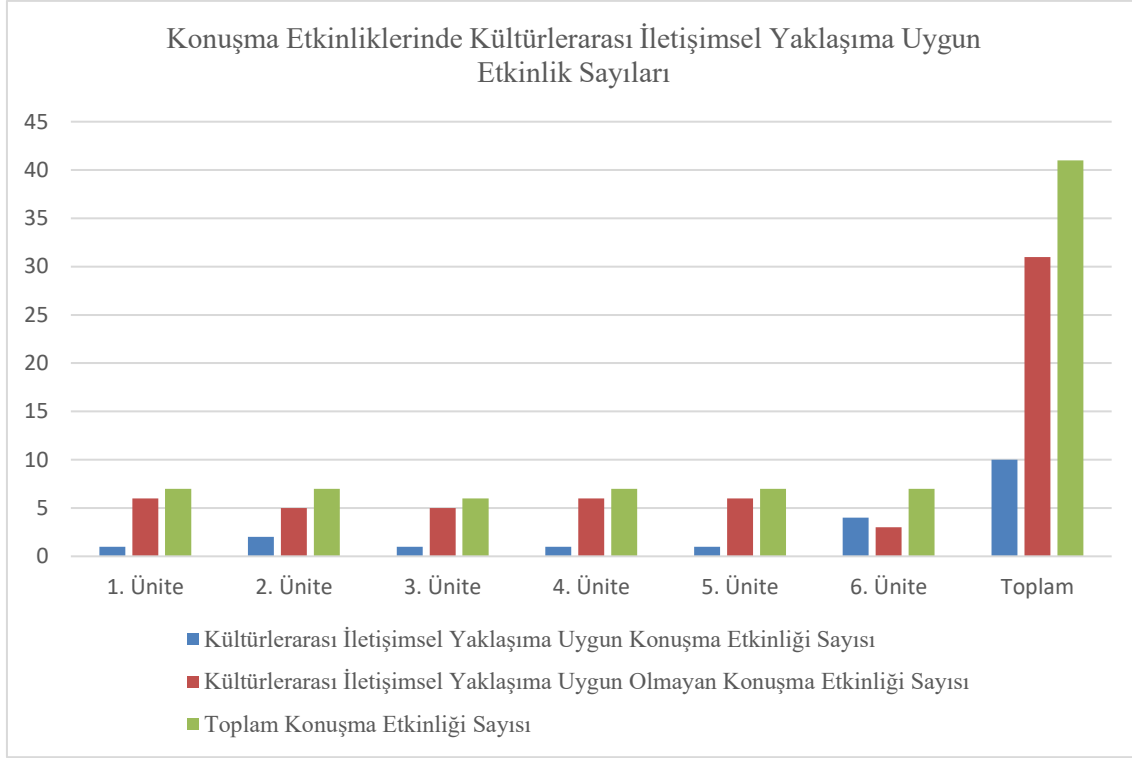
4.1.2.2.1. İTÖS B1 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşıma Uygun Etkinlik Sayılarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İTÖS B1 ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun olan ve uygun olmayan konuşma etkinliklerine dair sayısal ve oransal bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

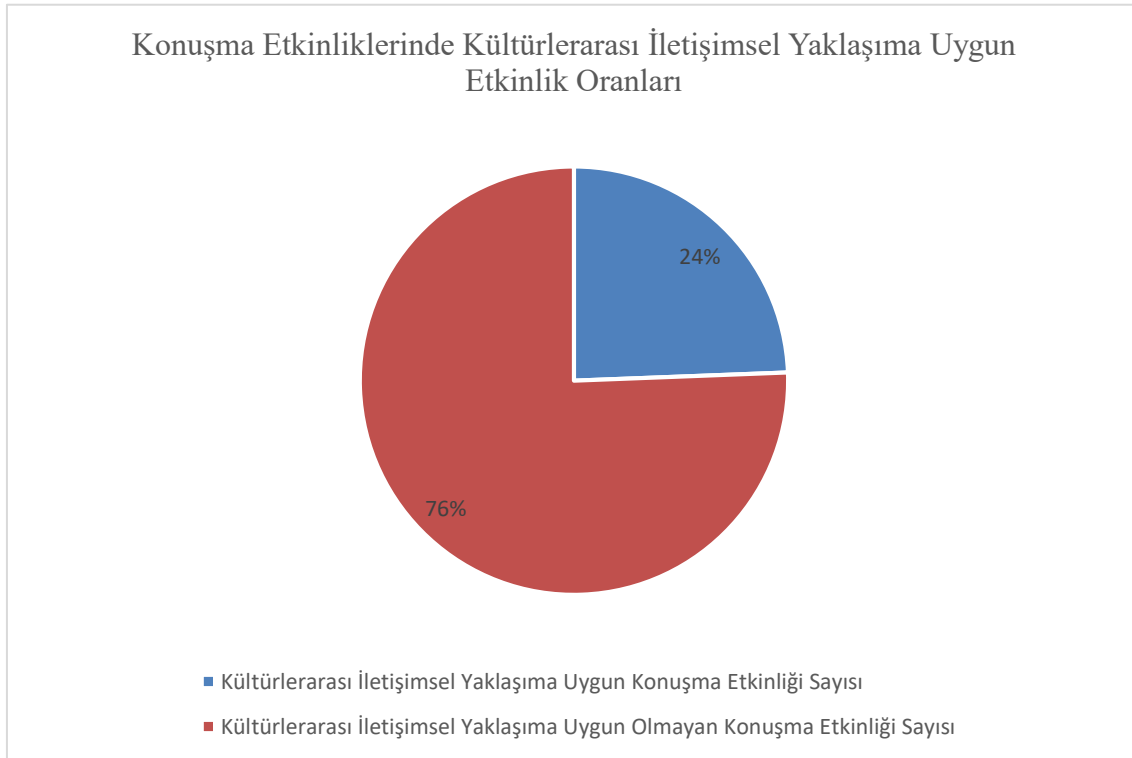
Tablo 44

İTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşıma Uygun Etkinlik Sayıları

İTÖS B1						
Ünite Adı		Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşıma Uygun Olan Konuşma Etkinliği Sayısı	Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşıma Uygun Olmayan Konuşma Etkinliği Sayısı	Toplam Etkinliği Sayısı	Konuşma	
1.Yeni Hayat	Bir	1	6	7		
2.İş Dünyası		2	5	7		
3- Her Şeyin Başlı Sağlık		1	5	6		
4- Hayatı	Eğitim	1	6	7		
5- Hayallerimiz		1	6	7		
6- İnsanlar Konuşa Konuşa		4	3	7		
Toplam		10	31	41		

Şekil 15. İTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Uygun Etkinlik Sayıları

Şekil 16. İTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Uygun Etkinliklerin Oranı

Tablo ve şekiller incelendiğinde İTÖS B1 ders kitabında belirlenmiş olan 41 konuşma etkinliğinden 10’unda kültürlerarası yaklaşıma uygunluk tespit edilmiş, 31’inde uygunluk tespit edilmemiştir. Konuşma etkinlikleri incelendiğinde 1.Ünitede 7 etkinlikten 1’i, 2.Ünitede 7 etkinlikten 2’si, 3. Ünitede 6 etkinlikten 1’i, 4. Ünitede 7 etkinlikten 1’i, 5. Ünitede 7 etkinlikten 1’i, 6. Ünitede ise 7 etkinlikten 4’ü kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun olarak belirlenmiştir. Kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun etkinliklerin ünitelere sistematik bir düzende aktarılmadığı görülmüştür. 6. Ünitede yaklaşıma uygun 4 etkinliğin olması bunun göstergesidir. Yüzdelik değerlere göre bakıldığında ise kitabın tamamında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişime uygun etkinliklerin oranının %24 olduğu görülmektedir. Bu oran üniteler özelinde değerlendirildiğinde farklılık arz edecektir. İTÖS ders kitabının 6 ünite olması oransal verileri YİTÖS ile karşılaştırma açısından etkilememiştir.

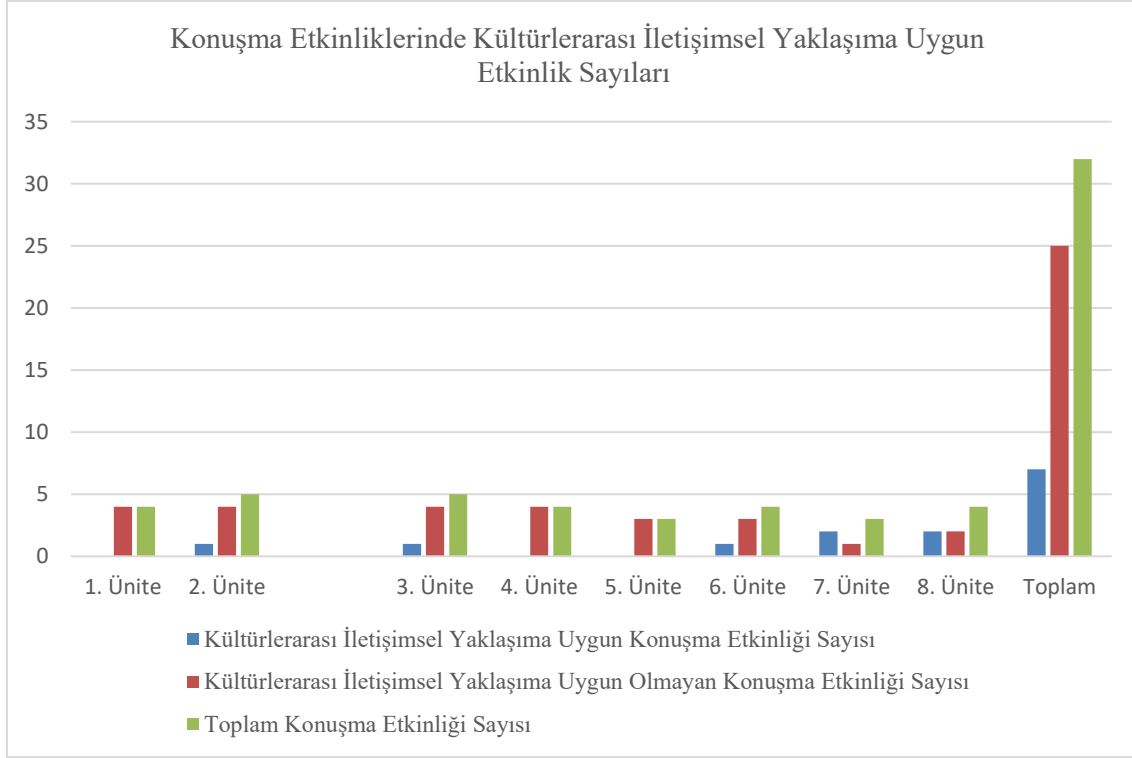
4.1.2.2.2. YİTÖS B1 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşıma Uygun Etkinlik Sayılarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

YİTÖS B1 ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun olan ve uygun olmayan konuşma etkinliklerine dair sayısal ve oransal bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

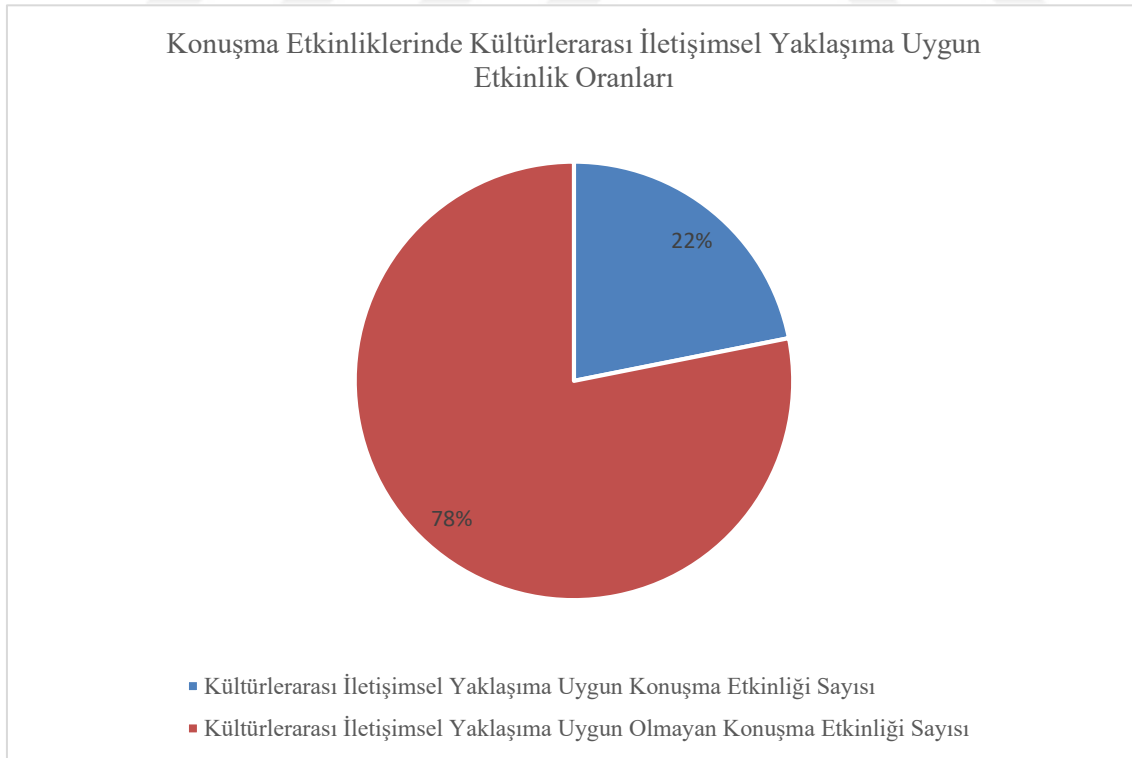
Tablo 45

YİTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşıma Uygun Etkinlik Sayıları

Ünite Adı	YİTÖS B1				Konuşma Etkinliği Sayısı
	Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşıma Uygun Konuşma Sayısı	Kültürlerarası Yaklaşıma Uygun Konuşma Etkinliği Sayısı	İletişimsel Uygun	İletişimsel Olmayan	
1.Haberin Var Mı?	0	4			4
2.Yorumlar ve Görüşler	1	4			5
3.Eğitim	1	4			5
4. Gelin Tanış Olalım	0	4			4
5. Engelleri Kaldıralım	0	3			3
6. Kurgu	1	3			4
7. Kutlama	2	1			3
8. Ömür Dediğin	2	2			4
Toplam	7	25			32

Şekil 17. YİTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Uygun Etkinlik Sayıları

Şekil 18. YİTÖS B1 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Uygun Etkinliklerin Oranı

Tablo ve şekiller incelendiğinde YİTÖS B1 ders kitabında belirlenmiş olan 32 konuşma etkinliğinden 7'sinde kültürlerarası yaklaşıma uygunluk tespit edilmiş, 25'inde uygunluk tespit edilmemiştir. Konuşma etkinlikleri incelendiğinde 1.Ünite, 4. Ünite ve 5. Ünitelerde kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun etkinlik tespit edilememiş, 2.Ünitede 5 etkinlikten 1'i, 3. Ünitede 5 etkinlikten 1'i, 6. Ünitede 4 etkinlikten 1'i, 7. Ünitede 3 etkinlikten 2'si, 8. Ünitede ise 4 etkinlikten 2'si kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun olarak belirlenmiştir. Kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun etkinliklerin ünitelere sistematik bir düzende aktarılmadığı görülmüştür. 7. Ünitede 3 etkinlikten yaklaşıma uygun 2 etkinliğin olması bunun göstergesidir. Yüzdelik değerlere göre bakıldığında ise kitabın tamamında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişime uygun etkinliklerin oranının %22 olduğu görülmektedir. Bu oran üniteler özelinde değerlendirildiğinde farklılık arz edecektir. YİTÖS ders kitabının 8 ünite olması oransal verileri İTÖS ile karşılaştırma açısından etkilememiştir.

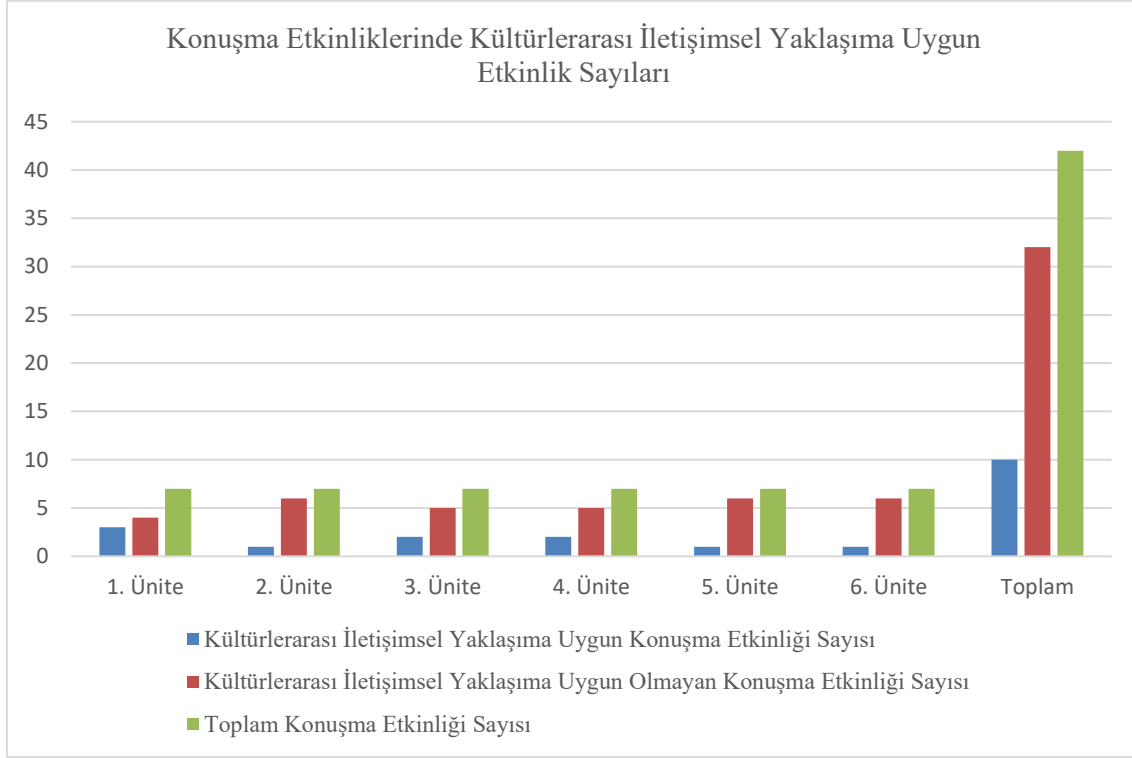
4.1.2.2.3. İTÖS B2 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşıma Uygun Etkinlik Sayılarına İlişkin Bulgular

İTÖS B2 ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun olan ve uygun olmayan konuşma etkinliklerine dair sayısal ve oransal bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

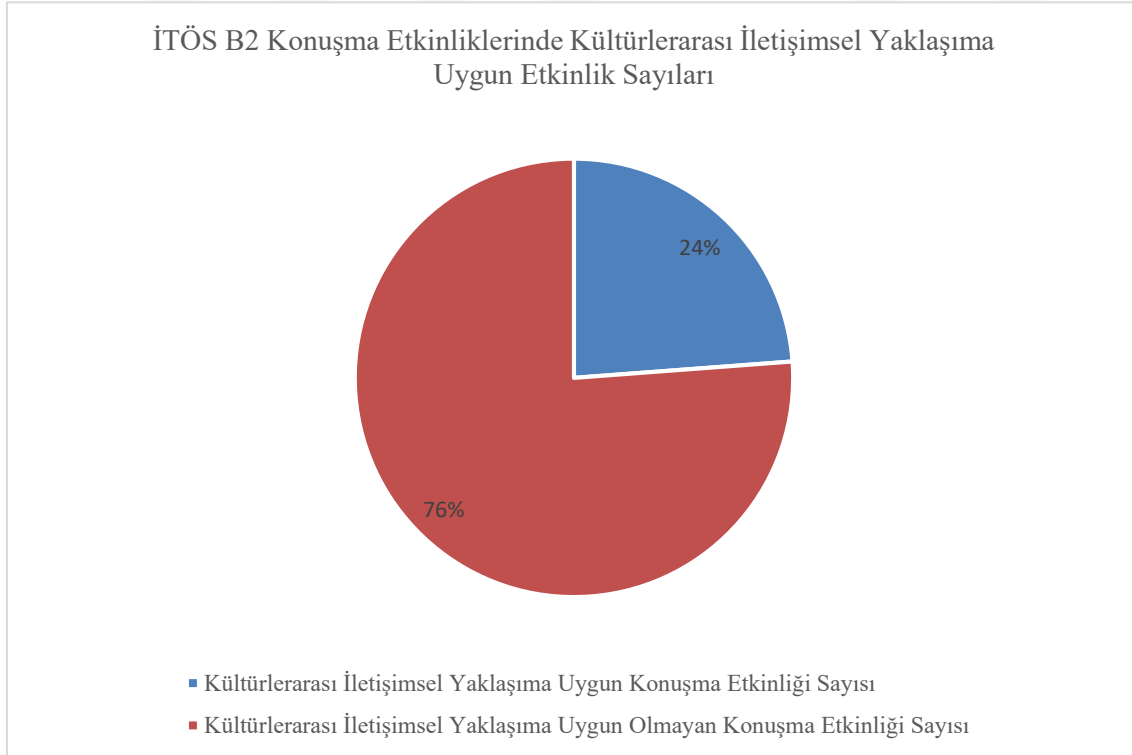
Tablo 46

İTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşıma Uygun Etkinlik Sayıları

İTÖS B2						
Ünite Adı	Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşıma Uygun Konuşma Etkinliği Sayısı	Olan	Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşıma Uygun Olmayan Konuşma Etkinliği Sayısı	Toplam Etkinliği Sayısı	Konuşma	
1.Leyleği Havada Görmek	3		4	7		
2.Geçmişten Günümüze	1		6	7		
3- Bir Yudum İnsan	2		5	7		
4- Bana Her Şey Yakışır	2		5	7		
5- Harikalar Diyarı	1		6	7		
6- Şaşıtm Kaldım!	1		6	7		
Toplam	10		32	42		

Şekil 19. İTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Uygun Etkinlik Sayıları

Şekil 20. İTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Uygun Etkinliklerin Oranı

Tablo ve şekiller incelendiğinde İTÖS B2 ders kitabında belirlenmiş olan 42 konuşma etkinliğinden 10’unda kültürlerarası yaklaşıma uygunluk tespit edilmiş, 32’sinde uygunluk tespit edilmemiştir. Konuşma etkinlikleri incelendiğinde 1.Ünitede 7 etkinlikten 3’ü, 2.Ünitede 7 etkinlikten 1’i, 3. Ünitede 7 etkinlikten 2’si, 4. Ünitede 7 etkinlikten 2’si, 5. Ünitede 7 etkinlikten 1’i, 6. Ünitede ise 7 etkinlikten 1’i kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun olarak belirlenmiştir. Kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun etkinliklerin ünitelere sistematik bir düzende aktarılmadığı görülmüştür. 1. Ünitede yaklaşıma uygun 3 etkinliğin olması bunun göstergesidir. Yüzdelik değerlere göre bakıldığında ise kitabın tamamında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişime uygun etkinliklerin oranının %24 olduğu görülmektedir. Bu oran üniteler özelinde değerlendirildiğinde farklılık arz edecektir. İTÖS ders kitabının 6 ünite olması oransal verileri YİTÖS ile karşılaştırma açısından etkilememiştir.

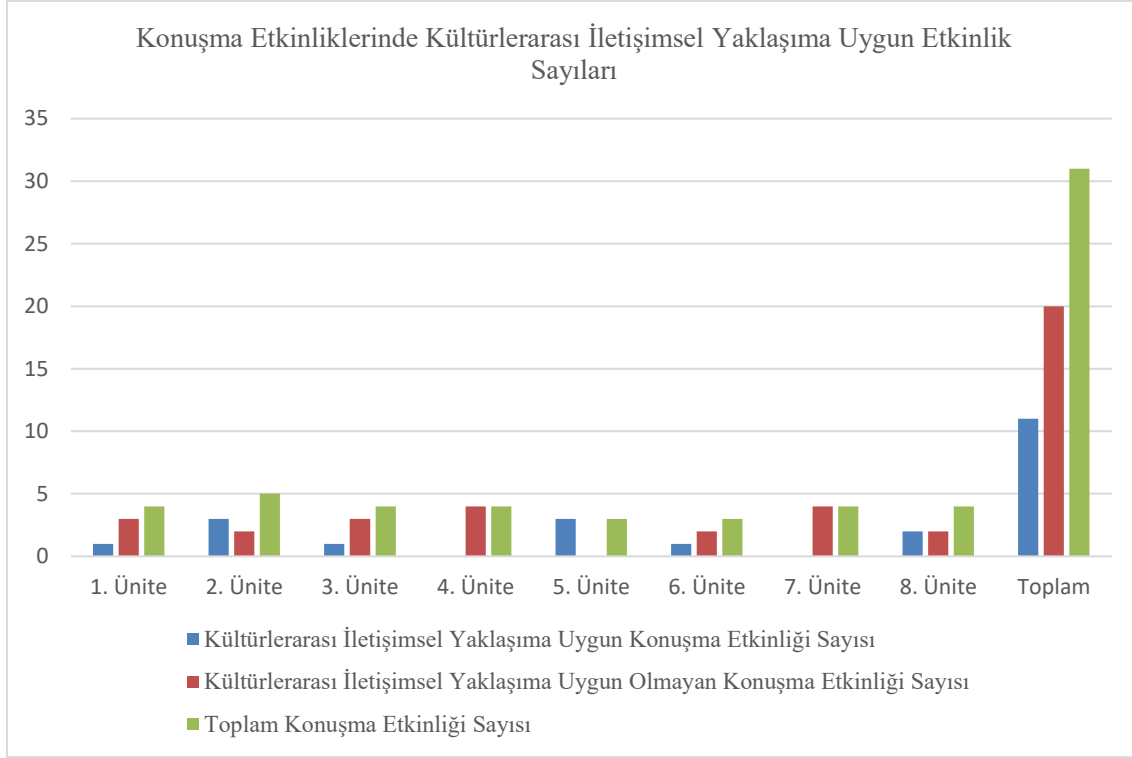
4.1.2.2.4. YİTÖS B2 Seviyesi Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşıma Uygun Etkinlik Sayılarına İlişkin Bulgular

YİTÖS B2 ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun olan ve uygun olmayan konuşma etkinliklerine dair sayısal ve oransal bilgiler aşağıda belirtilmiştir

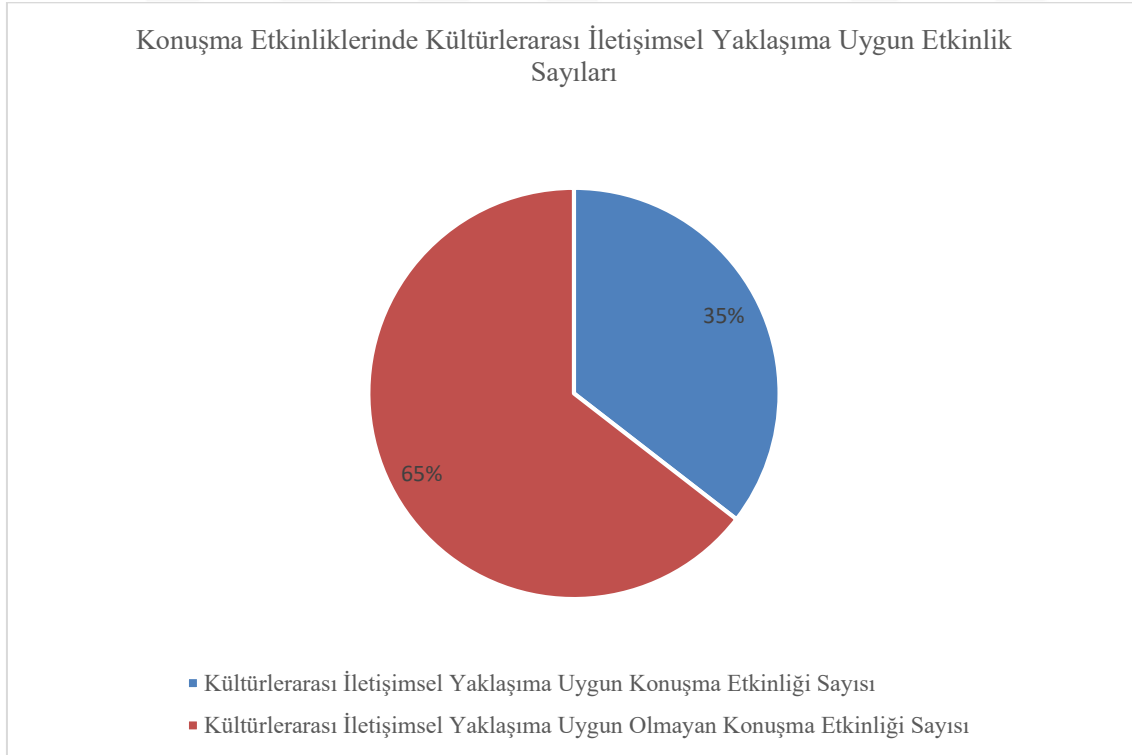
Tablo 47

YİTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşıma Uygun Etkinlik Sayıları

Ünite Adı	YİTÖS B2				Toplam Etkinliği Sayısı	Konuşma Etkinliği Sayısı
	Kültürlerarası Yaklaşıma Uygun Konuşma Etkinliği Sayısı	İletişimsel Olan Etkinlik Sayısı	Kültürlerarası Yaklaşıma Uygun Konuşma Etkinliği Sayısı	İletişimsel Olmayan Etkinlik Sayısı		
1.Mesleğimde İlerliyorum	1		3		4	
2.Değerlerimiz	3		2		5	
3- Bir Ömür Böyle Geçti	1		3		4	
4- Mutfakta Kim Var?	0		4		4	
5- Tercihiniz Nedir?	3		0		3	
6- Neler Oluyor Hayatta?	1		2		3	
7- Öğrendim, Çalıştım, Başardım	0		4		4	
8- Misafir Sever misiniz?	2		2		4	
Toplam	11		20		31	

Şekil 21. YİTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Uygun Etkinlik Sayıları

Şekil 22. YİTÖS B2 Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşım Uygun Etkinliklerin Oranı

Tablo ve şekiller incelendiğinde YİTÖS B2 ders kitabında belirlenmiş olan 31 konuşma etkinliğinden 11’inde kültürlerarası yaklaşıma uygunluk tespit edilmiş, 20’sinde uygunluk tespit edilmemiştir. Konuşma etkinlikleri incelendiğinde 4. Ünite ve 7. Ünitelerde kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun etkinlik tespit edilememiş, 1.Ünitede 4 etkinlikten 1’i, 2. Ünitede 5 etkinlikten 3’ü, 3. Ünitede 4 etkinlikten 1’i, 5. Ünitede 3 etkinlikten 3’ü, 6. Ünitede 3 etkinlikten 1’i, 8. Ünitede 4 etkinlikten 2’si kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun olarak belirlenmiştir. Kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun etkinliklerin ünitelere sistematik bir düzende aktarılmadığı görülmüştür. 3. Ünitede 3 konuşma etkinliğinin tamamının yaklaşıma uygun olması bunun göstergesidir. Yüzdelik değerlere göre bakıldığında ise kitabın tamamında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişime uygun etkinliklerin oranının %35 olduğu görülmektedir. Bu oran üniteler özelinde değerlendirildiğinde farklılık arz edecektir. YİTÖS ders kitabının 8 ünite olması oransal verileri İTÖS ile karşılaştırma açısından etkilememiştir.

4.2. Araştırmanın Nicel Bölümüne İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde kültürlerarası iletişimsel yaklaşım modeline dayalı konuşma etkinliklerinin B1 ve B2 kuru sınıflarında bulunan öğrencilerin konuşma becerileri üzerindeki etkisini belirlemek için uygulanan ön test ve son test verilerinin istatistiksel analizlerine ilişkin bulgulara ve bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

4.2.1. Deney ve Kontrol Gruplarının Konuşma Becerisi Açısından Değerlendirilmesi

4.2.1.1. B1 Gruplarının Konuşma Becerisine İlişkin Normallik Testleri ve Ön Test Bulgularının Karşılaştırılması

Aşağıda veriler için hangi analiz yönteminin kullanılmasına ilişkin normal dağılım istatistikleri sunulmuştur.

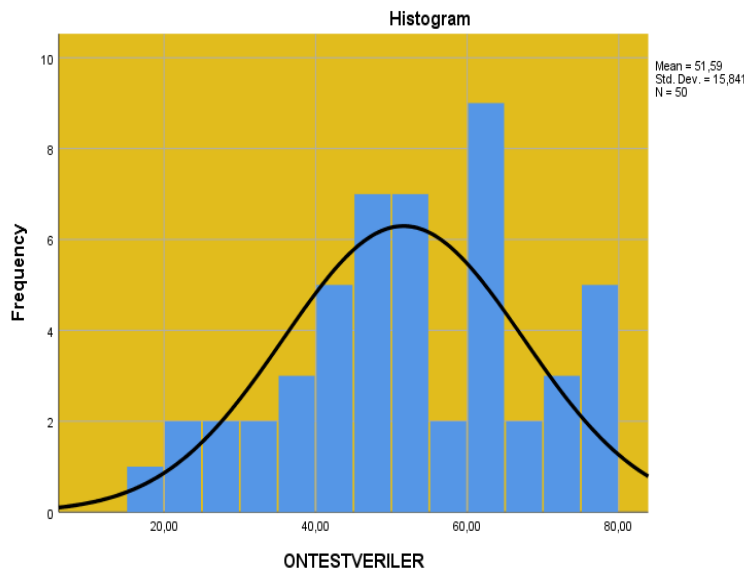
Tablo 48

B1 Konuşma Becerisi Ön Test Toplam Puanı Betimleyici İstatistikler

		İstatistik	S. E.
ÖNTESTVERİLERİ	Ortalama	51,5933	2,24031
	Medyan	53,1667	
	Varyans	250,949	
	Standart Sapma	15,84137	
	Minimum Değer	18,33	
	Maximum Değer	79,00	
	Ranj	60,67	
	Çarpıklık	-,244	,337
	Basıklık	-,514	,662

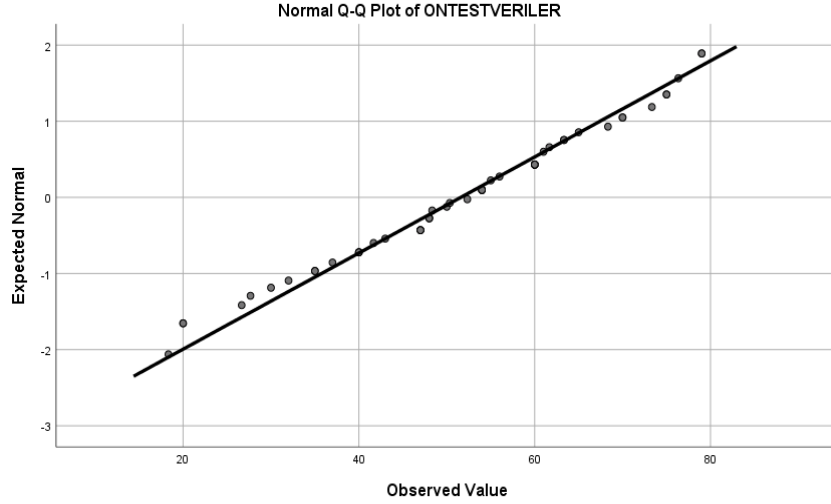
“ÇK’nin 0 olması, ortalamaya göre tam simetrik dağılımı, 0’dan küçük çıkması negatif (sola), 0’dan büyük çıkması ise pozitif (sağa) çarpıklığı gösterir. Analizlerde temel olan, puanların normalden aşırı sapma göstermemesidir.” (Büyüköztürk, 2015, s. 40). Tablo 48’de incelendiğinde çarpıklık ve basıklık katsayılarının (-,244 ve -,514) kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu görülmektedir. Böylece verilerden elde edilen toplam puanın dağılımının normal dağılıma uygun olduğu söylenebilir.

“Dağılımın normalliği konusunda başvuru bir başka yöntem grafik ile incelemektir.” (Büyüköztürk, 2015, s. 40). Bunun için toplam puanın histogramı incelenmelidir. Toplam puanın histogramı aşağıda verilmiştir.

Şekil 23. Toplam Puan Histogramı

Toplam puan histogramı incelendiğinde verilerin normal dağılıma yakın bir görüntü oluşturduğu söylenebilir.

Şekil 24.Normal Q-Q Grafiği

Şekil 24'te verilen Normal Q-Q Grafiği de normal dağılımı belirlemek için kullanılan bir grafikdir. Grafik incelendiğinde veriler 45 derecelik açıdan çok fazla sapma göstermediği için verilerin normal dağıldığı söylenebilir.

Veriler normal dağılım gösterdiğinden verilere bağımsız örneklemeler için t-testi analiz yöntemi uygulanmıştır. Deney ve kontrol gruplarının hazırbulunuşluk açısından denk olup olmadıklarını saptamak için; konuşma becerisi ön test sonuçları ile ilgili çözümlemeler yapılmıştır.

4.2.1.2. B1 Öğrencileri Deney ve Kontrol Gruplarının Konuşma Becerisine İlişkin Ön Test Bulgularının Karşılaştırılması

Tablo 49

B1 Öğrencilerinin Konuşma Becerisi Ön Test Toplam Puanlarının t-Testi Sonuçları

Grup	Levene Testi		N	$\bar{x}$	sd	df	t	p
	F	Sig.						
Deney	1,168	,285	25	48,160	14,516	48	-1,555	,127
Kontrol			25	55,026	16,645			

Tablo 49'da deney ve kontrol gruplarının ön test puanları t-testi analiz yöntemi kullanılarak karşılaştırılmıştır. t-testi analizi sonucunda deney ve kontrol gruplarının ön test puanları arasında ($p > 0,05$) anlamlı bir fark saptanmamıştır. Bu sonuçla grupların ön test puanları açısından birbirine denk olduklarını söylemek mümkündür.

4.2.2.1. B2 Gruplarının Konuşma Becerisine İlişkin Normallik Testleri ve Ön Test Bulgularının Karşılaştırılması

Normallik Testleri

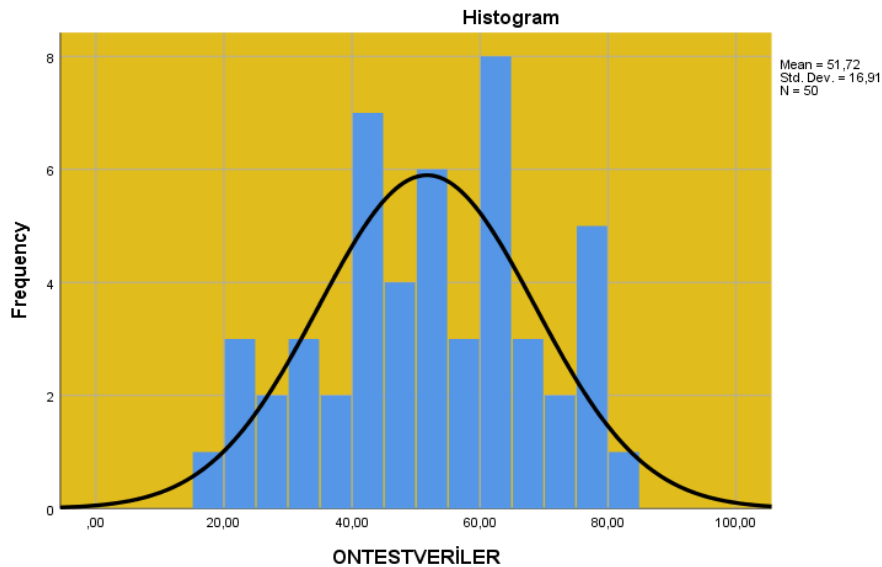
Aşağıda veriler için hangi analiz yönteminin kullanılmasına ilişkin normal dağılım istatistikleri sunulmuştur.

Tablo 50
B2 Konuşma Becerisi Ön Test Toplam Puanı Betimleyici İstatistikler

		İstatistik	S. E.
ÖN TESTVERİLER	Ortalama	51,7200	2,39141
	Medyan	52,1667	
	Varyans	285,943	
	Standart Sapma	16,90984	
	Minimum	18,33	
	Maximum	80,00	
	Ranj	61,67	
	Çarpıklık	-,174	,337
	Basıklık	-,762	,662

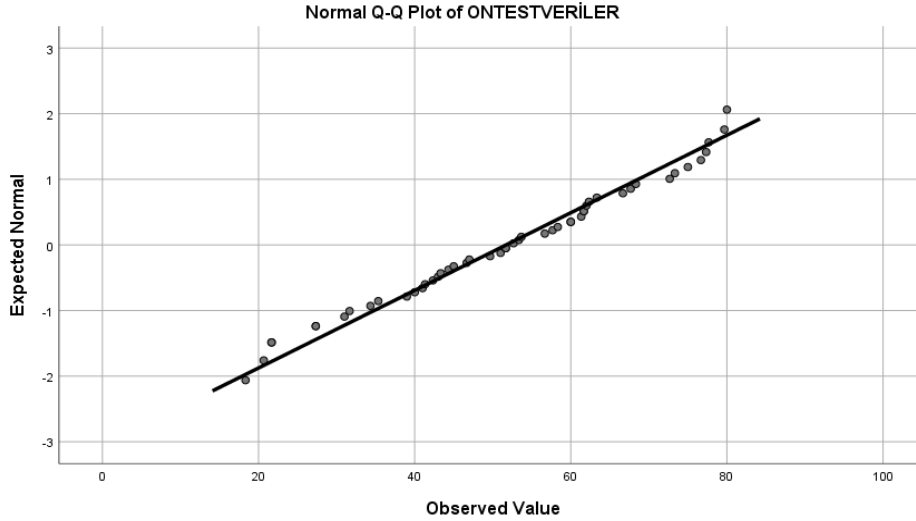
Tablo 50 incelendiğinde çarpıklık ve basıklık katsayılarının (-,174 ve -,762) kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu görülmektedir. Böylece verilerden elde edilen toplam puanın dağılımının normal dağılıma uygun olduğu söylenebilir.

Bir başka normallik testi olan normal dağılım histogramı aşağıdadır.

Şekil 25. Toplam Puan Histogramı

Toplam puan histogramı incelendiğinde verilerin normal dağılım çizgisinin dışına çok fazla çıkmadığı görülmektedir.

Şekil 26. Normal Q-Q Grafiği

Şekil 26'da verilen Normal Q-Q Grafiği normal dağılımı belirlemek için kullanılmıştır. Grafik incelendiğinde veriler 45 derecelik açıdan çok fazla sapma göstermediği için verilerin normal dağıldığı söylenebilir.

Veriler normal dağılım gösterdiğinden verilere bağımsız örneklemeler için t-testi analiz yöntemi uygulanmıştır. B2 grubu için araştırma öncesinde uygulanan ön testten elde edilen veriler aşağıda sunulmuştur. Deney ve kontrol gruplarının hazırbulunuşluk açısından denk olup olmadıklarını saptamak için; konuşma becerisi ön test sonuçları ile ilgili çözümler yapılmıştır.

4.2.2.2. B2 Öğrencileri Deney ve Kontrol Gruplarının Konuşma Becerisine İlişkin Ön Test Bulgularının Karşılaştırılması

Tablo 51

B2 Öğrencilerinin Konuşma Becerisi Ön Test Toplam Puanlarının t-Testi Sonuçları

Grup	Levene Testi		N	$\bar{x}$	sd	df	t	p
	F	Sig.						
Deney	,004	,947	25	53,973	16,982	48	,941	,351
Kontrol			25	49,476	16,876			

Tablo 51’de deney ve kontrol gruplarının ön test puanları t-testi analiz yöntemi kullanılarak karşılaştırılmıştır. t-testi analizi sonucunda iki grubun ön test puanları arasında ($p>0,05$) anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Bu sonuçla grupların ön test puanları açısından birbirine denk oldukları söylenebilir.

4.2.3.1. B1 Öğrencileri Kontrol Grubunun Konuşma Becerisine İlişkin Ön Test-Son Test Bulgularının Karşılaştırılması

Aşağıda B1 öğrencileri kontrol grubu konuşma becerisi toplam puanlarının ön test ve son test t-testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 52

B1 Öğrencileri Kontrol Grubunun Konuşma Becerisi Ön Test-Son Test Toplam Puanlarının t-Testi Sonuçları

Grup	Levene Testi		N	$\bar{x}$	sd	df	t	p
	F	Sig.						
Ön Test	13,145	,001	25	55,026	16,645	33,905	-2,506	,017
Son Test			25	64,226	7,735			

Tablo 52’de B1 öğrencileri kontrol grubunun konuşma becerisine ilişkin ön test-son test toplam puanlarının t-testi sonuçları verilmiştir. Tablo incelendiğinde kontrol grubunun ön test ve son test puanları arasında ($p>0,05$) anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle kontrol grubunun ön test ve son test puanları arasındaki ortalama puanlar (Ön test ortalaması: 55,026, son test ortalaması: 64,226) son testte daha yüksek olduğu için manipüle edilmeyen ve kitaptaki konuşma etkinlikleri uygulanan grupta verilen eğitimin grubun ortalama puanlarını olumlu yönde etkilediği ve anlamlı farklılık oluşturduğu sonucuna varılabilir.

4.2.3.2. B1 Öğrencileri Deney Grubunun Konuşma Becerisine İlişkin Ön Test-Son Test Bulgularının Karşılaştırılması

Aşağıda B1 öğrencileri deney grubu konuşma becerisi toplam puanlarının ön test ve son test t-testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 53

B1 Öğrencileri Deney Grubunun Konuşma Becerisi Ön Test-Son Test Toplam Puanlarının t-Testi Sonuçları

Grup	Levene Testi		N	$\bar{x}$	sd	df	t	p
	F	Sig.						
Ön Test	9,921	,003	25	47,253	14,719	34,259	-7,543	,000
Son Test			25	71,826	6,974			

Tablo 53'te B1 öğrencileri deney grubunun konuşma becerisine ilişkin ön test-son test toplam puanlarının t-testi sonuçları verilmiştir. Tablo incelendiğinde deney grubunun ön test ve son test puanları arasında ($p > 0,05$) anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle deney grubunun ön test ve son test puanları arasındaki ortalama puanlar (Ön test ortalaması: 47,253, son test ortalaması: 71,826) son testte daha yüksek olduğu için manipüle edilen ve kültürlerarası yaklaşım modeline dayalı konuşma etkinlikleri uygulanan grupta verilen eğitimin grubun ortalama puanlarını olumlu yönde etkilediği ve anlamlı farklılık oluşturduğu sonucunu çıkarmak mümkündür.

4.2.4.1. B2 Öğrencileri Kontrol Grubunun Konuşma Becerisine İlişkin Ön Test-Son Test Bulgularının Karşılaştırılması

Aşağıda B2 öğrencileri kontrol grubu konuşma becerisi toplam puanlarının ön test ve son test t-testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 54

B2 Öğrencileri Kontrol Grubunun Konuşma Becerisi Ön Test-Son Test Toplam Puanlarının t-Testi Sonuçları

Grup	Levene Testi		N	$\bar{x}$	sd	df	t	p
	F	Sig.						
Ön Test	1,415	,240	25	49,476	16,876	48	-1,139	,260
Son Test			25	54,400	13,571			

Tablo 54'te B2 öğrencileri kontrol grubunun konuşma becerisine ilişkin ön test-son test toplam puanlarının t-testi sonuçları verilmiştir. Tablo incelendiğinde kontrol grubunun ön test ve son test puanları arasında ($p > 0,05$) anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle manipüle edilmeyen ve kitaptaki konuşma etkinlikleri uygulanan grupta verilen eğitimin grubun ortalama puanlarını olumlu yönde etkilemediği ve anlamlı farklılık oluşturmadığı sonucuna varılabilir.

4.2.4.2. B2 Öğrencileri Deney Grubunun Konuşma Becerisine İlişkin Ön Test-Son Test Bulgularının Karşılaştırılması

Aşağıda B2 öğrencileri deney grubu konuşma becerisi toplam puanlarının ön test ve son test t-testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 55

B2 Öğrencileri Deney Grubunun Konuşma Becerisi Ön Test-Son Test Toplam Puanlarının t-Testi Sonuçları

Grup	Levene Testi		N	$\bar{x}$	sd	df	t	p
	F	Sig.						
Ön Test	9,653	,003	25	53,973	16,982	34,626	-4,121	,000
Son Test			25	69,520	8,205			

Tablo 55'te B2 öğrencileri deney grubunun konuşma becerisine ilişkin ön test-son test toplam puanlarının t-testi sonuçları verilmiştir. Tablo incelendiğinde deney grubunun ön test ve son test puanları arasında ($p>0,05$) anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle deney grubunun ön test ve son test puanları arasındaki ortalama puanlar (Ön test ortalaması: 53,973, son test ortalaması: 69,520) son testte daha yüksek olduğu için manipüle edilen ve kültürlerarası yaklaşım modeline dayalı konuşma etkinlikleri uygulanan grupta verilen eğitimin grubun ortalama puanlarını olumlu yönde etkilediği ve anlamlı farklılık oluşturduğu sonucunu çıkarmak mümkündür.

4.2.5.1. B1 Öğrencileri Deney ve Kontrol Gruplarının Konuşma Becerisine İlişkin Son Test Bulgularının Karşılaştırılması

Aşağıda B1 grubu konuşma becerisi toplam puanlarının son test sonuçları verilmiştir.

Tablo 56

B1 Öğrencilerinin Konuşma Becerisi Son Test Toplam Puanlarının t-Testi Sonuçları

Grup	Levene Testi		N	$\bar{x}$	sd	df	t	p
	F	Sig.						
Deney	,249	,620	25	71,826	6,974	48	3,648	,001
Kontrol			25	64,226	7,735			

Tablo 56'da B1 öğrencilerinin konuşma becerisine ilişkin toplam puanlarının t-testi sonuçları verilmiştir. Tablo incelendiğinde grupların son test puanları arasında ($p>0,05$) anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle gruplar arasındaki ortalama puanlar (Deney grubu: 71,826, kontrol grubu: 64,226) deney grubunda daha yüksek olduğu

için manipüle edilen grupta kültürlerarası yaklaşım modeline dayalı konuşma etkinliklerinin uygulanmasının deney grubunun lehine bir sonuç verdiğini söylemek mümkündür.

4.2.5.2. B2 Öğrencileri Deney ve Kontrol Gruplarının Konuşma Becerisine İlişkin Son Test Bulgularının Karşılaştırılması

Aşağıda B2 grubu konuşma becerisi toplam puanlarının son test sonuçları verilmiştir.

Tablo 57

B2 Öğrencilerinin Konuşma Becerisi Son Test Toplam Puanlarının t-Testi Sonuçları

Grup	Levene Testi		N	$\bar{x}$	sd	df	t	p
	F	Sig.						
Deney	4,970	,031	25	70,320	8,493	40	4,972	,000
Kontrol			25	54,400	13,571			

Tablo 57’de B2 öğrencilerinin konuşma becerisine ilişkin toplam puanlarının t-testi sonuçları verilmiştir. Tablo incelendiğinde grupların son test puanları arasında ($p>0,05$) anlamlı bir fark görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle gruplar arasındaki ortalama puanlar (Deney grubu: 70,320, kontrol grubu: 54,400) deney grubunda daha yüksek olduğu için manipüle edilen grupta kültürlerarası yaklaşım modeline dayalı konuşma etkinliklerinin deney grubunun lehine bir sonuç verdiğini söylemek mümkündür.

BÖLÜM 5

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde nitel örnekleme oluşturan doküman analizine ilişkin İTÖS ve YİTÖS B1 ve B2 ders kitaplarında yer alan karşılıklı ve bağımsız konuşma etkinlikleri sayıları, konuşma etkinliklerinin kazanım dağılımları, kültürlerarası iletişimsel yaklaşım modeline uygunluk durumları, yaklaşımın aktarılış şekilleri ve içerisinde bulunan kültür öğelerine yönelik edinilen bulgulara göre sonuçlara; nicel örnekleme oluşturan konuşma etkinlikleri uygulamalarına yönelik deneysel desen çalışmasından elde edilen bulgulara göre sonuçlara yer verilmiş ve araştırmanın süreci ve sonucuna dayandırılarak önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Sonuçlar

5.1.1. Doküman Analizine İlişkin Sonuçlar

5.1.1.1. Konuşma Etkinliklerinin Kazanımlarına İlişkin Sonuçlar

1- İTÖS ve YİTÖS ders kitaplarında tespit edilmiş olan bağımsız ve karşılıklı konuşma etkinliklerinin kazanımları TMVÖP kazanımlarından yararlanılarak tespit edilmiştir. Tüm etkinliklerde ölçütlere uygun şekilde ilgili kazanımlar belirlenmiştir.

2- İTÖS B1 ders kitabı incelendiğinde 30 bağımsız konuşma etkinliğinde 16 farklı kazanım tespit edilmiş ve “Bir olay veya duruma ilişkin deneyim ve izlenimlerini anlatır” kazanımı 7 defa kullanılarak en fazla kullanılan kazanım olarak belirlenmiştir. 11 karşılıklı konuşma etkinliğinde ise 10 farklı kazanım tespit edilmiş ve “Konuşma esnasında sorular sorar ve kendisine sorulan sorulara cevap verir” ve “Bir tartışmada görüşlerini gerekçeleriyle ifade eder” kazanımları 2’şer defa kullanılmış, diğer kazanımlar ise 1’er defa kullanılmıştır. İTÖS B1 ders kitabı bağımsız konuşma etkinliklerinde bir kazanımın 7 defa kullanılması

nedeniyle kazanımların dengeli bir şekilde dağıtılmadığı söylenebilir. Karşılıklı konuşma etkinliklerinde ise kazanımların daha dengeli şekilde dağıtıldığı görülmektedir. Bağımsız konuşma etkinliklerinde bir kazanımın 7 defa kullanılması, ünite bölümlerinin bu kazanımla ilişkili olabilecek şekilde tasarlanmasından kaynaklanmaktadır.

3- YİTÖS B1 ders kitabı incelendiğinde 26 bağımsız konuşma etkinliği içinde 8 farklı kazanım belirlenmiş ve “Bir olay veya duruma ilişkin deneyim ve izlenimlerini anlatır” kazanımı 7 defa kullanılarak en fazla kullanılan kazanım olarak tespit edilmiştir. 6 karşılıklı konuşma etkinliğinde ise 6 farklı kazanım tespit edilerek dengeli bir dağıtımın yapıldığı tespit edilmiştir. Bağımsız konuşma etkinlikleri içinde bir kazanımın 7 defa kullanılması ve diğer kazanımların da en az 2 defa kullanılması nedeniyle bağımsız konuşma etkinliklerinde dengeli bir dağıtımın yapılmadığı söylenebilir. YİTÖS ders kitabında da bir kazanımın 7 defa kullanılması ünite bölümlerinin konu içeriğinin kazanımla ilişkili olmasından kaynaklanmaktadır.

4- İTÖS B2 ders kitabı incelendiğinde 33 bağımsız konuşma etkinliğinde 20 farklı kazanım tespit edilmiş ve “Gözlem ve izlenim içeren konuşmalar yapar”, “Kültürel bir öge/gelenek veya mekân hakkında konuşmalar yapar” ve “Bir konuyla ilgili görüşlerini gerekçelendirerek açıklar” kazanımlarının 6’şar defa kullanıldığı belirlenmiştir. 9 karşılıklı konuşma etkinliğinde ise 6 farklı kazanım tespit edilmiş, “Yorum ve değerlendirmeler içeren konuşmalara katılır” ve “Bir tartışmada görüşlerini gerekçeleriyle ifade eder” kazanımlarının 3’er defa kullanıldığı belirlenmiştir. Diğer kazanımlar 1’er defa kullanılmıştır. İTÖS B2 ders kitabında kazanımların karşılıklı konuşma etkinliklerinde dengeli şekilde dağıtıldığı, bağımsız konuşma etkinliklerinde ise dengeli bir dağıtımın olmadığı söylenebilir. Ders kitabındaki konu başlıklarının kazanım içeriğini destekleyecek şekilde olması bu dağılımı etkilemiştir.

5- YİTÖS B2 ders kitabı incelendiğinde 22 bağımsız konuşma etkinliği içinde 17 farklı kazanım tespit edilmiş ve “Bir konuyla ilgili görüşlerini gerekçelendirerek açıklar” kazanımı 9 defa kullanılarak en fazla kullanılan kazanım olarak belirlenmiştir. Diğer kazanımların dengeli şekilde dağıtıldığı görülmektedir. 9 karşılıklı konuşma etkinliğinde ise 6 farklı kazanım tespit edilmiş ve “Kurgusal (hayal, varsayım vb.) olay ve durumlara yönelik diyaloglar kurar” kazanımının 4 defa kullanılarak en fazla kullanılan kazanım olduğu belirlenmiştir. Bu ders kitabında da kazanımların karşılıklı konuşma etkinliklerinde dengeli dağıtıldığı bağımsız konuşma etkinliklerinde ise dengeli bir dağıtımın yapılmadığı görülmektedir.

6- Ders kitapları genel olarak incelendiğinde, karşılıklı konuşma etkinliklerinde kazanımların daha dengeli bir dağılım gösterdiği, bağımsız konuşma etkinlikleri içinde ise dengeli bir dağılımın olmadığı görülmektedir. Ders kitaplarında karşılıklı konuşma etkinliklerinin sayısının az olmasına rağmen kazanım dağılımının daha dengeli olması etkinliklerin farklı konuları içermesine bağlı olarak ortaya çıkmıştır. Bağımsız konuşma etkinliklerinin ise genellikle bir deneyimin anlatılması veya bir konuyla ilgili görüşlerin gerekçelendirilmesi konuları üzerinden tasarlanması nedeniyle aynı kazanımlar tekrar etmiştir. Etkinliklerin Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde belirtilen basamak kümelerindeki yeterliklere göre bir düzende veya sırada tasarlandığı söylenemez. Ayrıca bu etkinliklerin yeterliklere göre daha farklı kazanımları içermemesinden dolayı etkinliklerin tasarımında çeşitlilik ortaya çıkamamıştır.

5.1.1.2. Bağımsız ve Karşılıklı Konuşma Etkinliklerinin Sayılarına İlişkin Sonuçlar

1- İTÖS ve YİTÖS ders kitaplarında yer alan konuşma etkinlikleri incelendiğinde; İTÖS B1 ders kitabında yer alan toplam 120 etkinlikten 41 tanesinin konuşma etkinliği, YİTÖS B1 ders kitabında yer alan toplam 219 etkinlikten 32 tanesinin konuşma etkinliği, İTÖS B2 ders kitabında yer alan toplam 120 etkinlikten 42 tanesinin konuşma etkinliği, YİTÖS B2 ders kitabında yer alan toplam 223 etkinlikten 31 tanesinin konuşma etkinliği olduğu görülmektedir.

2- İTÖS B1 ders kitabında konuşma etkinliklerinin tüm etkinliklere oranı %34, YİTÖS B1 ders kitabı için %15 iken bu oran İTÖS B2 ders kitabın için %35, YİTÖS B2 ders kitabı içinse %14'tür. İTÖS ders kitaplarında konuşma etkinliği sayısı diğer becerilere oranla daha fazla yer almış ve B1 ve B2 seviye kitaplarında bu oran arasında fark oluşmamıştır. Fakat YİTÖS ders kitaplarında konuşma becerisine yönelik etkinliklere diğer becerilere oranla daha az yer verildiği görülmektedir.

3- İTÖS B1 ders kitabında konuşma etkinliklerinden 30 tanesi bağımsız konuşma, 11 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği, YİTÖS B1 ders kitabında konuşma etkinliklerinden 26 tanesi bağımsız konuşma, 6 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği, İTÖS B2 ders kitabında konuşma etkinliklerinden 33 tanesi bağımsız konuşma, 9 tanesi karşılıklı konuşma, YİTÖS B2 ders kitabında ise konuşma etkinliklerinden 22 tanesi bağımsız konuşma, 9 tanesi karşılıklı konuşma etkinliği olarak tespit edilmiştir.

4- Konuşma etkinliklerinde karşılıklı konuşma etkinliklerinin oranı İTÖS B1 ders kitabı için %27, YİTÖS B1 ders kitabı için %19 iken bu oran İTÖS B2 ders kitabı için %21, YİTÖS B2 ders kitabı içinse %29'dur. Bu oranlara bakılarak her iki ders kitabında da karşılıklı konuşmaya dayalı etkinliklerin bağımsız konuşmaya dayalı etkinliklere oranla daha az olduğu görülmektedir. Ayrıca ders kitaplarında yer alan bağımsız ve karşılıklı konuşma etkinliklerinin dengeli dağıtılmadığı, farklı seviyelerde bu oranların düzenli şekilde artmadığı veya azalmadığı tespit edilmiştir.

5- Ders kitaplarındaki konuşma etkinliği sayıları, bağımsız ve karşılıklı konuşma etkinliği sayılarının dağılımı incelendiğinde İTÖS ders kitaplarının belirli bir sisteme göre planlandığı görülmektedir. YİTÖS ders kitaplarında ise bu dağılımın belli bir düzende planlanmadığı görülmektedir. Ayrıca İTÖS ders kitabında konuşma etkinliklerinin *Ya Siz* ve *Konuşma* gibi belirli başlıklar altında toplanması, YİTÖS ders kitabında ise beceriyi belirten bir etkinlik başlığının bulunmaması ayırt edici bir özellik olarak ortaya çıkmaktadır.

6- Ders kitaplarında yer alan konuşma etkinlikleri arasındaki sayısal farklılıklar nedeniyle konuşma etkinliğine ayrılan sürenin de farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu süre farklılığı becerilerin eşit şekilde kazandırılmaması sorununu da ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca bu durum ders sürecini planlamada da farklılıklar ortaya çıkaracaktır.

5.1.1.3. Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşımın Aktarıcı Şekilleri ve Kültür Öğelerine İlişkin Sonuçlar

1- Konuşma etkinliklerinin tespitinde İTÖS ve YİTÖS ders kitaplarında yer alan hazırlık çalışmaları ve ünite sonundaki serbest etkinlikler, konuşma becerisini açıklayıcı şekilde desteklemediği için çalışmaya dâhil edilmemiştir. Fakat İTÖS ders kitaplarında bulunan “Kültürden Kültüre” bölümleri, araştırmanın amacını desteklediği için çalışmaya dâhil edilmiştir. Bu nedenle iki ders kitabı değerlendirildiğinde konuşma becerisine yönelik etkinliklerde kültürel içerik bakımından düzen veya sıralamaya göre bir benzerlik veya uygulama birliği tespit edilememiştir. Ayrıca “Kültürden Kültüre” bölümlerinin tamamına yakınında konuşma becerisine yönelik uygulamaların olması, İTÖS ders kitabının kendi içinde bir düzen ve sıralamaya sahip olduğunu göstermektedir. Fakat İTÖS ders kitabında yer alan etkinlik başlıkları yerine etkinlik içinde her soruya farklı numara verildiği için tablolarda etkinliklerin numara yerine isimleriyle gösterilmesi zorunluluğu doğurmuştur.

YİTÖS ders kitaplarında ise etkinliklerin başlığının farklı numarayla gösterilmesi, tablolarda etkinliklerin numarayla belirtilmesini kolaylaştırmış. Fakat bu ders kitaplarında konuşma etkinlikleri ayrı bir başlık veya sırada belirtilmediği gibi kültürel bir başlık ayrımı da görülmemektedir.

2- İTÖS ve YİTÖS ders kitaplarındaki konuşma etkinliklerin kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma göre incelendikten sonra Okur ve Keskin (2013)'in belirlediği kültür öğelerinden faydalanılarak konuşma etkinliklerindeki kültür öğelerine dair başlıklar tespit edilmiştir. Konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişimsel yaklaşımın aktarılış şekilleri ayrıca belirtilmiştir.

3- İTÖS B1 ders kitabı incelendiğinde etkinliklerin 10'undakültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içerik ve 4 farklı kültür ögesi tespit edilmiştir. 6. Ünite "Kişilerarası İlişkiler" kültür ögesi 4 farklı etkinlikte kullanılmış ve en fazla kullanılan kültür ögesi olarak belirlenmiştir. Bu ögenin tamamının 6. Üniteye yer alması ve yaklaşıma uygun içerik sayısının en fazla bu üniteye olmasının sebebi olarak ünite konusunun kültürel içeriği destekleyecek şekilde tasarlanması gösterilebilir. Kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun olarak tespit edilen etkinliklerde yer alan kültür öğeleri belli bir düzen veya sırada yer almamıştır. Etkinliklerde ayrıca "Değerler ve Eğitim", "Gelenekler ve Folklor" ve "Günlük Yaşam" kültür öğelerine yer verilirken "Edebiyat, Sanat ve Müzik", "Sosyal Yaşam" ve "Coğrafya ve Mekân" üst kültür öğeleri tespit edilememiştir. Ayrıca ders kitabındaki 6 ünitenin 5'inde yer alan "Kültürden Kültüre" ünite sonu etkinliklerinin 4'ünde kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içerik tespit edilmiştir. Bu bakımdan "Kültürden Kültüre" etkinliklerinin kültürlerarası iletişimsel yaklaşımı destekleyecek şekilde tasarlandığı söylenebilir.

4- YİTÖS B1 ders kitabı incelendiğinde etkinliklerin 7'sinde kültürlerarası yaklaşıma uygun içerik ve 4 farklı kültür ögesi tespit edilmiştir. 6. ve 7. Üniteye yer alan "Gelenekler ve Folklor" kültür ögesi etkinliklerin 3'ünde yer almış ve en fazla tespit edilen kültürel ögesi olarak belirlenmiştir. Bu kültür öğeleri etkinliğin konusuyla ilişkilidir. Etkinliklerde ayrıca "Edebiyat, Sanat ve Müzik" "Kişilerarası İlişkiler" ve "Değerler ve Eğitim" kültür öğeleri yer alırken "Günlük Yaşam", "Sosyal Yaşam" ve "Coğrafya ve Mekân" kültür öğeleri tespit edilememiştir. Etkinliklerde kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içeriklerin tespitinde belli bir düzen veya sıraya rastlanmamıştır. "Kutlama" konu başlıklı 7. Ünite içeriği genel olarak kültürlerarası iletişimi destekleyecek şekilde tasarlanmıştır.

5- İTÖS B2 ders kitabı incelendiğinde etkinliklerin 10'unda kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içerik ve 5 farklı kültür ögesi tespit edilmiştir. 1. ve 5. Ünitelerde yer alan “Coğrafya ve Mekân” kültür ögesi etkinliklerin 3'ünde yer almış ve en fazla kullanılan kültür ögesi olarak belirlenmiştir. Bu kültür ögesinin 2'sinin 1. Üniteye yer almasının nedeni olarak “Leyleği Havada Görmek” konu başlığının ve içeriğin bu ögeyi destekleyecek nitelikte olması gösterilebilir. Etkinliklerde ayrıca Gelenekler ve Folklor”, “Edebiyat, Sanat ve Müzik”, “Kişilerarası İlişkiler” ve “Sosyal Yaşam” kültür ögeleri yer alırken “Değerler ve Eğitim” ve “Günlük Yaşam” kültür ögeleri tespit edilememiştir. Etkinliklerde kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içeriklerin belli bir düzen veya sıraya göre tasarlanmadığı görülmüştür. Ders kitabındaki 6 ünitenin 6'sında da yer almış olan “Kültürden Kültüre” ünite sonu etkinliklerinin tamamında kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içerik tespit edilmiştir. Bu bakımdan “Kültürden Kültüre” etkinliklerinin amaca uygun şekilde tasarlandığı söylenebilir.

6- YİTÖS B2 ders kitabı incelendiğinde etkinliklerin 11'inde kültürlerarası yaklaşıma uygun içerik ve 5 farklı kültür ögesi tespit edilmiştir. “Gelenekler ve Folklor” ve “Kişilerarası İlişkiler” kültür ögeleri etkinliklerde 4'er defa yer almış ve en fazla kullanılan kültür ögeleri olarak belirlenmiştir. Bu kültür ögeleri etkinlikleri konu içeriğiyle ilişkilidir. 5. Üniteye yer alan konuşma etkinliklerinin tamamında kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içerik tespit edilirken 4. ve 7. Ünite yaklaşıma uygun içerik tespit edilememiştir. Bu bakımdan ünitelerdeki kültürel içeriklerin düzenli ve sıralı şekilde yer almadığını ve konu içeriğinin kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun şekilde tasarlanmadığını göstermektedir. Etkinliklerde ayrıca “Değerler ve Eğitim”, “Coğrafya ve Mekân” ve “Edebiyat, Sanat ve Müzik” kültür ögeleri yer alırken “Günlük Yaşam” ve “Sosyal Yaşam” üst kültür ögeleri tespit edilememiştir.

7- İTÖS ve YİTÖS B1 ders kitaplarındaki kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içerikler belli bir sıra ve düzende yer almamıştır. Yaklaşıma uygun içeriğe sahip konuşma etkinlikleri incelendiğinde her iki ders kitabında da 4 farklı kültür ögesine yer verilirken “Kişilerarası İlişkiler”, “Değerler ve Eğitim” ve “Gelenekler ve Folklor” kültür ögeleri ortak olarak yer almıştır. Ayrıca konuşma etkinliklerinde her iki ders kitabında da “Sosyal Yaşam” ve “Coğrafya ve Mekân” kültür ögeleri tespit edilememiştir. Ders kitaplarında ortak olan ve etkinliklerde tespit edilemeyen kültür ögeleri bakımından İTÖS ve YİTÖS B1 ders kitaplarında benzerlikler bulunmaktadır.

8- İTÖS ve YİTÖS B2 ders kitaplarında da kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içerikler belli bir düzende yer almamıştır. Yaklaşıma uygun içeriğe sahip konuşma etkinlikleri incelendiğinde her iki ders kitabında da 5 farklı kültür ögesine yer verilirken “Coğrafya ve Mekân”, “Gelenekler ve Folklor”, “Edebiyat, Sanat ve Müzik” ve “Kişilerarası İlişkiler” kültür öğeleri ortak olarak yer almıştır. Ayrıca konuşma etkinliklerinde her iki ders kitabında da “Günlük Yaşam” kültür ögesi tespit edilememiştir. Ders kitaplarında ortak olan ve etkinliklerde tespit edilemeyen kültür öğeleri bakımından İTÖS ve YİTÖS B2 ders kitaplarında benzerlikler bulunmaktadır.

9- Ders kitaplarındaki konuşma etkinliklerinde genel olarak kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içeriklerin ünite başlığının içerikle uyumlu şekilde tasarlanmasıyla şekillendiği görülmektedir. Bu bakımdan bazı ünitelerde bu yaklaşıma uygun içeriğin tüm etkinlikleri kapsadığı görülürken, bazı ünitelerde bu yaklaşıma uygun içeriğin hiç bulunmadığı görülmektedir. “Gelenekler ve Folklor” kültür ögesi etkinliklerde 11 defa kullanılmış ve kültürlerarası iletişimsel yaklaşımı destekleyen etkinliklerde en çok kullanılan kültür ögesi olarak tespit edilmiştir. “Sosyal Yaşam” ve “Coğrafya ve Mekân” kültür öğeleri ise konuşma etkinliklerinde 1’er defa kullanılmış ve kültürlerarası iletişimsel yaklaşımı destekleyen etkinliklerde en az kullanılan kültür öğeleri olarak tespit edilmiştir. Dilin işlevselliği bakımından “Sosyal Yaşam” kültür ögesinin ders kitaplarında az sayıda kullanılmasının öğretim sürecini olumsuz etkileyeceği söylenebilir.

5.1.1.4. Konuşma Etkinliklerinde Kültürlerarası İletişimsel Yaklaşıma Uygun Etkinlik Sayılarına İlişkin Sonuçlar

1- İTÖS ve YİTÖS ders kitaplarındaki konuşma etkinlikleri incelenmiş, inceleme sonucunda kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun olan ve uygun olmayan konuşma etkinliklerine ilişkin sayılar ve yüzdelik veriler tablo ve şekillerde gösterilmiştir. İTÖS ve YİTÖS ders kitaplarında yer alan ünite sayıları farklılık arz ettiği için doğru bir sayısal karşılaştırma mümkün olmamıştır. Ders kitapları arasındaki karşılaştırma yüzdelik oranlar üzerinden yapılmıştır.

2- İTÖS B1 ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişime uygun içeriklerin sayıları ve yüzdelik oranları incelenmiş, 41 konuşma etkinliğinden 10’undayaklaşıma uygun içerik tespit edilmiştir. Bu yaklaşıma uygun etkinliklerin en yoğun olduğu ünite 6. Ünite olmuş ve 7 etkinlikten 4’ünde yaklaşıma uygun içerikler tespit

edilmiştir. “İnsanlar Konuşa Konuşa” isimli bu ünitenin konusunun kültürlerarası yaklaşıma uyumlu olması bu oranı artırmıştır. Kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içerikler ders kitabında belli bir düzen veya sayıda yer almamıştır. Ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişime uygun içeriklerin olduğu etkinliklerin oranı ise %24 olarak tespit edilmiştir. Ünitelerde kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun etkinlik sayıları bakımından bir eşitlik veya yakınlığa rastlanılmamıştır. Bu sebeple her ünite için ayrı oransal değerlendirme yapıldığında yüzdelik oranlarda farklı sonuçlar elde edileceği düşünülmektedir.

3- YİTÖS B1 ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişime uygun içeriklerin sayıları ve yüzdelik oranları incelenmiş, 32 konuşma etkinliğinden 7’sinde yaklaşıma uygun içerik tespit edilmiştir. Konuşma etkinliklerinin incelenmesi sonucunda 1. Ünite, 4. Ünite ve 5. Ünite de kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içerik tespit edilememiş, 7. Ünite ve 8. Ünite de ise 2’şer adet yaklaşıma uygun içerik tespit edilmiştir. Bu bakımdan konuşma etkinliklerinde yer alan kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içeriklerin belirli bir düzen veya sayıda olmadığı söylenebilir. Ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişime uygun içeriklerin olduğu etkinliklerin oranı ise %22 olarak tespit edilmiştir. Ünitelerde kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun etkinlik sayıları bakımından bir eşitlik veya yakınlığa rastlanılmamıştır. Bu ders kitabı için de her ünite için ayrı oransal değerlendirme yapıldığında yüzdelik oranlarda farklı sonuçlar elde edileceği düşünülmektedir.

4- İTÖS B2 ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişime uygun içeriklerin sayıları ve yüzdelik oranları incelenmiş, 42 konuşma etkinliğinden 10’unda yaklaşıma uygun içerik tespit edilmiştir. Konuşma etkinliklerinin incelenmesi sonucunda her ünite de kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içerik tespit edilmiştir. Bu yaklaşıma uygun içeriklerin en yoğun olduğu ünite olarak 1. Ünite belirlenmiş ve bu ünite de 7 etkinlikten 3’ünde yaklaşıma uygun içerik tespit edilmiştir. Ünite konusunun kültürlerarası iletişimsel yaklaşımı destekleyecek nitelikte olması bu durumu ortaya çıkarmıştır. Fakat ilgili ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içeriklerin belli bir düzen veya sayıda olmadığı görülmektedir. Ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişime uygun içeriklerin olduğu etkinliklerin oranı ise %24 olarak belirlenmiştir. Bu ders kitabı için de her ünite için ayrı oransal değerlendirme yapılacak olursa yüzdelik oranlarda farklı sonuçlar elde edileceği düşünülmektedir.

5- YİTÖS B2 ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişime uygun içeriklerin sayıları ve yüzdelik oranları incelenmiş, 31 konuşma etkinliğinden 11'inde yaklaşıma uygun içerik tespit edilmiştir. Konuşma etkinliklerinin incelenmesi sonucunda 4. Ünite ve 7. Ünite de kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içerik tespit edilemezken 2. Ünite de 5 etkinlikten 3'ünde yaklaşıma dair içerik tespit edilmiştir. Bu bakımdan konuşma etkinliklerinde yer alan kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içeriklerin, belli bir düzen veya sayıda olmadığı söylenebilir. Ders kitabında yer alan konuşma etkinliklerinde kültürlerarası iletişime uygun içeriklerin olduğu etkinliklerin oranı ise %35 olarak belirlenmiştir. Ünitelerde kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun etkinlik sayıları bakımından bir eşitlik veya yakınlığa rastlanılmamıştır. Bu nedenle bu ders kitabı için de her ünite için ayrı değerlendirme yapıldığı zaman yüzdelik oranlarda birbirinden farklı ve uzak sonuçlar ortaya çıkacaktır.

6- Ders kitaplarına genel olarak bakıldığında, kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun etkinlik oranları bakımından YİTÖS B2 ders kitabının %35'lik bir oranla diğer kitaplara göre bu yaklaşımı daha fazla desteklediği belirlenmiştir. YİTÖS B1 ders kitabında ise bu oranın %22'de kaldığı görülmektedir. İTÖS B1 ve B2 ders kitaplarının her ikisinde de bu oranın %24 olarak ortaya çıktığı görülmüştür. İTÖS ders kitaplarının hem kültürlerarası iletişime uygun etkinliklerdeki yaklaşıma uygun içeriklerin oranlarının dağılımı, hem de etkinlik sayılarının oranı bakımından daha düzenli ve sistematik şekilde tasarlandığı söylenebilir. Ayrıca İTÖS ders kitaplarında yer alan “*Kültürden Kültüre*” bölümlerinin de bu oranları ve dağılımları olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

5.1.2.1. Araştırmanın Nicel Bölümüne İlişkin Sonuçlar

Bu bölümde nicel araştırmanın bulgularına ilişkin tespit edilen sonuçlar değerlendirilmiştir. Bununla birlikte araştırmanın amaç ve sonuçları göz önüne alınarak bazı önerilerde bulunulmuştur.

Kültürlerarası iletişime dayalı konuşma etkinliklerinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin konuşma becerilerine etkisinin incelendiği deneysel kısımda elde edilen bulgular doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1- Kültürlerarası iletişimsel yaklaşım modeline dayalı konuşma etkinliklerinin B1 kuru deney grubu öğrencilerinin konuşma becerisine olumlu bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Kitaptaki konuşma etkinliklerinin değiştirilmeden işlendiği B1 kuru kontrol

grubunun ön test ve son testlerinde anlamlı farklılık oluşmuştur. B1 kuru deney ve kontrol grubunun son test puanları karşılaştırıldığında ise deney grubunun lehine daha olumlu bir etkinin olduğu saptanmıştır.

2- Kitaptaki konuşma etkinliklerinin uygulandığı B2 kuru kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında konuşma becerisi açısından anlamlı bir farklılık oluşmamıştır. Buna karşın kültürlerarası iletişimsel yaklaşım modeline dayalı konuşma etkinliklerinin uygulandığı B2 kuru deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları açısından olumlu bir gelişmenin olduğu ve anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. B2 kuru deney ve kontrol grubunun son test puanları karşılaştırıldığında ise deney grubunun lehine daha olumlu bir etkinin olduğu saptanmıştır.

5.2.1.Araştırmanın Nitel Bölümüne İlişkin Öneriler

1- Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için farklı disiplinlerle oluşturulmuş dil öğretim setleri bulunmaktadır. Bu ders kitapları ünite sayıları, etkinlik tasarımı ve sayıları, temel dil becerilerinin dağılımı, metinlerin oluşturulma biçimleri ve türleri, temaya hazırlık ve tema sonu öz değerlendirme bölümleri bakımından farklılık göstermektedir. Ayrıca ders kitaplarında bağımsız ve karşılıklı konuşma etkinliklerinin sayıları, Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde yer alan yeterliklerin dağılımı ve sayıları, kültürlerarası iletişimsel yaklaşımın içeriklerde aktarılış biçimleri ve bu içeriklerde yer alan kültür öğelerinin sayılarında farklılıklar görülmektedir. Araştırmada incelenen İTÖS ve YİTÖS ders kitaplarında bu hususlar incelenmiş ve farklılıklar ortaya konmuştur. Ders kitaplarındaki bu farklılıkları ortadan kaldırmak için Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK), YEE ve Türkiye Maarif Vakfı (TMV) vb. kurumlar marifetiyle Talim Terbiye Kurulu benzeri bir ders kitabı hazırlama, inceleme ve değerlendirme kurulu oluşturulmalıdır. Bu oluşum ders kitapları arasındaki eşitsizlikleri ortadan kaldıracaktır.

2- Yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarında dört temel dil becerisine ait etkinliklerin öğretim sürecine eşit dağıtılacak şekilde tasarlanması dilin tam ve işlevsel öğrenilmesi bakımından önemlidir. İTÖS ders kitabında konuşma etkinliklerinin sayısı diğer becerilere yönelik etkinliklere oranla fazlayken YİTÖS ders kitabında konuşma becerisine yönelik etkinliklerin diğer beceri etkinliklerine oranla çok az olduğu görülmektedir. Bu bakımdan yabancı dil öğretiminde dört temel dil becerisinin eşit şekilde ve aynı anda geliştirilmesi ilkesine bağlı kalınmalıdır.

3- Ders kitaplarında yer alan konuşma becerisine ait bağımsız konuşma ve karşılıklı konuşma alt becerilerini kapsayan etkinliklerin sayıları bakımından önemli farklılıkların olduğu görülmüştür. Ders kitaplarında bulunan bağımsız konuşma becerisine ilişkin etkinlik sayıları karşılıklı konuşma becerisine ilişkin etkinliklere oranla çok fazladır. Karşılıklı konuşma becerisine yönelik etkinliklerin öğrenci etkileşimi ve iletişimsel yeterliği artıracığı öngörüldüğünden ders kitaplarında yer alan karşılıklı konuşma etkinlik sayılarının artırılması ve eşitlenmesi gerekmektedir.

4- Bağımsız konuşma ve karşılıklı konuşma etkinlikleri incelendiğinde Türkiye’de hazırlanmış olan en kapsamlı öğretim programı olan ve Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi’nde yer alan yeterliklerin en etkin ve işlevsel şekilde tanımlandığı Türkiye Maarif Vakfı Öğretim Programı (TMVÖP) kazanım dağılım çizelgesinden yararlanılarak etkinliklerin kazanım dağılımları ortaya konmuştur. Ders kitaplarında genel olarak bağımsız konuşma becerisine yönelik etkinliklerde bazı kazanımların çok fazla tekrara düştüğü görülürken, karşılıklı konuşma etkinliklerinde kazanım tekrarlarının çok fazla olmadığı tespit edilmiştir. Bazı kazanımların tekrara düşmesinin nedeni olarak ünite konu dağılımlarının benzer içeriği kapsamı gösterilebilir. Ders kitaplarında yer alan konuşma etkinliklerinin tasarlanmasında Çerçeve Metin’deki basamak tanımlayıcılarında yer alan yeterliklerden, Türkçenin yapısına ve işlevselliğine uygun şekilde yararlanılması gerekmektedir. Yabancılar Türkçe öğretim programlarının bu yeterlikleri kapsayacak şekilde tasarlanması, ders kitaplarının öğretim sürecindeki etkililiğini artıracaktır.

5- Yabancı dil öğretiminde kültürlerarası iletişimsel yaklaşım, öğrencinin hedef kültür ile kaynak kültür arasında bir bağ kurmasını ve bu bağ ile dilin iletişimsel yetisini ön planda tutacak şekilde kullanmasını amaçlamaktadır. Özellikle karşılıklı konuşmaya dayalı öğretim sürecinin bu yaklaşımı desteklediği ortadadır. İTÖS ve YİTÖS ders kitaplarında yer alan konuşma etkinliklerinde genel olarak kültürlerarası iletişimi destekleyen içeriklerin oranının %20-%35 arasında olduğu görülmektedir. Bu oran ünitelere göre incelendiğinde daha farklı sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Bu farklılıklar ünite konu içeriklerinin kültür alışverişini destekleyecek şekilde tasarlanmasından kaynaklanmaktadır. Ünitelerin konuları tasarlanırken kültürlerarası iletişimi destekleyen etkinliklerin belirli oranda dağıtılması iletişimsel yetinin kazanımlarla örtüşerek aynı anda gelişmesini sağlayacaktır.

6- Kültürlerarası iletişimsel yaklaşımın ve kültür öğelerinin İTÖS ve YİTÖS ders kitaplarında yer alan etkinliklere dağılımında belirli bir düzen takip edilmemiştir. Bazı

ünitelerin konu başlığı ve içeriğinin kültürel yapıları kapsayacak şekilde oluşturulması, bu ünitelerde iletişimsel yaklaşımı destekleyen içeriklerin sayıca çok olmasına imkân sağlamıştır. Kültürlerarası iletişimin konuşma becerisine yönelik etkinliklerde sık kullanılması, öğrencinin derse aktif katılımını sağlayarak diğer kültürlere sahip olan öğrenciler arasında kültürlerarasılık yaklaşımını da desteklemesi bakımından öğretim sürecini olumlu etkileyecektir.

7- Yabancı dil öğrenmek için öğretim sürecinde aynı zamanda kültür alışverişinde bulunmak gerekir. Öğrenci, hedef dili sosyal yaşamda kullanabilmeli ve hedef kültürle arasında bir bağ kurabilmelidir. Bu bağlamda hedef dili tam öğrenmek için kültürlerarası iletişimsel yeterliğe sahip olmak gerekmektedir. Bu amacı yerine getirebilmek için öğrenci, öğretim görevlisi, program tasarlایıcıları, ders kitabı yazarlarına ve teorisyenlere ayrı ayrı sorumluluk düşmektedir.

8- Yabancı dil öğretiminde öğrencilerde kültürlerarası iletişimi sağlamak için yeterli sayıda ve nitelikte materyal kullanılmalı, materyallerde kullanılan kültürlerarası iletişimi destekleyen içerikler ve kültür öğeleri belirli bir düzen ve sayıda yer almalıdır. Ayrıca bu içeriklerin ve öğelerin tamamı etkinliklerin geneline dağıtılmalıdır. Kültür öğeleri ve kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma uygun içeriklerin tasarımında ve uygulama sürecinde işlevsellik ilkesine bağlı kalınmalıdır.

9- Ders kitaplarının tasarımında kültür aktarımı yapılırken temel seviyelerde (A1 ve A2) sadece hedef kültürle ilişkili olarak basit uygulamalarla farkındalık oluşturmak hedeflenmeli ve ders sürecinde öğrencilere tek taraflı kültür aktarımından uzak durulmalıdır. Ders sürecinde hedef kültüre ait karmaşık yapıdaki kültür öğeleri ve kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma ilişkin içerikler orta seviyeden (B1 ve B2) başlanılarak uygulanmalı ve ileri seviyelere doğru artırılmalıdır.

10- Yabancı dil öğretiminde günlük yaşamda az karşılaşılan veya tartışma oluşturacak durumlara yönelik uygulamalardan uzak durulmalıdır. Öğretim sürecinde işlevsel olan ve günlük yaşamda öğrenciye kolaylık sağlayacak uygulamalara yer verilmelidir. Kültürlerarası yeterliği kazandırmak için kültürlerarası iletişimi destekleyecek içeriklerin ve kültür öğelerinin kaynak kültürü de destekleyecek nitelikte uygulanması gerekmektedir.

5.2.2. Araştırmanın Nicel Bölümüne İlişkin Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda alanda çalışanlar ve alan araştırmacıları için birtakım önerilerde bulunulmuştur.

- 1- Kültürlerarası iletişimsel yaklaşım modeline dayalı konuşma etkinliklerinin konuşma becerisi üzerindeki olumlu etkisi dikkate alındığında alanda çalışan öğretmenler ders uygulamalarında kültürlerarası iletişimsel yaklaşıma dayalı konuşma etkinliklerine daha çok zaman ayırabilirler.
- 2- Kültürlerarası iletişimsel yaklaşım modeline dayalı konuşma etkinliklerinin verimliliğini daha ayrıntılı saptamak için öğrenci ve öğretmen görüşlerine yönelik araştırmalar yapılabilir.
- 3- Kültürlerarası iletişimsel yaklaşım modeline dayalı konuşma etkinliklerinin etkililiği farklı yabancı dil kurlarında sınanabilir.
- 4- Kültürlerarası iletişimsel yaklaşım modeline dayalı konuşma etkinliklerinin konuşma becerisi üzerindeki olumlu etkisi göz önüne alındığında; kültürlerarası iletişimsel yaklaşım modeline dayalı etkinlikler, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin farklı becerileri alanlarında (yazma, dinleme ve okuma) da sınanabilir.
- 5- Yabancı dil olarak Türkçe öğretim setlerinde kültürlerarası iletişimsel yaklaşım modeline dayalı etkinliklere daha fazla yer verilebilir.

KAYNAKLAR

- Açık, F. (2020). Kültürel içerikler. G. Aydın (Ed.), *Yabancı ikinci dil öğretiminde kültür ve kültürel etkileşim* içinde (s. 89-120). Ankara: Pegem Akademi.
- Akarsu, B. (1998). *Dil-Kültür bağlantısı*. İstanbul: İnkılap.
- Akın, E. (2017). Çoklu ortam uygulamalarına dayalı konuşma eğitimi. A. Akçay & S. Baskın (Ed.), *Etkinliklerle hafta hafta konuşma eğitimi* içinde (s. 205-222). Ankara: Anı.
- Aksan, D. (2005). *Türkçenin zenginlikleri, incelikleri*. İstanbul: Bilgi.
- Aksan, D. (2009). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara: TDK.
- Aksoy, Z. (2012). Uluslararası göç ve kültürlerarası iletişim. *Journal of International Social Research*, 5(20), 292-303.
- Aktaş, T. (2005). Yabancı dil öğretiminde iletişimsel yeti. *Dil ve Dilbilimi Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 89-100.
- Altunbay, M. (2020). Konuşma eğitiminin temel kavramları. Ü. Şen (Ed.), *Dil eğitiminin temel kavramları* içinde (s. 43-59). Ankara: Pegem Akademi.
- Altunkaya, H. (2017). Konuşma ile ilgili temel kavramlar. A. Akçay & S. Baskın (Ed.), *Etkinliklerle hafta hafta konuşma eğitimi* içinde (s. 25-38). Ankara: Anı.
- Arı, G. (2018). Konuşma eğitimi. M. Durmuş & A. Okur (Ed.), *Yabancılar Türkçe öğretimi* el kitabı içinde (s. 277-293). Ankara: Grafiker.
- Aslan, F. (Ed.). (2015). *İstanbul yabancılar için Türkçe B1 ders kitabı*. İstanbul: Kültür Sanat.
- Aslan, F. (Ed.). (2015). *İstanbul yabancılar için Türkçe B2 ders kitabı*. İstanbul: Kültür Sanat.

- Atıf, S., & Arslan, M. (2015). Yabancılar Türkçe öğretiminde dilsel becerilerin gelişimine etkisi bakımından ders materyallerinin önem derecelerinin analitik hiyerarşi süreci (AHS) ile belirlenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 711-726.
- Avrupa Konseyi/Modern Diller Bölümü. (2013). *Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme*. Almanya: TelcGmbh, https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_öneriler_AEeraevesi.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Ay, Ö. (2019). Sesbirimler. E. Boz (Ed.), *Türkiye Türkçesi I ses bilgisi* içinde (s. 57-84). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Aydın, G. (2020). Kültür öğretiminin temel kavramları. G. Aydın (Ed.), *Yabancı ikinci dil öğretiminde kültür ve kültürel etkileşim* içinde (s. 1-50). Ankara: Pegem Akademi.
- Aytan, T. (2020). Konuşmanın fiziksel ve zihinsel unsurları. M. N. Kardaş (Ed.), *Konuşma eğitimi* içinde (s. 63-79). Ankara: Pegem Akademi.
- Aytemkin, H. (2020). *İnsan ilişkileri ve iletişim*. Ankara: Pegem.
- Banguoğlu, T. (2007). *Türkçenin grameri*. Ankara: TDK Yay
- Barın, E. (2003). Yabancılar Türkçenin öğretiminde temel söz varlığının önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (13), 311-317.
- Barın, E. (2004). Yabancılar Türkçe öğretiminde ilkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi (HÜTAD)*, (1), 19-30.
- Barın, E., Çobanoğlu, Ş., Ateş, Ş., Balci, M. & Özdemir C. (Ed). (2015). *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B1 Ders Kitabı*. Ankara: Merdiven Reklam Tanıtım.
- Barın, E., Çobanoğlu, Ş., Ateş, Ş., Balci, M. & Özdemir C. (Ed). (2015). *Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti B2 Ders Kitabı*. Ankara: Merdiven Reklam Tanıtım.
- Başaran, M., & Erdem, İ. (2009). Öğretmen adaylarının güzel konuşma becerisi ile ilgili görüşleri üzerine bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17 (3), 743-754.
- Bennett, M. J. (1998). Intercultural communication: A current perspective. In M. J. Bennett (Eds.), *Basic concepts of intercultural communication: Selected readings* (pp. 1-20). Yarmouth, ME: Intercultural Press
- Berardo, K., & Deardorff, D. (2012). *Building cultural competence: Innovative activities and models*. Virginia: Stylus Publishing

- Beyreli, L., Çetindağ, Z., & Celepoğlu, A. (2017). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Pegem.
- Bilgin, M. (2013). *Anlamdan anlatıma Türkçemiz*. Ankara: Anı.
- Boylu, E., & Çangal, Ö. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Bosna-Hersekli öğrencilerin konuşma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 4 (1), 349-368.
- Boylu, E. (2020). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Boylu, E. (2014). Dil-Kültür İlişkisi ve İranda Türkçe Öğretime Etkisi. *Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2014(4), 19-28.
- Bozkurt, B. Ü. (2017). Türkçe anadili konuşucuları için konuşma becerisi değerlendirme çerçevesi önerisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(4), 924-947.
- Bozkurt, B.Ü. (2019). Konuşmanın zihinsel ve fiziksel temelleri. G. Çetinkaya (Ed.), *Konuşma ve eğitimi içinde* (s. 43-68). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyükaslan, A. (2007, Mayıs). *Yabancı dil Türkçenin öğretilmesinde yeni yöntemler: bilişim uygulamaları, çözüm önerileri*. I. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim 128 Teknolojileri Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Deneyisel desenler: Öntest sontest kontrol gruplu desen ve veri analizi*. Ankara: Pegem.
- Büyüköztürk, Ş. (2015). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, 21. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- Bygate, M. (1987). *Speaking*. Oxford: OUP.
- Byram, M. (1997). *Teaching and assessing intercultural communicative competence*. Clevedon. UK: Multilingual Matters.
- Byram, M. (1989). *Cultural studies in foreign language education* (Vol. 46). UK: Multilingual Matters.
- Byram, M. (2002). On being 'bicultural' and 'intercultural'. G., Byram, M. & Fleming, M. (Eds.), *Intercultural experience and education içinde* (pp. 50-66). Clevedon: Multilingual Matters.
- Chomsky, N. (2006). *Language and mind*. Cambridge: University Press.

- Crystal, D. (2016). *Dilbilim nedir* (A. Benzer, Çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Çelik, M. E. (2019). Türkçe kalıplaşmış sözlerin (atasözü, deyim, ikileme, kalıp söz) öğretimi. E. Boylu & L. İltar (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi politika, program, yöntem ve öğretim içinde* (s. 147-167). Ankara: Pegem.
- Çerçi, A. (2015). Türkçe öğretmenlerinin öğrencilerin konuşma becerisini ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşleri. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 186-204.
- Çerçi, A. (2013). *Konuşma eğitiminin telaffuz vurgu ve tonlama konularının dinleme destekli öğretimi*. Doktora tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Çintaş Yıldız, D., & Yavuz, M. (2012). Etkili konuşma ölçeği: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Electronic Turkish Studies*, 7(2), 319-334.
- Çolak, G. (2020). Toplumdilbilimi. E. Boz (Ed.), *Dilbilim teorik ve uygulamalı alanlar içinde* (s. 149-206). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Çolak, M. (2018). *Yabancı/ikinci dil olarak Türkçe konuşma becerisinin Yedi İklim B1 düzeyi ders materyalleri üzerinden değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara.
- Çongur, H. R. (1995). Söz sanatı (I). *TÖMER Dil Dergisi*, 28-42.
- Çötök, N. A. (2010). *Çokkültürlülük, kültürlerarasılık ve entegrasyon tartışmaları bağlamında Alman eğitiminde Türk öğrenciler: Bremen örneği*. Doktora Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Demir, A., & Açık, F. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültürlerarası yaklaşım ve seçilecek metinlerde bulunması gereken özellikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (30), 51-72.
- Demir, A. (2010). *Yabancılarla Türkiye Türkçesi öğretiminde kültürlerarası yaklaşımdan hareketle metinlerin incelenmesinde dikkat edilecek noktalar*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demir, T. (2010). Konuşma eğitiminde benmerkezci konuşmaya yönelik bir deneme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(2), 415-430.
- Demirci, K. (2015). *Türkoloji için dilbilim: Konular, kavramlar, teoriler*. İstanbul: Anı.

- Demirel, Ö. (2012). *Yabancı dil öğretimi: Dil pasaportu dil biyografisi dil dosyası*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dilek, İ. (2016). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen uluslararası öğrencilerde ve eğitim dili Türkçe olan üniversitelere gidenlerde Türkçe algısı. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 1(2), 17-32.
- Doğan, Y. (2009). Konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik etkinlik önerileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 185-204.
- Duman, G. B. (2013). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde materyal geliştirme ve materyallerin etkin kullanımı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(2), 1-8.
- Dursunoğlu, H. (2019). *Türkiye Türkçesi dil bilgisi I: Türkiye Türkçesi ses bilgisi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Eken, T.N. (2017). Diksiyon. A. Akçay & S. Baskın (Ed.), *Etkinliklerle hafta hafta konuşma eğitimi* içinde (s. 103-130). Ankara: Anı.
- Erdem, İ. (2013). Konuşma eğitimi esnasında karşılaşılan konuşma bozuklukları ve bunları düzeltme yolları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 415-452.
- Erdem, İ. (2017). Konuşma eğitimi: Kuram, uygulama, ölçme ve değerlendirme. A. Güzel & H. Karatay (Ed.), *Türkçe öğretimi el kitabı* içinde (s.179-217). Ankara: Pegem.
- Ergenç, İ. (2008). Dilin beyindeki gerçekleşimi ve konuşma eylemi. S. Karakaş (Ed.), *Kognitif Neurobilimler* içinde (s. 169-185). Ankara: MN Medikal & Nobel.
- Ergenç, İ. & Bekâr Uzun, İ. P. (2017). *Türkçenin ses dizgesi*. Ankara: Seçkin.
- Ergin, M. (1990). *Üniversiteler için Türk dili*. İstanbul: Bayrak Basım Dağıtım.
- Ergin, M. (2004). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım.
- Fantini, A. E. (2000). A central concern: developing intercultural competence, SIT Occasional Papers Series. *Brattleboro*. pp. 25-42.
- Freeman, D. L., & Anderson, M. (2014). *Dil öğretiminde teknik ve ilkeler*. (M. Calp, Çev.) Ağrı: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi.
- Göçer, A. (2012). Dil-kültür ilişkisi ve etkileşimi üzerine. *Türk Dili*, 729(1), 50-57.

- Göçer, A. (2015). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde konuşma becerisinin kazandırılması. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 21-36.
- Gökalp, Z. (1968). *Türkçülüğün esasları*. Ankara: Varlık.
- Gökalp, Z. (1977). *Makaleler III*, Haz. M.O. Durusoy. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Gökmen, M. E. (2005). Yabancı dil öğretiminde kültürlerarası iletişimsel edinç. *Dil Dergisi*, (128), 69-77.
- Günaydın, Y. (2020). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde etkileşimli okumanın konuşma becerisine etkisi*. Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gündüz, O. (2014). Konuşma eğitimi. A. Kırkkılıç & H. Akyol (Ed.) *İlköğretimde Türkçe öğretimi* içinde (s. 93-133). Ankara: Pegem Akademi.
- Güneş, F. (2011). Dil öğretim yaklaşımları ve Türkçe öğretimindeki uygulamalar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 123-148.
- Güneş, F. (2014). Öğretim yöntem ve teknikleri. F. Güneş (Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri* içinde (s. 93-110). Ankara: Pegem Akademi.
- Güneş, F. (2016). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Güngör, E. (1996). *Kültür değişmesi ve milliyetçilik*. İstanbul: Ötüken.
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2014). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin
- Güvenç, B. (2019). *Kültürün ABC'si*. İstanbul: Yapı Kredi.
- Güzel, A. (2014). *İki dilli Türk çocuklarına Türkçe öğretimi (Almanya Örneği)*. Ankara: Akçağ.
- Güzel, A. & Barın, E. (2013). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi*. Ankara: Akçağ.
- Harley, T.A. (2013). *The psychology of language: From data to theory*. London: Psychology Press
- Hofstede, G., Hofstede, G. J., & Minkov, M. (2010). *Culture and organizations: Software of the mind: Intercultural cooperation and its importance for survival*. New York: McGraw-Hill
- Hoghes, R. (2011). *Teaching and researching: Speaking*. Pearson: Education ESL
- İçli, G. (2015). *Sosyolojiye giriş*. Ankara: Anı.

- İltar, L. (2020). Kùltùrlerarası iletişimsel dil yeterliği bağlamında gùçmenlere Tùrkçe ôęretimi. U. Bařar & B. Tùfekçioęlu (Ed.), *Gùçmelere Tùrkçe ôęretimi* içinde (s. 45-66). Ankara: Nobel.
- İşcan, A., & Yassitař, T. (2018). Yabancı dil olarak Tùrkçe ôęretimi ders kitaplarında kùltùr aktarımı: Yedi İklim Tùrkçe Ôęretim Seti ôrneęi (B1-B2 dùzeyi). *Aydın Tùmer Dil Dergisi*, 3(1), 47-66.
- İşsağ, K. U., & Demirel, Ô. (2010). Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni'nin konuşma becerisinin gelişiminde kullanılması. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 190-204.
- Kafesoğlu, İ. (2019). *Tùrk millî kùltùrù*. İstanbul: Ôtùken.
- Kalenderoğlu, İ. (2021). Yabancı dil olarak Tùrkçe ôęretiminde kùltùr aktarımı, kùltùrel etkileşim, sùzlù-yazılı edebiyat ùrünlerinin kullanımı. E. Boylu (Ed.), *Soru ve cevaplarla yabancı dil olarak Tùrkçe ôęretimi el kitabı* içinde (s. 255-260). Ankara: Pegem Akademi.
- Kaplan, M. (1983). *Kùltùr ve dil*. İstanbul: Dergâh.
- Karaca, ř., & Gùmùř, N. (2018). *Kùltùr ve tùketim: Hofstede kùltùr boyutları ve ùlke ôrneklere ile*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karasar, N. (2013). *Bilimsel araştırma yùntemi*. Ankara: Nobel.
- Kardaş, M. N., & Tunagùr, M. (2018). Konuşma eğitiminin temel kavramları. M. N. Kardaş & R. Koç (Ed.), *Dil ve edebiyat eğitiminin temel kavramları* içinde (s. 137-149). Ankara: Pegem Akademi.
- Kardaş, M.N. (2020). Konuşma eğitimiyle ilgili temel bilgiler. M.N. Kardaş (Ed.), *Konuşma eğitimi* içinde (s. 1-23). Ankara: Pegem Akademi.
- Kartaloęlu, N. (2020). Tùrkçenin yabancı dil olarak ôęretiminde konuşma eğitimi. H. Karatay (Ed.), *Tùrkçenin yabancı dil olarak ôęretimi el kitabı* içinde (s. 315-346). Ankara: Pegem.
- Kerimoğlu, C. (2019). *Genel dilbilime giriş*. Ankara: Pegem.
- Keskin, F. (2010). *Yetiřkinlere yùnelik yabancı dil olarak Tùrkçe derslerinde yazınsal metinlerle kùltùr aktarımı*, Yùksek Lisans Tezi, İstanbul Ùniversitesi Sosyal Bilimler Enstitùsù, İstanbul.

- Kızılaslan, İ. (2010). Yabancı dil öğretmen yetiştirme sürecinde kültürlerarasılık. *Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 39(185), 81-88.
- Korkmaz, Z. (1992). *Grammer terimleri sözlüğü*. Ankara: TDK.
- Krashen, S. D. (1981). *Second language acquisition and second language learning*. California: University of Southern.
- Kurudayıoğlu, M. (2003). Konuşma eğitimi ve konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler. *TÜBAR-XIII*, 287-309.
- Kurudayıoğlu, M. (2018). Kelime hazinesinin zihinsel boyutu. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(1), 1-16.
- Kurudayıoğlu, M., & Sapmaz, S. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe konuşma öğretimine dair öğretmen bilişleri. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 8(3), 85-102.
- Lustig, M. W. & Koester, J. (2010). *Intercultural competence: Interpersonal communication across cultures*. Boston: Pearson.
- Margaret, D.P. (2009). The intercultural competent global leader. D.K. Deardoff (Eds.), *The sage handbook of intercultural competence* (pp. 66-84). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Memiş, M. R., & Erdem, M. D. (2013). Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemler, kullanım özellikleri ve eleştiriler. *Turkish Studies*, 8(9), 297-319.
- Nurlu, M., & Gül den, B. (2017). Kültür aktarımı çerçevesinde ortaokul öğrencilerinin Türk ve yabancı müziklere bakışının incelenmesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 9-24.
- Nurlu, M. (2019). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi*. Ankara: Kalem Kitap.
- Nurlu, M. (2020). Yabancılar Türk Kültürü Öğretimi'nde Ömer Seyfettin. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(25), 23-60.
- Okur, A., & Keskin, F. (2013). Yabancılar Türkçe öğretiminde kültürel öğelerin aktarımı: İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti Örneği. *International Journal of Social Science Volume 6 Issue 2*, 6(2), 1619-1640.
- Onan, B. (2015). Derin yapı yüzey yapı ilişkisi bağlamında temel dil becerileri üzerine bir analiz çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(3), 91-110.

- Onan, B. (2017). *Dil eğitiminin temel kavramları*. Ankara: Nobel.
- Onan, B. (2011). Türk atasözlerinde dil farkındalığı ve işlevsel dil kullanımı. *Millî Folklor*, 23(91), 91-100.
- Özarpınar, Y. (2007). *Kültür ve medeniyet üzerine denemeler*. İstanbul: Ötüken.
- Polat, T. (1990). Kültürlerarası bildirişimde etkin bir süreç: Yabancı dilde okuma-anlama. *Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi*, VII, 69-90.
- Richards, J. C., & Schmidt, R. (2010). *Longman dictionary of language teaching and applied linguistics*. London: Pearson.
- Rogers, E. M. (1999). George Simmel's concept of the stranger and intercultural communication research. *Communication Theory*, 9(1), 58-74.
- Rogers, E. M., & Steinfatt, T. M. (1999). *Intercultural communication*. Prospect Heights, ILL: Waveland Press.
- Sallabaş, M.E. (2011). *Aktif öğrenme yönteminin ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin konuşma becerilerine etkisi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Selçuk, A. (2005). Kültürlerarası iletişim açısından gündelik iletişim davranışları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (13), 1-17.
- Selen, N. (1989). *Toplumsal dilbilime giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Sever, S. (1998). Dil ve iletişim (etkili yazılı ve sözlü anlatım). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 31(1), 51-66.
- Sever, S. (2015). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı.
- Seyedi, G. (2020). Kültürlerin karşılaşma alanı olarak dil öğretim ortamları. G. Aydın (Ed.), *Yabancı ikinci dil öğretiminde kültür ve kültürel etkileşim içinde* (s. 243-270). Ankara: Pegem Akademi.
- Sıkı, E. (2014). *Yabancı dil öğretiminde kültür farkındalığı yaratma ve kültürlerarası iletişim becerilerinin geliştirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şahin, A. (2020). Konuşma eğitimi. H. Akyol & A. Şahin (Ed.), *Türkçe öğretimi içinde*. (s. 103-127). Ankara: Pegem Akademi.

- Tangün, M. (1999). *Halkla ilişkiler ve tanıtımda doğru ve etkili konuşmanın önemi*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tanju, B. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde A1 ve A2 düzeyleri için önerilen iletişimsel konuşma etkinlikleri*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tapan, N. (1995). Yabancı dil olarak Almanca öğretiminde yeni bir yöneliş: kültürlerarası - bildirişim - odaklı yaklaşım. *Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi*, (9), 149-168.
- Tarakçıoğlu, A.Ö. (2012). Yabancı dil öğretiminde materyal geliştirme, materyal uyarlama ve materyal kullanımının önemi. A. Sarıçoban & Z. M. Tavl. (Ed.), *Yabancı dil öğretiminde öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı* içinde (s. 1-18). Ankara: Anı.
- Taşer, S. (1996). *Örneklerle konuşma eğitimi*. İstanbul: Papirüs.
- Taşer, S. (2020). *Konuşma Eğitimi*. İstanbul: Pegasus.
- Taşkaya, S.M. (2020). Konuşma eğitimi. M. Yılmaz (Ed.), *Yeni gelişmeler ışığında Türkçe eğitimi* içinde (s. 43-76). Ankara: Pegem Akademi.
- Temizkan, M. (2009). Akran değerlendirmenin konuşma becerisinin geliştirilmesi üzerindeki etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 90-112.
- Temizkan, M., & Atasoy, A. (2016). Konuşma becerisinde aşamalı gelişim modelinin etkililiği üzerine bir değerlendirme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(34), 78-97.
- Temizyürek, F., Erdem, İ., & Temizkan, M. (2017). *Konuşma eğitimi (Sözlü Anlatım)*. Ankara: Pegem.
- Temizyürek, F. (2007). İlköğretim ikinci kademedeki konuşma becerisinin geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40(2), 113-131.
- Temur, N. (2020). Dil düzeylerine göre sosyokültürel bilgilerin belirlenmesi ve sunum. G. Aydın (Ed.), *Yabancı/İkinci dil öğretiminde kültür ve kültürel etkileşim* içinde (s. 121-154). Ankara: Pegem Akademi.
- Temur, N. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde otantik öğrenme süreçleri. E. Boylu (Ed.), *Soru ve cevaplarla yabancı dil olarak Türkçe eğitimi el kitabı* içinde (s. 143-146). Ankara: Pegem Akademi.

- Topçuoğlu Ü. F., & Özden, M. (2019). *Diksiyon ve konuşma eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Tosun, C. (2006). Yabancı dil öğretim ve öğreniminde eski ve yeni yöntemlere yeni bir bakış. *Cankaya University Journal of Arts and Sciences*, 1(5), 79-88.
- Turhan, M. (1956). Kültürde değişen ve değişmeye mukavemet eden unsurlar. *Psikoloji Çalışmaları*, (1), 6-21.
- Türk Dil Kurumu. (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK.
- Türkiye Maarif Vakfı. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programı*. <https://www.turkiyemaarif.org/uploads/yabancidilolarakturkceogretimi.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Uçgun, D. (2007). Konuşma eğitimini etkileyen faktörler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(1), 59-67.
- Urhan Torun, B. (2019). Beden dili. M. Fidan & B. Urhan Torun (Ed.), *Konuşulmayan dil sözsüz iletişim içinde* (s. 51-102). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Uyar, Y. (2007). *Türkçe öğretiminde kültür aktarımı ve kültürel kimlik geliştirme*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uygur, N. (2018). *Dilin gücü*. İstanbul: Yapı Kredi.
- Vardar, B. (2001). *Dilbilim: Dilbilim temel kavram ve ilkeleri*. İstanbul: Multilingual.
- Varışoğlu, M.C. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe konuşma öğretimi. A. Şahin. (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi kuramlar, yaklaşımlar, etkinlikler içinde* (s. 473-496). Ankara: Pegem Akademi.
- Vygotsky, L. S. (2012). *Thought and language*. Cambridge: MIT Press.
- Yakıcı, A., Yücel, M., Doğan, M., & Yelok, V. S. (2015). *Sözlü anlatım*. Ankara: Yargı.
- Yalçın, A. (2002). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Akçağ.
- Yalçın, A. (2012). *Türkçe öğretim yöntemleri yeni yaklaşımlar*. Ankara: Akçağ.
- Yaylı, D., & Bayyurt, Y. (2019). *Yabancılar Türkçe öğretimi: Politika yöntem ve beceriler*. Ankara: Anı.

- Yelok, V., & Sallabaş, M.E. (2009). Öğretmen adaylarının sözlü anlatım dersine ve sözlü anlatıma yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(3), 581-606.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yüce, K., & Koçer, Ö. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde hedef kültür. A. Şahin (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi içinde* (s. 479-489). Ankara: Pegem Akademi.

EKLER

Ek 1. Uygulama İzin Yazıları

Evrak Tarih ve Sayısı: 18.02.2021-E.32215

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı**

Sayı : E-17311665-044-32215
Konu : Anketler (Kürşat İLGÜN)

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) 11.02.2021 tarihli ve 80287700-044- 26576 sayılı yazı.
b) 17.02.2021 tarihli ve E-75265783-044-47427 sayılı yazı.

Enstitünüz Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Bilim Dalı Doktora öğrencisi Kürşat İLGÜN'ün, Prof. Dr. Muammer NURLU danışmanlığında yürüttüğü "Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım Modeliyle Konuşma Becerisinin Geliştirilmesi" isimli tez çalışması kapsamında Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi bünyesinde çalışma yapmasına izin verilmesine dair ilgi (a) yazınız adı geçen Üniversite Rektörlüğüne iletilmiş olup, alınan ilgi (b) cevabı yazı ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Bekir BULUÇ
Rektör Yardımcısı

Ek:İlgi (b) yazı (1 sayfa)

Belge Doğrulama Kodu :BEAMA2PMF

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Takip Adresi : <https://belgedogrulama.gazi.edu.tr/belgedogrulama.aspx>

Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Tarih ve Sayısı: 17.02.2021-E.31476

T.C.
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : E-75265783-044-47427
Konu : Kürşat İLGÜN

17.02.2021

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Gazi Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın 15.02.2021 tarihli ve E.28972 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Bilim Dalı Doktora öğrencisi Kürşat İLGÜN'ün, Prof. Dr. Muammer NURLU'nun danışmanlığında yürüttüğü "*Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım Modeliyle Konuşma Becerisinin Geliştirilmesi*" isimli tez çalışması kapsamında hazırladığı, Etik Kurul onayı bulunan ve ekte örneği gönderilen ölçekleri ilgi yazı ile Üniversitemiz Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde eğitime devam eden B1 ve B2 seviye öğrencilerine uygulama talebi Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz/rica ederim.

Doç. Dr. Akın ÜNAL
Rektör a.
Genel Sekreter V.

Ek: 15/02/2021 tarihli 17311665-044.08.01-E.28972 sayılı yazı. (23 sayfa)

Dağıtım:

Gereği:

Dil Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi
Müdürlüğüne

Bilgi:

Gazi Üniversitesi Rektörlüğüne
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

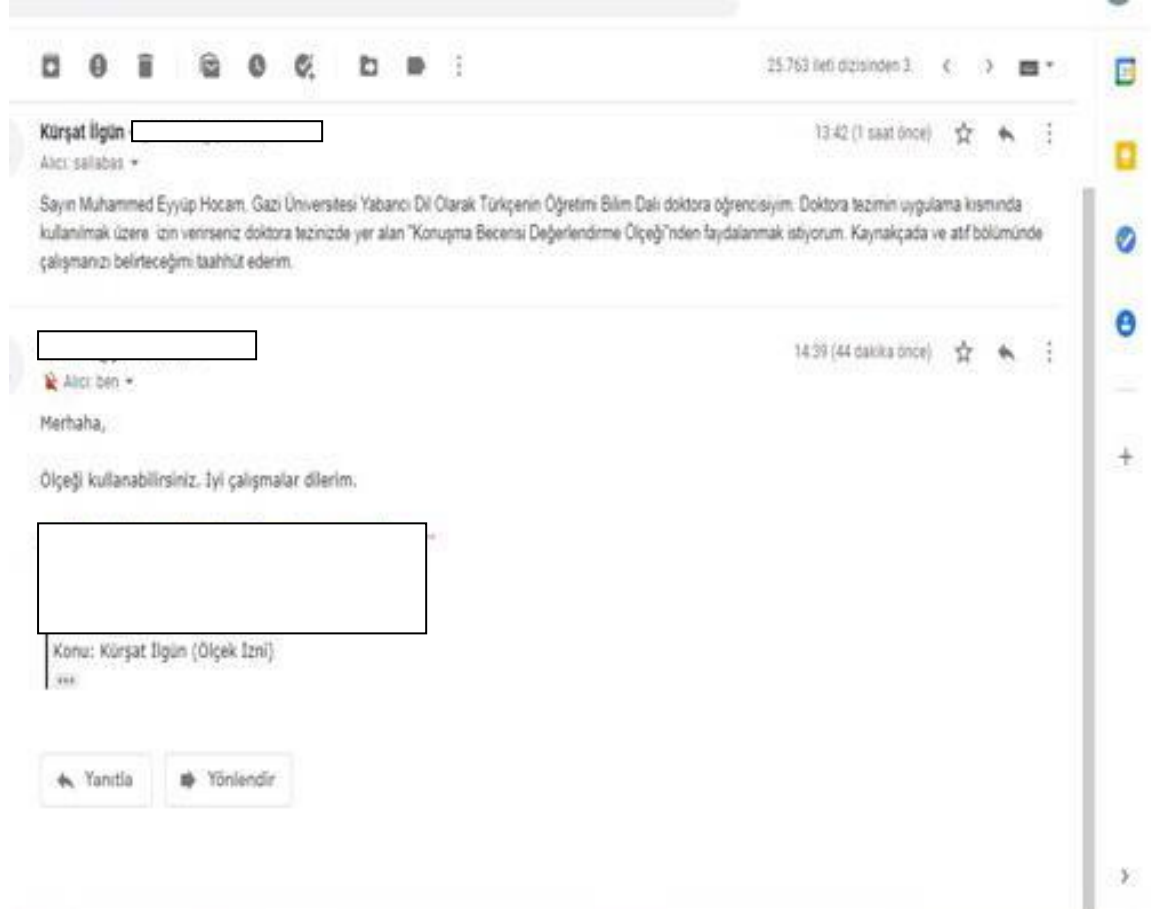
Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: C2F5CA25-E4F0-4F20-A371-4ACAE8FA897F

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ebd>

Ek 2. Konuşma Değerlendirme Ölçeği İzni

Ek 3. Konuşma Becerisini Değerlendirme Ölçeği Sallabaş (2011).

Madde No	ÖLÇÜTLER	Hayır	Kismen	Evet
1.	Konuşmaya Başlangıç			
	Konuşmaya selamlamayla başlıyor mu?			
	Konuşmaya uygun ifadelerle başlıyor mu?			
2.	Konuşmanın Gelişme Bölümü			
	Olayları ve bilgileri sıraya koyarak anlatıyor mu?			
	Konuşmasını bütünlük ve tutarlık içinde sürdürüyor mu?			
	Konuyla ilgili günlük hayattan örnekler veriyor mu?			
	Konuşurken konu dışına çıkıyor mu?			
	Ana düşüncüyü yansıtabiliyor mu?			
	Ana düşüncesini yardımcı düşüncelerle destekliyor mu?			
3.	Konuşmanın Sonuç Bölümü			
	Konuşmayı özetliyor mu?			
	Konuşmayı uygun ifadelerle bitiriyor mu?			
4.	Beden Dili			
	Konuşurken ellerini kullanıyor mu?			
	Dinleyenlerle göz teması kuruyor mu?			
	Gereksiz hareketler yapıyor mu?			
	Konuşurken heyecanlanıyor mu?			
	Mimikleri konuşmayı destekliyor mu?			
	Bedenin duruşu düzgün mü?			
5.	Dilin Dış Yapı Unsurlarını Uygulayabilme			
	Türkçenin kurallarına uygun cümleler kuruyor mu?			
	Konuşmasında nezaket kurallarını uyguluyor mu?			
	Tekrara düşmeden konuşuyor mu?			
	Standart Türkçe ile konuşuyor mu?			
	Konuşmasında uygun hitap ifadeleri kullanıyor mu?			
	Karşısındakinin algılamakta zorluk çekmeyeceği bir hızda konuşuyor mu?			
	Akıcı bir biçimde konuşuyor mu?			
	Kelimeleri doğru telaffuz ediyor mu?			
	Konuşurken gereksiz sesler çıkartıyor mu?			
	Konuşurken nefesini ayarlıyor mu?			
	İşitilebilir bir ses tonuyla konuşuyor mu?			
	Uygun yerlerde vurgu, tonlama ve duraklama yapıyor mu?			

Ek 4. Gazi Üniversitesi Etik Kurul İzin Yazısı

Evrak Tarih ve Sayısı: 08.02.2021-E.19003

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Etik Komisyonu**

Sayı : E-77082166-302.08.01-19003
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 31.12.2020 tarihli ve 80287700-302.08.01- 142157 sayılı yazı.

İlgi yazınız ile göndermiş olduğunuz, Enstitünüz Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Bilim Dalı **Doktora Öğrencisi Kürşat İLGÜN'ün, Prof.Dr.Muammer NURLU'nun** danışmanlığında yürüttüğü **"Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım Modeliyle Konuşma Becerisinin Geliştirilmesi"** adlı tez çalışması ile ilgili konu Komisyonumuzun **12.01.2021** tarih ve **01** sayılı toplantısında görüşülmüş olup,

İlgilinin çalışmasının, yapılması planlanan yerlerden izin alınması koşuluyla yapılmasında etik açıdan bir sakınca bulunmadığına oybirliği ile karar verilmiş ve karara ilişkin imza listesi ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Araştırma Kod No: 2021-117

**Prof. Dr. İsmail KARAKAYA
Komisyon Başkanı**

Ek:1 Liste

Bu belge

Ek 5. Ön Test ve Son Test Formları

B1 Konuşma Becerisi Değerlendirme Soruları	Puanların Toplamı
1. Yalnız çalışmak mı daha verimlidir, bir grupla çalışmak mı? Nedenleriyle anlatınız.	
2. Gelecekle ilgili planlarınız neler? Bu planların gerçekleşmesi için neler yapıyorsunuz?	
3. Bir şansınız daha olsaydı ve her şeye baştan başlasaydınız, başka hangi sektörde hangi işte çalışmak isterdiniz? Neden?	
4. Uzun süren dostlukların sırrı nedir? Arkadaşlık ve dostluk ilişkilerimizde nelere dikkat etmeliyiz? İfade ediniz.	
5. Dünyaya tekrar gelseniz hangi şehirde doğmak istersiniz? Nedenleriyle anlatınız.	
6. Ailenin hayatınızdaki önemi nedir? Aileniz için neler yapabilirsiniz?	
7. Bir iş başvurusu yaptınız. Başvurunuzu kabul edip sizi görüşmeye çağırdılar. Bu iş görüşmesinde nelere dikkat etmeniz gerekir? İfade ediniz.	
8. Ülkenizde sağlık bakanı olsanız sağlık sisteminiz için neler yaparsınız?	
9. Bir kişinin beslenme alışkanlıkları hayatını nasıl etkilemektedir? Örneklerle ifade ediniz.	
10. Sağlık çalışanları hastanelerde en çok hangi sorunlarla karşılaşmaktadır? Bu sorunlar için çözüm önerileriniz nelerdir?	
11. Yabancı dil öğrenen kişiler için tavsiyeleriniz nelerdir? Neler yapmalıyız, neler yapmamalıyız?	
12. Stres insan hayatını nasıl etkiler, neleri değiştirir? Eğer stresli ya da üzgünseniz rahatlamak için neler yaparsınız? Çok sevdiğiniz bir yakınınız stres altındaysa ona nasıl yardım edersiniz?	
13. İyi bir insanın özellikleri nelerdir? İyi bir insan olmak için neler yapmalıyız, neler yapmamalıyız?	
14. Trafik kazalarını önlemek için neler yapılabilir? Örneklerle anlatınız.	
15. Evde en çok hangi elektrikli eşyayı kullanıyorsunuz? Bu eşya ne işe yarıyor? Örneklerle ifade ediniz.	
16. Günlük hayatta nasıl tasarruf edebiliriz? Paramızı nasıl harcamalıyız? Tasarruf hakkında kişisel düşüncelerinizi açıklayınız.	
17. Şansa inanır mısınız? Neden? Sizin kültürünüzle ilgili iyi şans kötü şans örnekleri verebilir misiniz?	
18. Hayatta bir şansınız olsaydı kiminle tanışmak ve onunla sohbet etmek isterdiniz? Neden?	
19. Şehirlerde çevre kirliliğini azaltmak için neler yapabiliriz? Örneklerle açıklayınız.	
20. En büyük hayaliniz nedir? Bu hayalinizi gerçekleştirmek için neler yaptınız/ yapıyorsunuz?	
21. Bir insan neden başarısız olur? Siz hiç başarısız oldunuz mu? Nedenleriyle anlatınız.	
22. Türkiye ile kendi ülkenizi benzer ve farklı yönleriyle karşılaştırınız. Neler aynı, neler farklı?	
23. Türkiye’de hangi şehirde yaşamak istersiniz? Nedenleriyle anlatınız.	
24. Türk müzikleri dinler misiniz? Kendi ülkenizde ve Türkiye’de hangi sanatçıları seversiniz? Örneklerle anlatınız.	
25. Bir emlakçıda ev kiralarken neleri sorarsınız? Hangi konulara dikkat edersiniz? Örneklerle açıklayınız.	

B2 Konuşma Becerisi Değerlendirme Soruları	Puanların Toplamı
1. Yöneticiler, işe alacakları adaylardan neler beklerler?	
2. Bir şirketin yöneticisi olsaydınız eleman seçerken nelere dikkat ederdiniz? Niçin?	
3. “Başarılı insanların özelliklerinin neler olduğunu düşünüyorsunuz? Siz hangi özelliklere sahipsiniz, kendinizi değerlendirin.	
4. Dünyadaki üniversiteler arasında uygulanan öğrenci ve akademisyen değişim programları hakkında neler düşünüyorsunuz. Bu programların sizce ne tür faydaları olabilir?	
5. Yaşadığınız şehrin çevre sorunlarını değerlendiriniz. Bu sorunlara ne gibi çözüm önerileri sunarsınız?	
6. Eş seçiminde hangi hususlara dikkat etmek gerekir. Siz evlenirken hangilerine dikkat ettiniz/ edeceksiniz?	
7. Sizin ülkenizdeki düğün gelenekleri nelerdir? Türkiye’deki düğün gelenekleri ile benzerlik ya da farklılıkları var mıdır? Düğünden önce ne gibi hazırlıklar yapılır?	
8. “Hayır dile komşuna hayır gele başına.” , “Ev alma komşu al.” Bu sözlerden neler anlıyorsunuz? Komşuluk ilişkileri sizin ülkenizde nasıldı, Türkiye’deki komşularınız hakkında ne düşünüyorsunuz?	
9. Sizin çocukken oynadığınız oyunlar nelerdi, şimdi çocuklar nelerle oynuyor. Karşılaştırarak anlatınız. Sizce hangisi çocukların gelişimi için daha iyidir?	
10. Yaşlılara bakmayı kabul etmeyen kişilerin onları huzur evine bırakması hakkında ne düşünüyorsunuz? Bunu doğru buluyor musunuz? Gerekçeleriyle anlatınız.	
11. “Allah zihin açıklığı versin!” “Allah devletimize ve milletimize zeval vermesin!” “Allah nazardan saklasın!” sözlerinden birini örneklerle açıklayınız? Bu cümle, hangi durumlarda söylenir?	
12. Genç ve sağlıklı kalmak için bir insanlara önerileriniz nelerdir?	
13. Yaşlı bir insan olduğunuzu düşünün gençlere neler tavsiye edersiniz? Nasihat etmenin insan davranışlarına nasıl yön verdiğini düşünüyorsunuz?	
14. En sevdiğiniz arkadaşınız size haber vermeden yemeğe gelse ona ne hazırlardınız? Hazırlamayı düşündüğünüz bir yemeğin tarifini bize anlatın.	
15. Suyun hayatımız için önemini nasıl açıklarsınız?	
16. Yemek yapmak sizce bir sanat mıdır? Niçin?	
17. Ülkenizde misafir ağırlama gelenekleri nelerdir? Misafir sizin kültürünüzde ne anlama gelir, sizin için ne ifade etmektedir?	
18. İnsanların artık şehir merkezlerinden daha uzakta yaşamayı tercih etme sebepleri nelerdir? Kendi hayatınızdan vereceğiniz örneklerle açıklayınız.	
19. Nasıl bir ülkede yaşamak istersiniz? Ülkenizin beğendiğiniz ve beğenmediğiniz özellikleri nelerdir?	
20. Sizin ülkenizde çalışma hayatında kadınlar mı erkekler mi ön planda? Niçin? Kadınların çalışmaları hakkında ne düşünüyorsunuz?	
21. Ülkenizde veya dünyada hangi ünlü kişinin yerinde olmak isterdiniz? Niçin?	
22. Kendinize örnek aldığınız veya beğendiğiniz bir kişinin özelliklerini anlatınız. Hangi yönünü beğeniyorsunuz, neden?	
23. Ülkenizde yaygın olan bir el sanatını tanıtınız.	
24. Derste öğrendiklerinizi unutmamak için neler yapıyorsunuz? Öğrenme stratejileriniz nelerdir? Hangi şekilde daha kolay öğreniyorsunuz?	
25. Başarılı olmada zekâ mı çok çalışmak mı daha önemlidir? Örnekler vererek açıklayınız.	

Ek 6. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu

Değerli öğrenciler, bu form Gazi Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Bilim Dalında yapılacak bir çalışmada bilimsel verilerde kullanılacaktır. Kişisel bilgileriniz gizli kalacaktır. Sorulara doğru cevap vermeniz araştırmanın güvenilir olması için önemlidir. Vereceğiniz doğru cevaplar için şimdiden teşekkür ederim.

Kürşat İLGÜN

Gazi Üniversitesi Doktora Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Adınız:
2. Soyadınız:
3. Cinsiyetiniz:
4. Ülkeniz:
5. Ana diliniz:
6. Yaşınız:
7. Türkiye’de bulunma süreniz: Ay / Yıl
8. Öğrenim Durumunuz: Lise () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora ()
8. Bildiğiniz yabancı diller:.....
9. Hangi dil seviye grubundasınız? B1() / B2()

Ek 7. Uzman Görüşü Formu

Sayın Alan Uzmanı,

Bu form “Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım Modeliyle Konuşma Becerisinin Geliştirilmesi” adlı doktora tezinin uygulama aşamasında kullanılmak üzere “Konuşma Becerisi Değerlendirme Soruları”nı tespit etmek için oluşturulmuştur. Sizden istenen, soruların karşısında bulunan kutucuklara B1 ve B2 yeterlik alanlarına uygunluk bakımından görüşünüze uygun kutucuğu işaretlemenizdir. Eğer varsa görüş ve önerilerinizi altta yer alan “Görüş ve Öneriler” bölümüne yazabilirsiniz.

Araştırmamıza verdiğiniz destek için teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Muammer NURLU

Danışman

Kürşat İLGÜN

Doktora Öğrencisi

B1 Seviyesi Konuşma Değerlendirme Soruları	Hiç Geçerli Değil (1)	Geçerli Değil (2)	Kısmen Geçerli (3)	Geçerli (4)	Çok Geçerli (5)
1. Yalnız çalışmak mı daha verimlidir, bir grupla çalışmak mı? Nedenleriyle anlatınız.					
2. Gelecekle ilgili planlarınız neler? Bu planların gerçekleşmesi için neler yapıyorsunuz?					
3. Bir şansınız daha olsaydı ve her şeye baştan başlasaydınız, başka hangi sektörde hangi işte çalışmak isterdiniz? Neden?					
4. Sizce en zor meslekler hangileridir? Siz bu meslekleri yapmak ister miydiniz?					
5. Uzun süren dostlukların sırrı nedir? Arkadaşlık ve dostluk ilişkilerimizde nelere dikkat etmeliyiz? İfade ediniz.					
6. Dünyaya tekrar gelseniz hangi şehirde doğmak istersiniz? Nedenleriyle anlatınız.					
7. Ailenin hayatınızdaki önemi nedir? Aileniz için neler yapabilirsiniz?					
8. Kaç kardeşiniz? Varsa kardeşlerinizle bir anınızı anlatınız?					
9. Bir iş başvurusu yaptınız. Başvurunuzu kabul edip sizi görüşmeye çağırdılar. Bu iş görüşmesinde nelere dikkat etmeniz gerekir? İfade ediniz.					
10. Ülkenizde sağlık bakanı olsanız sağlık sisteminiz için neler yaparsınız?					
11. Bir kişinin beslenme alışkanlıkları hayatını nasıl etkilemektedir? Örneklerle ifade ediniz.					
12. Sağlık çalışanları hastanelerde en çok hangi sorunlarla karşılaşmaktadır? Bu sorunlar için çözüm önerileriniz nelerdir?					
13. Yabancı dil öğrenen kişiler için tavsiyeleriniz nelerdir? Neler yapmalıyız, neler yapmamalıyız?					
14. Stres insan hayatını nasıl etkiler, neleri değiştirir? Eğer stresli ya da üzgünseniz rahatlamak için neler yaparsınız? Çok sevdiğiniz bir yakınınız stres altındaysa ona nasıl yardım edersiniz?					
15. İyi bir insanın özellikleri nelerdir? İyi bir insan olmak için neler yapmalıyız, neler yapmamalıyız?					
16. Trafik kazalarını önlemek için neler yapılabilir? Örneklerle anlatınız.					
17. Evde en çok hangi elektrikli eşyayı kullanıyorsunuz? Bu eşya ne işe yarıyor? Örneklerle ifade ediniz.					
18. Günlük hayatta nasıl tasarruf edebiliriz? Paramızı nasıl harcamalıyız? Tasarruf hakkında kişisel düşüncelerinizi açıklayınız.					
19. Şansa inanır mısınız? Neden? Sizin kültürünüzle ilgili iyi şans kötü şans örnekleri verebilir misiniz?					
20. Nazar boncuğunun ne olduğunu biliyor musunuz? Ülkenizde buna benzer şans getirdiğine inandığınız bir nesne var mı?					
21. Hayatta bir şansınız olsaydı kiminle tanışmak ve onunla sohbet etmek isterdiniz? Neden?					
22. Şehirlerde çevre kirliliğini azaltmak için neler yapabiliriz? Örneklerle açıklayınız.					
23. En büyük hayaliniz nedir? Bu hayalinizi gerçekleştirmek için neler yaptınız/ yapıyorsunuz?					
24. Bir insan neden başarısız olur? Siz hiç başarısız oldunuz mu? Nedenleriyle anlatınız.					
25. Türkiye ile kendi ülkenizi benzer ve farklı yönleriyle karşılaştırınız. Neler aynı, neler farklı?					
26. Türkiye' de yer alan tarihi güzellikler nelerdir? En çok hangisini beğendiniz?					
27. Türkiye' de hangi şehirde yaşamak istersiniz? Nedenleriyle anlatınız.					
28. Türk müzikleri dinler misiniz? Kendi ülkenizde ve Türkiye' de hangi sanatçıları seversiniz? Örneklerle anlatınız.					
29. Kendi ülkenizdeki evlerin şekliyle Türkiye' deki evlerin şekillerini benzer ve farklı yönlerden karşılaştırınız?					
30. Bir emlakçıda ev kiralarken neleri sorarsınız? Hangi konulara dikkat edersiniz? Örneklerle açıklayınız.					

B2 Seviyesi Konuşma Değerlendirme Soruları	Hiç Geçerli Değil (1)	Geçerli Değil (2)	Kısmen Geçerli (3)	Geçerli (4)	Çok Geçerli (5)
1. Yöneticiler, işe alacakları adaylardan neler beklerler?					
2. İş görüşmesine giderken nasıl hazırlanırsınız? Hangi renkleri tercih edersiniz?					
3. Bir şirketin yöneticisi olsaydınız eleman seçerken nelere dikkat ederdingiz? Niçin?					
4. Başarılı insanların özelliklerinin neler olduğunu düşünüyorsunuz? Siz hangi özelliklere sahipsiniz, kendinizi değerlendirin.					
5. Dünyadaki üniversiteler arasında uygulanan öğrenci ve akademisyen değişim programları hakkında neler düşünüyorsunuz. Bu programların sizce ne tür faydaları olabilir?					
6. Yaşadığınız şehrin çevre sorunlarını değerlendiriniz. Bu sorunlara ne gibi çözüm önerileri sunarınız?					
7. Gelecekte ne gibi çevre felaketleri yaşanabilir? Bu felaketleri önlemek için ne gibi önemleler alınmalı?					
8. Eş seçiminde hangi hususlara dikkat etmek gerekir. Siz evlenirken hangilerine dikkat ettiniz/ edeceksiniz?					
9. Sizin ülkenizdeki düğün gelenekleri nelerdir? Türkiye'deki düğün gelenekleri ile benzerlik ya da farklılıkları var mıdır? Düğünden önce ne gibi hazırlıklar yapılır?					
10. Türkiye’de geleneksel olarak yapılan “kız isteme” ve “söz yüzüğü” törenlerini biliyor musunuz? Anlatınız?					
11. “Hayır dile komşuna hayır gele başına.”, “Ev alma komşu al.” Bu sözlerden neler anlıyorsunuz? Komşuluk ilişkileri sizin ülkenizde nasıldır? Türkiye’deki komşularınız hakkında ne düşünüyorsunuz?					
12. Sizin çocukken oynadığınız oyunlar nelerdi, şimdi çocuklar nelerle oynuyor? Karşılaştırarak anlatınız. Sizce hangisi çocukların gelişimi için daha iyidir?					
13. Yaşlılara bakmayı kabul etmeyen kişilerin onları huzur evine bırakması hakkında ne düşünüyorsunuz? Bunu doğru buluyor musunuz? Gerekçeleriyle anlatınız.					
14. “Allah zihin açıklığı versin!” “Allah devletimize ve milletimize zeval vermesin!” “Allah nazardan saklasın!” sözlerinden birini örneklerle açıklayınız? Bu cümle, hangi durumlarda söylenir?					
15. Genç ve sağlıklı kalmak için bir insanlara önerileriniz nelerdir?					
16. Yaşlı bir insan olduğunuzu düşünün gençlere neler tavsiye edersiniz? Nasihat etmenin insan davranışlarına nasıl yön verdiğini düşünüyorsunuz?					
17. En sevdiğiniz arkadaşınız size haber vermeden yemeğe gelse ona ne hazırlardınız? Hazırlamayı düşündüğünüz bir yemeğin tarifini bize anlatın.					
18. Suyun hayatımız için önemini nasıl açıklarsınız?					
19. Yemek yapmak sizce bir sanat mıdır? Niçin?					
20. Ülkenizde misafir ağırlama gelenekleri nelerdir? Misafir sizin kültürünüzde ne anlama gelir, sizin için ne ifade etmektedir?					
21. Misafirlğe giderken hediye götürür müsünüz? Sizin ülkenizde böyle bir gelenek var mı?					
22. İnsanların artık şehir merkezlerinden daha uzakta yaşamayı tercih etme sebepleri nelerdir? Kendi hayatınızdan vereceğiniz örneklerle açıklayınız.					
23. Nasıl bir ülkede yaşamak istersiniz? Ülkenizin beğendiğiniz ve beğenmediğiniz özellikleri nelerdir?					
24. Sizin ülkenizde çalışma hayatında kadınlar mı erkekler mi ön planda? Niçin? Kadınların çalışmaları hakkında ne düşünüyorsunuz?					
25. Ülkenizde veya dünyada hangi ünlü kişinin yerinde olmak isterdiniz? Niçin?					
26. Kendinize örnek aldığınız veya beğendiğiniz bir kişinin özelliklerini anlatınız. Hangi yönünü beğeniyorsunuz, neden?					
27. Ülkenizde yaygın olan bir el sanatını tanıttınız.					
28. Türkiye’ye has ebru sanatı hakkında bildiklerinizi anlatınız?					
29. Derste öğrendiklerinizi unutmamak için neler yapıyorsunuz? Öğrenme stratejileriniz nelerdir? Hangi şekilde daha kolay öğreniyorsunuz?					
30. Başarılı olmada zekâ mı, çok çalışmak mı daha önemlidir? Örnekler vererek açıklayınız.					

Görüş ve Öneriler:

Ek 8. Deney Grubu B1 Uygulama Etkinlikleri

Etkinlik 1.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 1- Haberin Var Mı?/ A)Fısıltı Haberleri
Etkinlik No: 12. Okuyalım, Tartışalım
Etkinlik Adı: Dedikodu
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Bir olay veya duruma ilişkin deneyim ve izlenimlerini anlatır.
Açıklama: Duygularını ifade etmek için belli kalıpları kullanır.
Yönerge:
1.Öğretim elemanı öğrencilere dedikodunun kendileri için ne ifade ettiğini sorar.
2. Öğretim elemanı öğrencilere, kendi ülkelerinde dedikodu hakkında ne düşünüldüğünü sorar.
3. Öğretim elemanı öğrencilere, dedikodu yapıp yapmadıklarını sorar.
4. Öğretim elemanı öğrencilere, kendileri hakkında dedikodu yapıldığında ne tepki vereceklerini sorar.
5. Öğretim elemanı öğrencilere, birisinin yakın arkadaşları hakkında dedikodu yaptıklarında ne tepki vereceklerini sorar.
6. Öğretim elemanı öğrencilere, kendi ülkelerinde insanların arkasından konuşulması durumunda ne yaptıklarını sorar.
7. Öğrencilere kendi ülkeleri ile Türkiye arasında dedikodu hakkında benzerlikler olup olmadığı sorulur.
8. Dedikodunun zararları hakkında bilgi verilir.

Etkinlik 2.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 1- Haberin Var Mı?/ B)Son Dakika
Etkinlik No: 7. Okuyalım, Konuşalım
Etkinlik Adı: Eskiden, Çok Eskiden
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Geçmiş veya gelecekle ilgili /kişi, durum, olay vb.) duygu ve düşüncelerini anlatır.
Açıklama: Deneyimlerinden yola çıkarak geçmiş ve şimdiki zamanı karşılaştırır.
Yönerge:
1.Öğretim elemanı öğrencilere geçmişte kullanamadığımız teknolojik aletleri sorar.
2. Öğretim elemanı öğrencilere, şu an kullandığımız teknolojik aletler yokken ne yaptığımız sorar.
3. Öğretim elemanı öğrencilere, metinden hareketle geçmiş ve şimdiki zamanı karşılaştırmalarını ister.
4. Öğretim Elemanı Öğrencilere, en çok hangi teknolojik aleti kullandıklarını sorar.
5. Öğrencilere kendi ülkelerinde en çok hangi teknolojik aletlerin kullanıldığı sorulur.
6. Öğrencilere Türkiye’de en çok hangi teknolojik aletlerin kullanıldığı sorulur.
7. Öğrencilere teknolojik gelişimlerin kültürü ne yönde etkilediği sorulur.
8. Öğrencilere, kendi ülkesi ve Türkiye arasında teknolojik farklılıkların neler olduğu sorulur.
9. Öğrencilere, kendi ülkesi ve Türkiye arasında teknolojik benzerliklerin neler olduğu sorulur.

Etkinlik 3.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 1- Haberin Var Mı?/ C)Sosyal Medya
Etkinlik No: 4. Konuşalım
Etkinlik Adı: İnternette
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Bir olay veya duruma ilişkin deneyim ve izlenimlerini anlatır.
Açıklama: İlgi alanına ilişkin temel sözcükleri kullanır.
Yönerge:
1. Öğretim elemanı internet hakkında öğrencilere genel bilgi verir. 2. Öğretim elemanı internetin faydalarından ve zararlarından bahseder. 3. İnternetin Türk kültürüne etkilerinin neler olduğundan Türk yaşam biçimini nasıl etkilediğinden bahseder 4. Öğretim elemanı öğrencilere interneti ne sıklıkla kullandıklarını sorar. 5. Öğretim elemanı öğrencilere internette ne yaptıklarını sorar. 6. Öğretim elemanı internetin faydalarını öğrencilere sorar. 7. Öğretim elemanı internetin zararlarını öğrencilere sorar. 8. Öğretim elemanı internetin öğrencilerin kendi kültürlerine nasıl bir etkide bulunduğunu neleri değiştirdiğini öğrencilere sorar. 9. İnternetin kendi kültürlerindeki aile yapısına etki edip etmediğini ve nasıl bir etkide bulunduğunu sorar. 10. İnternette farklı kültürlere ait hangi kültür unsurlarını öğrendiklerini sorar.

Etkinlik 4.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 1-Haberin Var Mı?/ C)Sosyal Medya
Etkinlik No: 6. Okuyalım, Tartışalım.
Etkinlik Adı: Sosyal Medya
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Bir konuyla ilgili görüşlerini gerekçelendirerek açıklar.
Açıklama: Duygularını sebep-sonuç ilişkisi içinde aktarır.
Yönerge:
1. Öğretim elemanı internet hakkında öğrencilere bilgi verir. 2. Öğretim elemanı internetin kullanım alanlarını aktarır. 3. Öğretim Elemanı internetin Türk kültürüne etkisinden bahseder. 4. Öğretim elemanı öğrencilere interneti en çok ne amaçla kullandıklarını sorar. 5. Öğretim elemanı öğrencilere internette kaldıkları süreyi sorar. 6. Öğretim elemanı öğrencilere internet kullanımının faydalı mı ya da zararlı mı olduğu konusunda öğrencilerin fikirlerini alır. 7. Öğretim Elemanı Öğrencilere interneti kendi ülkelerinde ne sıklıkla kullandıklarını sorar. 8. Öğretim elemanı Öğrencilere, kendi kültürlerinde internet hakkında insanların ne düşündüklerini sorar. 9. Öğretim Elemanı, öğrencilere internetin Türk kültürünü öğrenmede katkısı olup olmadığını sorar. 11. Öğretim Elemanı, öğrencilere internet sayesinde farklı kültürlerle kendi kültürleri arasında bağ kurulabilir mi sorusunu sorar.

Etkinlik 5.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 2- Yorumlar ve Görüşler/ A) Söyleşi
Etkinlik No: 3. Dinleyelim, Söyleyelim
Etkinlik Adı: Yalan Dünya
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Okuduklarını/dinlediklerini/izlediklerini özetler.
Açıklama: Dinlediği türküyü ana hatlarıyla tekrar edebilir. Türkünün anlamını genel olarak açıklayabilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere, “Türkü” hakkında ne bildikleri sorulur. 2. Öğrencilere bir kültür ürünü olan “Türkü” hakkında genel bilgi verilir. 3. Öğrencilere Neşet Ertaş’ ı tanıyıp tanımadıkları sorulur. 4. Öğrencilere türkü dinletilir ve tekrar etmeleri söylenir. 5. Öğrencilere dinledikleri türküyü beğenip beğenmedikleri sorulur. 6. Öğrencilere kendi ülkelerinde ne tür müzikler üretildiği sorulur. 7. Öğrencilerden kendi ülkelerindeki ünlü sanatçılar hakkında bilgi istenir. 8. Öğrencilere kendi kültürlerindeki müzik türleri ile Türkiye’deki müzik türleri arasındaki farklılıklar ve benzerlikler sorulur. 9. Öğrencilere dinledikleri türkü sayesinde Türk kültürü hakkında bir şeyler öğrenip öğrenmedikleri sorulur. 10. Öğrencilere müziğin kültürü ne kadar yansıttığı sorulur.

Etkinlik 6.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 2- Yorumlar ve Görüşler/ A) Söyleşi
Etkinlik No: 10. Konuşalım
Etkinlik Adı: Sanatlarımız
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Kültürel bir öge/gelenek veya mekân hakkında konuşmalar yapar.
Açıklama: İlgilendiği bir sanat dalıyla ilgili bildiklerini genel olarak ifade edebilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere, hangi sanat dallarını sevdikleri sorulur.
2. Öğrencilere hat sanatıyla ilgili bir eser görüp görmedikleri sorulur.
3. Öğrencilere hat sanatıyla ilgili genel bilgiler verilir.
4. Öğrencilere hat sanatıyla ilgilenmek ister misiniz? Sorusu yöneltilir.
5. Öğrencilere, kendi kültürlerinde hat sanatına benzer bir sanat dalı olup olmadığı sorulur. Eğer varsa benzerlikleri ve farklılıkları sorulur.
6. Öğrencilere kendi kültürlerini yansıtan kendilerine has başka hangi sanat dalları olduğu sorulur.
7. Öğrencilere Türk kültürüne has başka hangi sanat dallarını bildikleri sorulur.
8. Öğrencilere, ne türdeki sanat dallarının kültürü yansıttığı sorulur.
9. Öğrencilere, öğrenmek istedikleri bir sanat dalı olup olmadığı sorulur.

Etkinlik 7.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 2- Yorumlar ve Görüşler/ B) İş Görüşmesi
Etkinlik No: 10. Okuyalım, Konuşalım
Etkinlik Adı: Metin Hoca'nın Ders Notları
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Plan/tasarı/tahmin veya hayallerini uygun ifadeleri kullanarak anlatır.
Açıklama: Planlanmış bir iş görüşmesindeki aşamaları sebepleriyle anlatır.
Yönerge:
1. Öğrencilere, bir iş görüşmesi yapıp yapmadıkları sorulur. 2. Öğrencilere metinde geçen davranışların doğruluğu sorulur. 3. Öğrencilere iş görüşmesinde nelerle karşılaşacakları anlatılır. 4. Öğrencilere kendi ülkelerinde iş görüşmelerinin nasıl yapıldığı sorulur. 5. Öğrencilere, kendi ülkelerindeki iş olanakları ile Türkiye'deki iş olanaklarının neler olduğu sorulur. 6. Öğrencilere İki ülkedeki iş olanakları arasındaki farklıklar olup olmadığı sorulur. 7. Öğrencilere kültürün o ülkedeki iş imkânlarını etkileyip etkilemediği sorulur. 8. Öğrencilere, nasıl bir iş ortamı hayal ettikleri sorulur.

Etkinlik 8.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 2- Yorumlar ve Görüşler/ C) Zevkler ve Renkler Tartışılmaz
Etkinlik No: 2. Okuyalım, Cevaplayalım, Anlatalım
Etkinlik Adı: Yemek Kokusu
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Bir konuyla ilgili görüşlerini gerekçelendirerek açıklar.
Açıklama: Kısa bir yazıdan yola çıkarak bahsedilen konuyla ilgili kendi deneyimini ifade edebilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere yemek kültürü ile ilgili ne bildikleri sorulur. 2. Öğrencilere “Yemek Kokusu” metni okutulur. 3. Metinle ilgili belirlenmiş özetleyici sorular sorulur. 4. Öğrencilere yemek konusu metni ile ilgili düşünceleri sorulur. 5. Öğrenciler ülkelerine ait sevdikleri yemekler hakkında konuşturulur. 6. Öğrencilere Türk yemekleri hakkında ne düşündükleri sorulur. 7. Öğrenciler, aile ile yemek yemeyle ilgili kendi kültürüne ait kurallar ve unsurlar hakkında konuşturulur. 8. Öğrencilere, Türk kültürüne ait yemek ile ilgili bildikleri kültür unsurları sorulur. 9. Öğrencilere kendi ülkesi ile Türkiye arasında yemeklere ve yeme kurallarına dair benzerlikler sorulur. 10. Öğrencilere akşam yemeğinin aile için öneminden bahsedilir.

Etkinlik 9.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 2- Yorumlar ve Görüşler/ C) Zevkler ve Renkler Tartışılmaz
Etkinlik No: 4. Konuşalım
Etkinlik Adı: Başrol
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Okuduklarını/dinlediklerini/izlediklerini özetler.
Açıklama: Filmlerle ilgili genel görüşlerini ve seyrettiği bir filmin konusunu ifade eder.
Yönerge:
1. Öğrencilere filmlerle ilgili genel bilgi verilir. 2. Öğrencilerin filmlere ilgileri sorulur. Kaç kez sinemaya gittikleri sorulur. 3. Öğrencilere ülkelerindeki film yönetmenleri sorulur. 4. Öğrencilere en çok etkilendikleri filmler ve ne tür filmlerden hoşlandıkları sorulur. 5. Öğrencilerin ülkelerindeki ünlü film oyuncularını sorulur. 6. Öğrencilere Türk filmlerinden hoşlanıp hoşlanmadıkları sorulur. 7. Öğrencilere hangi Türk filmlerini izledikleri sorulur. 8. Öğrencilere kendi ülkelerindeki filmler ile Türk filmleri arasındaki benzerlik ve farklılıklar sorulur. 9. Öğrencilere kendi ülkelerindeki sinema kültüründen bahsetmeleri istenir.

Etkinlik 10.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 3- Eğitim/ A) Eğitim Şart!
Etkinlik No: 11. Konuşalım
Etkinlik Adı: Üniversitem
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Plan/tasarı/tahmin veya hayallerini uygun ifadeleri kullanarak anlatır.
Açıklama: Hayal ettiği ve amaçladığı üniversite hakkında fikirlerini söyler.
Yönerge:
1. Öğrencilere üniversiteler ve bölümlere ilgili genel bilgiler verilir. 2. Öğrencilerin amaçladıkları üniversitelerle ilgili konuşmaları istenir. 3. Öğrencilerin bir üniversiteden beklentilerinin neler olduğu sorulur. 4. Öğrencilere kendi ülkelerindeki üniversitelerle ilgili görüşleri sorulur. 5. Öğrencilere Türkiye’deki üniversitelerle ilgili görüşleri sorulur. 6. Öğrencilere kendi ülkelerindeki üniversitelerin kurallarının neler olduğu sorulur. 7. Öğrencilere ülkelerindeki üniversiteler ve Türk üniversiteleri arasındaki benzerliklerin neler olduğu sorulur. 8. Öğrencilere ülkelerindeki üniversiteler ve Türk üniversiteleri arasındaki farklılıkların neler olduğu sorulur. 9. Öğrencilere üniversite hayatındaki günlük alışkanlık ve faaliyetlerinin neler olduğu sorulur.

Etkinlik 11.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 3- Eğitim/ B) Bir Lisan Bir İnsan
Etkinlik No: 8. İnceleyelim, Konuşalım
Etkinlik Adı: Sen Hangi Dilleri Biliyorsun?
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Kurgusal (hayal, varsayım vb.) olay ve durumlara yönelik diyaloglar kurar.
Açıklama: Seyahat sırasında pasaport noktasında çıkan sorunu çözmek için kendi durumunu ifade edebilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere yabancı dil bilmenin öneminden bahsedilir. 2. Öğrencilere “Sen Hangi Dilleri Biliyorsun?” konuşma kartları okutulur. 3. Öğrencilerin hangi dilleri hangi seviyede bildikleri sorulur? 4. Öğrencilere, hayvanların insanlar gibi konuşup konuşmadığı sorulur. 5. Öğrencilere seyahat esnasında pasaport kontrolünde yaşanan sorunu çözmek için diyalog kurmaları istenir. Bunun için gruplar oluşturulur. 6. Öğrencilere diyalog kurmanın faydalı olup olmadığı sorulur. 7. Öğrencilere kendi ülkelerindeki havaalanlarının kuralları sorulur. 8. Öğrencilere Türkiye’deki havaalanlarını beğenip beğenmedikleri sorulur. 9. Öğrencilerden, iki ülke arasındaki pasaport kontrol noktalarını karşılaştırmaları istenir 10. Öğrencilere unutamadıkları seyahat anıları sorulur.

Etkinlik 12.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 3- Eğitim/ C) Kitap Kurdu
Etkinlik No: 1. Sorular Hakkında Düşünelim ve Konuşalım
Etkinlik Adı: Kitap Okumak
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Bir konuyla ilgili görüşlerini gerekçelendirerek açıklar.
Açıklama: Kitaplarla ilgili genel ifadelerde bulunur. Okuduğu kitaplarla ilgili yorumlarını ifade eder.
Yönerge:
1. Öğrencilere kitap okumanın faydalarından bahsedilir. 2. Öğrencilere kitap okumanın gerekli olup olmadığı sorulur. 3. Öğrencilere hangi sıklıkla kitap okudukları sorulur? 4. Öğrencilere ne tür kitaplar okudukları sorulur. 5. Öğrencilere, ülkelerindeki en sevdikleri yazarların kimler olduğu sorulur. 6. Öğrencilere Türk yazarları okuyup okumadıkları sorulur. Okuyorlarsa hangilerini beğendikleri sorulur. 7. Öğrencilere kendi ülkelerindeki kütüphanelerin nasıl oldukları sorulur. 8. Öğrencilere Türkiye’deki kütüphaneleri beğenip beğenmedikleri sorulur. 9. Öğrencilerin en sevdikleri dünya klasikleri sorulur. 10. Öğrencilere yeni çıkan kitaplarla ilgili bilgiler verilir.

Etkinlik 13.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 3- Eğitim/ C) Kitap Kurdu
Etkinlik No: 7. Okuyalım, Anlatalım
Etkinlik Adı: En Değerli Ödülüm
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Bir olay veya duruma ilişkin deneyim ve izlenimlerini anlatır.
Açıklama: Kitaplarla ilgili genel ifadelerde bulunur. Kitaplarla ilgili deneyimlerini açıklar.
Yönerge:
1.Öğrencilere kitaplarla ilgili bildikleri terimler sorulur.
2. Öğrencilere kitaplarla ilgili terimlerden bahsedilir.
3. Öğrencilere “Kitap Kurdu” belgesi ve öğrencinin fikirleri okutulur.
5. Öğrencilere, böyle bir belge alıp almadıkları sorulur.
6. Öğrencilere, eğer kitaplarla ilgili belge almışlarsa bunların neler oldukları sorulur.
7. Öğrencilere kendi ülkelerinde kitaplarla ilgili kullandıkları terimler sorulur.
8. Öğrencilere kendi ülkelerindeki kitap okuma kuralları ve kültürleri sorulur.
9. Öğrencilere Türkiye’deki kitap okuma ile ilgili bildikleri kurallar ve kültürler sorulur.
10. Öğrenciler diğer bazı terimlerle ilgili bilgilendirilir.

Etkinlik 14.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 3- Eğitim/ C) Kitap Kurdu
Etkinlik No: 9. Konuşalım
Etkinlik Adı: -
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Bir olay veya duruma ilişkin deneyim ve izlenimlerini anlatır.
Açıklama: Kişisel eğitim kurslarıyla ilgili yorumlarını ifade eder. Deneyimlerini ayrıntılı şekilde anlatır.
Yönerge:
1.Öğrencilere kişisel eğitim kursu terimini bilip bilmedikleri sorulur. Biliyorlarsa kendileri için ne ifade ettiği sorulur.
2. Öğrencilere kişisel eğitim kurlarıyla ilgili genel bilgiler verilir.
3. Öğrencilere kişisel eğitim kurslarına gidip gitmedikleri sorulur.
5. Kişisel eğitim kurslarına gittilerse deneyimlerini anlatmaları istenir.
6. Kişisel eğitim kurslarına gitmedilerse gitmek isteyip istemedikleri sorulur.
7. Öğrencilere kendi ülkelerinde ne tür kişisel eğitim kurslarının olduğu sorulur.
8. Öğrencilere kendi ülkelerindeki kursların nasıl ortamlarda ve kimler tarafından verildiği sorulur.
9. Öğrencilere Türkiye’deki kurslarla kendi ülkelerindeki kurslar arasındaki benzerlikler sorulur.
10. Öğrencilere faydalı kurslar hakkında genel bilgiler verilir.

Etkinlik 15.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 4- Gelin Tanış Olalım/ A) Türkçe Öğreniyorum
Etkinlik No: 14. Karşılıklı Konuşalım
Etkinlik Adı: Dün Öğrendiklerimiz
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: İstek veya şikâyetlerini anlatan diyaloglar kurar.
Açıklama: Katıldığı bir kursla ilgili kısa ve açık sorular sorabilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere karşılıklı konuşmada nelere dikkat ettikleri sorulur.
2. Öğrencilere geçmiş zamanda yaptıkları bir faaliyet hakkında kısa bilgi verebilir misiniz? Sorusu yöneltilir.
3. Öğrencilere dün gerçekleşen Türkçe kursuna gelemeyen öğrencilere, neler öğrendiğini nasıl anlattırırın? Sorusu sorulur.
5. Öğrencilere konuyla ilgili seçilen grupla karşılıklı konuşma yapmaları söylenir.
6. Karşılıklı konuşmadan sonra diğer öğrencilere konuyu anlayıp anlamadıkları sorulur.
7. Öğrencilere yapılan etkinliğin faydalı olup olmadığı sorulur.
8. Öğrencilere kendi ülkelerinde dil kurslarının nasıl yapıldığı sorulur.
9. Öğrencilere Türkiye’deki dil kurslarını beğenip beğenmedikleri sorulur.
10. Öğrencilere bir konuyla ilgili karşılıklı konuşmanın dil öğrenimi açısından faydasından bahsedilir.

Etkinlik 16.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 4- Gelin Tanış Olalım/ B) Evim Evim, Güzel Evim
Etkinlik No: 1. Okuyalım, Özetleyelim
Etkinlik Adı: Bir Ömür
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Okuduklarını/dinlediklerini/izlediklerini özetler.
Açıklama: “Bir Ömür” isimli metni açık ve anlaşılır şekilde özetleyebilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere, ülkelerindeki evlerinden bahsetmeleri istenir. 2. Öğrencilere ülkelerindeki evlerin ne şekilde yapıldığı sorulur. Evlerin içi hakkında konuşmaları istenir. 3. Öğrencilere, Türkiye’deki evleri beğenip beğenmedikleri sorulur. 4. Öğrencilerin, ülkelerindeki evlerle Türkiye’deki evleri karşılaştırmaları istenir. 5. Öğrencilere, hiç ev arayıp aramadıkları sorulur. 6. “Bir Ömür” isimli kısa metni okumaları istenir. 7. Okudukları metni beğenip beğenmedikleri sorulur. 8. Metni özetlemeleri istenir. 9. Öğrencilere ailenin öneminden bahsedilir.

Etkinlik 17.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 4- Gelin Tanış Olalım/ B) Evim Evim, Güzel Evim
Etkinlik No: 6. Anlatalım
Etkinlik Adı: Hayalimdeki ev
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Konuşmalarında tercih/teklif/tavsiye/uyarı cümlelerini kullanır.
Açıklama: Satın alınacak bir evle ilgili karşısındakileri ikna etmek için uygun ifadeler kullanır.
Yönerge:
1. Öğrencilere, ne tür bir ev hayal ettikleri sorulur. 2. Öğrencilere, karşısındakileri nasıl ikna etmek için hangi ifadeleri kullandıkları sorulur. 3. Öğrencilere “Hayalimdeki Ev” kısa metni okutulur. 4. Öğrencilere böyle bir durumu hayal etmeleri istenir. 5. Öğrencilere metinde geçen olayı canlandırmaları istenir. Bununla ilgili gruplar seçilir 6. Öğrencilere gerçek hayatta böyle bir durum yaşayıp yaşamadıkları sorulur. 7. Öğrencilere kendi ülkelerinde bir alışveriş durumunda kararları ailecek alıp almadıkları sorulur. 8. Öğrencilere bu tip durumlarda neler yapıldığıyla ilgili kendi kültürleri ile Türk kültürü arasında benzerlik olup olmadığı sorulur. 9. Öğrencilere, birlikte karar almanın öneminden bahsedilir.

Etkinlik 18.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 4- Gelin Tanış Olalım/ C) Garanti Belgesi
Etkinlik No: 10. Konuşalım, Anlatalım
Etkinlik Adı: Görünmez Kaza
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Telefonla alınan hizmetlere yönelik görüşmeler gerçekleştirir.
Açıklama: Bir sorun karşısında, karşısındakine sorunu anlatabilir ve çözüm yollarını sorgulayabilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere evde en çok kullandıkları eşyaların neler olduğu sorulur
2. Öğrenciler, yaşadıkları ev kazaları hakkında konuşturulur.
3. Öğrencilere, bir bilgisayar arızasında teknik servisle aralarında geçecek telefon görüşmesini canlandırmaları istenir. Grup çalışması yapılır
4. Öğrencilere canlandırdıkları durumun gerçeği yansıtıp yansıtmadıkları sorulur.
5. Öğrencilere ülkelerindeki teknik servislerin nasıl çalıştığı sorulur.
6. Öğrencilere Türkiye’de teknik arızalarda yaşadıkları durumların neler olduğu sorulur.
7. Öğrencilere ülkelerinde bir ev kazasında komşulardan yardım isteyip istemedikleri sorulur.
8. Öğrencilere komşuluğun ve yardımlaşmanın öneminden bahsedilir.

Etkinlik 19.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 5- Engelleri Kaldırılım/ A) Biyografi
Etkinlik No: 9. Konuşalım
Etkinlik Adı: Yönetici
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Kurgusal (hayal, varsayım vb.) olay ve durumlara yönelik diyaloglar kurar.
Açıklama: Yeni karşılaştığı birinden bir konu hakkında bilgi isteyebilir, karşılıklı konuşmayı sürdürebilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere müze ve sanat galerilerini gezip gezmedikleri sorulur. 2. Öğrencilere eğer gezdilerse en beğendikleri sanat galerileri veya müzelerin neler olduğu sorulur. 3. Öğrencilerin ülkelerindeki meşhur müzelerin neler olduğu sorulur. Buralar hakkında öğrenciler konuşturulur. 4. Öğrencilerin ülkelerindeki müzelerin hangi tarihleri ve medeniyetleri yansıttıkları sorulur. 5. Öğrencilere Türkiye’de gezdikleri ve beğendikleri müze ve sanat galerilerinin neler olduğu sorulur. 6. Öğrencilere kendi ülkeleri ile Türkiye’de bulunan müze ve sanat galerilerinin benzer ve farklı yönlerinin neler olduğu sorulur. 7. Öğrencilere, bilmedikleri bir yere gittiklerinde o yer ile ilgili nasıl ve kimlerden bilgi aldıkları sorulur. 8. Öğrencilerin yarım bırakılmış karşılıklı konuşmayı grup olarak canlandırmaları istenir. 9. Öğrencilere, karşılıklı konuşma etkinliğinin günlük hayat için faydalı olup olmadığı sorulur.

Etkinlik 20.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 5- Engelleri Kaldırılım/ B) Yağmur Adam
Etkinlik No: 5. Konuşalım
Etkinlik Adı: Engelli Dünya
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Okuduklarını/dinlediklerini/izlediklerini özetler.
Açıklama: Engelli bireylerin sorunlarını açıklayabilir ve engellilerle alakalı bir film hakkında yorum yapabilir.
Yönerge:
1.Öğrencilere film seyretmeyi sevip sevmedikleri ve ne sıklıkla film izledikleri sorulur.
2.Öğrencilere, ülkelerine ait en beğendikleri filmlerin neler olduğu sorulur.
3. Öğrencilere, Türkiye’de çekilen filmleri beğenip beğenmedikleri ve beğendikleri varsa en beğendikleri filmler sorulur.
4. Öğrencilere, engellilerin karşılaştıkları sorunlar sorulur.
5. Öğrencilere engelli bireyleri konu alan film izleyip izlemedikleri sorulur.
6. Eğer izledilerse öğrencilerin filmi anlatmaları istenir.
7. Öğrencilere ülkelerinde engelli bireylerin hayatını kolaylaştırmak için neler yapıldığı sorulur.
8. Öğrencilere Türkiye ile kendi ülkeleri arasında engelli bireylerin hayatını kolaylaştırmada ne gibi benzerlik veya farklılıklar olduğu sorulur.
9. Öğrencilere, engelli bireylerin hayatını kolaylaştırmak için daha başka neler yapılması gerektiği sorulur.
10. Öğrencilere engelli bireylere ait başarılarından bahsedilir.

Etkinlik 21.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 5- Engelleri Kaldıralım/ C) Zor Hayatlar
Etkinlik No: 8. Konuşalım
Etkinlik Adı: Engellerimiz
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Bir olay veya duruma ilişkin deneyim ve izlenimlerini anlatır.
Açıklama: Bedensel engelli bireylerin durumları ve yaşadıkları zorluklar hakkında ayrıntılı bilgi verebilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere bedensel engellerin neler olduğu sorulur. 2. Öğrencilere bedensel engellerin nasıl ortaya çıktığı sorulur. 3. Öğrencilere, bu engellerin günlük hayatta ne gibi zorluklara neden olduğu sorulur. 4. Öğrencilerin bu konu hakkında daha önce gönüllü bir çalışma yürütüp yürütmedikleri sorulur. 5. Öğrencilere, kendi ülkelerinde bedensel engellilerle alakalı ne gibi faaliyetler yapıldığı sorulur. 6. Öğrencilerin, Türkiye’de engelli bireylerle alakalı yapılan çalışmalar hakkında konuşmaları istenir. 7. Öğrencilere, kendi ülkelerindeki faaliyetlerle Türkiye’deki faaliyetler arasındaki benzerlikler veya farklılıklar sorulur. 8. Öğrencilere bu konuda yapılan evrensel bazı faaliyetler hakkında bilgi verilir.

Etkinlik 22.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 6- Kurgu/ A) 5 N 1 K
Etkinlik No: 3. Konuşalım
Etkinlik Adı: Rüyalar Alemi
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Görsel öğelerle verilen bilgileri anlatır. Bir olay veya duruma ilişkin deneyim ve izlenimlerini anlatır.
Açıklama: Görselleri yorumlayabilir ve bir rüyayı ayrıntılı şekilde anlatabilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere rüyalar hakkında ne bildikleri sorulur. 2. Öğrencilere rüyalar hakkında genel bilgiler verilir. 3. Öğrenciler, görsellerdeki rüyalar hakkında konuşturulur. 4. Öğrencilerin etkilendikleri bir rüyayı anlatmalarını istenir. 5. Öğrencilere, kendi kültürlerinde rüyalarla ilgili ne gibi alışkanlık ve inanışlar olduğu sorulur. 6. Öğrencilerin, Türkiye’de “Rüya Tabiri” diye bir kavramı duyup duymadıkları sorulur. 7. Türkiye’deki “Rüya Tabiri” benzeri kavramların ülkelerinde olup olmadığı sorulur. 8. Öğrencilere bazı rüya tabirlerinden örnekler sunulur.

Etkinlik 23.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 6- Kurgu/ B) Hangi Film
Etkinlik No: 6. Dinleyelim, Anlatalım
Etkinlik Adı: Ağustos Böceği ile Karınca
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Okuduklarını/dinlediklerini/izlediklerini özetler.
Açıklama: Dinlediği fablın konusu ve içeriğiyle ilgili ayrıntılı konuşabilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere dünya klasiği eserlerden hangilerini okudukları sorulur.
2. Öğrencilere hangi fablları okudukları veya dinledikleri sorulur.
3. Öğrencilere “Ağustos Böceği ile Karınca” fablı dinletilir.
4. Öğrencilere dinledikleri fablın konusu ve karıncanın yemeğini niçin paylaşmadığı sorulur.
5. Öğrencilere kendi ülkelerindeki ünlü eserlerin neler olduğu ve bunlardan dünya klasiği olup olmadığı sorulur.
6. Öğrencilere Türk klasiklerinden hangilerini bildikleri ve hangilerini okudukları sorulur.
7. Öğrencilere, eserlerin kendi ülkelerindeki kültürü yansıtıp yansıtmadıkları sorulur.
8. Öğrencilere yazıldığı coğrafyanın kültürünü yansıtan dünya klasiklerinden Andersen Masalları örneğinden bahsedilebilir.
9. Öğrencilere dünya klasiği bazı yazılı eserlerden bahsedilir.

Etkinlik 24.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 6- Kurgu / B) Hangi Film
Etkinlik No: 7. Tamamlayalım, Konuşalım
Etkinlik Adı: -
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Günlük diyaloglarda onay/kabul/ret/ekleme ifadeleri kullanır.
Açıklama: Yapılacak bir etkinlikle ilgili karşılıklı konuşmayı sürdürebilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere arta kalan zamanlarda ne gibi etkinliklere katıldıkları sorulur.
2. Öğrencilere sinemaya ne sıklıkla gittikleri ve en beğendikleri filmler sorulur.
3. Öğrenciler beğendikleri filmler hakkında konuşturulur.
4. Öğrencilerin kendi ülkelerindeki ünlü filmler hakkında konuşmaları sağlanır.
5. Öğrencilerin Türkiye’de hangi filmleri seyrettikleri sorulur.
6. Öğrencilere filmlerin o ülkenin kültürünü ne kadar yansıttığı sorulur.
7. Öğrencilerin yarım bırakılmış karşılıklı konuşmayı gruplar halinde tamamlamaları sağlanır.
8. Öğrencilerin ülkelerindeki sinema kültürü ile Türkiye2deki sinema kültürünün benzer ve farklı yönleri sorulur.
9. Bazı yabancı ve yerli filmler hakkında bilgi verilir. Bu konu hakkında karşılıklı sohbet edilir.

Etkinlik 25.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 6- Kurgu/ C) Ödül
Etkinlik No: 2. Konuşalım
Etkinlik Adı: Festivallerimiz
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Kültürel bir öge/gelenek veya mekân hakkında konuşmalar yapar.
Açıklama: Ülkesindeki festivalleri ayrıntılarıyla anlatabilir.
Yönerge:
1.Öğrencilere hiç festivale katılıp katılmadıkları sorulur.
2. Katıldıkları festivallerden bahsetmeleri istenir.
3. Öğrencilere ülkelerinde ne tür festivaller yapıldığı sorulur.
4. Öğrencilere Türkiye’de bir festivale katılıp katılmadıkları sorulur. Deneyimleri hakkında konuşturulur.
5. Öğrencilere katılmayı istedikleri dünyaca ünlü festivallerin neler olduğu sorulur.
6. Öğrencilere iki ülke arasında festivallerin benzerlik taşıyıp taşımadıkları sorulur.
7. Öğrencilerin, festivallerin benzer yönlerini anlatmaları istenir.
8. Öğrencilere festival ve şenlik gibi sosyal etkinliklerin hangi kültür öğelerini gösterdikleri sorulur.
9. Öğrencilere festivallerin kültürel öneminden bahsedilir.

Etkinlik 26.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 7- Kutlama/ A) Kutlu Olsun
Etkinlik No: 11. Okuyalım, Konuşalım
Etkinlik Adı: Festivale Gidelim
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Plan/tasarı/tahmin veya hayallerini uygun ifadeleri kullanarak anlatır.
Açıklama: Katılmayı hayal ettiği festivali anlatabilir.
Yönerge:
1.Öğrencilere dünyadaki önemli festival ve kutlamalardan bildikleri sorulur.
2. Öğrencilere dünyadaki ünlü festival ve şenliklerden bahsedilir.
3. Öğrencilerin bazı festivallere ait kısa metinleri okumaları sağlanır.
4. Öğrencilere bu festivallerden hangisine katılmak istedikleri sorulur.
5.Öğrencilere ülkelerindeki önemli günlerde ne gibi etkinlikler yaptıkları sorulur.
6. Öğrencilere Türkiye’de yerel bir şenliğe katılıp katılmadıkları sorulur.
7. Öğrencilere ülkelerinde şenlik ve bayram gibi özel günlerde yöresel kıyafet giyilip giyilmediği sorulur.
8. Öğrencilere yöresel kıyafetlerin Türkiye ile benzerlik taşıyıp taşımadığı sorulur. Örnekler hakkında konuşturulur.

Etkinlik 27.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 7- Kutlama/ B) Hayat Bayram Olsa
Etkinlik No: 7. Konuşalım
Etkinlik Adı: Olağanüstü
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Kültürel bir öge/gelenek veya mekân hakkında konuşmalar yapar. Plan/tasarı/tahmin veya hayallerini uygun ifadeleri kullanarak anlatır.
Açıklama: Bildiği olağanüstü bir olaya ait hikâyeyi anlatabilir. Hayallerini ifade edebilir.
Yönerge:
1.Öğrencilere ülkelerinde olağanüstü bir hikâye olup olmadığı sorulur.
2. Öğrencilere olağanüstü bir olay yaşayıp yaşamadıkları sorulur. Varsa konuşturulur.
3. Öğrencilerin şans getirdiğine inanılan şeyler hakkında ne bildikleri sorulur.
4. Öğrencilere şans getirdiğine inandıkları bir eşyalarının olup olmadığı sorulur.
5.Öğrencilere kendi kültürlerinde şans veya şanssızlık getirdiğine inanılan bir şeyler olup olmadığı sorulur.
6. Öğrencilere Türkiye’deki “Uğur” kavramını bilip bilmedikleri sorulur.
7. Öğrencilere tüm dünyada ortak olan böyle inançlar hakkında ne bildikleri sorulur.
8. Öğrencilere ellerinde sihirli bir değnek olsa neleri değiştirmek istedikleri sorulur.

Etkinlik 28.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 7- Kutlama/ C) Oğlan Bizim Kız Bizim
Etkinlik No: 4. Konuşalım
Etkinlik Adı: İyi ki Doğdun
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Kültürel bir öge/gelenek veya mekân hakkında konuşmalar yapar. Bir olay veya duruma ilişkin deneyim ve izlenimlerini anlatır.
Açıklama: Doğum günü kutlamalarıyla ilgili deneyimlerini ayrıntılı şekilde anlatabilir.
Yönerge:
1.Öğrencilere kutladıkları son doğum günü hakkında hatırladıkları sorulur.
2. Öğrencilere, ülkeler arası çeşitlilik gösteren kutlama uygulamalarının nedeni sorulur.
3. Öğrencilere, kutlamaların kültürü ne kadar yansıttığı sorulur.
4. Öğrencilerin ülkelerindeki doğum günü kutlamalarını anlatmaları istenir.
5.Öğrencilere, doğum günü kutlamalarında neler yapıldığı sorulur.
6. Öğrencilere, ülkelerinde önemli görülen ve özel kutlanan bir yaş olup olmadığı sorulur.
7. Öğrencilere, Türkiye’de hiç doğum günü kutlamasını katılıp katılmadıkları sorulur. Katıldılarsa izlenimleri anlatılır.
8. Doğum günü kutlamalarını iki ülke arasında karşılaştırmaları istenir.
9. Özel günlerin ülkelerin kültürleri açısından öneminden bahsedilir.

Etkinlik 29.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 8- Ömür Dedğin/ A) Unutulmayan Aşklar
Etkinlik No: 2. Konuşalım
Etkinlik Adı: Aşk Öyküleri
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Kültürel bir öge/gelenek veya mekân hakkında konuşmalar yapar.
Açıklama: Kendi kültürüne ait bir aşk hikâyesini ayrıntılı şekilde anlatabilir.
Yönerge:
1.Öğrencilere, dünyaca ünlü aşk hikâyelerinden bildiklerini anlatmaları istenir.
2. Öğrencilere, Tahir ile Zühre aşk hikâyesi hakkında kıs bilgi verilir.
3. Öğrencilerin kendi kültürlerine ait bir aşk hikâyesini anlatmaları istenir.
4. Öğrencilere, aşk hikâyelerinin kültürü ne kadar yansıttığı sorulur.
5.Öğrencilere, aşk hikâyelerinin olağanüstü durumları hakkında bilgi verilir.
6. Öğrencilere, aşk hikâyelerinin konusu ile ilgili iki ülke arasında benzerlikler olup olmadığı sorulur.
7. Öğrencilere diğer önemli aşk hikâyeleriyle ilgili genel bilgi verilir.

Etkinlik 30.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 8- Ömür Dedğin/ A) Unutulmayan Aşklar
Etkinlik No: 5.İnceleyelim, Konuşalım
Etkinlik Adı: Unutulmayan Türk Aşk Filmleri
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Görsel öğelerle verilen bilgileri anlatır. Okuduklarını/dinlediklerini/izlediklerini özetler.
Açıklama: Afişlerinden yola çıkarak bir filmin konusu hakkında yorum yapabilir. İzlediği filmleri anlatabilir.
Yönerge:
1.Öğrencilere, aşk filmlerini beğenip beğenmedikleri sorulur.
2. Öğrencilerin beğendikleri aşk filmleri hakkında konuşmaları sağlanır.
3. Öğrencilerin dünyaca ünlü aşk filmlerinden bildiklerinin isimlerini söylemeleri istenir.
4. Öğrencilere, hiç Türk aşk filmi izleyip izlemedikleri sorulur. İzledilerse yorumlamaları istenir.
5.Öğrencilerin film afişleri hakkında konuşmaları istenir.
6. Öğrencilere, afişlerdeki oyunculardan hangilerini tanıdıkları sorulur.
7. Öğrencilerin, ülkelerindeki ünlü aşk filmleri ve oyuncularını hakkında konuşmaları istenir.
8. Öğrencilerin iki ülke filmlerinin benzer ve farklı yönlerini anlatmaları istenir.
9. Öğrencilere Türkan Şoray ve Kadir İnanır gibi ünlü oyuncular hakkında kısa bilgi verilir.

Etkinlik 31.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 8- Ömür Dedğin / B) Başarı Hikâyeleri
Etkinlik No: 3. Konuşalım
Etkinlik Adı: Önemli Kişiler
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Geçmiş veya gelecekle ilgili (kişi, durum, olay vb.) duygu ve düşüncelerini anlatır.
Açıklama: Önemli bir kişiyi ayrıntılı şekilde tanıtabilir.
Yönerge:
1.Öğrencilere, Tarih bilimiyle ilgilenip ilgilenmedikleri sorulur.
2. Öğrencilerin bildikleri dünyaca ünlü kişiler hakkında konuşmaları sağlanır.
3. Öğrencilerin ülkelerinde tarihe damga vurmuş önemli kişiler hakkında konuşmaları sağlanır.
4. Öğrencilerin ülkelerinin kurucu lideri hakkında konuşmaları sağlanır.
5. Öğrencilere, Mustafa Kemal ATATÜRK'ü tanıyıp tanımadıkları sorulur. Atatürk hakkında konuşmaları sağlanır.
6.Öğrencilere, kurucu liderlerin ortak özelliklerinin neler olduğu sorulur.
7. Öğrencilere, bildikleri Türk yazar ve şairler olup olmadığı sorulur. Bu kişiler hakkında konuşturulur.
8. Öğrencilerin, ülkelerindeki ünlü yazar ve şairler hakkında konuşmaları istenir.
9. Öğrencilere önemli şahsiyetlerden örnekler sunulur.

Etkinlik 32.

Ders Kitabı: YİTÖS B1
Ünite ve Bölüm Adı: 8- Ömür Dedğin/ C) Kendi Hikâyem
Etkinlik No: 2. Konuşalım
Etkinlik Adı: Başımdan Geçenler
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Yaşadığı veya şahit olduğu bir olayı anlatır.
Açıklama: Önemli bir anısını ayrıntılı şekilde anlatır.
Yönerge:
1.Öğrencilere, anılarını yazıp yazmadıkları sorulur.
2. Öğrencilerin biyografî ve anı türünde eserler okuyup okumadıkları sorulur.
3. Öğrencilerin unutamadıkları hatırlarından bahsetmeleri istenir.
4. Öğrencilerin Türkiye’de unutamadıkları bir anılarının olup olmadığı sorulur.
5. Öğrencilere ülkelerinde önemli kişilerin anılarını okuyup okumadıkları sorulur.
6. Öğrencilerin dünyada yankı uyandıran önemli olaylardan bahsetmeleri istenir.
7. Dünyaca ünlü bir kişinin hayatından önemli anlar anlatılır.

Ek 9. Deney Grubu B2 Uygulama Etkinlikleri

Etkinlik 1.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 1- Mesleğimde İlerliyorum / A) İş Hayatı
Etkinlik No: 11. Okuyalım, Cevaplayalım, Tartışalım
Etkinlik Adı: Hangisi Doğru
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Bir tartışmada görüşlerini gerekçeleriyle ifade eder.
Açıklama: Aynı durum ile ilgili farklı cevapları gerekçelerle yorumlayabilir ve konuyla ilgili tartışmaya katılabilir.
Yönerge:
1.Öğrencilere, ağır iş ortamı olan meslek grupları sorulur.
2. Öğrencilere, ülkelerindeki önemli iş kollarının neler olduğu sorulur.
3. Öğrencilere, geçmişte ağır bir işte çalışıp çalışmadıkları sorulur. Deneyimlerinden bahsedilir.
4. Öğrencilerin “Hangisi Doğru?” metni okutulur.
5. Öğrencilerin metindeki durumu yorumlamaları ve tartışmaları istenir. Bunun için serbest tartışma ortamı sağlanır.
6. Öğrencilere, çalışmayı istedikleri mesleklerin neler olduğu sorulur.
7. Öğrencilerin ülkeleriyle başka ülkeler arasındaki iş ortamını karşılaştırmaları istenir.
8. Öğrencilere Türkiye’deki iş imkânlarından ve geleceğin mesleklerinden bahsedilir.

Etkinlik 2.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 1- Mesleğimde İlerliyorum / B) Püf Noktası
Etkinlik No: 4. Konuşalım
Etkinlik Adı: -
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: İçinde bulunduğu durum, eğitim süreci veya yaptığı iş hakkında konuşur.
Açıklama: Başarı için neler yaptığını ayrıntılı şekilde açıklar.
Yönerge:
1.Öğrencilere, başarılı olmanın çağrıştırdıkları kavramların neler olduğu sorulur.
2. Öğrencilere, “Başarılı İnsanların Yaptığı 12 Şey” metninden yola çıkılarak, hangi özelliğe sahip oldukları sorulur.
3. Öğrencilere, çalışma konusunda olumsuz özelliklerinin neler olduğu sorulur.
4. Öğrencilere, hiç kişisel gelişim kursuna katılıp katılmadıkları sorulur
5. Öğrencilerin, ülkelerindeki başarılı arkadaşlarından örnekler vermeleri istenir.
6. Öğrencilere, Türkiye’deki başarı hikâyelerinden bahsedilir. (İlber Ortaylı, Cahit Arf vb.)
7. Öğrencilerin çalışma motivasyonunu sağlamak için bunların dışında neler yaptıkları sorulur.

Etkinlik 3.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 1- Mesleğimde İlerliyorum / B) Püf Noktası
Etkinlik No: 10. Okuyalım, Tamamlayalım, Tartışalım
Etkinlik Adı: Kazılardan Alınacak Çok Ders Var
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Bir konuyla ilgili görüşlerini gerekçelendirerek açıklar.
Açıklama: Bir konu hakkında görüşlerini ifade edebilir ve kendi hayatından örnekler verebilir.
Yönerge:
1.Öğrencilere, başarılı olmak için neler yapılması gerektiği sorulur.
2. Öğrencilere, başarılı olmak için iş birliğinin öneminden bahsedilir.
3. Öğrencilerin metni okumaları sağlanır.
4. öğrencilerin metindeki görüşlere katılıp katılmadıkları sorulur.
5. Öğrencilerin iş birliği ile ilgili kendi hayatından örnekler vermesi sağlanır.
6. Öğrencilerin ülkelerinde iş birliğinin gücünü gösteren başarı hikâyeleri veya eserler olup olmadığı sorulur.
7. Öğrencilere Türkiye'deki önemli tarihi veya güncel eserlerin nasıl bir iş birliği ile yapıldığına dair örnekler verilir.
.

Etkinlik 4.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 1- Mesleğimde İlerliyorum / C) Eğitim ve Bilgilendirme
Etkinlik No: 12. Konuşalım
Etkinlik Adı: Öğrenci Değişim Programları
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Güncel gelişmeler hakkında konuşmalar yapar.
Açıklama: Öğrenci ve akademisyen değişim programları hakkında görüşlerini açıklar.
Yönerge:
1.Öğrencilere, uluslararası projeler hakkında ne bildikleri sorulur.
2. Öğrencilerin, öğrenci ve akademisyen değişim programları hakkında konuşmaları sağlanır.
3. Öğrencilere, bu değişim programlarının faydalarının neler olduğu sorulur.
4. Bu proje ve programlarda yer alan öğrencilerin deneyimlerini anlatmaları istenir.
5. Öğrenciler, kendi ülkelerindeki ulusal proje ve programlar hakkında konuşturulur.
6. Öğrencilerin ülkelerindeki ulusal proje ve programlara katılıp katılmadıkları sorulur.
7. Öğrencilere Türkiye’de beğendikleri bir ulusal proje veya program olup olmadığı sorulur.
8. Öğrenciler, eğitim görmek istedikleri ülke ve üniversitelerle ilgili konuşturulur.

Etkinlik 5.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 2- Değerlerimiz / A) Evlilik Hayatı
Etkinlik No: 9. Konuşalım
Etkinlik Adı: Gelenekler
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Kültürel bir öge/gelenek veya mekân hakkında konuşmalar yapar.
Açıklama: Düğünlerdeki gelenekler hakkında ayrıntılı şekilde konuşabilir.
Yönerge:
1.Öğrencilerin, en son gittikleri düğünü anlatmaları istenir.
2. Öğrencilerin, ülkelerdeki farklı düğün gelenekleriyle ilgili metni dinlemeleri sağlanır.
3. Öğrenciler, dinledikleri metin hakkında konuşur. En ilginç buldukları geleneğin hangisi olduğu sorulur.
4. Öğrencilere, kendi ülkelerindeki düğün geleneklerinin neler olduğu sorulur.
5. Öğrencilerin Türk düğünleri hakkında ne bildikleri sorulur.
6. Öğrencilere, iki ülke arasında düğün gelenekleri bakımından ne gibi benzer ve farklı yönler olduğu sorulur.
7. Öğrencilerin unutamadıkları bir düğün anısı hakkında konuşmaları istenir.
8. Öğrencilere Türkiye'deki önemli düğün geleneklerinden bahsedilir.

Etkinlik 6.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 2- Değerlerimiz / A) Evlilik Hayatı
Etkinlik No: 10. Canlandırılma
Etkinlik Adı: -
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Kurgusal (hayal, varsayım vb.) olay ve durumlara yönelik diyaloglar kurar. Kültürel bağlamlara (gelenekler, kutlamalar, festival, taziye, anma vb.) uygun kalıp ifadeleri kullanarak diyaloglara katılır
Açıklama: Düğünlerdeki gelenekler ile ilgili bir karşılıklı konuşmayı canlandırabilir.
Yönerge:
1.Öğrencilere dinledikleri metindeki en beğendikleri düğün geleneğinin hangisi olduğu sorulur.
2. Öğrencilerin, canlandırma için bu geleneklerden birini seçmeleri istenir.
3. Öğrenciler arasında canlandırma için gruplar oluşturulur.
4. Öğrencilerin seçtikleri geleneğe ait bir konuşmayı veya durumu canlandırmaları sağlanır.
5. Öğrencilerin canlandırmalarının gerçeği yansıtıp yansıtmadığı sorulur.
6. Öğrencilerin en iyi canlandırmayı yapan grubu seçmeleri istenir.
7. Öğrencilere, ayrıca Türkiye'deki söz ve nişan geleneklerinden bahsedilir.
8.Öğrencilere, ülkelerinde de söz veya nişan gibi törenlerin olup olmadığı sorulur.

Etkinlik 7.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 2- Değerlerimiz / B) Arkadaşlık
Etkinlik No: 12. Anlatalım
Etkinlik Adı: Dargınlık (Bağımsız Konuşma)
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Bir olay veya durumla ilgili tahmin/öneri/çıkarım içeren konuşmalar yapar
Açıklama: Dargınlığa neden olan olayın sebebiyle ilgili tahminde bulunur, görüşünü açıklar.
Yönerge:
1.Öğrencilerin, arkadaşlık kavramını kendilerince tanımlamaları istenir.
2. Öğrencilerin, metni okumaları sağlanır.
3. Öğrenciler, metinden hareketle Emir'in Meryem'e darılmasını doğru bulup bulmadıkları yönünde konuşturulur.
4. Öğrencilerin aynı durumda ne yapacakları sorulur.
5. Öğrencilerin ülkelerindeki en iyi arkadaşlarını anlatmaları istenir.
6. Öğrencilere, Türkiye'de arkadaş edinip edinemedikleri sorulur.
7. Öğrenciler, arkadaşlarıyla en çok ne yapmaktan hoşlandıkları yönünde konuşturulur.
8. Öğrencilere Zeki Alasya - Metin Akpınar veya başka bilinen arkadaşlıklardan örnekler verilir.
9. Öğrencilerden, ülkelerindeki buna benzer tanınmış arkadaş gruplarından bahsetmeleri istenir.

Etkinlik 8.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 2- Değerlerimiz / C) Komşuluk
Etkinlik No: 3. Konuşalım
Etkinlik Adı: Komşunun Kıymeti
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Bir tartışmada görüşlerini gerekçeleriyle ifade eder.
Açıklama: Atasözlerinin anlamlarıyla ilgili bir tartışmada görüş ve yorumlarını açıkça ifade edebilir.
Yönerge:
1.Öğrencilere “komşuluk” ile ilgili görsellerdeki atasözlerini incelemeleri istenir.
2. Öğrencilere, atasözlerinden hangilerinin metinde anlatılanlarla ilgili olduğu sorulur.
3. Öğrencilerin, atasözlerinin anlamlarını söylemeleri istenir.
4. Farklı görüş bildiren öğrencilerin atasözlerinin anlamları konusunda tartışmaları sağlanır.
5. Fikirleri değişen öğrenciler olup olmadığı tespit edilir.
6. Öğrencilere, atasözlerinin anlamları Öğretim Görevlisi tarafından açıklanır.
7. Öğrencilerin, kendi ülkelerindeki komşularından bahsetmeleri sağlanır. Anıları anlatılır.

Etkinlik 9.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 2- Değerlerimiz / C) Komşuluk
Etkinlik No: 8. Konuşalım
Etkinlik Adı: Komşularımız
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Kültürel bir öge/gelenek veya mekân hakkında konuşmalar yapar.
Açıklama: Komşuluk ilişkileriyle ilgili görüşlerini ayrıntılı şekilde ifade edebilir. Atasözü ve deyim örnekleri verebilir.
Yönerge:
1.Öğrencilere “komşuluk” kavramından ne anladıkları sorulur.
2. Öğrencilerin, görselleri incelemeleri istenir.
3. Öğrencilere, görsellerde komşuluk ilişkisinin hangi yönünün öne çıkarıldığı sorulur.
4. Öğrencilerin komşuluk ile ilgili atasözü veya deyim söylemeleri istenir.
5. Öğrencilerin kendi kültürlerinde komşuluk ile ilgili sözlerden bahsetmeleri istenir.
6. Öğrencilere, ülkelerindeki komşuluk ilişkilerinden bahsetmeleri istenir.
7. Öğrencilere, Türkiye’deki komşuluk ilişkilerinden veya geleneklerinden bildiklerini anlatmaları istenir.
8. Öğrencilere, komşularıyla karşılıklı yiyecek ikramında bulunup bulunmadıkları sorulur.
9. Öğrencilerden komşuluk ilişkileriyle ilgili iki ülke arasındaki benzer veya farklı yönlerden bahsetmeleri istenir.

Etkinlik 10.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 3- Bir Ömür Böyle Geçti / A) Hayata İlk Adım
Etkinlik No: 11. Okuyalım, Anlatalım
Etkinlik Adı: Gebelikle İlgili İnanışlar
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Kültürel farklılıklar ve benzerlikler üzerine konuşmalar yapar. Bir konuyla ilgili görüşlerini gerekçelendirerek açıklar.
Açıklama: Gebelik inanışlarıyla ilgili bildiklerini ve görüşlerini gerekçeleriyle anlatır.
Yönerge:
1. Öğrencilere, bildikleri ilginç inanışlar olup olmadığı sorulur.
2. Öğrencilere “Gebelikle İlgili İnanışlar” metni okutulur.
3. Metinden yola çıkılarak, metindeki inanışların hangilerinin kendi kültürlerinde olduğu sorulur.
4. Öğrencilerin çevrelerinde gebelikle ilgili buna benzer ne gibi inanışlar olduğu sorulur.
5. Öğrencilerin bu inanışlara katılıp katılmadıkları sorulur.
6. Öğrencilere doğan bebeğinin göbek kordonunun gömülmesi ile ilgili inanıştan bahsedilir.
7. Öğrencilere, kendi kültürlerinde doğum sonrası buna benzer inanışlar olup olmadığı sorulur
8. Öğrencilerin iki ülke arasında bu inanışlar arasında benzerlikler olup olmadığı sorulur.

Etkinlik 11.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 3- Bir Ömür Böyle Geçti / B) Rüzgâr Gibi Geçti
Etkinlik No: 2. Okuyalım, Tartışalım, Yazalım
Etkinlik Adı: Kimse Beni Anlamıyor!
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Konuşmalarında onay/kabul/ret veya öneri ifadelerini kullanır.
Açıklama: Metinde geçen olay ve durumla ilgili sebep-sonuç ilişkisine dayalı şekilde fikirlerini açıklayabilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere, “dost” ve “sırdaş” sözcüğünün çağrıştırdıklarının neler olduğu sorulur.
2. Öğrencilere bu kavramlar açıklanır.
3. Öğrencilerin, ülkelerindeki en iyi dostlarını anlatmaları istenir.
4. Öğrencilere, Türkiye’de dostlarının olup olmadığı sorulur.
5. Öğrencilerin metni okumaları sağlanır.
6. Öğrencilerin metinde geçen Ahmet ile ilgili özellikleri işaretlemeleri istenir.
7. Öğrencilerden, metinde geçen Ahmet ile ilgili düşüncelere katılıp katılmadıklarını işaretlemeleri istenir.
8. Öğrencilerin, Ahmet ile ilgili katılıp katılmadıkları düşüncelerin sebeplerini söylemeleri istenir.
9. Öğrencilerin, Ahmet ile ilgili asıl sorunu söyleyip yazmaları sağlanır.

Etkinlik 12.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 3- Bir Ömür Böyle Geçti / B) Rüzgâr Gibi Geçti
Etkinlik No: 7. Eşleştirelim, Tartışalım
Etkinlik Adı: Hangi Mevsim, Hangi İnsan?
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Bir tartışmada görüşlerini gerekçeleriyle ifade eder.
Açıklama: Mevsimlerin hangi insan yaşını temsil ettiği noktasında fikirlerini açıklayabilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere, çocukken mutlu olduğu anları hatırladıklarını anlatmaları istenir. 2. Öğrencilere mevsimler ve insanlara ait görseller inceletilir. 3. Öğrencilerin görsellerde insanlarla mevsimleri eşleştirmeleri istenir. 4. Öğrencilere, mevsimlerin insanın hangi dönemini temsil ettiği ve sebebi sorulur. 5. Öğrenciler, insanın hangi döneminin en güzel olduğu yönünde tartıştırılır. 5. Öğrencilerin, insanların yaşı ilerledikçe zevklerinin ve yaşayışlarının nasıl değiştiği yönünde konuşmalarını sağlanır. 6. Öğrencilere “insan hissettiği yaştadır” sözünden ne anladıkları sorulur. 7. Öğrencilere, kendi kültürlerinde buna benzer yaşlarla ilgili sözlerin olup olmadığı sorulur.

Etkinlik 13.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 3- Bir Ömür Böyle Geçti / C) Bu Da Geçer Ya Hu!
Etkinlik No: 9. Konuşalım
Etkinlik Adı: Kendinize Dikkat Edin!
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Geçmiş veya gelecekle ilgili /kişi, durum, olay vb.) duygu ve düşüncelerini anlatır.
Açıklama: Kendini yaşlı bir insanın yerine koyarak duygularını detaylı şekilde ifade eder.
Yönerge:
1. Öğrencilere, hiçbir yaşlının bakımını yapma deneyimi edinip edinmedikleri sorulur.
2.Öğrencilere büyükbaba veya büyükanneleriyle geçmişte veya günümüzde aralarındaki ilişkiden bahsetmeleri istenir.
3. Öğrencilerin kendilerini yaşlı bir insanın yerine koyarak gençlere tavsiyelerde bulunmaları istenir.
4. Öğrencilere, yaşlıların günlük hayatta ne gibi zorluklar çektikleri hakkında fikirlerinin olup olmadığı sorulur.
5. Öğrencilerin, insanların yaşı ilerledikçe zevklerinin ve yaşayışlarının nasıl değiştiği yönünde konuşmalarını sağlanır.
6. Öğrencilere “büyüklerin ellerinden öpmek” kavramından bahsedilir.
7. Öğrencilere, kendi kültürlerinde yaşlılarla ilgili buna benzer geleneklerin neler olduğu sorulur.

Etkinlik 14.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 4- Mutfakta Kim Var? / A) Yemekte Ne Var?
Etkinlik No: 6. Konuşalım, Tamamlayalım
Etkinlik Adı: Yemek Listesi
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Kurgusal (hayal, varsayım vb.) olay ve durumlara yönelik diyaloglar kurar.
Açıklama: Bir lokantada garsonla karşılıklı konuşmayı başlatabilir veya sürdürebilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere, bir lokanta veya pastane ilginç bir olay yaşayıp yaşamadıkları sorulur.
2. Öğrenciler, kendi ülkelerindeki lokantaların nasıl olduğu yönünde konuşturulur.
3. Öğrenciler, gruplara ayrılarak başlatılan karşılıklı konuşmayı canlandırarak tamamlamaları istenir.
4. Öğrencilere, canlandıkları karşılıklı konuşmanın gerçeği yansıtıp yansıtmadığı sorulur.
5. Öğrencilere, kendi kültürlerine ait en sevdikleri yemeğin ne olduğu sorulur.
6. Öğrencilere, Türk yemeklerini beğenip beğenmedikleri sorulur.
7. Öğrencilere, Türk yemeklerinden kendi ülkelerine ait yemeklerle benzer veya aynı olanlar olup olmadığı sorulur.
8. Öğrencilere, Türk yemeklerinden “Analı Kızlı” çorbasının isminin anlamından bahsedilir. Çorbanın şekli tarif edilir.
9. Öğrencilere, kendi ülkelerinde buna benzer ilginç yemek isimleri olup olmadığı sorulur.

Etkinlik 15.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 4- Mutfakta Kim Var? / B) Su Gibi Aziz Ol!
Etkinlik No: 7. Yazalım, Konuşalım
Etkinlik Adı: Sağlıklı Yaşam
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: İlgi alanına giren bir konuda (gelenek, ülke, hobi vb.) görsellerle desteklenmiş sunum yapar.
Açıklama: Anahtar kelimeleri kullanarak sağlıklı yaşam ile ilgili sunum hazırlayabilir. Görüşlerini tutarlı şekilde açıklayabilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere, günde kaç öğün yemek yedikleri sorulur.
2. Öğrencilere, en sevdikleri öğünün ne olduğu sorulur. Sebepleri açıklatılır.
3. Öğrencilerin anahtar kelimeleri kullanarak sağlıklı yaşam ile ilgili sunum yapmaları sağlanır.
4. Öğrencilere, sunumlarında anlattıklarının hangilerini gerçek hayatta uyguladıkları sorulur.
5. Öğrencilere, ülkelerinde sağlıklı veya sağlıksız sayılan yiyeceklerin neler olduğu sorulur.
6. Öğrencilere, kendi kültürlerinde sofraya ile ilgili geleneklerinin neler olduğu sorulur.
7. Öğrencilere, hazır yiyeceklerin zararlarından bahsedilir.

Etkinlik 16.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 4- Mutfakta Kim Var? / C) Yemek Yapma Sanatı
Etkinlik No: 6. Konuşalım
Etkinlik Adı: Yemek Yapmanın İncelikleri
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Bir konuyla ilgili görüşlerini gerekçelendirerek açıklar.
Açıklama: Yemek yapmanın bir sanat olup olmadığını sebep sonuç ilişkisi içinde ifade edebilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere, yemek yapmayı sevip sevmedikleri sorulur.
2. Öğrencilere, ne sıklıkla yemek yaptıkları sorulur.
3. Öğrencilere, yemek yapmanın bir sanat olup olmadığı sorulur. Sebepleriyle açıklatılır.
4. Öğrencilerin bildikleri bir yemeğin tarifini vermeleri sağlanır.
5. Öğrencilere, kendi kültürlerinde yemek yapma şekillerinden bahsetmeleri istenir.
6. Öğrencilere, Türkiye’de hiç mangal etkinliğine katılıp katılmadıkları sorulur. Deneyimleri konusunda konuşturulurlar.
7. Öğrencilere, iki ülke arasında yemek yapma şekillerinin benzer veya farklı yönlerinin neler olduğu sorulur.

Etkinlik 17.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 4- Mutfakta Kim Var? / C) Yemek Yapma Sanatı
Etkinlik No: 7. Canlandırma
Etkinlik Adı: Beş Yıldızlı Otele Aşçı Aranıyor!
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Yüz yüze veya iletişim araçlarını kullanarak kişisel veya mesleki görüşmeler gerçekleştirir. Kurgusal (hayal, varsayım vb.) olay ve durumlara yönelik diyaloglar kurar.
Açıklama: Aşçılıkla ilgili becerilerini işverene anlatır. Sorulara uygun cevaplar verir.
Yönerge:
1. Öğrencilere, aşçılık sanatıyla ilgili ne bildikleri sorulur.
2. Öğrencilere, aşçılıkla ilgili genel bilgiler verilir.
3. Öğrencilere, ülkelerinde bildikleri ünlü aşçılardan bahsetmeleri istenir.
4. Öğrencilerin ülkelerindeki yöresel yemeklerinden bahsetmeleri istenir.
5. Öğrencilere, Türk yemeklerinden en çok beğendiklerinin neler olduğu sorulur.
6. Öğrencilerden canlandırma için gruplar oluşturulur.
7. Öğrencilerin bir otel sahibi ile otelde çalışmak isteyen bir aşçının arasındaki karşılıklı konuşmayı canlandırmaları sağlanır. Aşçı becerilerini ayrıntılı şekilde anlatır.
8. Diğer öğrenciler, canlandırmayı konuşma açısından değerlendirir.

Etkinlik 18.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 5- Tercihiniz Nedir?/ A)Nerede Yaşamak İstersiniz
Etkinlik No: 7. Okuyalım, Konuşalım
Etkinlik Adı: Memleket İsterim
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Bir konuyu olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendiren konuşmalar yapar. Plan/tasarı/tahmin veya hayallerini uygun ifadeleri kullanarak anlatır.
Açıklama: Ülkesinin olumlu ve olumsuz yönlerini ifade eder. Nasıl bir ülkede yaşamak istediğini belirtir.
Yönerge:
1. Öğrencilere, “Memleket İsterim” şiiri okutulur. 2. Öğrencilere, gittikleri ülkelerin nereler olduğu sorulur. 3. Öğrencilere, gittikleri ülkelere hangisini en çok beğendikleri sorulur. 4. Öğrencilerin nasıl bir ülkede yaşamak istedikleri sorulur. 5. Öğrencilere, ülkelerinin beğenip ve beğenmedikleri özelliklerinin neler olduğu sorulur. 6. Öğrencilere, Türkiye’de nereleri gezdikleri sorulur. 7. Öğrenciler, Türkiye’de gezdikleri yerlerle ilgili izlenimleri anlatılır. 8. Öğrencilere, Türkiye’deki gezilmesi gereken yerlerden bahsedilir.

Etkinlik 19.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 5- Tercihiniz Nedir?/ B) Kimin Hayatı Daha Zor?
Etkinlik No: 4. Konuşalım
Etkinlik Adı: Kadınlar mı Erkekler mi?
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Bir konuyla ilgili görüşlerini gerekçelendirerek açıklar. Plan/tasarı/tahmin veya hayallerini uygun ifadeleri kullanarak anlatır.
Açıklama: Kadınlar ve erkeklerle ilgili fikirlerini mantık sırası içinde sebep sonuç ilişkisine dayalı tutarlı şekilde ifade edebilir. Yerinde olmak istediği kişiyi anlatır.
Yönerge:
1. Öğrencilere ilk kadın savaş pilotu Sabiha Gökçen’ den bahsedilir.
2. Öğrencilere, kadınlara ait büyük başarı hikâyelerinden bildikleri sorulur.
3. Öğrencilere, başarılı olmak için kadın veya erkek olmaya gerek olmadığı çeşitli örneklerle anlatılır.
4. Öğrencilere, kendi ülkelerindeki çalışma hayatında kadınların mı erkeklerin mi ön planda olduğu sorulur.
5. Öğrencilere, Türkiye’deki çalışma hayatında kadınların mı erkeklerin mi ön planda olduğu sorulur.
6. Öğrencilere, ülkelerinde veya dünyada hangi ünlü erkeğin/kadının yerinde olmak istedikleri sorulur.
7. Öğrencilerin, cinsiyet ayrımının olumsuz yönleriyle ilgili konuşmaları sağlanır.

Etkinlik 20.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 5- Tercihiniz Nedir?/ C) Hangi Sanattan Hoşlanırsınız?
Etkinlik No: 5. Konuşalım
Etkinlik Adı: Sanatçı Kimdir?
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Bir konuyla ilgili görüşlerini gerekçelendirerek açıklar.
Açıklama: Sanat veya sanatçılarla ilgili söylenmiş sözler hakkında fikirlerini açık şekilde ifade edebilir.
Yönerge:
1. Öğrencilerin hangi sanat dalına ilgi duydukları sorulur. 2. Öğrencilere, uğraştıkları bir sanat dalı olup olmadığı sorulur. 3. Öğrencilere, M. Kemal ATATÜRK'ün sanat ve sanatçıyla ilgili gösterilen sözlerini açıklamaları istenir. 4. Öğrencilere, kendi ülkelerinde sanatçılarla ilgili sözlerden örnekler vermeleri istenir. 5. Öğrencilerin bu sözleri Türkçeye çevirmeleri istenir. 6. Öğrencilere, ülkelerinde en sevilen sanat dallarının neler olduğu sorulur. 7. Öğrencilerin, “Ebru” sanatını bilip bilmedikleri sorulur. Bu konu hakkında konuşmaları istenir. 8. Öğrencilere, kendi kültürlerine has sanat dalı olup olmadığı sorulur.

Etkinlik 21.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 6- Neler Oluyor Hayatta?/ A) İlginç Doğa Olayları?
Etkinlik No: 10. Konuşalım
Etkinlik Adı: Büyük Tahmin
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Gözlem ve izlenim içeren konuşmalar yapar.
Açıklama: Kişilerin tahminleriyle ilgili ayrıntılı şekilde açıklama yapabilir.
Yönerge:
1. Öğrencilerin, bildikleri hava olaylarını anlatmalarını istenir.
2. Öğrencilere, hava olaylarını tahmin edip edemedikleri sorulur.
3. Öğrencilere, aileleri veya çevrelerinde hava olaylarını doğru tahmin edenlerin olup olmadığı sorulur.
4. Öğrencilere, bu kişilerin yöntemlerinin neler olduğu sorulur.
5. Öğrencilere, ülkelerinde hava olaylarıyla ilgili atasözleri örneklerinin neler olduğu sorulur. Bunları Türkçeye çevirmeleri istenir.
6. Öğrencilere, ülkelerinde en çok yaşanan doğa olaylarının neler olduğu sorulur.
7. Öğrencilerin, kendi ülkeleriyle Türkiye'nin hava şartlarını karşılaştırmaları istenir.

Etkinlik 22.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 6- Neler Oluyor Hayatta?/ B) Sıra Dışı Deneyimler
Etkinlik No: 6. Konuşalım
Etkinlik Adı: Yamaç Paraşütü
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Kurgusal (hayal, varsayım vb.) olay ve durumlara yönelik diyaloglar kurar.
Açıklama: Yamaç paraşütü kullanımı ile ilgili bir yetkiliyle karşılıklı konuşabilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere, ilgilendikleri bir spor dalı olup olmadığı sorulur.
2. Öğrencilerin, dünyadaki ilginç ve zor spor dallarını bilip bilmedikleri sorulur.
3. Öğrencilere, hiç yamaç paraşütü kullanıp kullanmadıkları sorulur. Kullandırsa hissettiklerini anlatmaları istenir.
4. Öğrencilerin, açıklamaya göre yamaç paraşütü kullanımı ile ilgili yetkiliyle bir karşılıklı konuşmayı canlandırmaları istenir. Bunun için önceden gruplar belirlenir.
5. Öğrencilerin canlandırmayı faydalı bulup bulmadıkları sorulur.
6. Öğrencilere, Muğla/Fethiye-Babadağ'da yapılan yamaç paraşütü hakkında kısa bilgi verilir.
7. Öğrencilere, kendi ülkelerinde böyle doğa sporlarıyla ünlü yerler olup olmadığı sorulur.
8. Öğrenciler, bildikleri veya ilgilendikleri diğer doğa sporlarıyla ilgili konuşturulur.

Etkinlik 23.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 6- Neler Oluyor Hayatta?/ C) Sırlar Dünyası
Etkinlik No: 8. Konuşalım, İşaretleyelim
Etkinlik Adı: Benim Fikrim
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Konuşmalarında onay/kabul/ret veya öneri ifadelerini kullanır. Bir konuyla ilgili görüşlerini gerekçelendirerek açıklar.
Açıklama: Olağan ve olağanüstü olay veya durumlarla ilgili fikirlerini ayrıntılı şekilde ifade edebilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere, hayatta ilginç rastlantılarla karşılaşmış ve karşılaşmadıkları sorulur.
2. Öğrencilerin, olağanüstü sayılan olay veya durumlara inanıp inanmadıkları sorulur.
3. Öğrencilere, inanılmaz olaylar ve şanslarla ilgili fikirlere ait maddeler okutulur.
4. Öğrencilerin, destekledikleri fikirleri işaretlemeleri istenir.
5. Öğrenciler, destekledikleri fikirleri niçin destekledikleri yönünde konuşturulur.
6. Öğrencilere, ülkelerinde böyle ilginç olaylara dair bildikleri hikâyeler olup olmadığı sorulur.
7. Öğrencilere kendi kültürlerinde şans getirdiğine inanılan somut veya soyut ürünler olup olmadığı sorulur.
8. Öğrencilere Türk oyuncu Şener ŞEN'in oynadığı "Milyarder" filminden bahsedilir. İzlemeleri tavsiyesinde bulunulur.

Etkinlik 24.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 7- Öğrendim, Çalıştım, Başardım/ A) Nasıl Öğreniyorum
Etkinlik No: 6. Konuşalım
Etkinlik Adı: Ne Dersiniz?
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Diyaloga uygun (giriş, sürdürme, yönlendirme, sonlandırma) ifadeler kullanır. Diyaloglarında öneri ifadeleri kullanır.
Açıklama: Ders çalışılmadığında ortaya çıkacak sonuçlar hakkında karşılıklı konuşmalar yapılabilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere, ders çalışmayı sevip sevmedikleri sorulur. 2. Öğrencilerin, derslerine planlı çalışıp çalışmadıkları sorulur. 3. Öğrencilere, çocuğu veya kardeşinin ders çalışmaması halinde ortaya çıkacak sonuçları anlatmaları istenir. 4. Öğrencilere, kendi ülkelerinde ders çalışma ortamlarının nereler olduğu sorulur. 5. Öğrencilerin, kendi ülkelerindeki kütüphaneler hakkında konuşmaları istenir. 6. Öğrencilere, Türkiye’deki kütüphaneleri kullanıp kullanmadıkları sorulur. 7. Öğrencilerin Türkiye’deki kütüphaneler hakkında konuşmaları sağlanır. 8. Öğrencilerin kendi ülkelerindeki kütüphaneler ile Türkiye’deki kütüphanelerin benzer yönlerini anlatmaları istenir.

Etkinlik 25.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 7- Öğrendim, Çalıştım, Başardım/ B) Nasıl Çalışıyorum
Etkinlik No: 8. Konuşalım
Etkinlik Adı: Mesleğim
Not: Bu etkinlik 6. ve 7. Etkinlikle ilişkili olarak yapılacaktır.
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Bir konuyla ilgili görüşlerini gerekçelendirerek açıklar. Plan/tasarı/tahmin veya hayallerini uygun ifadeleri kullanarak anlatır.
Açıklama: Meslek seçimiyle ilgili fikirlerini sebep sonuç ilişkisi içinde tutarlı şekilde açıklayabilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere, nasıl ortamlarda ders çalıştıkları sorulur. 2. Öğrencilerin, 6. Etkinlikteki Öğrenme Çeşitleri Testini çözmeleri istenir. 3. Öğrencilerin testin sonucuna göre 7. etkinlikte kendilerini anlatmaları istenir. 4. Öğrencilere, testin sonucuna göre kendilerini hangi meslek gruba yakın gördükleri sorulur. 5. Öğrenciler, kendilerini yakın gördükleri meslek grubunu seçme nedenleri konusunda konuşur. 6. Öğrencilere, ülkelerinde en çok tercih edilen mesleklerin neler olduğu sorulur. 7. Öğrencilere, Türkiye’de gördükleri ilginç meslek gruplarının neler olduğu sorulur. 8. Öğrenciler, hayallerindeki mesleği edinmek için ne yapmaları gerektiği yönünde konuşur.

Etkinlik 26.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 7- Öğrendim, Çalıştım, Başardım/ C) Nasıl Başardılar
Etkinlik No: 2. Yazalım, Konuşalım
Etkinlik Adı: -
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Yazılı/sözlü bir metni kendi cümleleriyle aktarır. Bir konuyla ilgili görüşlerini gerekçelendirerek açıklar.
Açıklama: Başarılı olmanın yollarını ayrıntılı şekilde anlatır.
Yönerge:
1. Öğrencilere, başarılı olmak için neler yapılması gerektiği sorulur.
2. Öğrencilerin çalışma ortamlarını nasıl belirledikleri sorulur.
3. Öğrencilerin dinledikleri metnin alt başlıklarını sıralamaları istenir.
4. Öğrencilerin, sıraladıkları alt başlıkların sebeplerini açıklamaları istenir.
5. Öğrencilere, başarılı olmak için metinde belirlenmiş yolların yeterli olup olmadığı sorulur.
6. Öğrencilerin, ülkelerindeki tanınmış başarılı insanların başarı ipuçlarını anlatmaları istenir.
7. Öğrencilere çalışma şartlarını iyileştirmek için önerilerde bulunulur.

Etkinlik 27.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 7- Öğrendim, Çalıştım, Başardım/ C) Nasıl Başardılar
Etkinlik No: 5. Konuşalım
Etkinlik Adı: Ünlüler
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Betimleyici ifadeler kullanarak konuşmalar yapar. Konuşmalarında öznel ve nesnel yargı cümleleri kullanır.
Açıklama: Kendine örnek aldığı ünlü biri hakkında ayrıntılı şekilde konuşabilir.
Yönerge: 1. Öğrencilere, bildikleri büyük başarı hikâyeleri olup olmadığı sorulur. Öğrenciler konu hakkında konuşturulur. 2. Öğrencilere, kendilerine örnek aldıkları ünlülerin kimler olduğu sorulur. 3. Öğrencilere, bu ünlüleri neden örnek aldıkları sorulur. 4. Öğrencilerin bu ünlülerin özelliklerini anlatmaları istenir. 5. Öğrencilere, kendi kültürlerinden ünlü kişilere örnekler vermeleri istenir. 6. Öğrenciler, başarılı olmanın ipuçları konusunda konuşturulur. 7. Öğrencilere, diğer önemli kişilerle ilgili örnekler verilir. (Aziz Sancar, Naim Süleymanoğlu vb.)

Etkinlik 28.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 8- Misafir Sever misiniz?/ A) Misafirimiz Gelecek
Etkinlik No: 8. Konuşalım
Etkinlik Adı: Misafir Geldi
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Kültürel bir öge/gelenek veya mekâna ilişkin konuşmalara katılır. Kültürel bağlamlara (gelenekler, kutlamalar, festival, taziye, anma vb.) uygun kalıp ifadeleri kullanarak diyaloglara katılır.
Açıklama: Misafir kavramıyla ilgili bilgi ve deneyimlerini açıklar, bir misafirle karşılıklı konuşmaya etkin şekilde katılır.
Yönerge:
1. Öğrencilere, misafir kavramını tanımlamaları istenir.
2. Öğrencilerin, ülkelerinde misafir karşılama ve ağırlama şekillerini anlatmaları istenir.
3. Öğrencilere, ülkelerinde köy ve şehirlerde misafirle ilgili farklı uygulamalar olup olmadığı sorulur.
4. Öğrencilere, Türkiye’de bir yere misafir olup olmadıkları sorulur. Deneyimleri anlatılır.
5. Öğrencilerin iki ülke arasında misafir ağırlama ile ilgili benzer yönlerden bahsetmeleri istenir.
6. Öğrencilerin, misafir ağırlama ile ilgili karşılıklı konuşmayı canlandırmaları istenir. Bununla ilgili gruplar oluşturulur.
7. Öğrencilere, canlandırdıkları durumun gerçeği yansıtıp yansıtmadığı sorulur.
8. Öğrencilere “Türk Misafirperverliği” kavramından örnekler verilir.

Etkinlik 29.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 8- Misafir Sever misiniz?/ B) İş Yeri Ziyareti
Etkinlik No: 6. Konuşalım
Etkinlik Adı: Hangisi Senin İşin?
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Konuşmalarında onay/kabul/ret veya öneri ifadelerini kullanır. Bir konuyla ilgili görüşlerini gerekçelendirerek açıklar.
Açıklama: Çalışmak istediği sektörlerle ilgili fikirlerini sebep sonuç ilişkisi içinde ayrıntılı şekilde ifade edebilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere, yeni ortaya çıkan sektörlerle ilgili ne bildikleri sorulur. 2. Öğrencilere yeni çıkan sektörlerle ilgili genel bilgi verilir. (Bilişim, Yazılım-Kodlama, E- Alışveriş vb. ve bunlara ait yan kuruluşlar) 3. Öğrencilere, Türkiye'deki teşvik sektörlerine ait kısa metinler okutulur. 4. Öğrencilere, metinden hareketle bu sektörlerden hangilerini tercih edebilecekleri sorulur. 5. Öğrencilere bu sektörlerle neden teşvik verildiği sorulur. 6. Öğrencilere, ülkelerinde de buna benzer teşvik alan sektörler olup olmadığı sorulur. 7. Öğrencilere geleceğin mesleklerini tanımanın uzun vadede faydalı olacağından bahsedilir.

Etkinlik 30.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 8- Misafir Sever misiniz?/ C) Köylere Ziyaret
Etkinlik No: 2. İşaretleyelim, Anlatalım
Etkinlik Adı: -
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Konuşmalarında öznel ve nesnel yargı cümleleri kullanır. Konuşmalarında gerekçelendirme ifadelerini kullanır.
Açıklama: Yazarın cümlelerindeki kendi görüşlerini sebep-sonuç ilişkisi içinde ifade edebilir.
Yönerge:
1. Öğrencilere köyde doğup büyüyen olup olmadığı sorulur.
2. Köyde büyüyenlerin köy hayatını anlatmaları istenir.
3. Öğrencilere, gelecekte köyde yaşamak isteyip istemedikleri sorulur.
4. Öğrencilere, kendi kültürlerinde köylerde her yıl düzenlenen şenlik veya etkinlikler olup olmadığı sorulur.
5. Öğrencilerin Türkiye’de bildikleri her yıl düzenlenen köy şenlikleri veya etkinlikleri olup olmadığı sorulur.
6. Öğrencilerin, metinde yer alan yazara ait sıralanmış cümlelerini incelemeleri sağlanır.
7. Öğrencilere, cümlelerden hangilerinde yazarın görüşlerine yer verildiği sorulur. Sebeplerini anlatmaları istenir.
8. Öğrencilerin, görüş bildiren cümleler kurmaları istenir.

Etkinlik 31.

Ders Kitabı: YİTÖS B2
Ünite ve Bölüm Adı: 8- Misafir Sever misiniz?/ C) Köylere Ziyaret
Etkinlik No: 8. Konuşalım
Etkinlik Adı: Sohbet
Süre: 20 dakika
Kazanımlar: Görsel öğelerle verilen bilgileri anlatır. Gözlem ve izlenim içeren konuşmalar yapar.
Açıklama: Memleketlerindeki misafir ağırlama şekillerini ve anılarını ayrıntılı şekilde anlatır.
Yönerge:
1. Öğrencilere, misafir konulu resimler gösterilir.
2. Öğrencilere, resimlerin ne çağrıştırdığı sorulur.
3. Öğrencilere, memleketlerindeki misafir ağırlama şekillerinin neler olduğu sorulur.
4. Öğrencilere, misafir ağırlamayla ilgili bir anı veya fıkra anlatmaları istenir.
5. Öğrencilere, “misafir” ile ilgili Türk atasözleri ve deyimlerinden örnekler verilir. Misafir umduğunu değil bulduğunu yer, misafir gibi oturmak vb.)
6. Öğrencilere, ülkelerinde de buna benzer atasözü ve deyimler olup olmadığı sorulur. Bunları Türkçeye çevirmeleri istenir.
7. Öğrencilere misafir ağırlamanın kültürdeki öneminden bahsedilir.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR...